

Länsförsäkringar AB
Årsredovisning 2012

Detta är Länsförsäkringar AB

KORT OM LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB

ÅRET I KORTHET

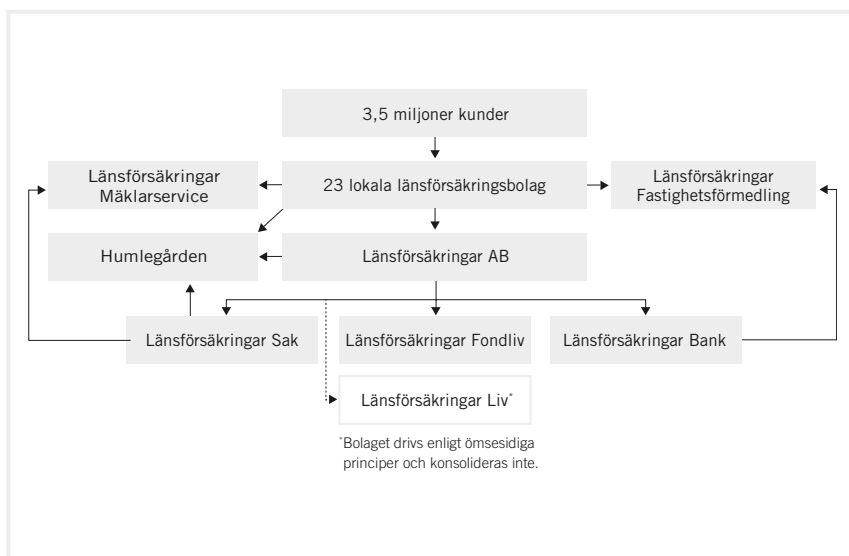

Navet i länsförsäkringsgruppen

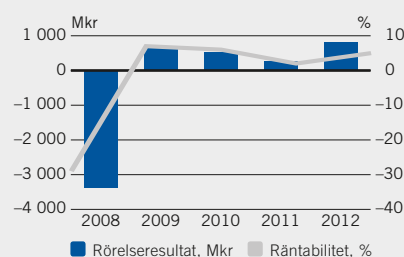
Länsförsäkringsgruppen erbjuder ett brett utbud av försäkringar, pensionslösningar, banktjänster, fastighetsförmedling och andra finansiella lösningar, för såväl företag som privatpersoner. Länsförsäkringar AB är navet i länsförsäkringsgruppen. Uppdraget är att bedriva gemensamma affärer inom bank och försäkring, bedriva gruppens strategiska utvecklingsarbete och sköta service inom områden som ger skalfördelar och effektivitet för ägarna – de 23 länsförsäkringsbolagen. Genom en tydlig roll i länsförsäkringsgruppens värdekedja bidrar Länsförsäkringar AB till att öka konkurrenskraften och sänka kostnaderna för att därigenom skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader. Kundkontakterna sker på de lokala länsförsäkringsbolagen.

Starkt resultat

- » Länsförsäkringar AB-koncernens rörelseresultat ökade med 534 Mkr till 821 (287) Mkr. Räntabilitet på eget kapital uppgick till 4,7 (2,4) procent.
- » Det egna kapitalet ökade med 714 Mkr och uppgick till 13 913 Mkr och konsolideringskapitalet uppgick till 15 589 (14 800) Mkr.
- » Rörelseresultatet i sakförsäkringsrörelsen ökade med 398 Mkr till 486 (88) Mkr. Resultatförbättringen förklaras av lägre skadekostnader och en god kapitalavkastning.
- » Rörelseresultatet i bankkoncernen stärktes med 171 Mkr till 556 (385) Mkr. Resultatförbättringen förklaras främst av att räntenettet förbättrades till 2 071 (1 728) Mkr.
- » Premieinkomsten för liv- och pensionsförsäkring inom Länsförsäkringar Fondliv ökade med 34 procent till 8 714 (6 518) Mkr.

Rörelseresultat och räntabilitet på eget kapital, Länsförsäkringar AB, koncernen

Rörelseresultatet och räntabiliteten för 2012 uppgick till 821 Mkr respektive 5 procent. Bankverksamhetens resultat har stärkts de senaste åren, medan resultatet i sakförsäkringsverksamheten har varit mer volatilt. Sedan finanskrisen 2008 har dock riskerna i sakförsäkringsverksamhetens placeringstillgångar dragits ner väsentligt.

Innehåll

Inledning

- 2 Vd-kommentar
- 4 Om Länsförsäkringar AB
- 6 Affärsverksamhet
- 7 Organisation och fakta
- 8 Ägarstyrning

Hållbarhetsredovisning

- 10 Hållbarhet inom Länsförsäkringar
- 12 Socialt ansvar
- 13 Samhällsengagemang
- 14 Medarbetare
- 16 Miljö
- 18 GRI-index

Ekonomisk redovisning

- 20 Förvaltningsberättelse
- 31 Bolagsstyrningsrapport
- 38 Femårsöversikt
- 39 Finansiella rapporter och noter för koncernen
- 86 Finansiella rapporter och noter för moderbolaget
- 101 Revisionsberättelse

Övrig information

- 102 Styrelse och revisorer
- 104 Företagsledning
- 106 Definitioner
- 107 Länsförsäkringar Liv-koncernens resultat- och balansräkning
- 108 Rapportdagar 2013
- 109 Adresser

FEMÅRSÖVERSIKTER

Länsförsäkringar AB, koncernen ¹⁾	2012	2011	2010	2009	2008
Rörelseresultat, Mkr	821	287	536	693	-3 395
Konsolideringskapital, Mkr	15 589	14 800	10 613	8 710	7 907
Balansomslutning, Mkr	290 994	253 223	173 850	157 005	130 554
Räntabilitet på eget kapital, %	5	2	6 ²⁾	7	-29

¹⁾ Exklusive livförsäkringsverksamhet, som drivs med vinstutdelningsförbud.

²⁾ Exklusive nyemission.

Länsförsäkringar Sak, koncernen	2012	2011	2010	2009	2008
Premieintäkt efter avgiven återförsäkring, Mkr	4 024	4 003	3 769	3 524	3 020
Försäkringsrörelsens tekniska resultat, Mkr	306	159	193	460	256
Rörelseresultat, Mkr	486	88	313	635	-3 108

Länsförsäkringar Bank, koncernen	2012	2011	2010	2009	2008
Inlåning från allmänheten, Mkr	62 396	49 610	41 590	37 365	35 090
Utlåning till allmänheten, Mkr	149 942	134 011	117 910	99 582	78 564
Rörelseresultat, Mkr	556	385	345	258	245
Räntabilitet på eget kapital, %	6	5	5	4	4
Primärkapitalrelation enligt Basel II, %	14	12	12	12	15

Länsförsäkringar Fondliv	2012	2011
Premieinkomst, Mkr ¹⁾	8 714	6 518
Årets resultat, Mkr	128	297
Förvalt kapital, Mkr	62 944	52 165
Solvenskott	2,2	2,7

¹⁾ Enligt Svensk Försäkrings definition.

Länsförsäkringar Liv, koncernen	2012	2011	2010	2009	2008
Premieinkomst, Mkr ¹⁾	4 319	13 048	12 893	11 879	10 722
Årets resultat, Mkr	4 872	-13 063	3 716	18 106	-30 126
Konsolidering, %	111	109	107	107	105
Solvens, %	113	111	141	137	114

¹⁾ Enligt Svensk Försäkrings definition.

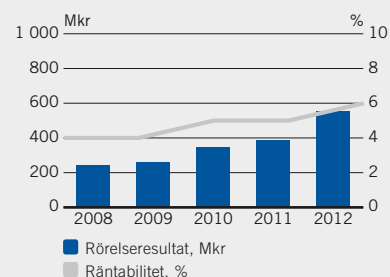
KREDITBETYG

Bolag	Institut	Långfristig rating	Kortfristig rating
Länsförsäkringar Bank	Standard & Poor's	A/Stable	A-1(K-1)
Länsförsäkringar Bank	Moody's	A2/Negative	P-1
Länsförsäkringar Hypotek ¹⁾	Standard & Poor's	AAA/Stable	A-1+
Länsförsäkringar Hypotek ¹⁾	Moody's	Aaa/Stable	-
Länsförsäkringar AB	Standard & Poor's	A-/Stable	-
Länsförsäkringar AB	Moody's	A3/Negative	-
Länsförsäkringar Sak	Standard & Poor's	A/Stable	-
Länsförsäkringar Sak	Moody's	A2/Negative	-
Agria Djurförsäkring	Standard & Poor's	A-/pi ²⁾	-

¹⁾ Avser bolagets säkerställda obligationer.

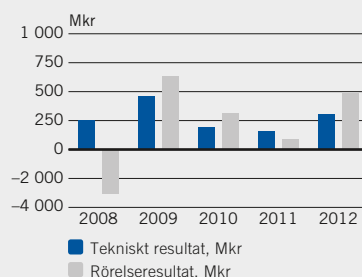
²⁾ pi innebär att ratingen, som saknar prognos, baseras på publik information som till exempel årsredovisningar.

Rörelseresultat och räntabilitet på eget kapital, Länsförsäkringar Bank, koncernen

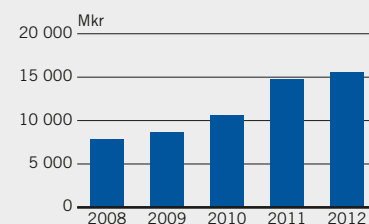
Rörelseresultatet för 2012 ökade med 44 procent till 556 Mkr och räntabiliteten på eget kapital uppgick till 6 procent. Genomsnittlig räntabilitet på eget kapital de senaste fem åren är 4,8 procent.

Resultat, Länsförsäkringar Sak, koncernen

Länsförsäkringar Sakkoncernen redovisar ett starkt resultat 2012. Resultatförbättringen förklaras av lägre skadekostnader och högre kapitalavkastning.

Konsolideringskapital, Länsförsäkringar AB, koncernen

Konsolideringskapitalet har stärkts tack vare en positiv utveckling av rörelseresultatet. 2011 gjordes en nyemission om 3 mdr vilket stärkte konsolideringskapitalet.

Starkt resultat och stabil tillväxt

Länsförsäkringar AB-koncernen utvecklades starkt under året och resultatet förbättrades kraftigt. Resultatförbättringen stärker, tillsammans med en nyemission från ägarna, kapitalsituationen och skapar möjligheter för fortsatta satsningar inom bank och försäkring.

Den politiska och finansiella oron i Europa och USA präglade de finansiella marknaderna och tillväxten i världsekonomin under 2012. Försvagningen av den europeiska konjunkturen påverkade till slut även en stark ekonomi som Sverige. Konjunkturförsvagningen ledde till att Riksbanken sänkte reporäntan vid flera tillfällen under 2012. Till dess att vi ser en lägre arbetslöshet och en stabil konjunkturuppgång kommer marknadsröntorna att ligga kvar på en onormalt låg nivå.

Under sommaren var de svenska räntorna så låga att Finansinspektionen beslutade att införa ett tillfälligt golv för diskonteringsräntan för livförsäkringsbolag. I mitten av februari i år meddelade Finansinspektionen att det tillfälliga golvet förlängs till årsskiftet och därefter ersätts med en ränta som bygger på det nya solvensregelverket. Finansinspektionens anpassning av diskonteringsräntan till kommande regelverk skapar en tydlighet och möjliggör ett långsiktigt agerande för branschen, vilket är positivt för våra kunder.

Under tredje kvartalet 2012 vände börserna upp och riskviljan återvände. Kursuppgången förklaras av att amerikanska centralbankens stimulansåtgärder fungerat som motvikt till osäkerheten kring hanteringen av budgetstupet i USA, en hårdlandning i Kina och finanskrisen i Europa. Det

blev därmed sammantaget ett bra börsår och en god kapitalavkastning gav en bra utveckling för en stor del av våra fond- och fondförsäkringssparare.

Starkt resultat

Länsförsäkringar AB-koncernen har utvecklats starkt under 2012 och resultatet förbättrades kraftigt tack vare förbättrat räntenetto, mer gynnsam skadeutveckling och en god kapitalavkastning. Banken fortsätter att ha en stark utveckling med stabil tillväxt och förbättrad lönsamhet. Låneportföljen har en fortsatt hög kreditkvalitet och kreditförlusterna i bankverksamheten är låga. Sakförsäkringsmarknaden är en relativt mogen marknad som växer sakta och där tillväxten främst sker inom djurförsäkring och hälsa. På dessa tillväxtmarknader har Länsförsäkringar AB haft en stabil tillväxt och god lönsamhet under 2012. Sedan förvärvet av Länsförsäkringar Fondliv har fokus på att utveckla det samlade liv- och pensionserbjudandet varit stort. Under 2012 ökade Länsförsäkringar Fondlivs premieinkomst med över 30 procent.

Utveckling och service

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete och ge service till länsförsäkringsbolagen. Under 2012 har

vi levererat drygt 50 projekt som gett nytta för länsförsäkringsbolagen och våra kunder. Under våren lanserade vi Min Firma som är en enkel och tydlig produktpaketering som ska förenkla företagskundernas vardag. Personlig Placeringsplan som skapar förutsättningar för att ge kunderna bra råd, tydlig dokumentation och möten med hög kvalitet, introducerades vid årets slut. Under året fick kunderna också utökade möjligheter att utföra sina tjänster via mobilen. Nu kan kunderna bland annat enkelt föra över pengar och betala e-fakturer och räkningar till bank- eller plusgiro. I slutet av januari 2013 fick Länsförsäkringar pris för bästa mobilapp av Web Service Award, vilket visar att vi har varit skickliga på att prioritera och utveckla en smidig lösning utifrån kundernas krav och behov.

Rustade för förändrade regelverk

I efterdyningarna av den senaste finanskrisen skärps och detaljeras reglerna för bank och försäkring på många punkter. Det är i grunden bra åtgärder som leder till en mer sund finansbransch. Samtidigt känner vi en oro för kostnadsdrivande effekter när detaljeringsgraden i reglerna blir allt högre. På försäkringsområdet innebär de kommande Solvens II-reglerna betydande anpassningsbehov. Vi gör nu nödvändiga anpassningar till reglerna för att ytterligare stärka vår interna styrning och kontroll. Under den senaste femårsperioden har vi successivt stärkt funktionerna för riskkontroll, regel efterlevnad och internrevision.

De ändrade regelverken innebär vidare skärpta kapitalkrav, både inom bank och inom försäkring. För försäkringsverksamheten planerar vi att använda så kallade partiella interna modeller för att beräkna

kapitalkrav. En process pågår där Finansinspektionen genomför en förhandsgranskning av våra modeller. Syftet med modellerna är att kapitalkraven ska vara mer rättvisande och anpassade till vår egen verksamhet än om de beräknas med regelverkets standardformel.

Ägarna, de 23 länsförsäkringsbolagen, har en mycket god kapitalisering och har haft det under lång tid. Det är en stor trygghet för gruppen i denna tid av skärpningar av kapitalkrav. Länsförsäkringar AB-koncernen behöver för sin del ha en tillräckligt stark egen kapitalisering, men kan även luta sig mot ägarnas kapitalstyrka och att ägarna vid behov kan tillskjuta kapital.

I januari 2013 beslutade ägarna att tillskjuta 500 Mkr för att stärka vår finansiella grund för fortsatta satsningar inom bank och försäkring. Emissionen ska även stärka Länsförsäkringar Banks kapitalbas med syfte att möta de nya kapitalkraven som ställs på ledande svenska banker.

De mest nöjda kunderna

Att Länsförsäkringar fortsätter att ligga i topp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar kundnöjdheten inom bank och försäkring syns i den kraftiga ökningen av affärsvolymerna inom såväl fondförsäkring som bank. Vår marknadsledande position inom sakförsäkring och en stabil ökning av premieintäkter vittnar också om styrkan i vårt varumärke. Under 2012 visade återigen Anseendebarmetern att vi har det högsta anseendet bland finansiella varumärken i Sverige. Vi uppfattas som trygga och stabila, inte minst viktigt i oroliga tider. Stabilitet och långsiktighet är också ett resultat av att länsförsäkringsbolagen ägs av sina kunder. Omsorgen om kundernas trygghet är det enda intresse

som styr verksamheten och det borgar för ett långsiktigt förhållningssätt.

Utmaningar framåt

Länsförsäkringar befinner sig i en spännande utveckling. Sammantaget har vi ett brett erbjudande inom bank, försäkring och fastighetsförmedling som skapar trygghet för våra kunder. När vi fortsätter att utveckla vårt erbjudande gör vi det som vanligt utifrån våra kunders behov. Precis som för våra konkurrenter är effektivitet och affärsmässighet en förutsättning för ett bra kunderbjudande. Vi ska fortsätta att utveckla en bank där lönsamheten stärks genom att fler kunder väljer fler bankprodukter. Vi genomför en omfattande satsning på ett starkt fondsortiment och en unik syn på rådgivning, för att bli företagarnas bästa tjänstepensionspartner. Inom traditionell livförsäkring fokuserar vi på att ge våra kunder en god avkastning framåt – genom ett förändrat erbjudande anpassat till den omvärld och de regelverk som vi lever efter idag skapar vi möjligheterna till en bättre långsiktig avkastning.

Stockholm i mars 2013

Sten Dunér
Vd Länsförsäkringar AB

Ett starkt gemensamt nav skapar lokal framgång

Länsförsäkringar AB med dotterbolag har länsförsäkringsbolagens uppdrag att bedriva gemensamma affärer inom bank och försäkring, bedriva strategiskt utvecklingsarbete och ge service på områden som ger skalfördelar och effektivitet. Allt för att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

Länsförsäkringar AB är navet i länsförsäkringsgruppen och ägs till 100 procent av de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med 14 socken- och häradsbolag. Länsförsäkringsbolagen ställer krav på effektiv kapitalanvändning och en rimlig avkastning på eget kapital som motsvarar 5 procent över riskfri ränta. Under 2012 uppgick avkastningen på eget kapital till 4,7 procent. Förutom moderbolaget Länsförsäkringar AB omfattar koncernen Länsförsäkringar Sak, Länsförsäkringar Bank, Länsförsäkringar Fondliv och Länsförsäkringar Liv samt dotterbolag till dessa. Länsförsäkringar Liv med dotterbolag konsolideras inte i koncernredovisningen eftersom resultatet i sin helhet tillfaller försäkringstagarna.

Tillsammans skapar vi trygghet

Länsförsäkringar AB arbetar sedan ett antal år med en visions- och värderingsstyrd planering av verksamheten. Visionen och värderingarna är vägledande för alla verksamheter i koncernen. Visionen är en beskrivning av hur Länsförsäkringar AB vill att det ska vara i den värld vi verkar inom. Visionen är ”Tillsammans skapar vi trygghet”.

Länsförsäkringsgruppen med närmare 6 000 anställda arbetar för att ge 3,5 miljoner kunder just ekonomisk trygghet. Länsförsäkringar finns där för att skapa trygghet för kunderna oavsett vilka behov de har – allt från köp av bostad, försäkringar för sak och pension, banktjänster och bolån till olika typer av sparande. Länsförsäkrings-

gruppens framgångar bygger på lokal närvaro och lång erfarenhet.

Värderingarna beskriver hur medarbetarna i Länsförsäkringar AB ska relatera till varandra och kunder i syfte att uppfylla visionen och nå målen. Länsförsäkringar ABs värderingar är tillit, engagemang, öppenhet och professionalism.

Uppdrag

Verksamheten inom det gemensamt ägda bolaget Länsförsäkringar AB har i uppdrag att bedriva lönsamma affärer inom sak- och livförsäkring samt bank, utveckla produkter, koncept, mötesplatser och verktyg samt att ge affärsservice till länsförsäkringsbolagen. Detta för att länsförsäkringsbolagen ska kunna erbjuda sina kunder rätt sortiment och ge privatpersoner, företag och lantbrukare i Sverige möjlighet att leva i trygghet.

Skalfördelar – det stora i det lilla genom Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringsgruppens samverkan har vuxit fram. De lokala bolagen har bestämt sig för samverkan för att nå skalfördelar och för att kunna koncentrera sig på det viktiga; mötet med kunden. Inom produkt- och konceptutveckling, IT-drift och förvalt-

ning samt varumärkeskommunikation kan länsförsäkringsbolagen dela på kostnaderna istället för att bygga upp dessa resurser lokalt. Arbetsfördelningen mellan länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar AB ger tydligt fokus för var och en. Länsförsäkringar AB ska skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att vara mer effektiva i sina roller. En grundläggande förutsättning för att detta ska fungera är ekonomisk effektivitet. Det är orsaken till att viss sakförsäkringsverksamhet har bedömts lämpa sig bäst för gemensam koncession. Dessa gränssnitt påverkar inte kundrelationerna – de sköts av respektive länsförsäkringsbolag som om de vore lokala banker eller försäkringsbolag. Detta är själva grunden i länsförsäkringsidéen. För kunderna finns Länsförsäkringar alltid nära med lokal närvaro och beslutskraft. Utgångspunkten är just den lokala närvaron och beslutskraften – erfarenheten visar att lokal beslutskraft, kombinerad med gemensamma muskler, skapar ett verkligt mervärde för kunderna.

Styrning av risktagande och kapitalanvändning

Affärsverksamheten bedrivs i vinstsyfte så att bolaget kan lämna en konkurrenskraftig avkastning på eget kapital på marknads-

mässig nivå, inklusive en riskpremie över riskfri ränta. Allt kapital som inte behövs för den verksamhet Länsförsäkringar AB bedriver ska över tiden lämnas tillbaka till ägarna genom utdelning. Koncernens kapital situation i förhållande till dess samlade risker utgör utgångspunkt vid beslut om eventuell utdelning. Länsförsäkringar AB strävar efter en balans mellan kapitalstyrka och risktagande så att minst kreditbetyget A kan försvaras.

Koncernen prioriterar att utveckla arbetet med styrning av risktagandet och kapitalanvändningen. För bankverksamheten finns sedan tidigare mål för riskbaserad kapitalstyrka i form av mål för den så kallade primärkapitalrelationen. För sakförsäkringsverksamheten och för hela koncernen har under de senaste åren mål för riskbaserad kapitalstyrka börjat användas i den interna styrningen på ett tydligare sätt. Målen sätts med hänsyn till interna bedömningar av risknivån i skilda verksamheter, nuvarande och framtida krav i lagstiftningen och ratinginstitutens syn. Ytterligare steg planeras mot att mer systematiskt styra risktagandet i de skilda affärsverksamheterna med utgångspunkt i hur det påverkar koncernens kapitalutnyttjande. Syftet är att stärka möjligheterna att nå en tillräcklig avkastning på det egna kapitalet med en

stark styrning av risktagandet och att förbättra styrningen och planeringen av koncernens kapitalanvändning.

Nästan två tredjedelar av länsförsäkringsgruppens kapital, exklusive kapitalet i Länsförsäkringar Liv som tillhör dess försäkringstagare, finns i länsförsäkringsbolagen. Koncernens kapitalstyrka bedöms därför inte enbart från dess egen situation utan även med hänsyn till länsförsäkringsbolagens kapitalstyrka. Ratinginstitut och andra intressenter har det synsättet. Länsförsäkringsbolagen är mycket väl konsoliderade och har därför betydande förmåga att tillskjuta kapital till koncernen. Det visades i samband med Länsförsäkringar ABs förvärv av Länsförsäkringar Fondliv 2011 som länsförsäkringsbolagen möjliggjorde genom ett tillskott på 3 mdr till Länsförsäkringar AB.

På extra bolagsstämma i Länsförsäkringar AB i januari 2013 beslutade ägarna om nyemission om 500 Mkr. Skälen för nyemissionen är att stärka bolagets finansiella grund för fortsatta satsningar inom bank och försäkring. Emissionen ska även stärka Länsförsäkringar Banks kapitalbas med syfte att möta de nya kapitalkraven som ställs på ledande svenska banker.

Sakförsäkring

Länsförsäkringar Sak ansvarar för den skadeförsäkringsrörelse, inklusive djur- och grödaförsäkring, som enligt uppdrag från länsförsäkringsbolagen ska bedrivas av Länsförsäkringar AB. Uppdraget är att komplettera bolagens erbjudande med specialprodukter för att möta kundernas behov

och att starta ny affär som sedan kan föras ut till länsförsäkringsbolagen. Affärerna drivs så att länsförsäkringsbolagen kan erbjuda kunderna ett brett försäkringssortiment för människor, djur och egendom samt genom gemensamma gruppskydd och pool-lösningar få ett bra återförsäkringsskydd.

Djurförsäkringsrörelsen drivs i dotter-

bolaget Agria Djurförsäkring och länsförsäkringsgruppens återförsäkringslösningar hanteras gemensamt av Länsförsäkringar Sak, där även internationell mottagen återförsäkring tecknas. Av länsförsäkringsgruppens samlade premieintäkter på 19 363 Mkr utgör premieintäkten från sakförsäkringsverksamheten i Länsförsäkringar AB 3 940 Mkr.

Bank

Länsförsäkringar Bank erbjuder banktjänster till privatpersoner, lantbruk och småföretag. Försäljning, rådgivning och service sker genom länsförsäkringsbolagens kontor, via internet och telefon. Inlåning samt viss utlåning sker i moderbolaget, medan merparten av utlåningen och upplåningen

sker i dotterbolaget Länsförsäkringar Hypotek. Dotterbolaget Länsförsäkringar Fondförvaltning tillhandahåller värdepappersfonder. Dotterbolaget Wasa Kredit erbjuder finansieringstjänster till företag och privatpersoner – främst leasing, hyra och avbetalning. Länsförsäkringar hade för sjätte året i rad Sveriges mest nöjda

bankkunder på privatmarknaden och, för åttonde året i rad, Sveriges mest nöjda bolånekunder enligt Svenskt Kvalitetsindex 2012. Antalet kunder i Länsförsäkringar Bank ökade med 7 procent till 954 000. Affärsvolymerna i bankverksamheten ökade med 13 procent till 283 mdr.

Liv- och pensionsförsäkring

I samband med Länsförsäkringar ABs förvärv av Länsförsäkringar Fondliv under hösten 2011 lades grunden för en tydlig framtidsatsning att erbjuda pensionslösningar till företag och privatpersoner. Länsförsäkringar Fondliv erbjuder fondförvaltning och garantiförvaltning. Länsförsäkringars fondutbud består av 30 fonder med eget varumärke och cirka 45 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom

Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas av externa förvaltare. Fondlivbolaget förvaltar 63 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Från och med 6 september 2011 tecknas inga nya försäkringar med traditionell förvaltning i Länsförsäkringar Liv. Undantag gäller framförallt för avtalspensioner där Länsförsäkringar Liv har ingått avtal med valcentraler. Placeringarna sker normalt i räntebärande värdepapper och aktier samt

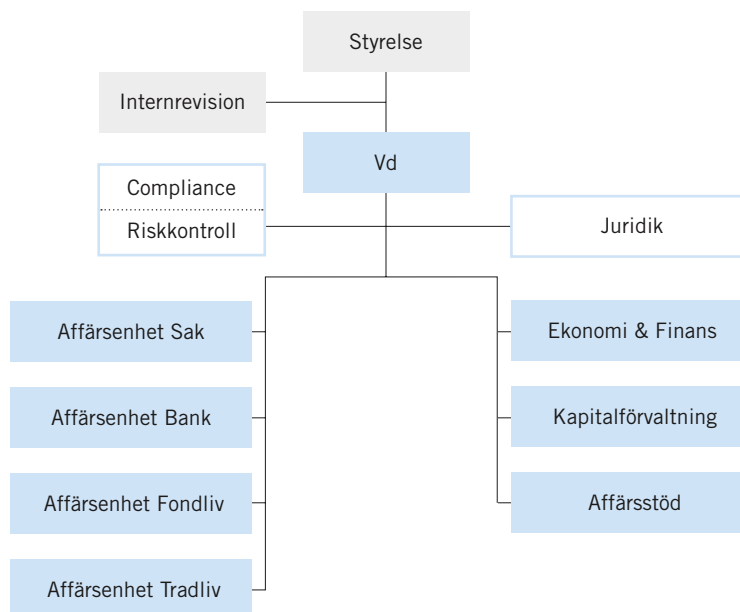
fastigheter och alternativa investeringar. Länsförsäkringar Liv har under 2012 fortsatt arbetet med att trygga spararnas pengar och placeringsportföljen har viktats om. Andelen räntebärande placeringar har successivt ökat i takt med att aktier, fastigheter och alternativa investeringar har avyttrats. Länsförsäkringar Liv med dotterbolag konsolideras inte i koncernredovisningen eftersom resultatet i sin helhet tillfaller försäkringstagarna.

Ytterligare beskrivning av verksamheterna finns i förvaltningsberättelsen på sidorna 22–28.

ORGANISATION OCH FAKTA

ORGANISATION LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB

AKTIEÄGANDE I LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB

Bolag	Antal aktier			Andel av kapital, %
	A	B	C	
Länsförsäkringar Skåne	141 849	771 722	–	9,7
Länsförsäkringar Stockholm	129 212	748 237	–	9,3
Länsförsäkringar Östgöta	114 155	583 063	–	7,4
Dalarnas Försäkringsbolag	104 708	517 570	–	6,6
Länsförsäkringar Älvsborg	100 176	514 862	–	6,5
Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän	87 010	515 041	934	6,4
Länsförsäkringar Bergslagen	86 351	434 137	–	5,5
Länsförsäkringar Jönköping	82 812	419 680	–	5,3
Länsförsäkringar Uppsala	73 298	376 193	–	4,8
Länsförsäkringar Västerbotten	57 195	290 232	–	3,7
Länsförsäkringar Södermanland	58 117	285 932	–	3,7
Länsförsäkringar Halland	56 785	285 258	–	3,6
Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad	49 982	286 011	–	3,6
Länsförsäkringar Gävleborg	60 058	270 352	–	3,5
Länsförsäkringar Kalmar län	56 717	261 469	–	3,4
Länsförsäkringar Västernorrland	50 186	244 134	–	3,1
Länsförsäkringar Skaraborg	64 058	222 213	–	3,0
Länsförsäkringar Jämtland	35 795	199 055	–	2,5
Länsförsäkring Kronoberg	36 701	179 725	–	2,3
Länsförsäkringar Värmland	31 160	179 433	–	2,2
Länsförsäkringar Norrbotten	16 960	113 586	–	1,4
Länsförsäkringar Blekinge	23 088	106 487	–	1,4
Länsförsäkringar Gotland	16 305	64 816	–	0,9
14 socken- och häradsbolag	–	–	4 439	0,05
Totalt antal aktier	1 532 678	7 869 198	5 373	100,0

LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB-AKTIENS UTVECKLING

Kronor	2012	2011	2010	2009	2008
Eget kapital per aktie	1 479	1 403	1 356	1 279	1 186

Inom länsförsäkringsgruppen är ägarstyrningen en del av ett mångfacetterat samspel mellan länsförsäkringsbolagen. Länsförsäkringsbolagen är på en och samma gång medlemmar i federationen, beställare och nyttjare av Länsförsäkringar ABs tjänster, distributörer av Länsförsäkringar ABs produkter och ägare av Länsförsäkringar AB.

I samspelet mellan länsförsäkringsbolagen handlar ägarstyrningen inte bara om styrningen av den gemensamma verksamheten, utan också om att säkerställa att samtliga länsförsäkringsbolag tar sin del av ansvaret för utvecklingen av den verksamhet som de gemensamt valt att investera i. Utvecklingen av de gemensamma affärerna och de senaste årens tillväxtplaner har gjort att länsförsäkringsbolagens ägarstyrning visavi Länsförsäkringar AB alltmer kommit att hamna i fokus. Ägarstyrningen har kommit att bli en allt viktigare del av samspelet mellan länsförsäkringsbolagen.

Ägarstyrningens grunder

Länsförsäkringar AB är ett aktiebolag, och tillika moderbolag i en finansiell koncern, med aktier som ägs individuellt i olika omfattning av de 23 länsförsäkringsbolagen och 14 socken- och häradsbolag. Vart och ett av länsförsäkringsbolagen ansvarar som ägare för att det finns en fungerande ägarstyrning visavi Länsförsäkringar AB. I formell mening är varje länsförsäkringsbolags styrelse ansvarig för ägarstyrningen.

Mot bakgrund av den federativa organisationen och avsikten med ägandet av Länsförsäkringar AB, har länsförsäkringsbolagen tillsammans skapat gemensamma former för ägarstyrning. Former som svarar

upp både mot de krav som normalt ställs på ägarstyrning och som samtidigt beaktar de federativa förutsättningarna för samarbetet.

Ägarstyrningen i Länsförsäkringar AB har tydliga fördelar jämfört med ägarstyrning i många större finansiella koncerner. Detta tack vare att samtliga länsförsäkringsbolag har samma tydliga syfte med ägandet, är aktiva och att de tillsammans har tillräckligt stor finansiell kapacitet för att trygga långsiktigheten i ägandet.

Ägarstyrningens logik

Ägarstyrningens logik handlar i huvudsak om relationen mellan länsförsäkringsbolagens styrelser, Länsförsäkringar ABs bolagsstämma och länsförsäkringsbolagens ägarkonsortium och Länsförsäkringar ABs styrelse. Den formella ägarstyrningen sker genom bolagsstämman men länsförsäkringsbolagens ägarkonsortium och länsförsäkringsbolagens representation i styrelsen för Länsförsäkringar AB är också viktiga delar i ägarstyrningen. Formellt regleras bolagsstämmans uppgifter i lag och i bolagsordningen. Konsortiets uppgifter regleras i länsförsäkringsbolagens konsortialavtal.

Länsförsäkringar ABs styrelse väljs av bolagsstämman som utgörs av företrädare för samtliga aktieägare. Valet av styrelse

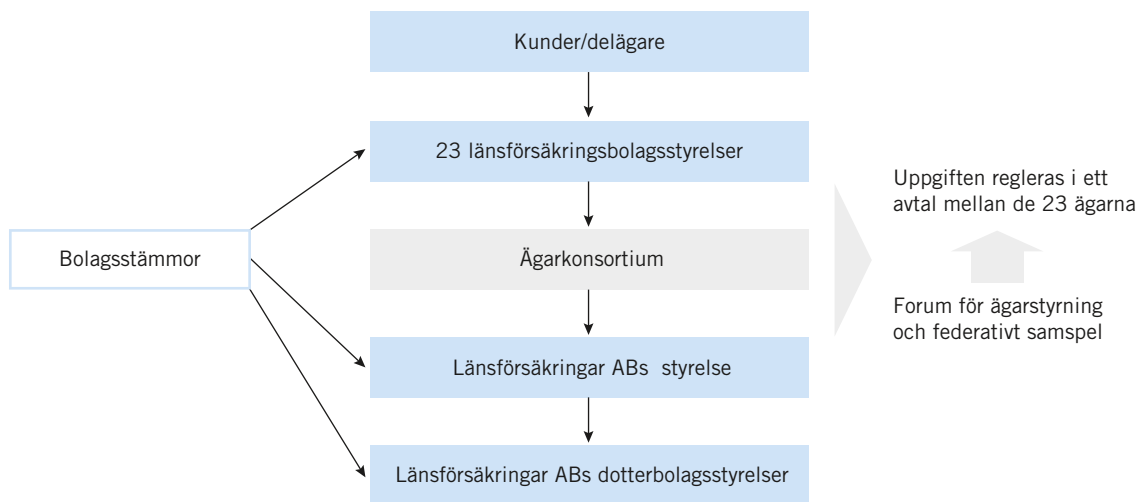
bereds genom en process styrd av ägarna genom en av bolagsstämman utsedd valberedning. Valberedningens sammansättning, mandattid med mera regleras i bolagsordningen. Konsortiets ordförande ansvarar för processen gällande förnyelse av valberedning.

Valberedningens huvuduppgift är att föreslå val av ledamöter till Länsförsäkringar ABs styrelse. I valberedningen läggs därmed grunden för ägarnas styrning av verksamheten inom Länsförsäkringar AB. Valberedningen har i sin roll att företräda ägarna och ägarnas intentioner med Länsförsäkringar AB, och att säkerställa att bästa kompetens nyttjas för bemanningen av Länsförsäkringar ABs styrelse.

Ägarnas uppdrag till valberedningen framgår av en särskilt dokumenterad instruktion som fastställs av bolagsstämman. Det är viktigt att det finns en tydlig rågång mellan valberedningen och styrelsen. Valberedningen arbetar självständigt från styrelsen på uppdrag av ägarna. Samtidigt är det viktigt att det sker ett samspel mellan valberedningen och styrelsens ordförande, både för upprätthållande av kvaliteten i processen och för undvikande av polarisering. Ett exempel är den årliga utvärdering som styrelsen gör av sitt eget arbete. Utvärderingen dokumenteras och tillhandahålls

ÄGARSTYRNING I LÄNSFÖRSÄKRINGSGRUPPEN

Ägarstyrningen handlar i huvudsak om relationen mellan länsförsäkringsbolagens styrelser, Länsförsäkringar ABs bolagsstämma och länsförsäkringsbolagens ägarkonsortium och Länsförsäkringar ABs styrelse. Ägarkonsortiet är ingen juridisk enhet men har en central roll i samspelet.

valberedningen och utgör därmed också grunden för valberedningens utvärdering av styrelsen.

Länsförsäkringar ABs styrelse agerar som ägarnas företrädare inom den ram som ges av ägarnas avsikt med verksamheten. Länsförsäkringar ABs styrelse driver alltså de strategier och mål som ägarna från tid till annan kommer överens om och verkställer därmed ägarnas uppdrag. Länsförsäkringar ABs styrelse har samtidigt ett stort ansvar för att vårda det kapital som länsförsäkringsbolagen har placerat i Länsförsäkringar AB. Länsförsäkringsbolagens uppdrag till Länsförsäkringar ABs styrelse beslutas i konsortiet och finns dokumenterat bland länsförsäkringsgruppens styrdokument. Länsförsäkringar ABs styrelse beslutar, med utgångspunkt från uppdraget från ägarna, om verksamhetens inriktning och omfattning.

HÅLLBARHETS- REDOVISNING

Hållbarhet inom Läns- försäkringar

”Att arbeta långsiktigt med hållbarhetsfrågor är för de lokala, kundägda länsförsäkringsbolagen och det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB inte en fråga om en vald strategi – det är ett uttryck för vilka vi är och en naturlig del av verksamheten.”

STEN DUNÉR,
Vd Länsförsäkringar AB

BAKGRUND

Frågor om ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet har för Länsförsäkringar alltid varit mer en naturlig del av verksamheten än en vald strategi. 23 kundägda bolag som gemensamt äger Länsförsäkringar AB – hela verksamheten med enda syfte att skapa en individuell trygghet för kunder och ägare. En trygghet som inte bara handlar om att förebygga saksador – den handlar lika mycket om en ekonomisk trygghet vid sakskada och en omtanke om bankkunders vardagsekonomi och liv- och pensionsförsäkringskunders livskvalitet och tryggade ålderdom. Ett omfattande engagemang har därför vuxit fram med målet att minska riskerna och skapa trygghet även i den omgivning där dessa människor lever och verkar. Länsförsäkringar har en historia där engagemang inte alltid kräver motprestation. Där lokala ansträngningar inte bara vänder sig till de egna kunderna, utan är en ansats att göra gott för hela lokalsamhället i stort.

Redovisning enligt GRI

Länsförsäkringar AB redovisar sitt långsiktiga arbete med ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor enligt GRIs riktlinjer. GRI (Global Reporting Initiative) är ett frivilligt ramverk för redovisning av hållbarhetsinformation.

Kontaktperson för rapporten är Pär Hjärtström, Kommunikationsavdelningen, par.hjartstrom@lansforsakringar.se.

Etiska riktlinjer

Länsförsäkringar AB verkar i utpräglade förtroendebranscher och följer av styrelsen fastställda etiska riktlinjer. Alla medarbetare måste därför agera på ett sätt som långsiktigt inger förtroende och respekt hos kunder, medarbetare, myndigheter och andra intressenter i samhället. Vad som kan anses vara goda etiska värderingar förändras över tiden. Den etiska utgångspunkten ligger i sunt förnuft och gott omdöme. Om en åtgärd eller ett beslut öppet låter sig redovisas för medarbetare, kunder, myndigheter och omvärlden i övrigt, är åtgärden eller beslutet sannolikt i överensstämmelse med de etiska och moraliska värderingar som finns i samhället.

Kundägd bolagsform skapar långsiktighet

Länsförsäkringsbolagen har kunden som enda uppdragsgivare. För länsförsäkringsbolagen har begrepp som Omsorg och Kunden i centrum alltid varit naturliga konsekvenser av vilka länsförsäkringsbolagen är: Kundägda bolag med enda uppdrag att skapa individuell trygghet för kunder och ägare. Kundnyttan är ledstjärnan i allt som görs. Även om det finns andra intressenter än kunden så är syftet enbart att ge en så stabil och trygg verksamhet för kunden som möjligt. Verksamheten bygger på en genuin kundorientering, samtidigt som den alltid måste vara förenad med en sund affärsmässighet. Länsförsäkringsbolagen har också en historia där engagemang och omsorg inte alltid kräver motprestation, utan där målsättningen är att göra gott för hela samhället. Att vara en stabil och trygg aktör blir därmed själv-

klart. Ett exempel på detta är att Länsförsäkringar Bank med dotterbolag inte har mottagit statligt stöd eller använt statligt garanterade upplåningsprogram. Inget bolag inom Länsförsäkringar AB har mottagit något statligt stöd under 2012.

Att öka tryggheten och minska skadorna är omsorg om kundernas pengar

Engagemanget i människors vardag omfattar hela verksamheten – från sakförsäkringar till pensionssparande och banktjänster. Med 700 000 sakförsäkringsskador, fördelade på närmare 3 miljoner kunder, blir det skadeförebyggande arbetet en av de viktigaste uppgifterna. Länsförsäkringar skapar långsiktig trygghet för försäkringstagare, bankkunder och pensionssparare. Förutsättningarna ser olika ut för den breda verksamheten inom bank och försäkring. Men målet är alltid detsamma: Att ge människor och företag förutsättningar att leva i ekonomisk trygghet. Länsförsäkrings-

bolagen gör det nära sina egna kunder och Länsförsäkringar AB skapar rätt förutsättningar.

Skadeförebyggande arbete är omsorg om kundernas pengar

Inom länsförsäkringsgruppen läggs mycket kraft på skadeförebyggande arbete. Det är en helt naturlig konsekvens av vilka Länsförsäkringar är. Det lokala länsförsäkringsbolaget ägs av sina sakförsäkringskunder, vilket rent praktiskt innebär att bolagets kapital tillhör kunderna. Genom att sänka skadekostnaderna kan premierna hållas

ner. Inom områdena brand och vatten har det under många år bedrivits skadeförebyggande arbete såväl från länsförsäkringsbolagen som gemensamt genom Länsförsäkringar AB. Det gemensamma arbetet har som inriktning att påverka myndigheter och branschorganisationer vid regelutformning för byggande för att höja brand- och vattenskadesäkerheten. Länsförsäkringar AB arbetar på motsvarande sätt med bland annat trafiksäkerhetsfrågor. Att förebygga skador är också en viktig del av miljöarbetet.

Motverka finansiell brottslighet

En säker verksamhet inom Länsförsäkringar AB är en självklar prioritet och omfattar informationssäkerhet, IT-säkerhet, operativ risk, kontinuitetsplanering samt fysisk säkerhet. Det finns tydliga lagar, regler och rutiner för samtliga medarbetare inom verksamheten att förhålla sig till. Alla medarbetare utbildas, främst via e-learning och intranät men också i form av riktade utbildningsdagar. Länsförsäkringar genomför löpande utbildningsprogram inom säkerhet och penningtvätt för att öka medvetenheten om riskerna för finansiell brottslighet och förmågan att hantera dem.

Inom Länsförsäkringar Bank bedrivs ett omfattande arbete med att begränsa risken för att bankverksamheten utsätts eller

utnyttjas för finansiella brott. Bankverksamheten analyserar risker löpande inom området. Aktiv monitorering av transaktioner sker för att upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism. Även andra typer av bedrägeriförsök, exempelvis kortbedrägerier bevakas. Avsteg eller avvikelser rapporteras av medarbetarna i ett gemensamt rapporteringssystem.

Länsförsäkringar Bank deltar i Svensk barnkoalition mot barnpornografi (ECPAT), som har till syfte att övervaka och stoppa betalningar för barnpornografi via det svenska betalningssystemet.

Engagemang i det lokala samhället

Länsförsäkringsbolagen har sedan lång tid tillbaka haft ett starkt engagemang i det lokala samhällets utveckling och tillväxt. Samtliga länsförsäkringsbolag stödjer och samarbetar aktivt med organisationer, föreningsliv, idrottsrörelser och näringsliv. Trygghet är själva grunden för Länsförsäkringars verksamhet. Under lång tid har syftet varit att skapa individuell trygghet genom att erbjuda försäkringar. Men parallellt med det har en viktig del av arbetet också handlat om att minska risker och skapa trygghet där människor lever och verkar. Insatser som gynnar inte bara de egna kunderna utan hela samhället. Exempel är trafiksäkerhetsarbete, hälsofrämjande arbete och aktivt miljö- och klimatarbete i närmiljön och i hela landet. Länsförsäkringar bedriver ett aktivt skadeförebyggande arbete, som både minskar skadekostnader och utsläpp av koldioxid. Förutom de rent skadeförebyggande insatserna bedrivs ett aktivt förebyggande samhällsarbete i syfte att skapa så goda levnadsvillkor som möjligt för människorna i länet. Omsorgen om det lokala samhället syns också i den långsiktiga omsorgen om pensionsspararnas pengar och i bankerbjudandets lokala prägel. Det pågår också ett långsiktigt arbete med bidrag till forskning som syftar till ökad individuell trygghet och minskade risker i samhället.

SAMHÄLLS- ENGAGEMANG – GODA EXEMPEL

Det finns inom länsförsäkringsgruppen en stor mängd exempel på aktiviteter som syftar till att gynna det lokala samhället och medborgarna som bor där. Här är några:

Miljöarbete på Gotland

2012 inledde Länsförsäkringar Gotland en återvinningstjänst för lantbrukskunder i samarbete med Reagro. I det nya upplägget får lantbrukarna betalt för skrot och får betala för farligt avfall. Det kom under 2012 in 88 beställningar och hämtades 194 ton skrot, 1,2 ton farligt avfall och nästan 10 000 liter spillolja.

Du avgör vad ditt huvud är värt

En del i det skadeförebyggande arbetet i Länsförsäkringar Västerbotten riktar sig till mopedåkande ungdomar. Strategin för att förbättra mopedssäkerheten är ökad och rätt hjälmanvändning. Med fakta från bland annat Hjärnfonden har bolaget tagit fram ett material med namnet ”Du avgör vad ditt huvud är värt”, om varför man ska använda hjälm och att välja rätt hjälm för rätt aktivitet. Materialet används i skolor och trafikundervisning för att få fler att använda hjälm.

Grannsamverkan

mot brott i flerfamiljshus

Länsförsäkringar Halland har aktivt deltagit i Forskningsprojektet ”Grannsamverkan i flerfamiljshus”. När Högskolan i Halmstad utvärderade effekten visade det sig att brottsligheten hade minskat med 37 respektive 23 procent i de deltagande stadsdelarna, vilket är mer än både i berörda kommuner och landet i övrigt. Projektet, som är unikt i Sverige, utsågs till bästa svenska brottsförebyggande projekt 2012 och fick i december ett hedersomnämmande och ett andra pris av 22 deltagande länder i European Crime Prevention Award (ECPA).

Nu brandsäkrar vi Västerbotten!

Inför 2012 beslutade styrelsen i Länsförsäkringar Västerbotten att bolaget skulle bidra till att öka kunskapen om hur man förebygger bränder i hemmet. En bred aktivitet under samlingsnamnet ”Nu brandsäkrar vi Västerbotten” har engagerat västerbottningar – bland annat genom tipsfilmer på tv och en konsert för brandvarnare på operan i Umeå.

Vårt hjärta slår för Gotland

Under de senaste åren har Länsförsäkringar Gotland medverkat i projektet ”Hjärtat slår för Gotland” för att öka tillgängligheten till hjärtstartare och öka kunskapen om hjärt- och lungräddning. Över 2 000 gotlänningar har tack vare projektet fått utbildning. 90 procent av Gotlands socknar har inlett arbetet med att skaffa eller har idag en egen hjärtstartare. Naturligtvis är all personal på Länsförsäkringar Gotland utbildad och det finns hjärtstartare på kontoren.

Tydligt fokus på affären och värderingarna

Länsförsäkringar AB arbetar aktivt med tydligt affärsfokus kombinerat med viljan att ständigt förbättra och förenkla i vardagen. Genom regelbunden uppföljning, reflektion och återkoppling på prestation är målet att gemensamt arbeta för en kultur utifrån värderingarna – Tillit – Engagemang – Öppenhet – Professionalism.

Ledarskap och prestation

Länsförsäkringar AB har en längre tid arbetat med prestationsstyrning med ett tydligt fokus på affären och värderingarna. Det handlar om att driva och utveckla medarbetarens prestationer på kort och lång sikt. I syfte att ytterligare utveckla prestationer har fokus under 2012 varit ett tydligt ledarskap som ska ta tillvara varje medarbetares potential och driva prestation på bästa sätt. För att lyckas i det arbetet har chefer arbetat fram en särskild arbetsmodell. Modellen bygger på ett tiotal aktiviteter som visat sig vara framgångsrika när det gäller att coacha prestationer. Medarbetaren får regelbunden återkoppling så att de individuella målen enligt målkontraktet uppnås.

Arbetsmodellen för att coacha prestation har kontinuerligt följts upp under hösten 2012. Medarbetarna har utvärderat sin chef utifrån de aktiviteter som identifierats som framgångsrika. Resultatet visar en successiv förbättring i prestationsstyrning i hela organisationen.

Hälsa

Att bibehålla en god hälsa och arbetsmiljö är en viktig förutsättning för prestation. Det finns möjlighet för de anställda att träna en

timme i veckan på arbetstid. En större satsning under våren 2012 var en omfattande ombyggnation av friskvårdsanläggningen. Det finns en grundsyn i företaget om att motion på jobbet ökar effektiviteten, förbättrar sammanhållningen och att satsningen på hälsa gör Länsförsäkringar till en ännu attraktivare arbetsgivare. Det är också ett led i att minska sjukfrånvaron.

Alla medarbetare har en sjukvårdsförsäkring, som ger snabb tillgång till specialistvård. Medicinsk rådgivning och uppföljning ges via sjuknämningstjänsten och chefer får professionell rådgivning vid behov av medarbetares rehabilitering.

Jämställdhet

Länsförsäkringar AB jobbar för en jämställd arbetsplats. Målet i ett första steg är att skapa en jämnare könsfördelning bland chefer på alla nivåer. Idag är fördelningen 60 procent män och 40 procent kvinnor. Ett antal olika aktiviteter för att säkerställa ökad balans har identifierats och kommer aktivt att arbetas med under de kommande åren. Måltal för år 2015 är 50 procent män och 50 procent kvinnor i företagsledning och på avdelnings- och gruppchefsnivå. Chefsutvecklings- och mentorprogrammet

Ruter Dam är ett program för kvinnliga ledare som Länsförsäkringar AB nominerat kandidater till under flera år. Programmet bidrar till Länsförsäkringar ABs mål att fler kvinnor på chefspositioner tar högre chefsbefattningar inom företaget.

Fokus på intern rörlighet och kompetens

Länsförsäkringar AB och de 23 länsförsäkringsbolagen innebär en stor intern arbetsmarknad och karriärutveckling för medarbetarna. Totalt har cirka 500 lediga jobb internannonserats under året inom länsförsäkringsgruppen. Inom Länsförsäkringar AB är ökad intern rörlighet en uttalad fokusfråga, interna rutiner och arbetsmetoder finns. Utifrån företagets perspektiv finns en strävan att skapa en företagskultur som stimulerar till intern rörlighet vilket utvecklar både individer och organisation. För att kunna möta framtida förändringar, omvärldens ökade krav och vara länsförsäkringsbolagens utvecklings- och serviceverksamhet är kompetensfrågan ständigt aktuell.

En gemensam utbildningsverksamhet för länsförsäkringsgruppen finns inom Länsförsäkringar AB. I huvudsak tillhandahålls diplomerade affärsutbildningar inom bank, liv- och sakförsäkringsområdet. Under 2012 startades 150 utbildningar. Det genomfördes 9 000 utbildningsdagar och 700 tester.

Ledarskapsutbildningar genomförs genom den egna utbildningsverksamheten och inom bolaget Eurapco (European Alli-

ance Partners Company). Till dessa utvecklingsprogram nomineras årligen chefer på ledningsnivå och specialister.

Starkt arbetsgivarvarumärke

Med god marginal och för tionde året i rad vann Länsförsäkringar titeln "Försäkringsbranschens mest attraktiva arbetsgivare". Detta säger ekonomistudenter som svarat på Universums undersökning Företags-

barometern 2012. Inget annat försäkringsbolag finns med bland topp 100.

Detta resultat är ett kvitto på ett starkt arbetsgivarvarumärke. Länsförsäkringar är både bank, försäkring och fastighetsförmedling. För nuvarande och potentiella medarbetare innebär det stora möjligheter att utvecklas i en mångfald av yrken.

I sin marknadsföring som attraktiv arbetsgivare syns Länsförsäkringar i sociala

medier där studenterna finns, både på sin fritid och när de aktivt söker jobb. Kommunikation till den här målgruppen sker via en karriärsida på Facebook och Careerbook. I de 23 länsförsäkringsbolagen finns många lokala samarbeten med universitet och högskolor som också stärker arbetsgivarvarumärket på rekryteringsmarknaden.

MEDARBETARSTATISTIK LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB-KONCERNEN INKLUSIVE LÄNSFÖRSÄKRINGAR LIV

Medarbetare	2012	2011
Tillsvidareanställda, totalt	1 510	1 538
varav män	673	691
varav kvinnor	837	847
Tillsvidareanställda som rekryterats under året	111	134
Tillsvidareanställda som slutat och gått till annat bolag inom länsförsäkringsgruppen	11	8
Tillsvidareanställda som slutat under året	115	86

100 procent av medarbetarna har kollektivavtal förutom företagsledningen, som är frikrets. Minsta varseltid angående förändringar i verksamhet är ej reglerat i kollektivavtalet. Länsförsäkringar AB följer MBL.

Åldersintervall alla medarbetare	2012	2011
0–30 år	129	120
31–40 år	418	413
41–50 år	515	528
51–60 år	374	375
61–	74	102
Medelålder, kvinnor	44	45
Medelålder, män	45	46

Åldersintervall chefer	2012		2011	
	Kvinnliga chefer	Manliga chefer	Kvinnliga chefer	Manliga chefer
0–30 år	2	1	1	1
31–40 år	19	25	16	27
41–50 år	35	40	36	46
51–60 år	19	31	19	33
61–	2	4	4	3
Totalt	77	101	76	110
Totalt	178		186	

Medelålder chefer	2012	2011
Kvinnor	46	46
Män	46	46

Könsfördelning ledning och styrelse	2012		2011	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Vd	3	8	3	7
Ledningsgrupper ¹⁾	20	41	19	39
Styrelseledamöter ²⁾	19	53	21	64

¹⁾ Inklusive fackliga representanter.

²⁾ Ordinarie ledamöter inklusive fackliga representanter.

Sjukfrånvaro i procent	2012	2011
Total sjukfrånvaro som en andel av ordinarie arbetstid	2,3	2,6
Andel av den totala sjukfrånvaron som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer	36,3	34,9

Sjukfrånvaro fördelad efter kön i procent	2012	2011
Män	1,4	1,4
Kvinnor	3,1	3,6

Sjukfrånvaron fördelad efter ålderskategori i procent	2012	2011
29 år eller yngre	2,9	4,2
30–49 år	2,2	2,1
50 år eller äldre	2,4	3,2

Total sjukfrånvaro i procent	2012	2011	2010	2009	2008
	2,3	2,6	2,5	2,5	3,4

Miljöhänsyn, en del i ett hållbart företagande

Inom Länsförsäkringar AB pågår fortlöpande ett arbete med att minska miljöpåverkan både i kontors- och affärsverksamheten. Ett omfattande arbete har inletts som ska resultera i att pappersutskicken till kunderna minskas – samtidigt som informationskvaliteten höjs.

Länsförsäkringar AB bidrar till att stärka länsförsäkringsbolagens arbete med att minska antalet skador och effekterna av inträffade skador. En skada som inte inträffat ger ingen miljöpåverkan. En annan viktig roll är att sprida kunskap till kunder om vilken miljöpåverkan Länsförsäkringars verksamhet kan ha. Ett engagemang i miljöfrågorna bidrar till ett mer ekologiskt och hållbart samhälle.

Utsläpp av miljöfarliga ämnen

För den yttre miljön är varje skada som kan undvikas viktig. Varje skada innebär miljö-

påverkan i form av energiförbrukning, sanering, transporter, materialanvändning och avfall. Länsförsäkringar har beräknat att en vattenskada innebär utsläpp av 300 kilo koldioxid. Cirka 80 kilo kommer från transporter, 10 kilo från avfuktning och 210 kilo från tillverkning och omhändertagande av material. Därför är en viktig miljöåtgärd att hjälpa kunderna att undvika skador. För en villa som brinner ner till grunden har Länsförsäkringar beräknat att cirka 25 ton koldioxid släpps ut. Förutom utsläpp till luften i samband med branden, sker utsläpp av miljögiftiga ämnen till marken och när-

liggande vattendrag genom det släckvatten som används. Genom Länsförsäkringar AB driver Länsförsäkringar ett gemensamt skadeförebyggande arbete. Syftet är att stärka Länsförsäkringars roll i ett hållbart samhälle och att bidra till en utveckling av det lokala samhället genom ökad trygghet och färre skador.

Försäkringsprodukt för en giftfri miljö

Länsförsäkringar AB har utvecklat och tillhandahåller sedan flera år en återvinningsförsäkring för lantbrukare. Den minskar mängden miljöfarligt avfall och skrot i lantbruket. Under 2012 återvanns cirka 389 ton farligt avfall och cirka 5 306 ton skrot och plast från jordbruk och landsbygdsfastigheter. Vidare erbjuder Länsförsäkringar vindkraftparksförsäkring som innefattar återvinning av vindkraftverken när de ska skrotas.

Stödjer forskning

Stiftelsen Länsförsäkringsbolagens Forskningsfond stödjer vetenskaplig forskning som ligger nära människors vardagliga trygghet. Sedan 1990-talets början har Forskningsfonden finansierat närmare 160 forskningsprojekt med tillsammans cirka 90 Mkr inom bland annat: trafiksäkerhet, brottsbekämpning, hälsa och välfärd, klimat, miljö, brand, skog och lantbruk samt återvinning av produkter.

Resor och resursförbrukning

Länsförsäkringar AB mäter utsläpp av koldioxid från resor som görs i tjänsten och från den el- och värmeanvändning som kontoren genererar. Den el som används är märkt med Naturskyddsföreningens miljömärkning Bra Miljöval. Som alternativ till att resa används tv-möten som spar både miljö och arbetstid. Kontoren värms med fjärrvärme och fastigheterna är certifierade enligt Green Building då de drar 25 procent mindre energi än dagens krav för nybyggnation i Boverkets byggregler. En av fastigheterna är också klassad enligt systemet Miljöklassad Byggnad och erhållit det sammanvägda betyget Silver. Allt avfall sorteras och i första hand återvinns avfallet. Som försäkrings- och bankföretag är Länsförsäkringar en stor brukare av papper och skickar ut mer än 72 miljoner pappersark under ett år till kunderna. Länsförsäkringar AB har satt ett flerårigt mål att minska volymen pappersutskick ut till kunden.

Utsläpp av koldioxid från resor i tjänsten

	2012	2011
Bil och flygresor	617 ton CO ₂	601 ton CO ₂

Energiförbrukning i Länsförsäkringar ABs kontorsfastigheter

	2012	2011	Förnyelsebar resurs
El	6 931 Mwh 59 929 kg CO ₂	7 166 Mwh 60 397 kg CO ₂	100% (Bra Miljöval El)
Värme	2 623 Mwh 207 217 kg CO ₂ ekv	2 536 Mwh 200 344 kg CO ₂ ekv	86% (Fjärrvärme)

Källsorterat material från kontorsfastigheterna (här redovisas de större volymerna)
Allt restmaterial sorteras och går till materialåtervinning alternativt energiåtervinning

Brännbart	Glas- förpackningar	Papper	Elektronik	Metall	Wellpapp	Matavfall som blir till biogas
28 320 kg	1 409 kg	99 507 kg	5 180 kg	2 669 kg	21 144 kg	82 246 kg (from 2012 vägs matavfallet)

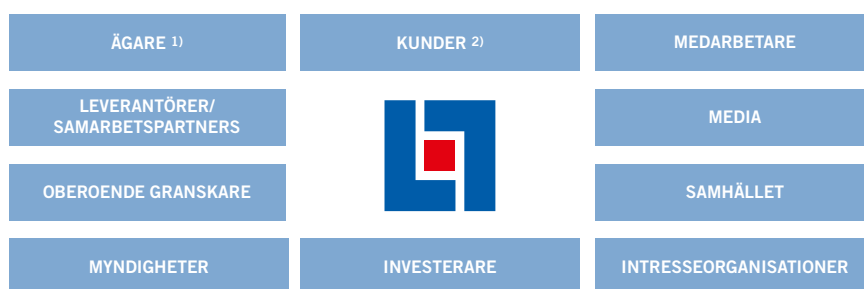
Långsiktigt och hållbart miljöarbete

Länsförsäkringar AB har ett miljölednings-system sedan många år tillbaka som är certifierat enligt ISO 14001. Det innebär en garanti för ett systematiskt och långsiktigt miljöarbete. Återkommande granskningar av miljöarbetet borgar för att arbetet hela tiden utvecklas. Fokusområden är att öka den digitala kommunikationen och därmed

minska pappersutskick till kunder samt att alla inköp och alla upphandlingar Länsförsäkringar AB gör har tydliga miljökrav på produkten alternativt tjänsten som köps in. Genom att ställa miljökrav ger det en drivkraft för marknaden att möta kraven och Länsförsäkringar bidrar därmed till en bättre miljö och bättre framtida hälsa.

Länsförsäkringar ABs intressenter

Det finns ett antal olika grupper med särskilt stort intresse av hur Länsförsäkringar AB bedriver verksamheten. Illustrationen visar företagets huvudsakliga intressenter, utvalda med utgångspunkt i påverkansförhållandet. Genom att föra en dialog med intressenterna kan Länsförsäkringar AB öka kunskapen om omvärldens förväntningar och utveckla affären.

¹⁾ 23 länsförsäkringsbolag.

²⁾ Kunder i länsförsäkringsbolagen och i Länsförsäkringar ABs dotterbolag.

LÄNSFÖRSÄKRINGAR INVESTERAR ANSVARSFULLT

Genom Länsförsäkringar Fondförvaltning investerar Länsförsäkringar i ett stort antal bolag över hela världen. De bolag som jobbar integrerat med ekonomi, miljö och sociala frågor kommer att vara de bästa investeringarna över tid. Arbetet med ansvarsfulla investeringar bygger på samma värdegrund som svenska staten ger uttryck för genom de internationella konventioner som Sverige undertecknat inom områdena miljö, mänskliga rättigheter, barnarbete, arbetsrätt, korruption och inhumana vapen. I arbetet med ansvarsfulla investeringar samarbetar fondbolaget med en extern analysfirma. Om bolag som är föremål för påverkansdialog inte är lyhörda och/eller inte

utvecklas på det sätt som är önskvärt avyttras bolaget och placeras på fondbolagets exkluderingslista. Alla externa förvaltare som fondbolaget anlitar måste ta hänsyn till exkluderingslistan i sin förvaltning av fondbolagets fonder. Bolag på exkluderingslistan blir kvar till dess det är bekräftat att konventionsbrott upphört och att företaget har implementerat en tillräckligt stark policy. Ett annat alternativ är att omedelbart sälja innehavet utan dialog. I dagsläget har fondbolaget fattat beslut om att exkludera samtliga bolag med verksamhet inom kärnvapen, klusterbomber och landminor.

OM HÅLLBARHETS- REDOVISNINGEN 2012

Länsförsäkringar ABs hållbarhetsredovisning avser verksamhetsåret 2012. Det är andra året Länsförsäkringar tillämpar GRIs riktlinjer för hållbarhetsredovisning, version G3.0. Informationen i hållbarhetsredovisningen har inte granskats av tredje part, men Länsförsäkringar AB bedömer att informationen i års- och hållbarhets-

redovisningen 2012 uppfyller GRIs informationskrav för tillämpningsnivå C.

Länsförsäkringar ABs avsikt är att hållbarhetsredovisningen tillsammans med årsredovisningen för 2012 ska ge en god bild av Länsförsäkringar ABs ekonomiska, miljömässiga och sociala arbete och resultat. Informationen i hållbarhetsredovisningen

har valts ut baserat på en analys av verksamhetens mest betydande frågor, vad Länsförsäkringar mäter och kan redovisa samt vilken information som de identifierade intressenterna antas vilja ta del av.

I de fall inget annat anges avser informationen hela Länsförsäkringar ABs koncern. Det har inte skett några korrigeringar avseende tidigare insamlad data eller förändringar gällande mätmetoder, omfattning eller avgränsningar jämfört med föregående år. Under 2012 har det inte förekommit några incidenter eller avvikelser från gällande lagstiftning som resulterat i betydande böter eller icke-monetära sanktioner mot Länsförsäkringar AB.

Tabellen nedan inkluderar den standardinformation som är obligatorisk för tillämpningsnivå C, samtliga kärnindikatorer i GRIs protokoll 3.0, de tilläggsindikatorer och de indikatorer i GRIs branschtillägg för finanssektorn (FSSS) som bedömts relevanta för Länsförsäkringar AB.

Standardinformation/indikator	Sidhänvisning	Fullständig/delvis
1. STRATEGI OCH ANALYS		
1.1 Kommentar från vd.	2–3, 10	■
1.2 Risker och möjligheter.	2–3, 12, 16	■
2. ORGANISATIONEN		
2.1 Organisationens namn.	20	■
2.2 Huvudsakliga varumärken, produkter och tjänster.	6, 22–28	■
2.3 Organisationsstruktur.	7, 20	■
2.4 Huvudkontorets lokalisering.	109	■
2.5 Länder där organisationen är verksam.	22–23	■
2.6 Ägarstruktur och bolagsform.	4, 7–8, 31	■
2.7 Marknader.	22–28	■
2.8 Bolagets storlek.	Insida omslag, 1, 4, 6, 38	■
2.9 Större förändringar under redovisningsperioden.		■
2.10 Erhållna utmärkelser under räkenskapsåret.	3, 6, 15	■
3. REDOVISNINGSPARAMETRAR		
Redovisningsprofil		
3.1 Redovisningsperiod.	18	■
3.2 Senaste redovisningen.	18	■
3.3 Redovisningscykel.	18	■
3.4 Kontaktperson för rapporten.	11	■
Redovisningens omfattning och avgränsningar		
3.5 Process för att definiera redovisningens innehåll.	18	■
3.6 Redovisningens avgränsningar.	18	■
3.7 Begränsningar av redovisningens omfattning.	18, 42–44	■
3.8 Redovisningsprinciper för samägda bolag.	18, 42–44	■
3.10 Förklaring till korrigeringar från tidigare redovisningar.	18	■
3.11 Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning eller mätmetoder jämfört med föregående års redovisning.	18	■
Granskning		
3.12 Tabell över var samtliga delar av GRI går att hitta.	18–19	■
3.13 Policy och praxis för extern granskning.	18	■

Standardinformation/indikator	Sidhänvisning	Fullständig/delvis
4. STYRNING, ÅTAGANDEN OCH ENGAGEMANG		
Styrning		
4.1 Styrningsstruktur.	8, 31–33	■
4.2 Styrelseordförandens roll.	34	■
4.3 Oberoende eller icke-verkställande styrelseledamöter.	32, 36	■
4.4 Möjligheter att lämna förslag etc. till styrelsen.	32, 103	■
4.8 Internt framtagna affärsidéer eller principer, uppförandekod och riktlinjer för ansvarsfullt företagande.	8, 11	■
4.12 Externa deklarationer, principer och initiativ.	11, 31	■
4.13 Medlemskap i organisationer.	12	■
Intressentengagemang		
4.14 Intressentgrupper.	17	■
4.15 Identifiering och urval av intressenter.	17	■
INDIKATORER		
EKONOMISKA INDIKATORER		
EC 1. Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde.	40–41	■
EC 2. Finansiell påverkan, risker och möjligheter hänförliga till klimatförändringen.	16	■
EC 3. Omfattningen av organisationens förmånsbestämda åtaganden.	79	■
EC 4. Väsentligt finansiellt stöd från det allmänna.	11	■
EC 6. Policy och praxis samt andelen utgifter som betalas till lokala leverantörer på väsentliga verksamhetsplatser.		■
EC 7. Rutiner för lokalanställning av personal och ledande befattningshavare.	14–15	■
EC 8. Investeringar i infrastruktur och tjänster för allmänhetens nytta.		■
EC 9. Förståelse om och beskrivning av betydande indirekta ekonomiska effekter, samt omfattning.	12, 16	■
MILJÖINDIKATORER		
EN 1. Materialanvändning i vikt eller volym.	16	■
EN 2. Återvunnet material i procent av materialanvändning.	16	■

Standardinformation/indikator	Sidhänvisning	Full- ständig/ delvis
Energi		
EN 3. Direkt energianvändning per primär energikälla.		■
EN 4. Indirekt energianvändning per primär energikälla.	16	■
EN 5. Minskad energianvändning genom sparande och effektivitetsförbättringar.	16	■
EN 6. Initiativ för att tillhandahålla produkter och tjänster som är energieffektiva eller baserade på förnyelsebar energi.	16	■
EN 7. Initiativ för att minska indirekt energianvändning samt uppnådd reduktion.	16	■
EN 8. Total vattenförbrukning per källa.		■
Biologisk mångfald		
EN 11. Lokalisering av nyttjad mark i eller intill skyddade områden eller områden med hög biologisk mångfald.		■
EN 12. Beskrivning av väsentlig påverkan på den biologiska mångfalden skyddade områden eller områden med hög biodiversitet.		■
Utsläpp och avfall		
EN 16. Totala direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt.	16	■
EN 17. Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt.	16	■
EN 18. Initiativ för att minska utsläppen av växthusgaser, samt uppnådd minskning.	16	■
EN 19. Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen, i vikt.		■
EN 20. NO, SO samt andra väsentliga luftföroreningar, i vikt per kategori.		■
EN 21. Totalt utsläpp till vatten, per kvalitet och recipient.		■
EN 22. Total mängd avfallsvikt, per typ och hanteringsmetod.	16	■
EN 23. Totalt antal samt volym av väsentligt spill.		■
Produkter och tjänster		
EN 26. Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster (och resultat därav).	16–17	■
EN 27. Procent av sålda produkter och deras förpackningar som återinsamlas, per kategori.		■
Efterlevnad		
EN 28. Betydande böter eller icke-monetära sanktioner till följd av brott mot miljölagstiftning och bestämmelser.	18	■
SOCIALA INDIKATORER		
Anställningsförhållanden och arbetsvillkor		
LA 1. Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform och region.	15	■
LA 2. Totalt antal anställda och personalomsättning, per åldersgrupp, kön och region.	15	■
Relation mellan anställda och ledning		
LA 4. Andel av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal.	15	■
LA 5. Minsta varseltid angående förändringar i verksamheten och huruvida detta är specificerat i kollektivavtal.	15	■
Hälsa och säkerhet		
LA 7. Skador, arbetsrelaterade sjukdomar, förlorade arbetsdagar, frånvaro samt arbetsrelaterade dödsolyckor.	15	■
LA 8. Utbildning, rådgivning förebyggande åtgärder och riskhanteringsprogram för att bistå de anställda, deras familjer och samhällsmedlemmar beträffande allvarliga sjukdomar.		■
Utbildning		
LA 10. Genomsnittligt antal utbildningstimmar per anställd och år, fördelat på personalkategorier.	15	■
LA 11. Program och utbildning för livslångt lärande.	14–15	■
LA 12. Andel anställda som får regelbunden utvärdering av sin prestation och karriärutveckling.	14	■
Mångfald och lika möjligheter		
LA13. Medarbetare, styrelse och ledningssammansättning, nedbruten på mångfaldsindikatorer.	15	■
LA 14. Löneskillnad i procent mellan män och kvinnor per personalkategori.		■

Standardinformation/indikator	Sidhänvisning	Full- ständig/ delvis
Mänskliga rättigheter		
HR 1. Andel och antal investeringsbeslut som inkluderar krav gällande mänskliga rättigheter eller som genomgått granskning av hur mänskliga rättigheter hanteras.		■
HR 2. Procent av betydande leverantörer och underleverantörer som har granskats avseende hur mänskliga rättigheter hanteras samt vidtagna åtgärder.		■
Icke-diskriminering		
HR 4. Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder.		■
Föreningsfrihet och rätt till kollektivavtal		
HR 5. Verksamheter där föreningsfriheten och rätten till kollektivavtal kan vara väsentligt hotade och åtgärder som vidtagits.		■
HR 6. Verksamheter där det finns risk för barnarbete och åtgärder som vidtagits.		■
HR 7. Verksamheter där det finns risk för tvångsarbete och obligatoriskt arbete och åtgärder som vidtagits.		■
Samhälle		
SO 1. Utformning och omfattning av program och rutiner för att utvärdera och styra verksamhetens påverkan på samhällen, inklusive inträde och utträde.		■
SO2. Andel och antal affärsheter som har analyserats avseende risk för korruption.		■
Korruption		
SO 3. Andel anställda utbildade i policyer och rutiner mot korruption.	12	■
SO 4. Vidtagna åtgärder på grund av korruption.		■
Politik		
SO 5. Politiska ställningstaganden och delaktighet i politiska beslutsprocesser och lobbying.		■
Efterlevnad		
SO 8. Belopp för betydande böter och antal icke-monetära sanktioner mot organisationen för brott mot lagar och bestämmelser.	18	■
Kunders hälsa och säkerhet		
PR 1. Faser i livscykeln då produkters och tjänsters påverkan på hälsa och säkerhet ska utvärderas i förbättringssyfte, och andelen produkt- och tjänstekategorier som utvärderats.		■
Märkning av produkter och tjänster		
PR 3. Typ av produkt- och tjänsteinformation som krävs enligt rutinerna samt andel av produkter och tjänster som berörs.		■
PR 4. Fall då bestämmelser och frivilliga åtaganden om information och märkning av produkter och tjänster inte följts.		■
Produktutveckling		
PR 5. Rutiner kundnöjdhet, resultat från undersökningar.	3, 6	■
Marknadskommunikation		
PR 6. Program för efterlevnad av lagar, riktlinjer och frivilliga koder för marknadskommunikation, inklusive marknadsföring, PR och sponsring.		■
Efterlevnad		
PR 9. Betydande böter för brott mot gällande lagar och regler för tillhandahållande av produkter och tjänster.	18	■
FSSS		
FS 8. Ekonomiskt värde och produkter och tjänster med särskilda miljömässiga syften.	17	■
FS 13. Närvaro och tillgänglighet i glesbefolkade eller ekonomiskt utsatta områden.	7, 11	■

Förklaring:

- Helt redovisad
- Delvis redovisad
- Ej redovisad
- Ej relevant med hänvisning till verksamhet och/eller geografisk närvaro

FÖRVALTNINGS- BERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar AB (publ), organisationsnummer 556549-7020, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2012.

Ägarförhållanden och koncernens struktur

Länsförsäkringar AB ägs till 100 procent av 23 länsförsäkringsbolag och 14 socken- och häradsbolag. Länsförsäkringar AB-koncernen inklusive Länsförsäkringar Liv-koncernen utgör tillsammans med de 23 länsförsäkringsbolagen länsförsäkringsgruppen.

Länsförsäkringar AB är moderbolag till Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB (nedan Länsförsäkringar Sak) med dotterbolag, Länsförsäkringar Bank AB (nedan Länsför-

säkringar Bank) med dotterbolag och Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ) (nedan Länsförsäkringar Fondliv).

Länsförsäkringar Liv med dotterbolag ägs helt av Länsförsäkringar AB men konsolideras inte i koncernredovisningen eftersom bolagets resultat i sin helhet tillfaller försäkringstagarna.

Verksamhetsinriktning

Länsförsäkringar AB har tre huvudsakliga uppdrag; att bedriva affärsverksamhet inom sakförsäkring, livförsäkring och bank, att

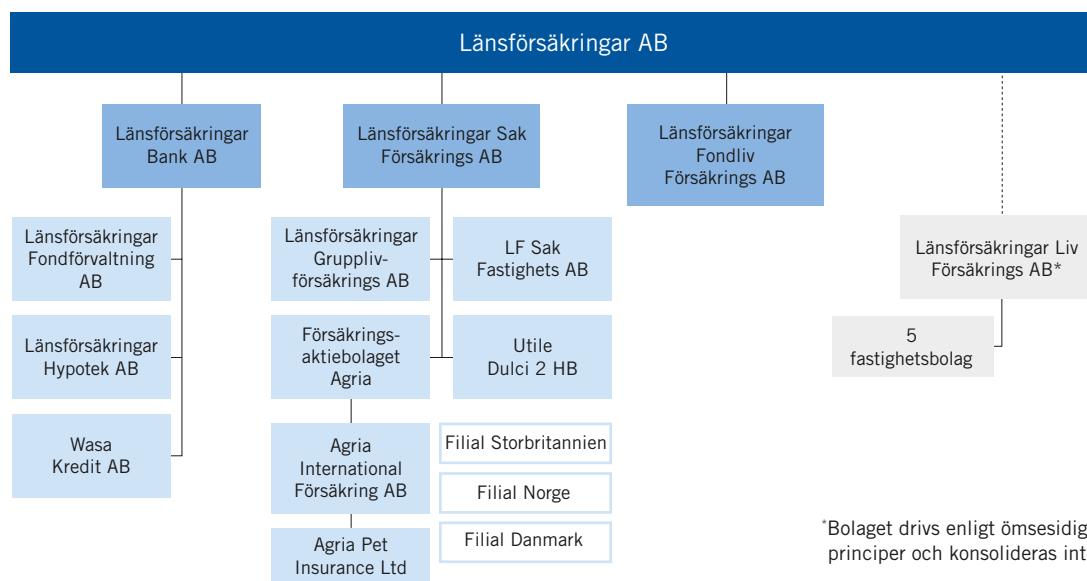
ge affärsservice till länsförsäkringsbolagen inom de områden där skalfördelar och effektivitet uppstår samt att bedriva Länsförsäkringars gemensamma strategiska utvecklingsverksamhet.

Affärsverksamheten bedrivs i affärsenheterna Sak, Bank, Fondliv och Tradliv med uppdraget att bedriva affären och ansvara för direkt produktrelaterat stöd till länsförsäkringsbolagen. Den finansiella styrningen av affärsenheterna utgår primärt från ägarnas avkastningskrav och risktolerans. Affärsverksamheten ska bedrivas i vinstsyfte så att bolaget kan lämna en konkurrenskraftig avkastning på eget kapital. Affärsservice och Länsförsäkringars gemensamma utvecklingsverksamhet bedrivs inom enheten Affärsstöd. Redovisning, kapitalplanerings- och koncerncont-rollerfunktioner är samlade i enheten för Ekonomi och Finans. Enheten Kapitalförvaltning förvaltar koncernens och Länsförsäkringar Livs placeringsportföljer.

Väsentliga händelser under året

Länsförsäkringar AB har etablerat ett svenskt MTN-program med en låneram om 2,5 mdr. MTN-programmet ger bolaget möjligheten att emittera obligationer i EUR och SEK med löpande och fast ränta på kapitalmarknaden. Den 10 oktober 2012 hade 2,2 mdr tecknats av olika aktörer.

Länsförsäkringar ABs koncernstruktur 31 december 2012

I samband med emissionen återbetalade Länsförsäkringar AB ett lån på 1,8 mdr.

Väsentliga händelser efter balansdagen

På extra bolagsstämma i Länsförsäkringar AB 23 januari 2013 har ägarna beslutat om en nyemission om 500 Mkr, vilket innebär att ägarna, det vill säga länsförsäkringsbolagen och socken- och häradsbolagen, skjuter till kapital. Skälen för nyemissionen är att stärka Länsförsäkringar ABs finansiella grund för fortsatta satsningar inom bank och försäkring. Emissionen ska även stärka Länsförsäkringar Banks kapitalbas med syfte att möta de nya kapitalkraven som ställs på ledande svenska banker.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

Utvecklingen inom den finansiella branschen innebär krav på ökad effektivitet, låga risker, högre kapitaltäckning liksom ökade rapporteringskrav och transparens. Till detta kommer konsumenternas krav på ökad enkelhet och tydlighet i produkter samt en ökad rådgivning och tillgänglighet. Detta innebär sammantaget att Länsförsäkringar ABs roll och betydelse, för att länsförsäkringsbolagen ska kunna behålla och stärka konkurrenskraften, successivt ökar över tid.

Väsentliga framgångsfaktorer blir lönsamhet, bra nyckeltal och starka ratingbetyg. Andra viktiga framgångsfaktorer blir väsentligt ökad IT-effektivitet och utvecklingsverksamhet som inte tyngs av höga framtida förvaltningskostnader. Till detta följer att Länsförsäkringar AB måste vara en attraktiv arbetsgivare som förmår att attrahera de bästa i respektive generation inom respektive funktion.

Under de närmast följande åren förväntas lagstiftaren i såväl Bryssel som i Stockholm förändra krav och förutsättningar för den finansiella branschen. Konsumenternas ställning kommer att stärkas inom flera områden, bland annat via ökad flytträtt av pensionskapital men också genom att krav kommer att ställas på hur avgifter ska redovisas. Ökat fokus kommer också att ställas på dokumentation av rådgivning till konsumenter och vissa former av försäljning kommer att förhindras, exempelvis kommer troligen provisionsförbud att införas för försäkringsförmedlare. Detta i sin tur flyttar frågan vidare till de finansiella företagens avgiftsuttag och kostnader.

Resultat och ekonomisk ställning

Koncernen

2012 var ett starkt år för Länsförsäkringar AB-koncernen. Koncernens rörelseresultatet uppgick till 821 (287) Mkr, det är en förbättring med 535 Mkr. Resultatförbättringen berodde främst på ett starkare resultat i bankkoncernen men även ett förbättrat resultat i sakförsäkringsverksamheten och en god kapitalavkastning. Koncernens resultat belastades med avskrivningar och nedskrivningar som uppgick till 498 (418) Mkr, varav avskrivningar på immateriella tillgångar från förvärvet av Länsförsäkringar Fondliv belastade resultatet med 129 Mkr.

I bankverksamheten ökade rörelseresultatet med 171 Mkr till 556 (385) Mkr. Det förbättrade resultatet förklaras av att räntenettet stärktes till följd av att både in- och utlåningsvolymerna ökade. Därtill förbättrades räntenettet av ökade utlåningsmarginaler.

Rörelseresultatet inom sakförsäkringsverksamheten förbättrades till 486 (88) Mkr. Lägre skadekostnader inom affärsområde hälsa och affärsområde återförsäkring och en god kapitalavkastning är förklaringsarna till det starkt förbättrade resultatet. Resultatförbättringarna inom hälsa kommer framför allt från ett bättre resultat inom olycksfallsaffären och avvecklingsvinster inom grupplivaffären.

Länsförsäkringar Fondliv bidrog med 128 (59) Mkr till koncernens resultat. Jämförelsesiffran avser två månader. Stort fokus på att utveckla liv- och pensionserbjudandet ledde till ökade kostnader under året.

Totalavkastningen för året var 3,6 (5,9) procent. Ränteportföljen svarade för det största positiva bidraget under året. Den goda utvecklingen för kreditobligationer har bidragit med en procentenhet till årets avkastning. Strategiska positioner, som vid utgången av året uppgår till cirka 46 procent av placeringstillgångarna, bidrog med en procentenhet och investeringar i hedgefonder bidrog med 0,5 procentenheter.

Inom Länsförsäkringar Sak hanteras hela skadelivränterörelsen för länsförsäkringsgruppen. De värdesäkrade kassaflödena avseende skadelivränterörelsen marknadsvärderas enligt anvisningar från Finansinspektionen genom diskontering med nominell ränta. För att hantera den ränterisk som diskontering av skulden ger upphov till är skulden sedan två år tillbaka säkrad med hjälp av svenska realränteobligationer.

Under 2012 sjönk räntorna med ungefär 10 baspunkter vilket kan jämföras med räntefallet på 100 baspunkter 2011. Utöver ränteförändringen var kompensationen för inflation betydligt större 2011 jämfört med 2012. Detta förklarar sammantaget att totalavkastningen inklusive realränteobligationerna var högre 2011 jämfört med 2012. Totalavkastningen exklusive realräntehedge uppgick till 4,8 (2,4) procent.

Länsförsäkringar AB-koncernens balansomslutning ökade till 290 994 (253 223) Mkr. Eget kapital uppgick till 13 913 (13 198) Mkr. Konsolideringskapitalet uppgick till 15 589 (14 800) Mkr och konsolideringsgraden uppgick till 388 (369) procent.

Moderbolaget

Moderbolagets resultat efter finansiella poster uppgick till 198 (473) Mkr och resultat efter skatt till 204 (476) Mkr. Rörelseintäkterna om 2 462 (2 524) Mkr bestod till huvuddelen av serviceintäkter från konsultverksamheterna inom stödenheterna IT, utveckling och service. I det finansiella resultatet på 271 (627) Mkr ingick utdelningar från dotterbolag med 347 (138) Mkr. En nedskrivning av innehavet i Länsförsäkringar Liv påverkade resultatet negativt med 100 Mkr, nedskrivningen är en konsekvens av minskade synergieffekter efter nyteckningsstoppet i Länsförsäkringar Liv. Balansomslutningen uppgick till 18 022 (17 903) Mkr, varav eget kapital uppgick till 13 468 (13 264) Mkr.

Förslag till vinstdisposition

Fritt eget kapital i koncernen uppgår till 8 176 Mkr. Ingen avsättning till bundna fonder krävs. Till årsstämmans förfogande står enligt balansräkningen för Länsförsäkringar AB fritt eget kapital på sammanlagt 7 726 488 686 kronor. I moderbolagets fria egna kapital ingår inte några orealiserade vinster.

Moderbolagets fria egna kapital består av

Överkursfond, kronor	3 972 647 642
Balanserade vinstmedel, kronor	3 549 744 667
Årets resultat, kronor	204 096 377
Fritt eget kapital 2012-12-31, kronor	7 726 488 686

Styrelsen föreslår att av disponibla vinstmedel i moderbolaget balansera 7 726 488 686 kronor i ny räkning, varav 3 972 647 642 kronor till överkursfond.

AFFÄRSVERKSAMHET SAKFÖRSÄKRING

Under 2012 tecknades affär inom försäkringsområdena sjuk, sjukvård, olycksfall, egendom, transport och ansvar. Dessutom erbjuds försäkringsskydd för rikstäckande kunder inom företagsmotor (trafik- och motorfordonsförsäkring). Länsförsäkringar Sak hanterar även länsförsäkringsgruppens interna och externa återförsäkring samt tecknar mottagen internationell återförsäkring. Avvecklingsaffär för trafikförsäkring tecknad fram till och med 2003 hanteras av Länsförsäkringar Sak. Från 2004 tecknas denna affär av länsförsäkringsbolagen. I anslutning till trafikförsäkring i avveckling bedrivs även skadelivränterörelse. Länsförsäkringar Saks dotterbolag Agria Djurförsäkring är ett specialistföretag för djur- och grädförsäkring. Specialiseringen innebär ett renodlat fokus och engagemang kring djuren och dess ägare. Agria International är ett dotterbolag till Agria Djurförsäkring vars uppdrag är att etablera och driva Agria-konceptet på utländska marknader. Agria International finns etablerat i Storbritannien, Norge och Danmark. Dotterbolaget Länsförsäkringar Gruppliv tecknar försäkring inom gruppliv och tjänstegruppliv. Sakaffären är indelad i följande affärsområden, Agria Djurförsäkring, Hälsa, Företag och Återförsäkring.

Resultat och lönsamhet

Rörelseresultatet uppgick till 486 (88) Mkr, en förbättring som beror på ett starkt tekniskt resultat och en god kapitalavkastning. Totalkostnadsprocenten förbättrades med 4 procentenheter till 97 (101). Förbättringen jämfört med föregående år beror dels på ett starkt resultat inom affärsområde Hälsa och dels på avvecklingsvinster inom

olycksfallsaffären. Premieintäkten efter avgiven återförsäkring har ökat med 0,5 procent och uppgår till 4 024 (4 004) Mkr. Agria International har minskat premieintäkten på grund av avvecklade portföljer och ökningarna finns främst inom Agria Djurförsäkring. Tillväxten har skett med ökad lönsamhet då skadekostnaderna är lägre än föregående år trots ökade volymer.

Marknad och affärsvolym

Sakförsäkringsmarknaden är en relativt mogen marknad som växer sakta. Tillväxten sker främst inom djurförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring samt motorförsäkring.

Samarbeten med banker, andra organisationer och företag och satsning på internet och mobila lösningar präglar den svenska sakförsäkringsmarknaden. Satsningarna har som huvudsakligt syfte att stärka distributionskraften och att bättre nå kunden i de situationer där behoven av försäkringslösningar uppstår. Konkurrensen på marknaden är hög och minskade kostnader ligger i fokus för att behålla konkurrenskraften. Skadereglering och skadeservice har blivit ett prioriterat område både för effektiviseringar för att minska kostnader men också för att förbättra kvaliteten och kundupplevelsen för att i den hårda prispressen ge kunderna andra värden än lägsta pris.

Agria Djurförsäkring

Agria Djurförsäkring är marknadsledande på den svenska marknaden med en marknadsandel på 58 procent. Premieintäkten för egen räkning inom djurförsäkring uppgick till 1 999 (1 916) Mkr och det tekniska resultatet till 70 (77) Mkr. Rörelseresultatet

förbättrades till 96 (79) Mkr. Den internationella affären fortsätter att växa i Norge och Danmark medan premieintäkten i Storbritannien minskar efter avveckling av externa portföljer.

Affärsområdet för hundar, katter och andra smådjur fortsatte att växa och har haft ett framgångsrikt år. Hästförsäkring är den mest konjunkturkänsliga marknaden för Agria med ett svagt minskande bestånd, men mot utvecklingen på marknaden tar Agria ändå marknadsandelar i segmentet. Hästförsäkring visar ett bra resultat vilket till stor del beror på ett stort fokus på driftskostnader och en stabil skadekostnadsnivå.

Försäljningen i Danmark har mer än fördubblats jämfört med 2011. I den brittiska filialen har ett antal åtgärder genomförts under året för att förbättra lönsamheten, bland annat har externa portföljer avvecklats. Det bidrar till förutsättningar för en stärkt och stabil lönsamhet framöver. Agria Dyreförsäkring i Norge är ledande på djurförsäkring i Norge. Den norska marknaden har under 2012 drabbats av snabbt stigande kostnader för veterinärvård, vilket påverkat resultatet.

Hälsa

Länsförsäkringar ökar både premievolum och antal försäkringar inom personriskområdet. Sjuk- och olycksfallsförsäkringsmarknaden växer och har under året ökat med 7 procent. Marknadsandelen för Länsförsäkringar Sak inom sjuk- och olycksfallsförsäkring är stabil med cirka 20 procent av marknaden och är fortsatt marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring. Premieintäkten för egen räkning inom Hälsa var 992 (969) Mkr och resultatet uppgick till 137 (108) Mkr. Resultatförbättringen kommer främst från ett starkt resultat inom olycksfallsaffären och avvecklingsvinster inom grupplivaffären.

Inom Hälsa är införandet av en ny generation av gruppförsäkringar det första steget mot att modernisera marknaden. Syftet är att skapa försäkringar som är bättre anpassade till hur samhället ser ut idag. Under 2012 har en mer heltäckande sjukvårdsförsäkring utvecklats. Den redan tidigare uppskattade sjukvårdsförsäkringen har kompletterats med förebyggande hälsotjänster i form av hälsoprofil, självhjälpsprogram och personligt samtalsstöd för chefer och

medarbetare. Även arbetslivsinriktad rehabilitering och behandling av beroende och missbruk kommer att ingå i försäkringen. Detta för att få en sjukvårdsförsäkring som ger medarbetarna stöd till en bättre hälsa och för att hjälpa företagen att minska medarbetarnas sjukdagar. Sjukvårdsförsäkringsmarknaden växer alltjämt även om tillväxttakten mattats av och låg enligt senaste mätningen på 7,9 procent.

Företag

Länsförsäkringar Sak kompletterar länsförsäkringsbolagens erbjudande till företagskunder med speciallösningar inom ansvar, transport, motor och egendom. Premieintäkten uppgick till 553 (645) Mkr vilket är en minskning med 14,3 procent jämfört med föregående år. Minskningen beror främst på ökad konkurrens inom ansvarsaffären. Resultatet förbättrades till 65 (57) Mkr. Marknaden för företagsförsäkringar påverkas av lågkonjunkturen med premier som i många fall styrs av företagets omsättning och som nu ligger på relativt låga nivåer. Marknaden för transportförsäkring har oförändrad volym men trots detta har transport inom Länsförsäkringar Sak ökat sitt bestånd med över 10 procent under 2012. Nyetableringen av aktörer på transportförsäkringsmarknaden har för tillfället avstannat och prispressen har lättat något.

Inom ansvarsförsäkring har konkurrensen hårdnat ytterligare genom att bolag som tidigare enbart riktade sig mot industrier nu också bearbetar samma marknad som Länsförsäkringar Sak.

Länsförsäkringsgruppens svenska företagskunder har i allt större utsträckning internationella intressen och efterfrågan på försäkringslösningar ökar både för nya och befintliga kunder. Genom INI (International Network of Insurance) kan Länsförsäkringar, som en av få aktörer på den svenska marknaden, erbjuda skräddarsydda och

lokala försäkringslösningar i över 100 länder till konkurrenskraftiga priser.

Återförsäkring

Affärsområde Återförsäkring inom Länsförsäkringar Sak hanterar Länsförsäkringsgruppens återförsäkringsskydd genom ett antal poollösningar och gemensamma gruppsskydd, samt mottagen internationell återförsäkring. Premieintäkten uppgick till 478 (473) Mkr och resultatet förbättrades kraftigt till 51 (1) Mkr. Prisnivån inom internationell katastrofförsäkring har korrigerats i marknaden efter det skadedrabbade året 2011 och premiehöjningarna inför 2012 hade en stark positiv effekt på resultatet. De största enskilda skadorna var stormen Sandy som drabbade USAs östkust i oktober och skador till följd av torka på odlingar av majs och sojabönor i USA under sommaren.

Jämfört med 2011 var 2012 ett lugnare år för återförsäkringsmarknaden och återförsäkringsbolagen visar bra lönsamhet. Medan skadedrabbade återförsäkringsavtal fick kraftiga premiehöjningar inför 2012, var marknaden stabilare inför 2013. Stormen Sandy uppskattas kosta försäkringsbolagen upp till 25 miljarder USD. Skadan är inte tillräcklig stor för att påverka prissättningen på återförsäkringsmarknaden utanför USA. Den interna återförsäkringen inom länsförsäkringsgruppen och den gemensamt upphandlade återförsäkringen är en stor tillgång för Länsförsäkringar och dess kunder. Denna säkerställer en stabil lösning till en låg kostnad genom att fördela risk inom länsförsäkringsgruppen och teckna externt skydd för storskador.

Kapitalförvaltning

Genom en effektiv och konkurrenskraftig förvaltningsmodell ska placeringstillgångarna, med hänsyn tagen till Länsförsäkringar Saks risknivå, skapa en stabil avkastning

som över tid ger god lönsamhet. Under året har risken i portföljen varit fortsatt låg, med merparten av den totala marknadsrisken i räntebärande tillgångar. Totalavkastningen uppgick till 3,7 (6,0) procent. Ränportföljen svarade för det största positiva bidraget, 1,8 procentenheter. Den goda utvecklingen för kreditobligationer har bidragit starkt till årets avkastning, bidraget till den totala avkastningen är 0,7 procentenhet. Strategiska positioner, som vid utgången av året uppgår till cirka 56 procent av placerings-tillgångarna, bidrog med 1,3 procentenhet. Investeringar i hedgefonder bidrog med 0,4 procentenheter. Avkastning exklusive skuldhedge uppgick till 5,2 (6,4) procent.

Sakförsäkring

- » Rörelseresultatet uppgick till 486 (88) Mkr.
- » Försäkringstekniskt resultat ökade till 304 (159) Mkr främst till följd av minskade skadekostnader.
- » Premieintäkten ökade till 4 024 (4 004) Mkr.
- » Totalkostnadsprocenten uppgick till 97 (101).

AFFÄRSVERKSAMHET BANK

Länsförsäkringar är Sveriges femte största retailbank med en affärsvolym på 283 mdr och 954 000 kunder. Strategin, som är oförändrad sedan 2000 – några år efter det att banken bildades 1996 – är att erbjuda länsförsäkringsgruppens 3,5 miljoner kunder attraktiva bank- och försäkringstjänster. Prioriterade målgrupper är de 2,9 miljoner boendeförsäkringskunderna. Erbjudandet till lantbruks- och småföretagskunderna utvecklas kontinuerligt. Framgången i strategin bygger på Länsförsäkringars starka varumärke och kundägandets värderingar.

Länsförsäkringar har Sveriges mest nöjda bankkunder på privatmarknaden för åttonde gången på nio år enligt Svenskt Kvalitetsindex. För åttonde året i rad har Länsförsäkringar även Sveriges mest nöjda bolånekunder på privatmarknaden enligt Svenskt Kvalitetsindex.

Antalet kunder i Länsförsäkringar Bank ökade med 7 procent till 954 000 (889 000). Antalet kunder som har Länsförsäkringar som huvudbank ökade med 14 procent till 290 000 (255 000) och av dessa kunder har 93 (93) procent sedan tidigare en försäkring hos Länsförsäkringar. Antalet produkter per kund ökade till 4,8 (4,7).

Resultat och lönsamhet

Resultatet före kreditförluster ökade med 49 procent till 647 (434) Mkr och rörelseresultatet ökade med 44 procent till 556 (385) Mkr. Räntabiliteten på eget kapital stärktes till 6,3 (4,8) procent.

Totalt ökade rörelseintäkterna med 24 procent till 1 882 (1 520) Mkr till följd av ett förbättrat räntenetto. Räntenettot ökade med 20 procent till 2 071 (1 728) Mkr och förklaras av ökade utlånings- och inlåningsvolymerna samt förbättrade utlåningsmarginaler. Placeringsmarginalen stärktes till

1,11 (1,07) procent. Avgiften till stabilitetsfonden belastade räntenettot med 65 (56) Mkr. Nettoresultat av finansiella poster uppgick till 5 (10) Mkr. Provisionsintäkterna ökade med 4 procent till 984 (948) Mkr. Provisionskostnaderna uppgick till 1 369 (1 364) Mkr.

Rörelsekostnaderna ökade med 14 procent till 1 235 (1 086) Mkr, vilket förklaras av ökade IT-förvaltningskostnader och andra volymberoende kostnader. K/I-talet före kreditförluster stärktes till 0,66 (0,71) och K/I-talet efter kreditförluster stärktes till 0,70 (0,75).

Kreditförlusterna är fortsatt låga och uppgick netto till 91 (48) Mkr, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,06 (0,04) procent. Reserverna uppgick till 325 (284) Mkr, vilket motsvarar en reserveringsgrad på oförändrat 0,21 procent. Osäkra fordringar uppgick till 298 (233) Mkr och andelen osäkra fordringar uppgick till 0,19 (0,17) procent.

Marknad och affärsvolym

Inlåning från allmänheten ökade med 26 procent eller 12 mdr till 62 (50) mdr. Marknadsandelen stärktes till 4,3 (3,8) procent under 2012 och andelen av marknadstillväxten var drygt 10 procent enligt statistik från SCB. Fondvolymen ökade med 5 procent eller 3 mdr till 70 (67) mdr, vilket främst förklaras av en positiv värdetillväxt. Utlåning till allmänheten ökade med 12 procent eller 16 mdr till 150 (134) mdr. Bostadsutlåningen i Länsförsäkringar Hypotek ökade med 14 procent eller 12 mdr till 101 (89) mdr. All utlåning sker i Sverige och i svenska kronor. Marknadsandelen av hushålls- och bostadsutlåning stärktes till 4,9 (4,6) procent under 2012. Låneportföljen på 150 (134) mdr har en god geografisk

spridning och håller en hög kreditkvalitet. Den består till 88 (81) procent av hushållskrediter. Merparten av den totala portföljen, 71 (72) procent, är bostadsutlåning med säkerhet i villor till 80 (80) procent och i bostadsrätter till 20 (20) procent. Bottenlån för lantbruksfastigheter ökade med 22 procent till 17 (14) mdr och totalt ökade lantbruksutlåningen med 15 procent till 19 (17) mdr. Av lantbruksutlåningen var 86 (82) procent bottenlån till främst familjeägda lantbruk och det genomsnittliga lantbruksengagemanget uppgår till 1,7 (1,6) Mkr.

Upplåning

Emitterade värdepapper ökade med 13 procent eller 13 mdr till 114 (101) mdr, varav säkerställda obligationer uppgick till 91 (86) mdr. Bankkoncernen har en låg refinansieringsrisk och långfristig finansiering sker främst på kapitalmarknaden genom Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer. Emitterade säkerställda obligationer uppgick till nominellt 29 (27) mdr och återköp uppgick till nominellt 16 (12) mdr. Förfallna säkerställda obligationer uppgick till nominellt 7 (8) mdr under året. Finansiering sker även genom Länsförsäkringar Banks upplåningsprogram. Under året emitterades nominellt 11 (7) mdr under MTN-programmet. Bankkoncernen har en väl fördelad förfallostruktur på upplåningen.

Likviditet

Den 31 december 2012 uppgick likviditetsreserven till nominellt 37 (30) mdr. Likviditetsreserven är placerad i svenska värdepapper med hög kreditkvalitet. Likviditetsreserven består till 77 procent av svenska säkerställda obligationer med kreditbetyg AAA/Aaa, till 18 procent av svenska statsobligationer, till 4 procent av övriga svenska obligationer och till 1 procent av tyska statspapper. Likviditeten i placeringarna är hög och samtliga ingående värdepapper i likviditetsreserven är belåningsbara hos Riksbanken. Genom att utnyttja likviditetsreserven kan kontrakterade åtaganden i cirka 18 månader mötas utan ny upplåning på kapitalmarknaden. Bankkoncernens Liquidity Coverage Ratio (LCR) uppgick i genomsnitt till 248 procent under fjärde kvartalet 2012. LCR i euro uppgick till 158 procent den 31 december 2012.

Kapitaltäckning

Bankkoncernen tillämpar reglerna om intern riskklassificering (IRK). Den avancerade riskklassificeringsmetoden används för alla hushållsexponeringar och för företags- och lantbruksexponeringar upp till 5 Mkr. Grundläggande IRK-metod används för företags- och lantbruksexponeringar över 5 Mkr. Schablonmetoden används fortsatt för exponeringar till stat, kommun, landsting och institut samt även för poster

utanför linjen. Den 31 december 2012 bestod låneportföljen till 88 procent av retailkrediter enligt den avancerade IRK-metoden. Kärnprimärkapitalrelationen enligt Basel II stärktes till 13 (12) procent. Kapitalbasen stärktes till 7 546 (6 686) Mkr och kapitaltäckningsgraden enligt Basel II stärktes till 16 (14) procent. Primärkapitalet, netto, uppgick till 6 612 (5 747) Mkr och primärkapitalrelationen enligt Basel II stärktes till 14 (12) procent.

Bank

- » Länsförsäkringar har Sveriges mest nöjda bank- och bolånekunder på privatmarknaden enligt Svenskt Kvalitetsindex.
- » Rörelseresultatet ökade till 556 (385) Mkr, vilket förklaras av ett ökat räntenetto.
- » Inlåningen ökade under året till 62 (50) mdr och marknadsandelen ökade till 4,3 (3,8) procent.
- » Antalet kunder ökade till 954 000 (889 000) och affärsvolymen ökade till 283 (251) mdr.

AFFÄRSVERKSAMHET LIV- OCH PENSIONS FÖRSÄKRING

Fondförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv erbjuder fondförvaltning och garantiförvaltning inom livförsäkring. Fondförvaltning är Länsförsäkringars förstahandsalternativ sedan stängningen av traditionell förvaltning. Under året har satsningar inom Fondliv gjorts på försäljningsaktiviteter och produktutveckling för att kunna svara för Länsförsäkringars samlade pensionserbjudanden.

Resultat och lönsamhet

Resultatet för Fondliv uppgick till 128 (297) Mkr. Resultatförsämringen jämfört med föregående år förklaras främst av ökade driftskostnader samt en positiv engångseffekt föregående år av upplösning av tidigare reserverad skatt om 118 Mkr. De ökade driftskostnaderna är till stor del av engångskaraktär och för att utveckla liv- och pensionserbjudandet men även ökade kostnader för regelverksanpassningar. Större delen av Fondlivs premieflöden redovisas via balansräkningen. Premieinkomsten i resultaträkningen uppgick till 20 (20) Mkr. Som premieinkomst redovisas den del av premierna som innehåller en väsentlig försäkringsrisk. Avgifter från den finansiella komponenten i avtalen redovisas som avgifter från finansiella avtal. Avgifterna har ökat med 9 procent jämfört med föregående år och uppgick till 431 (397) Mkr och förvaltningsersättningarna har ökat med 11 procent jämfört med föregående år och uppgick till 426 (385) Mkr. Ökningen förklaras av årets ökade fondvärden som beror på ökade premier och positiv avkastning.

Marknad

Nyför säljningen på livförsäkringsmarknaden har minskat under året. Orsaken är att in-

vesteringssparkonto, ISK, infördes vid årsskiftet som ett alternativ till kapitalförsäkringar, vilket har påverkat många fondförsäkringsbolag som varit aktiva på marknaden för kapitalplaceringar. Länsförsäkringar har fokus på tjänstepensioner och har därmed inte påverkats i så stor utsträckning av den stora förskjutningen som skett från kapitalförsäkring till ISK. En mycket stor del av Länsförsäkringars nyför säljning inom liv avser pensionslösningar till företag som inte har kollektivavtal. Det är en marknad där behovet av individuell rådgivning är stort. Med utgångspunkt i kundens behov görs en pensionsanalys, varpå kunden får erbjudande om en lösning som normalt består av både sparande till pension samt olika försäkringslösningar som kunden behöver för att kunna leva ekonomiskt tryggt. Länsförsäkringar säljer sina fondförsäkringslösningar både via egen säljkår (inklusive franchisetagare) och försäkringsförmedlare. Länsförsäkringar har fortsatt de mest nöjda kunderna inom tjänstepension för företagskunder enligt Svenskt Kvalitetsindex.

Den totala marknadsandelen för fondförsäkring, mätt i försäljningsvärde, uppgick 2012 till 11,5 (11,0) procent. På den strate-

giskt viktiga delmarknaden för ej kollektivavtalad tjänstepension uppgick marknadsandelen till 17,2 (18,7) procent.

Affärsvolym

Total premieinkomst för Fondliv uppgick till 8 714 (6 518) Mkr. Produktområdet tjänstepension svarade för 80 procent, avtalspension stod för 6 procent och kapitalförsäkring för 6 procent av totalt inbetalda premier. Inflyttat kapital stärkte premieinkomsten med 2 342 Mkr. De egna säljkanalerna har haft en positiv utveckling jämfört med föregående år och ökat med 18 procent. Inom delmarknaden ej kollektivavtalad tjänstepension uppgick försäljningen till 7 252 (7 448) Mkr.

Garantiförvaltning

Garantiförvaltning är Länsförsäkringars nya alternativ till kunder som efterfrågar en garanti i sitt sparande och som har ett behov av att veta den lägsta nivån på sina framtida utbetalningar. Garantin innebär att kunden är garanterad att få tillbaka de inbetalningar som gått till sparandet med möjlighet till ytterligare avkastning, om kunden sparar i minst tio år. Tillgångarna i garantiförvaltningen fördelas mellan aktie- och ränteplaceringar där räntedelen alltid ska vara minst 40 procent och aktiedelen kan gå ner till noll. Förvaltningen sköts av kapitalförvaltningsenheten inom Länsförsäkringar AB.

Avkastningen från starten den 15 februari fram till årsskiftet blev 2,5 procent. Räntedelen bestod under året av Länsförsäkringar Obligationsfond och Länsförsäkringar Penningmarknadsfond och avkastningen gynnades av dessa fonders stora innehav i bostadsobligationer. Inom aktiedelen lämnade innehavet i Länsförsäkringar USA Indexfond ett stabilt positivt bidrag under året. Den del som låg i Länsförsäk-

Länsförsäkringar Fondliv

- » Fondlivbolaget förvaltar 63 (52) mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.
- » Försäljningen uppgick till 9 mdr, vilket gör Länsförsäkringar till landets tredje största fondförsäkringsbolag.
- » Resultatet för fondlivbolaget uppgick till 128 (297) Mkr.

ringar Tillväxtmarknadsfond bidrog starkt till avkastningen mot slutet av året.

Fondförvaltning

Länsförsäkringars fondutbud består av 30 fonder med eget varumärke och cirka 45 externa fonder. Fonderna med eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas av utvalda externa förvaltare. De externa fonderna ger ytterligare bredd och djup åt utbudet och har valts ut för att de presterar goda resultat jämfört med andra liknande fonder på marknaden. Sedan stängningen av traditionell förvaltning har fondutbudet kompletterats med fonder som har liknande inriktning och risknivå som traditionell förvaltning. I februari togs därför tre nya fonder in som kan användas som byggstenar för att skapa ett motsvarande förvaltningsalternativ. Dessa fonder är Standard Life GARS, Lynx Dynamic och Enter Return. Under året har fonderna GAM Star China, JP Morgan Brazil, JP Morgan US Small, Cap Growth Enter Sverige och JP Morgan Africa lanserats. Fonderna fyller antingen kategorier som saknades i Länsförsäkringars fondutbud alternativt kompletterar sortimentet för att ge fler valmöjligheter inom en kategori. De allra flesta av fonderna utvecklades positivt. Över hälften av fonderna steg mer än 10 procent. Bäst gick det för aktiefonder som placerar i Sverige, Europa och på tillväxtmarknader. Bland räntefonderna gynnades särskilt de fonder som har tonvikt på kredit- och bostadsobligationer.

Traditionell livförsäkring

Under 2012 har arbetet med att trygga spararnas pengar fortsatt. Länsförsäkringar Livs nyckeltal påverkades negativt av att långa svenska marknadsräntor föll kraftigt under 2011. Räntefallet påverkade balansräkningen i och med att skulden till försäkringstagarna diskonteras med marknadsräntan. Länsförsäkringar Liv har en relativt sett lång duration på skulderna vilket gör att effekten av diskonteringen blir stor.

Oron på de finansiella marknaderna har fortsatt under 2012 och skuldskrisen i Europa har varit i fokus. Under våren och början av sommaren minskade riskviljan varpå den svenska långa räntan föll till historiskt låga nivåer, placerarna sökte sig åter till säkra papper, såsom svenska statsobligationer. I början på juni meddelade

Finansinspektionen att man avsåg att införa ett golv för diskonteringsräntan för livförsäkringsbolag. Efter beslutet steg den långa svenska räntan kraftigt men från mycket låga nivåer. Under sommaren och hösten har räntan varit fortsatt volatil men på låga nivåer.

Länsförsäkringar Liv har genom ett åtgärdsprogram fortsatt arbetet att minska riskerna i placeringsportföljen och stärka nyckeltalen. Längre durationer i ränteplaceringarna och successiva försäljningar av aktieexponering via Private Equityfonder och fastighetsexponering har gjort att riskerna i placeringsportföljen har minskats ytterligare. Under 2012 utgjordes placeringstillgångarna i den traditionella förvaltningen till största delen av långfristiga räntebärande placeringar.

Det systematiska arbetet med hantering och kontroll av verksamhetens risker har varit av omedelbar betydelse för bolaget och dess kunder. Åtgärderna har också gett förväntade och positiva effekter på såväl resultat som nyckeltal. Försäkringskapitalet i traditionell förvaltning ska på sikt växa minst i nivå med garanterad ränta. Därutöver kan kunden få återbäring om totalavkastningen är god över tid. Långsiktigt finns en direkt koppling mellan totalavkastning och förmåga att ge kunderna hög återbärränta.

Resultat och lönsamhet

Resultatet i Länsförsäkringar Livkoncernen uppgick under 2012 till 4 872 (–13 063) Mkr. Det positiva resultatet berodde på en positiv kapitalavkastning och minskade försäkringstekniska reserver. Kapitalavkastningen i traditionell förvaltning uppgick till 6,1 (6,5) procent under 2012. Marknadsräntan som under 2011 påverkade resultatet negativt föll något under 2012 men påverkan på resultatet var relativt sett liten. Utvecklingen av långa marknadsräntor påverkar resultatet i livförsäkringsbolag genom att skulden till försäkringstagarna diskonteras med marknadsräntan, en fallande ränta innebär därför att skulden ökar. 2012 har fallande räntor matchats mot en positiv kapitalavkastning i Länsförsäkringar Liv – en medveten strategi där placeringsportföljen tidigt matchades mot skulden för att på så vis minska risken vid fallande räntor. Avkastningen påverkades positivt av en hög andel ränteplaceringar

med långa löptider. Räntebärande placeringar i form av företagskrediter och bostadsobligationer har avkastat bra under hela året och varit bidragande till en god totalavkastning. Även avkastningen på alternativa investeringar har bidragit trots att andelen av portföljen varit låg. Strategin har varit framgångsrik och gett de resultat som förväntats utifrån de räntenivåer som varit under 2012.

Den sammanlagda premieinkomsten i Länsförsäkringar Liv (koncernen) uppgick till 4 319 (6 514) Mkr, en minskning med 34 procent. Minskningen berodde på att nyförsäljning av försäkringar i Länsförsäkringar Liv i allt väsentligt har stoppats. Premier har dock fortsatt betalats in för pågående försäkringar men inga nya försäkringar har tillkommit. Ett undantag till försäljningsstoppet är att försäkringar i riskaffären har nyteknats under 2012. Största minskningen av premieinbetalningar har skett för engångsbetalda premier medan löpande premier minskat mindre. Utbetalda försäkringsersättningar uppgick till 7 491 (5 432) Mkr. Kapitalavkastningen netto var 7 659 (4 530) Mkr. Placeringsstillgångarna enligt balansräkningen har under året ökat till 126 528 (117 923) Mkr.

Under 2012 har återbärräntan varit 0 procent. Sedan Länsförsäkringar startade med traditionell livförsäkringsverksamhet 1985 har den genomsnittliga återbärräntan varit 8,3 procent.

Nyckeltal i Länsförsäkringar Liv

Länsförsäkringar Liv har under 2012 arbetat aktivt med att stärka solvensen och med att minska risken för att solvensen faller. Bland annat har placeringsportföljen matchats ytterligare mot skulderna så att bolagets balansräkning skyddats från effekter av fallande räntor. Solvensgraden är ett mått som visar värdet av bolagets tillgångar i relation till de garanterade åtagandena till kunderna. Eftersom solvens är ett av bolagets viktigaste finansiella restriktioner blir solvensgraden vid lägre nivåer ett mått på den långsiktiga återbetalningspotentialen. Måttet speglar en situation där hela det garanterade kapitalet betalas ut på en dag. Dagens placeringsportfölj i Länsförsäkringar Liv, där över 90 procent utgörs av räntebärande placeringar, bedöms innehålla för lite högvastande placeringar för att över tid generera en god avkastning. Därför

kommer bolaget fortsatt att prioritera stärkta nyckeltal.

Per sista december uppgick solvensgraden till 113 (111) procent. Kapitalbasen, solvensöverskottet, uppgick vid utgången av 2012 till 13 969 Mkr vilket var en förstärkning med 27 procent under året. Samtidigt uppgick kapitalkravet till 4 527 Mkr, vilket ger en solvenskvot på 3,1 (2,4). Förstärkningen av kapitalbasen beror på bolagets positiva resultat under 2012, förstärkningen minskas dock av utbetalat överskott.

Konsolideringsgraden uppgick per den 31 december till 111 (109) procent. Konsolideringsgraden visar på ett livförsäkringsbolags förmåga att lämna återbäring. Måttet beskriver marknadsvärdet på bolagets tillgångar i relation till de garanterade åtagandena och den preliminärt fördelade återbäringen. Skuldtäckningsgraden uppgick för privatpersoner till 112 (107) procent och för tjänstepensioner till 112 (107) procent.

Länsförsäkringar Liv

- » Länsförsäkringar Liv har under 2012 fortsatt arbetet med att trygga spararnas pengar och placeringsportföljen har viktats om.
- » Solvensgraden har under året varit stabil och låg per sista december 2012 på 113 (111) procent.
- » Den garanterade återbäringsräntan har under hela 2012 legat på 0 procent, en försiktig strategi i syfte att säkerställa nyckeltalen och framtida återbäring.
- » Totalavkastningen i den traditionella förvaltningen uppgick till 6,1 (6,5) procent.

ÖVRIG INFORMATION

Risker och riskhantering

Länsförsäkringar AB-koncernens verksamhet ger upphov till olika slag av risker. Merparten av dem uppstår i koncernens dotterbolag. En beskrivning av koncernens samlade risker och hur de styrs och hanteras återfinns i koncernens not 2 Risker och riskhantering.

Riskbilden har varit stabil under 2012, dock med den förskjutning som rått flera år, att bankverksamheten har vuxit snabbare än fondliv- och sakförsäkringsverksamheten. De risker som uppstår direkt i moderbolaget är primärt hänförliga till bolagets finansiering, placering av likviditet och den affärsstödande verksamhet som bedrivs för dels dotterbolagens, dels länsförsäkringsbolagens räkning.

Moderbolagets ränterisk i övrigt är relativt låg eftersom räntebindningstiden i upplåning och placeringar är kort. Löptiden för lån och placeringar skiljer sig från räntebindningstiden. Ett lån till Länsförsäkringar Bank om 290 Mkr har obestämd löptid.

Moderbolagets likviditet bestod 2012-12-31 av kortfristiga räntebärande placeringar och likvida medel på 1 392 (1 452) Mkr. För förvaltningen av bolagets finansiella tillgångar bestäms en så kallad normalportfölj. Det innebär vid årsskiftet att övervägande delen skulle placeras i räntebärande tillgångar medan en mindre del kunde placeras i aktier. Aktierelaterade tillgångar uppgick 2012-12-31 till 38 (37) Mkr.

Medarbetare

Länsförsäkringar AB har en längre tid arbetat med prestationsstyrning med ett tydligt fokus på affären och bolagets värderingar. I syfte att ytterligare utveckla prestationer har fokus under 2012 varit ett tydligt ledarskap som ska ta tillvara varje medarbetares

potential. För att lyckas i det arbetet har chefer arbetat fram en arbetsmodell som bygger på ett antal aktiviteter som visat sig vara framgångsrika när det gäller att coacha prestationer. Medarbetaren får regelbundet återkoppling på sin prestation så att de individuella målen enligt målkontraktet uppnås. Resultatet visar en uppåtgående kurva i hela organisationen, samtidigt har ett gemensamt arbetssätt i ledarskapet införts i organisationen.

Länsförsäkringar AB-koncernen och de 23 länsförsäkringsbolagen innebär en stor intern arbetsmarknad och karriärutveckling för medarbetarna. Totalt har cirka 500 lediga tjänster annonserats inom länsförsäkringsgruppen under 2012. Inom Länsförsäkringar AB har fokus legat på att öka den interna rörligheten. Målet är att skapa en kultur som stimulerar till intern rörlighet vilket utvecklar både individer och organisation. För att kunna bemöta framtida förändringar, omvärldens ökade krav och vara länsförsäkringsbolagens utvecklings- och serviceverksamhet är kompetensfrågan ständigt aktuell.

Att bibehålla en god hälsa och arbetsmiljö är en viktig förutsättning för prestation. Medarbetarna har möjlighet att träna en timme i veckan på arbetstid och det finns en grundsyn i bolaget om att motion på arbetet ökar effektiviteten och förbättrar sammanhållningen. Satsningen på hälsa gör Länsförsäkringar till en attraktiv arbetsgivare. Friskvårdsaktiviteterna är också ett led i att minska sjukfrånvaron. Den totala sjukfrånvaron i Länsförsäkringar AB-koncernen uppgick till 2,3 (2,6) procent.

Alla medarbetare har en sjukvårdsförsäkring, som ger snabb tillgång till specialistvård. Medicinsk rådgivning och uppfölj-

ning ges via sjukanmälnings tjänsten och chefer får professionell rådgivning vid behov av medarbetares rehabilitering.

Länsförsäkringar AB arbetar för en jämställd arbetsplats. Målet i ett första steg är att skapa en jämnare könsfördelning bland chefer på alla nivåer. Idag är fördelningen 60 procent män och 40 procent kvinnor. Ett antal aktiviteter för att säkerställa ökad balans har identifierats och kommer aktivt att arbetas med under de kommande åren. Målet för år 2015 är 50 procent män och 50 procent kvinnor i företagsledning och på avdelnings- och gruppchefsnivå. Chefsutvecklings- och mentorprogrammet Ruter Dam är ett program för kvinnliga ledare som Länsförsäkringar AB nominerat kandidater till under flera år. Programmet bidrar till Länsförsäkringar ABs mål att fler kvinnor på chefspositioner tar högre chefsbefattningar inom bolaget.

Upplysningar om medelantal anställda, löner och ersättningar samt uppgifter om lön och annan ersättning till företagsledningen och arvoden till revisorer lämnas i not 6 och i not 7 för moderbolaget och i not 13 och i not 14 för koncernen.

Miljö

För Länsförsäkringar AB-koncernen är miljöhänsyn en viktig del för en hållbar utveckling i dagens samhälle. Ända sedan 2004 har Länsförsäkringar ABs miljöledningssystem varit certifierat enligt ISO 14001. Certifieringen bekräftades 2012 i samarbetet med en ny leverantör av certifieringstjänsten. Leverantör är SFK Certifiering. Därmed inleddes en ny treårsperiod med uppföljande årliga revisioner som ger möjlighet att än mer miljöanpassa verksamheten. Utöver de granskningar av Länsförsäkringar ABs miljöarbete som görs av SFK Certifiering utförs också en genomgång av bolagets egna utbildade interna miljörevisorer. Samtliga länsförsäkringsbolag är också certifierade enligt ISO 14001.

Bolaget arbetar fortlöpande med att minska miljöpåverkan i enlighet med bolagets miljöpolicy. Områden som ger en negativ miljöpåverkan har identifierats. Arbetet för att minska miljöbelastningen från Sveriges lantbruk fortsätter. Genom Länsförsäkringars återvinningsförsäkring samlas skrot och miljöfarligt avfall in från lantbruken och återvinns eller destrueras.

För att minimera miljöpåverkan från tjänsteresorna styrs de i stor utsträckning till tåg enligt de reseriktlinjer som gäller för hela bolaget. För att minska antalet resor har investeringar också gjorts i teknisk utrustning, som möjliggör möten via telefon, video och webb.

I bolaget finns tjänstebilar som till 100 procent är miljöbilar enligt bolagets miljöbilsdefinition. För att stimulera övergången till fordon som drivs med icke fossila bränslen har företaget också installerat laddningsstationer för elbilar.

Ett annat område som Länsförsäkringar AB arbetar med är de utskick till kunderna som sker i olika pappersförsändelser. Ett stort arbete har gjorts för att se hur utskick-

en kan förändras, vilket har lett till aktiviteter som ska genomföras de kommande åren. För att minska pappersförbrukningen utvecklas de digitala lösningarna. Utvecklingen av internetkanalen ger också stora möjligheter till att minska pappersutskicken och samtidigt höja kvaliteten i informationen.

En viktig funktion som har stor inverkan på miljön är inköp av produkter och tjänster som nyttjas i verksamheten. Enligt bolagets inköbspolicy ska inköp innebära en så liten miljöpåverkan som möjligt. Ett kontinuerligt arbete pågår med att utveckla miljökraven för alla kategorier av inköp och upphandlingar.

Länsförsäkringar ABs kontorsfastigheter är miljöklassade som lågenergiförbrukande

samt utformade för att bidra till människors hälsa och miljö, i enlighet med Miljöklassad byggnad samt Green Building.

Resultatet av årets verksamhet och den ekonomiska ställningen 31 december 2012 för Länsförsäkringar AB-koncernen och moderbolaget framgår av efterföljande finansiella rapporter med tillhörande noter för koncernen och moderbolaget.

BOLAGS- STYRNINGS- RAPPORT

Inledning

Länsförsäkringar AB (Länsförsäkringar AB) ägs till 100 procent av de 23 kundägda länsförsäkringsbolagen och 14 socken- och häradsbolag. Länsförsäkringar AB-koncernen (Länsförsäkringar AB-koncernen) består av moderbolaget Länsförsäkringar AB med ett antal direkt och indirekt ägda dotterbolag. Inom Länsförsäkringar AB-koncernen bedrivs den affärsverksamhet som länsförsäkringsgruppen bedömt lämpa sig bäst att bedriva gemensamt. Huvuddelen av länsförsäkringsgruppens utvecklings- och serviceverksamhet bedrivs samordnat och gemensamt inom Länsförsäkringar AB med gemensamma prioriteringar.

Länsförsäkringar AB är ett publikt aktiebolag vars obligationer sedan november 2012 är noterade på Nasdaq OMX Stockholm. Länsförsäkringar AB följer i tillämpliga delar Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) gällande från den 1 februari 2010. Avikelser sker huvudsakligen till följd av att Länsförsäkringar AB inte är ett aktie marknadsbolag. Avvikelse från Kodens bestämmelser och förklaringar till detta redovisas i avsnittet Avvikelse från Koden.

Enligt Koden handlar god bolagsstyrning om att säkerställa att bolag sköts på ett för aktieägarna så effektivt sätt som möjligt. God bolagsstyrning är dock av betydelse även för andra av bolagets intressenter, exempelvis kunder, obligationsinvestorare och tillsynsmyndigheter.

I det nya solvensregelverket för försäkringsföretag föreslås försäkringsföretag använda termen "företagsstyrning" istället för "bolagsstyrning". I denna rapport används därför huvudsakligen termen "företagsstyrning". Innebörden av de båda begreppen är dock densamma.

Beskrivning av företagsstyrningssystemet

För Länsförsäkringar AB-koncernen finns ett företagsstyrningssystem som syftar till att säkerställa en tillfredsställande styrning och ledning av koncernen och att ange de huvudsakliga komponenter som styrningen och ledningen ska grundas på. Företagsstyrningssystemet regleras i den för koncernen gemensamma koncerninstruktionen som utgör det grundläggande styrdokumentet avseende styrning och uppföljning inom Länsförsäkringar AB-koncernen.

Länsförsäkringar ABs modell för företagsstyrning kan beskrivas som det ramverk inom vilket Länsförsäkringar ABs uppdrag från aktieägarna omsätts till verklighet i form av affärsverksamhet, det vill säga hur Länsförsäkringar AB vill styra och organisera verksamheten inom ramen för gällande interna och externa regelverk. Utgångspunkt för företagsstyrningssystemet är dels uppdraget från ägarna, dels riskbaserad verksamhetsstyrning.

Uppdraget från ägarna är länsförsäkringsbolagens önskan om en sammanhållen leverans av verksamheterna inom Länsförsäkringar AB och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier, beslutade av Länsförsäkringar ABs aktieägar-konsortium.

Riskbaserad verksamhetsstyrning innebär att verksamheten inom Länsförsäkringar AB ska bedrivas med ett medvetet risktagande som dock aldrig får äventyra Länsförsäkringar AB-koncernens långsiktiga lönsamhet och existens. Av styrelsen för Länsförsäkringar AB fastställd risktolerans vägleder verksamheten avseende vilka risker som kan och som inte kan accepteras. Den riskbaserade verksamhetsstyrningen

inom Länsförsäkringar AB-koncernen syftar bland annat till att säkerställa

- ett medvetet risktagande som ligger inom ramen för av styrelsen fastställd risktolerans,
- en kultur och miljö där verksamhetsansvariga fullt ut tar ansvar för sin verksamhet, inkluderande god intern kontroll, risker, lagar och regler, resultat och måluppfyllnad samt avvikelse- och återrapportering, samt
- en process för affärs- och kapitalplanering, som säkerställer att kapital är och förblir tillräckligt för att bära verksamhetens risker.

Utifrån dessa utgångspunkter har en vision för Länsförsäkringar ABs verksamhet formulerats och årligen ska mål fastställas inom ramen för den fastställda risktoleransen.

Baserat på ovanstående och på kraven i de externa regelverken, har följande komponenter i företagsstyrningssystemet fastställts.

En lämplig och överblickbar organisationsstruktur och beslutsordning och en tydlig fördelning av ansvar och arbetsuppgifter. Grunden i företagsstyrningen är den av styrelsen fastställda operativa organisationsstrukturen där beslutsordning och ansvarsfördelning mellan de så kallade försvarslinjerna är centrala områden (se vidare under System för intern kontroll nedan). Modellen för företagsstyrning omfattar således en beskrivning av organisationen, beslutsordningen, hur ansvaret är fördelat, styrelsens och ledningens arbetssätt samt centrala befattningars och funktioners ansvar.

Styrprinciper

Ett antal styrprinciper baserade på uppdraget från ägarna, har fastställts för styrning och ledning av Länsförsäkringar AB.

Exempel på dessa är

- Utgångspunkten är att samtliga icke tillståndspliktiga verksamheter inom Länsförsäkringar AB drivs och styrs som om de är tillståndspliktiga.
- Verksamheten styrs utifrån avsikten att optimera skalfördelarna inom Länsförsäkringar AB och länsförsäkringsgruppen, eftersom storskalighet är en avgörande konkurrensfördel.
- Affärsverksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande, som aldrig får

äventyra Länsförsäkringar ABs långsiktiga lönsamhet och existens.

- Internkontroll är en integrerad del av verksamheten.
- Ersättningar till anställda är marknadsmässiga och främjar prestation och en effektiv riskhantering. Utformning av och nivån på ersättningarna harmoniserar med Länsförsäkringar ABs värderingar.

System för intern kontroll

Den interna kontrollen är en del av styrningen och ledningen av Länsförsäkringar AB och syftar till att verksamheten ska kunna styras och ledas på ett sunt och ansvarsfullt sätt utifrån verksamhetens uppdrag, mål, risktolerans och strategi. I det ingår att säkerställa riktigheten i upplysningar till Finansinspektionen och annan finansiell och icke finansiell information, förmåga att identifiera, mäta, övervaka och hantera risker samt efterlevnad av interna och externa regelverk.

Den interna kontrollen omfattar alla delar av organisationen inklusive utlagd verksamhet och ska vara en integrerad del av verksamheten. Den interna kontrollen är baserad på ett system med en stark risk- och regelkultur med tre försvarslinjer. Första försvarslinjen utgörs av verksamheten. I första försvarslinjen finns ansvaret för verksamhetens risker och det är verksamhetens ansvar att se till att kontroller för uppföljning finns, genomförs och återrapporteras. Som stöd för den interna kontrollen har inrättats en funktion för compliance och en funktion för riskkontroll som utgör den andra försvarslinjen. Compliance har en stödjande och en kontrollerande roll i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad. Riskkontroll ansvarar för den oberoende riskkontrollen och ska utgöra ett stöd för att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Internrevision, som är den tredje försvarslinjen, utgör styrelsens stöd i kvalitetssäkring och utvärdering av organisationens riskhantering, styrning och internkontroll.

Affärsplaner

Ärligen ska upprättas affärsplan för Länsförsäkringar AB och respektive enhet inom Länsförsäkringar AB med mål baserade på Länsförsäkringar ABs vision och risktolerans.

Riskhanteringssystem

Riskhanteringssystemet ska bland annat säkerställa att Länsförsäkringar AB fort-

löpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker och beroenden mellan olika risker. Systemet är integrerat i Länsförsäkringar ABs organisationsstruktur och beslutsordning och är utformat med lämplig hänsyn till fastställd organisation och beslutsordning.

Riskhanteringssystemet innefattar de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att fortlöpande kunna identifiera, mäta, övervaka, hantera och rapportera risker. Riskhanteringssystemet innefattar de risker som företaget är, eller kan komma att bli, exponerat för och deras inbördes beroenden.

Principer för utläggning av verksamhet

Fördelningen av arbetet inom Länsförsäkringar AB och att lägga ut verksamhet till extern part är viktiga verktyg för att uppnå skalfördelar.

Krav på lämplighet

Krav på lämplighet uppställs avseende anställda och styrelseledamöter.

Kontinuitetsplaner

Det ska finnas en kontinuitetsplan för Länsförsäkringar AB som definierar och styr de kritiska processer som ska fungera i en kris-situation.

Effektiva system för överföring av information inom Länsförsäkringar AB, lämnande av upplysningar till myndigheter, samt övrig intern och extern rapportering

Med detta avses system för lämnande av upplysningar till myndigheter, överföring av information inom Länsförsäkringar AB liksom intern och extern rapportering.

Strukturen för företagsstyrningen inom Länsförsäkringar AB illustreras översiktligt genom figuren på nästa sida.

Aktieägare och bolagsstämma

Aktieägarnas inflytande utövas genom bolagsstämman som är bolagets högsta beslutande organ. Normalt hålls en bolagsstämma per år, årsstämman. Ingen aktieägare innehar mer än 9,9 procent av kapitalet och rösterna i bolaget.

Aktieägarnas beslutanderätt

Vid bolagsstämma får inte någon för egna och andras aktier rösta för sammanlagt mer

än 99/1 000 av de på stämman företrädda aktierna. Beslut på bolagsstämman fattas genom enkel röstövertvikt om inte aktiebolagslagen föreskriver särskild röstmajoritet. På årsstämman fattas beslut avseende årsredovisningen, val av styrelse och revisorer, ersättning till styrelseledamöter och revisorer samt andra väsentliga frågor i enlighet med lag och bolagsordningen. Vid årsstämman delas förslaget till ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter samt ersättning för utskottsarbete. Årsstämman 2012 godkände principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen.

Valberedning

Bolagsstämman i Länsförsäkringar AB utser en valberedning med uppgift att lämna förslag till styrelse och revisorer i Länsförsäkringar AB, dess direktägda dotterbolag och vissa ytterligare bolag och organ, samt ersättning till dessa. För valberedningen gäller en av Länsförsäkringar ABs årsstämma fastställd instruktion. Valberedningen ansvarar för att lämplighetsprövning av ledamöter som föreslås till styrelser genomförs. Valberedningen ska tillämpa fastställda processer och rutiner för lämplighetsprövning och ska se till att lämplighetsprövning genomförs löpande av styrelsernas ledamöter under pågående mandattider.

Valberedning inför årsstämman 2013

Valberedningen består sedan årsstämman 2012 av Göran Trobro (ordförande) (Länsförsäkringar Göinge Kristianstad), Ulf W Eriksson (Länsförsäkringar Värmland), Otto Ramel (Länsförsäkringar Skåne), Conny Sandström (Länsförsäkringar Västernorrland) och Örian Söderberg (Länsförsäkringar Jönköping).

Valberedningen har inför årsstämman 2013:

- Tagit del av utvärderingen av styrelsernas arbete,
- Tagit del av styrelseordförandes, styrelseledamöters och Vds syn på verksamheten, styrelsens arbete samt behov av kompetens och erfarenhet,
- Sett över och diskuterat behovet av kompetens och erfarenhet med hänsyn till verksamheten och regelverkets krav.

Valberedningen kommer inför årsstämman 2013 att:

- Ta ställning till kandidaters oberoende,
- Nominera styrelseledamöter, inklusive styrelseordförande och i vissa fall vice styrelseordförande,
- Genomföra lämplighetsprövningar av styrelseledamöter enligt fastställda processer och rutiner,
- Föreslå arvoden till styrelseledamöter, revisorer och andra organ.

Valberedningens förslag presenteras i kal-
lelsen till årsstämman. Valberedningen ska
på årsstämman presentera och motivera

sina förslag och lämna en redogörelse
för hur dess arbete bedrivits.

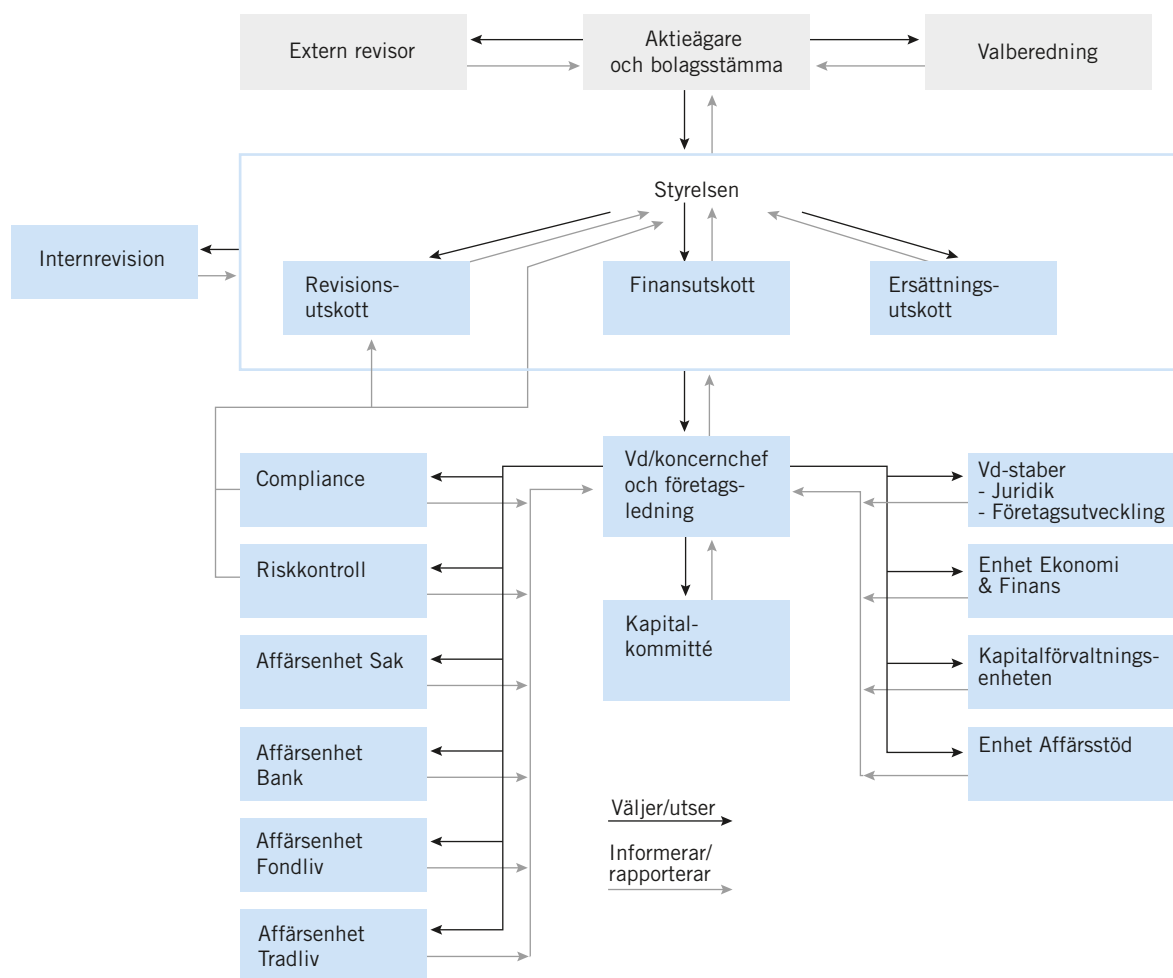
Extern revisor

Årsstämman utser den externa revisorn.
Nominering sker via valberedningen.
Enligt bolagsordningen ska Länsförsäk-
ringar AB ha 1–3 ordinarie revisorer och
0–3 revisorssuppleanter. Revisorerna utses
för en mandattid om högst fyra år. Vid års-
stämma 2012 utsågs Stefan Holmström,
KPMG AB, till ordinarie revisor och Johan
Bäckström, KPMG AB, till suppleant,
båda för en mandattid om tre år. Stefan
Holmström har varit revisor i bolaget

sedan 2000. Vid sidan av Länsförsäkringar
AB är hans väsentliga revisionsuppdrag i
Handelsbanken AB (publ). Stefan Holm-
ström har inga uppdrag i andra företag
som påverkar hans oberoende i Länsförsä-
kringar AB.

Revisorn granskar Länsförsäkringar ABs
årsredovisning och bolagsstyrningsrapport
samt styrelsens och Vds förvaltning. Vid
årsstämman föredrar revisorn revisionsbe-
rättelsen och beskriver granskningsarbetet.
Revisorn har inför styrelsen redogjort för
sin granskning och sina iakttagelser en
gång under 2012. Revisorn deltar därut-
över vid möten inom revisionsutskottet.

LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB STYRINGSSTRUKTUR

Styrelsen

Styrelsen för Länsförsäkringar AB utses av årsstämman och ska enligt bolagsordningen bestå av 8–12 bolagsstämmovalda ordinarie ledamöter med eller utan suppleanter. Ledamot väljs för en mandattid om två år. Därutöver ingår i styrelsen ledamöter och suppleanter som utsetts av arbetstagarorganisationerna. Vd ingår inte i styrelsen. Bolaget har ingen tidsgräns för hur länge en ledamot får sitta i styrelsen och ingen åldersgräns för styrelseledamöterna. Styrelsens ordförande och vice ordförande utses av årsstämman. Vd och styrelsens sekreterare, tillika chefsjurist, och kommunikationsdirektören närvarar vid styrelsens möten utom vid ärenden då jäv kan föreligga eller då det i övrigt är olämpligt att de närvarar. I övrigt närvarar föredragande under sina respektive föredragningar.

Styrelsen består för närvarande av tolv ordinarie ledamöter och två suppleanter. Tio av ledamöterna är utsedda av årsstämman. Två ledamöter och två suppleanter är utsedda av arbetstagarorganisationerna. Styrelsens ledamöter redovisas på sidorna 102–103.

Styrelsens ansvar och arbetsfördelning
Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning och skall handlägga och fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och av övergripande natur rörande bolagets verksamhet. Styrelsen utser, entledigar och utvärderar Vd, fastställer av ändamålsenlig operativ organisation för Länsförsäkringar AB och Länsförsäkringar AB-koncernen, verksamhetens mål och strategier samt ser till att det finns effektiva system för intern kontroll och riskhantering.

Styrelsen fastställer varje år en arbetsordning för sitt arbete. Arbetsordningen innehåller bland annat regler avseende styrelsens och ordförandens uppgifter och ansvar, antal styrelsemöten, rutiner för verksamhets- och finansiell rapportering och rutiner i övrigt för styrelsemöten, kallelse, utformning av material, arbetsfördelningen inom styrelsen, intressekonflikter och jäv.

Styrelsen ska kontinuerligt hålla sig underrättad om bolagets utveckling för att fortlöpande kunna bedöma bolagets ekonomiska situation och finansiella ställning.

Styrelsen har genom arbetsordningen fastställt att ekonomisk rapportering ska ske enligt fastställd rapportinstruktion och genom regelbundna styrelsesammanträden. Styrelsen ska vidare regelbundet behandla och utvärdera bolagets och koncernens riskutveckling och riskhantering. Under året följer styrelsen regelbundet upp resultat- och försäljningsutveckling, kapitalavkastning, finansiell ställning med mera i förhållande till affärsplan och prognoser. Styrelsen erhåller fyra gånger per år rapporter från Compliance, Riskkontroll och Internrevision. Styrelsen följer löpande upp koncernens aktuella ärenden hos myndigheter.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och se till att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska bland annat se till att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbets sätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med Vd även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja Vd i dennes arbete.

Styrelsens arbete

Styrelsen har i sin arbetsordning fastställt standard för dagordning, årligen återkommande ärenden samt standard för besluts- och informationsmaterial. Styrelsen har i koncerninstruktionen fastställt bolagets och koncernens operativa organisation och där klargjort ansvarsfördelningen mellan bolagets och koncernens olika organ och befattningshavare. Utöver koncerninstruktionen fastställer styrelsen minst en gång per år även om ingen ändring är aktuell, styrelsens arbetsordning, Vd-instruktion och ytterligare ett större antal styrdokument för verksamheten.

Styrelsen har inrättat finansutskott, revisionsutskott och ersättningsutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i styrelsens arbetsordning eller i särskilda instruktioner. Inget av utskotten har något generellt beslutsmandat. Varje utskott ska regelbundet rapportera sitt arbete till styrelsen.

Styrelsen genomför årligen strategiskt seminarium och årligen utvärdering av Vds arbete och anställningsvillkor. Styrelsen träffar bolagets revisor minst en gång per år (se även avsnitt revisionsutskottet nedan).

Tidpunkter för styrelsesammanträden fastställs vid första mötet efter årsstämman för ett och ett halvt år framåt. Inför varje möte sker kallelse med preliminär dagordning fjorton dagar före mötet. Handlingar till styrelsemöten distribueras normalt en vecka före mötet. Samtliga handlingar och föredragningsbilder sparas elektroniskt.

Styrelsen har under 2012 ägnat särskild uppmärksamhet åt bland annat det nya solvensregelverket för försäkringsföretag, Solvens II, det ekonomiska läget i omvärlden och dess effekter på verksamheten, kapital- och likviditetsfrågor samt IT-effektivisering. Styrelsen har uppdelat på ett flera tillfällen under året genomgått utbildning i Solvens II.

Antal styrelsemöten och närvaro vid dessa redovisas i tabellen på sidan 35.

Utvärdering av styrelsens arbete

Styrelseordföranden initierar varje år en utvärdering av styrelsens arbete. Detta skedde 2012 genom en elektronisk enkät. En sammanställning av resultatet har redovisats för och diskuterats i styrelsen.

Revisionsutskott

Revisionsutskottet svarar för beredningen av styrelsens arbete inom följande områden:

- Övervaka och kvalitetssäkra bolagets och koncernens finansiella rapportering.
- Övervaka effektiviteten i bolagets och koncernens interna styrning och kontroll.
- Inriktning, omfattning och samordning avseende internrevisionens arbete.
- Löpande ta del av externa revisorns iakttagelser, utvärdera den externa revisorns insatser, opartiskhet och självständighet.
- Utlagd verksamhet.

Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2012 utsågs Gösta af Petersens (ordförande), Jan Fock och Christer Olander till ledamöter av revisionsutskottet.

Antal möten inom revisionsutskottet och närvaro vid dessa redovisas i tabellen på sidan 35.

Finansutskott

Styrelsen för Länsförsäkringar AB har utsett tre ledamöter i ett för Länsförsäkringar AB-koncernen gemensamt finansutskott. Övriga ledamöter utses av styrelserna för vissa av dotterbolagen. Utskottets uppgift är att vara ett forum för finansiella omvärlds- och makroekonomiska analyser samt att bereda och koordinera ärenden avseende kapitalförvaltningen som ska föreläggas respektive styrelse för beslut. Finansutskottet ska också bevaka att beslutade mål, placeringsinriktning, delegeringsordningar uppnås respektive efterlevs.

Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2012 utsågs Jan Fock (ordförande), Ann-Marie Pålsson och Sten Dunér (Vd) att representera Länsförsäkringar AB i finansutskottet.

Antal möten inom finansutskottet och närvaro vid dessa redovisas i tabellen nedan.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet ska bereda frågor om ersättning till den verkställande ledningen, ersättning till anställda som har det övergripande ansvaret för någon av företagets kontrollfunktioner samt bereda beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av ersättningspolicyn. Utskottet ska vidare

bereda principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen.

Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2012 utsågs Jan Fock (ordförande), Sune Nilsson och Gösta af Petersens till ledamöter i ersättningsutskottet.

Antal möten inom ersättningsutskottet och närvaro vid dessa redovisas i tabellen nedan.

Vd/koncernchef och företagsledning

Sten Dunér är Vd i Länsförsäkringar AB sedan oktober 2009. Dunér är född 1951 och har arbetat inom Länsförsäkringar AB sedan 1982. För att säkerställa att respektive dotterbolags verksamhet ligger i linje med det övergripande målet för Länsförsäkringar AB är Vd i Länsförsäkringar AB, som huvudregel, ordförande i styrelsen för respektive dotterbolag.

Operativt är Länsförsäkringar AB-koncernen organiserad i fyra affärsenheter samt de tre stödenheterna Affärsstöd, Kapitalförvaltning och Ekonomi & Finans. Härutöver finns Vd-staberna Juridik och Företagsutveckling samt kontrollfunktionerna Internrevision, Compliance och Riskkontroll. För att säkerställa samordning av verksamheten inom respektive affärsenhet är chefen för affärsenheten även Vd i moderbolaget

inom affärsenheten. Dessutom är chefen för affärsenheten, som huvudregel, ordförande i styrelserna för de direktägda dotterbolagen.

Länsförsäkringar ABs företagsledning utgörs av Vd och cheferna för affärs- och stödenheterna. Chefen för Vd-stab Juridik, tillika chefsjurist, och kommunikationsdirektören är adjungerade till företagsledningen. Företagsledningen utgör ledning för hela Länsförsäkringar AB-koncernen. Företagsledningen behandlar och beslutar i frågor som berör koncernens enheter, Länsförsäkringar ABs Vd-staber och funktionerna Compliance och Riskkontroll. Genom företagsledningen säkerställs även det fackliga inflyandet på koncernnivå.

Vd har inrättat en kapitalkommitté för att behandla frågor om risktagande och riskhantering samt avväga balansen mellan risktagande och kapitalanvändning inom Länsförsäkringar AB-koncernen. Ledamöterna i kommittén utses av Vd i Länsförsäkringar AB. För kommittén gäller en särskild arbetsordning.

Kontrollfunktioner

Internrevision

Internrevision är en oberoende granskningsfunktion som utgör styrelsens stöd i utvärderingen av företagsstyrningssystemet, inklusive organisationens riskhantering, styrning och kontroller. Internrevision ska genom granskning och rådgivning utvärdera om och kvalitetssäkra att verksamhetens övergripande interna styrning och kontrollsystem bedrivs på ett effektivt sätt, att den samlade rapporteringen till styrelsen ger en korrekt och heltäckande bild av verksamheten, att verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk samt att styrelsens beslut och intentioner efterlevs. Internrevision rapporterar till Länsförsäkringar ABs styrelse och till respektive dotterbolags styrelse men är administrativt underställd revisionsutskottets ordförande.

Compliance

Compliance har en stödjande och kontrollerande roll i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad. Funktionen ska identifiera och informera om bland annat risker som kan uppkomma till följd av bristande regelefterlevnad,

Möten och närvaro

Tabellen utvisar antalet möten inom respektive organ som hållits från årsstämman 2012 till och med december 2012 liksom de enskilda ledamöternas närvaro.

	Styrelsen	Finansutskottet	Revisionsutskottet	Ersättningsutskottet
Totalt antal möten	7	3	4	1
Gösta af Petersens	7	–	4	1
Hans Benndorf	7	–	–	–
Fredrik Daveby	7	–	–	–
Sten Dunér	–	3	–	–
Christer Ekehov, suppleant	0	–	–	–
Mats Fabricius	7	–	–	–
Jan Fock	7	3	3	1
Lars Hallkvist	7	–	–	–
Åsa Jansson, suppleant	0	–	–	–
Tomas Jönsson	5	–	–	–
Susanne Lindberg	6	–	–	–
Sune Nilsson	7	–	–	1
Ann-Christine Norrström	7	–	–	–
Christer Olander	5	–	4	–
Ann-Marie Pålsson	–	3	–	–
Lars-Eric Åström	7	–	–	–

biträda vid utformning av interna regler, följa upp regelefterlevnaden och säkerställa att verksamheten informeras om nya och ändrade regler. Rapportering av compliance-risker och vidtagna åtgärder ska ske regelbundet till Vd och styrelse i Länsförsäkringar AB och dess tillståndspliktiga dotterbolag. Inom funktionen finns även Länsförsäkringar AB-koncernens funktion för motverkande av penningtvätt.

Riskkontroll

Riskkontroll ansvarar för oberoende riskkontroll och ska utgöra ett stöd för Vd, ledning och operativa enheter att fullgöra sitt ansvar för att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Regelbunden rapportering ska ske till respektive bolags styrelse och Vd. Riskkontroll ansvarar även för oberoende riskkontroll av Kapitalförvaltningsenhetens verksamhet. Det arbetet ska Riskkontroll rapportera till Vd och styrelse i Länsförsäkringar AB. Inom affärsenhet Bank finns en särskild funktion för riskkontroll som är underställd chefen för affärsenhet Bank. Rapportering sker till respektive styrelse och Vd inom affärsenheten. Chefen för Riskkontroll utses av Vd för Länsförsäkringar AB. Riskkontroll rapporterar regelbundet både till styrelsen och Vd.

Avvikelser från Kodens

Länsförsäkringar AB följer Kodens i tillämpliga delar. Avvikelser sker huvudsakligen till följd av att Länsförsäkringar AB inte är ett aktiemarknadsbolag. Huvudsakliga avvikelser från Kodens bestämmelser och förklaringar till detta är mot denna bakgrund följande.

Kallelse

Avvikelse sker avseende kallelse till, publicering av information om och inför bolags-

stämma. Avvikelse från Kodens bestämmelser sker med hänsyn till att bolaget inte är aktiemarknadsbolag och endast har ett begränsat antal aktieägare.

Valberedningen

Avvikelse sker från Kodens bestämmelser att majoriteten av valberedningens ledamöter ska vara oberoende i förhållande till bolaget. Avvikelse sker vidare från Kodens bestämmelser om publicering av information om och från valberedningen på bolagets webbplats. Avvikelserna sker med hänsyn till att bolaget inte är aktiemarknadsbolag och endast har ett begränsat antal aktieägare.

Styrelsens sammansättning

Avvikelse sker från Kodens bestämmelser att en majoritet av de bolagsstämмоvalda styrelseledamöterna ska vara oberoende i förhållande till bolaget, bolagsledningen och att minst två av dessa ska vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Enligt instruktion för valberedningen ska styrelsen ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. Bedömningen är att dessa krav kan tillgodoses inom ramen för Länsförsäkringsgruppen.

Mandattid för styrelseledamöter

Mandattiden för styrelsens ledamöter uppgår till två år. Avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år sker mot bakgrund av att bolagsstämman är suverän att när som helst avsätta eller tillsätta styrelseledamot oavsett mandattid. Längre mandattid än ett år bidrar till att säkerställa kontinuitet och uppbyggnad av kompetens i styrelsen.

STYRELSENS RAPPORT OM INTERN KONTROLL AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN

Den interna kontrollen är en del av styrningen och ledningen av Länsförsäkringar AB. Intern kontroll är en process utformad för att ge en rimlig försäkran om att verksamhetens mål uppnås vad gäller en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, förmåga att identifiera, mäta, övervaka och hantera risker samt efterlevnad av tillämpliga externa regelverk. Den interna kontrollen omfattar alla delar av organisationen inklusive utlagd verksamhet och ska vara en integrerad del av respektive verksamhet inom Länsförsäkringar AB.

Intern kontroll över finansiell rapportering (IKFR) definieras som den process, utförd av styrelse, ledningen och annan personal, som syftar till att ge rimlig säkerhet avseende tillförlitligheten i den finansiella rapporteringen.

Styrelsen initierade under 2011 ett arbete med syfte att stärka den interna styrningen och kontrollen av Länsförsäkringar ABs verksamhet och processer.

Detta arbete har fortsatt under 2012 och har sin utgångspunkt i en bolagsövergripande och systematisk identifiering och utvärdering av risker och befintliga kontrollstrukturer avseende den finansiella rapporteringen och därtill kopplad IT-säkerhet. Perspektivet att se IKFR som en process/cykel, belyser det inbördes förhållandet mellan de fem olika Committee of Sponsoring Organizations (COSO)-komponenterna (Kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information/kommunikation och uppföljning) och möjliggör att företagsledningen har flexibilitet i valet av kontroller för att nå sina mål och att Läns-

försäkringar AB-koncernen kontinuerligt anpassar och förbättrar den interna kontrollstrukturen.

Framsteg görs kontinuerligt men det återstår fortfarande arbete innan processerna för den interna kontrollen och riskhanteringen avseende Länsförsäkringar ABs finansiella rapportering är fullt ut implementerade.

Bolaget kommer under 2013 att fortsätta arbetet med att stärka den interna kontrollen och riskhanteringen avseende den finansiella rapporteringen i koncernens bolag och processer. Arbetet kommer framförallt att vara inriktat på en fortsatt utveckling och dokumentation av de finansiella processerna och kontrollstrukturerna i dessa. Av bilden nedan framgår hur Länsförsäkringar AB strukturerat börja arbeta med IKFR och planerar att arbeta med dessa komponenter framgent.

Genomför riskbedömningar och definiera avgränsning/omfattning

För att identifiera väsentliga risker och för att definiera IKFR ramverkets omfattning utförs årligen följande tre steg; riskbedömningar av kvarstående risk "top-down", avgränsning/omfattning för legala enheter samt processer och IT-miljö.

Resultatet från dessa riskbedömningar och aktiviteter genomförs för att bestämma IKFRs omfattning. Dessa ska sammanfattas i en årlig IKFR rapport där omfattningen

och målbilden för det kommande året beskrivs och som presenteras för revisionsutskottet.

Avseende räkenskapsåret 2012 har resultatet från riskbedömningar och plan för fortsatt arbete med IKFR och aktiviteter presenterats för revisionsutskottet.

Validera designen av förväntade kontroller

En gång per år ska IKFR granska processer ur ett designperspektiv för att validera den aktuella utformningen av koncerngemensamma IKFR kontroller i syfte att säkerställa att kontrollstrukturen eliminerar identifierade finansiella rapporteringsrisker i respektive process. Denna översyn ska ske i årliga workshops som omfattar experter från affärsenheter, Kapitalförvaltningen, Affärstöd samt Ekonomi & Finans.

Planera aktiviteter för övervakning och revision

Baserad på omfattningen och designen av IKFR ramverk och kontroller skapas en övervakningsplan för IKFR för det kommande året. Planen innehåller en hur övervakning av kontroller ska ske, när och av vem för de legala enheterna och processerna som är aktuella inom ramverket.

Under 2012 har nyckelkontroller kopplade till den finansiella rapporteringen identifierats. Utfallet av dessa kontroller rapporteras av verksamheten kvartalsvis.

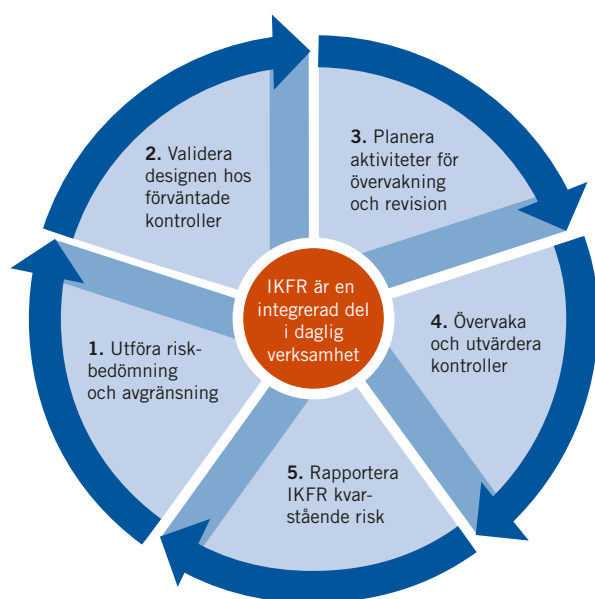
I samband med att det nya arbetssättet för IKFR är på plats sker en översyn av nyckelkontrollerna.

Övervaka och utvärdera kontroller

Övervakning och granskning av IKFR kontroller utförs löpande och är i de flesta fall inbyggda i den dagliga verksamheten för respektive avdelning för att utvärdera och bedöma designen av kontrollerna och dess effektivitet. Övervakningen sker genom pågående övervakning av nyckelkontroller vilka under 2013 kommer att kombineras med separata utvärderingar i enlighet med övervakningsplanen.

Bedöm och rapportera IKFR återstående risk

Resultatet av övervakningsaktiviteter ska konsolideras och analyseras i syfte att bedöma IKFRs kvarstående risker. Detta ska genomföras varje kvartal, i samband med utarbetande av delårsrapporter och årsredovisning och sammanfattas i en IKFR uppföljningsrapport som beskriver återstående finansiell rapporteringsrisk inom Länsförsäkringar AB koncernen, inklusive en utvärdering av identifierade brister i kontrollerna och trovärdigheten/tilliten i kompenserande kontroller. Denna rapport ska läggas fram till koncernens CFO kvartalsvis och till revisionsutskottet årligen.

Intern kontroll över finansiell rapportering (IKFR) definieras som den process, utförd av styrelse, ledningen och annan personal, som syftar till att ge rimlig säkerhet avseende tillförlitligheten i den finansiella rapporteringen.

Av bilden framgår hur Länsförsäkringar AB strukturerat ska börja att arbeta med IKFR och planerar att arbeta med dessa komponenter framgent.

Femårsöversikt

Mkr om inte annat anges.

Länsförsäkringar AB-koncernen	2012	2011	2010	2009	2008
KONCERNEN					
Rörelseresultat	821	287	536	693	-3 395
Årets resultat	685	208	418	509	-2 480
Räntabilitet på eget kapital, % ¹⁾	5	2	6	7	-29
Totala tillgångar, mdr	291	254	174	157	131
Antal aktier, tusental	9 407	9 407	7 251	6 298	6 298
Eget kapital per aktie, kronor	1 479	1 403	1 356	1 279	1 186
Konsolideringskapital					
Eget kapital	13 913	13 198	9 831	8 058	7 466
Förlagslån	900	900	114	114	114
Uppskjuten skatt	776	701	668	538	327
Summa konsolideringskapital	15 589	14 800	10 613	8 710	7 907
Konsolideringsgrad, % ²⁾	388	369	278	228	252
Kapitalbas för det finansiella konglomeratet ³⁾	14 590	13 665	13 480	12 147	11 868
Erforderligt kapitalkrav för det finansiella konglomeratet	12 661	11 620	9 970	9 303	9 364
Medelantal anställda	1 432	1 376	1 341	1 433	1 490
FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN⁴⁾					
<i>Skadeförsäkringsrörelsen</i>					
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	3 795	3 754	3 549	3 285	2 793
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	162	189	201	435	526
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring) ⁵⁾	-2 557	-2 713	-2 495	-2 211	-1 775
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat^{2,3)}	263	121	192	429	335
<i>Premieinkomst skadeförsäkring</i>					
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	5 703	5 768	5 671	5 888	5 385
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring	3 771	3 764	3 605	3 575	2 951
<i>Livförsäkringsrörelsen</i>					
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring	249	251	219	240	190
Avgifter avseende finansiella avtal	402	61	-	-	-
Kapitalavkastning netto	18	8	1	5	9
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-140	-157	-179	-140	-159
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat^{2,3)}	378	92	1	-3	-8
Försäkringsrörelsens rörelseresultat⁶⁾	613	147	323	505	-3 003
<i>Nyckeltal</i>					
Omkostnadsprocent ⁷⁾	30	30	31	33	47
Driftskostnadsprocent ⁸⁾	24	23	23	26	36
Skadeprocent ⁹⁾ ²⁰⁾	73	79	78	75	75
Totalkostnadsprocent ²⁰⁾	97	102	101	100	111
Förvaltningskostnadsprocent, livförsäkringsrörelsen ¹⁰⁾ ²¹⁾	1	2	12	14	29
Direktavkastning, % ¹¹⁾	1,2	2,7	1,9	1,7	2,3
Totalavkastning, % ¹²⁾	3,5	6,0	4,3	6,2	-12,0
<i>Ekonomisk ställning</i>					
Placeringsstillgångar, mdr ¹³⁾	17	15	16	17	16
Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken, mdr	62	52	-	-	-
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring), mdr	14	14	14	14	14

Länsförsäkringar AB-koncernen	2012	2011	2010	2009	2008
BANKRÖRELSEN					
Räntenetto	2 071	1 728	1 363	1 148	1 211
Rörelseresultat	556	385	345	258	245
Årets resultat	433	298	245	178	177
Räntabilitet på eget kapital, % ¹⁴⁾	6	5	5	4	4
Totala tillgångar, mdr	197	170	149	131	104
Eget kapital	7 172	6 332	5 529	4 694	4 291
K/I-tal före kreditförluster ¹⁵⁾	0,66	0,71	0,72	0,76	0,75
Placeringsmarginal, % ¹⁶⁾	1,11	1,07	0,93	0,96	1,30
Primärkapitalrelation enligt Basel II, % ¹⁷⁾	13,7	12,1	11,8	12,5	14,6
Kapitaltäckningsgrad enligt Basel II, % ¹⁸⁾	15,6	14,0	13,5	14,8	17,7
Kreditförlustnivå i förhållande till utlåning, % ¹⁹⁾ ²²⁾	0,06	0,04	0,03	0,04	0,07
ÖVRIG VERKSAMHET					
Intäkter	2 148	2 477	2 184	2 219	3 049
Rörelseresultat	-273	-125	-112	-138	-493

- Rörelseresultat plus värdeförändring på rörelsefastigheter minus schablonskatt 26,3 procent (2008 28,0 procent) i relation till genomsnittligt eget kapital justerat för nyemission och utdelning.
- Konsolideringskapital i förhållande till premieinkomst efter avgiven återförsäkring.
- Det finansiella konglomeratet består av moderbolaget Länsförsäkringar AB, samtliga försäkringsbolag i koncernen, Länsförsäkringar Bank AB, Wasa Kredit AB, Länsförsäkringar Hypotek AB och Länsförsäkringar Fondförvaltning AB. I det finansiella konglomeratet ingår också Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB trots att Länsförsäkringar Liv-koncernen inte konsolideras i Länsförsäkringar AB-koncernen. Kapitalbasen beräknas enligt sammanläggningsmetoden. Enligt Lag (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.
- Försäkringsrörelsens resultat, ekonomiska ställning och nyckeltal redovisas enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och Finansinspektionens författningssamling FFFS 2008:26.
- Exklusive skaderegleringskostnader.
- I försäkringsrörelsens rörelseresultat ingår Länsförsäkringar Sak-koncernens och Länsförsäkringar Fondlivs kapitalavkastning och övriga icke-tekniska intäkter och kostnader.
- Driftskostnader och skaderegleringskostnader i procent av premieintäkter efter avgiven återförsäkring. Avser endast skadeförsäkring..
- Driftkostnader i procent av premieintäkter efter avgiven återförsäkring. Avser endast skadeförsäkring. Exklusive skaderegleringskostnader enligt Finansinspektionens föreskrift.
- Försäkringsersättningar i procent av premieintäkter efter avgiven återförsäkring. Avser endast skadeförsäkring. Inklusive skaderegleringskostnader enligt Finansinspektionens föreskrift.
- Driftskostnader och skaderegleringskostnader i förhållande till det genomsnittliga värdet på placerings-tillgångar, placeringsstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk och likvida medel.
- Direktavkastning beräknas som summan av hyresintäkter från fastigheter, ränteintäkter, räntekostnader, utdelningar på aktier och andelar, förvaltningskostnader i kapitalförvaltningen samt driftskostnader i fastig-heter, i förhållande till placeringsstillgångarnas genomsnittliga värde under året.
- Totalavkastning beräknas som summan av all direktavkastning och värdeförändring i placeringsportföljen, i förhållande till placeringsstillgångarnas genomsnittliga verkliga värde under året.
- Placeringsstillgångar består av rörelsefastigheter, aktier och andelar i intresseföretag, förvaltningsfastigheter, lån till koncernbolag, aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, derivat (tillgångar och skulder), likvida medel samt räntebärande skulder.
- Rörelseresultat med avdrag för schablonskatt på 26,3 procent (28,0 procent 2008) i relation till genomsnittligt eget kapital, justerat för värdeförändringar på finansiella tillgångar som redovisas över eget kapital.
- Summa kostnader före kreditförluster i förhållande till summa intäkter.
- Räntenetto i relation till genomsnittlig balansomsättning.
- Utgående primärkapital i relation till utgående riskvägt belopp.
- Utgående kapitalbas i relation till utgående riskvägt belopp.
- Kreditförluster netto i förhållande till redovisat värde för utlåning till allmänhet och till kreditinstitut.
- Efter omräkning 2010 i enlighet med ny redovisningsprincip för värdesäkring av skadelivräntor.
- Från och med 2011 ingår Länsförsäkringar Fondliv.
- Efter omräkning i enlighet med ny redovisningsprincip för kreditförluster.
- Länsförsäkringar Sak-koncernens tekniska resultat uppgick 2012 till 304 Mkr. I koncernen ingår Länsförsäkringar Gruppliv Försäkrings AB som redovisas i livförsäkringsrörelsen. Länsförsäkringar Gruppliv Försäkrings ABs tekniska resultat uppgick 2012 till 41 Mkr.

FINANSIELLA RAPPORTER

Resultaträkning för koncernen	40	Not 27 Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken.....	74
Rapport över totalresultat för koncernen	40	Not 28 Finansiell leasing	75
Rapport över finansiell ställning för koncernen	40	Not 29 Aktier och andelar	75
Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen	41	Not 30 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	75
Rapport över kassaflöden för koncernen.....	41	Not 31 Belåningsbara statsskuldförbindelser	75
Not 1 Redovisningsprinciper	42	Not 32 Derivat	75
Not 2 Risker och riskhantering	56	Not 33 Förändring av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen	75
Not 3 Resultat per rörelsesegment	67	Not 34 Övriga fordringar.....	75
Not 4 Förvärv av rörelse	68	Not 35 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	75
Not 5 Premier efter avgiven återförsäkring	68	Not 36 Likvida medel	75
Not 6 Ränteintäkter	69	Not 37 Eget kapital	76
Not 7 Räntekostnader	69	Not 38 Efterställda skulder	76
Not 8 Kapitalavkastning, netto.....	69	Not 39 Försäkringstekniska avsättningar	77
Not 9 Provisionsintäkter	69	Not 40 Avsättningar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	78
Not 10 Övriga rörelseintäkter	69	Not 41 Uppskjutna skattefordringar och skattekulder	78
Not 11 Försäkringsersättningar	70	Not 42 Övriga avsättningar	79
Not 12 Provisionskostnader	70	Not 43 Emitterade värdepapper	80
Not 13 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	70	Not 44 Inlåning från allmänheten	80
Not 14 Arvoden och kostnadsersättningar till revisorer	71	Not 45 Skulder till kreditinstitut	80
Not 15 Övriga administrationskostnader	71	Not 46 Övriga skulder	80
Not 16 Kreditförluster netto	71	Not 47 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	80
Not 17 Skatt	71	Not 48 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	80
Not 18 Resultat per aktie.....	72	Not 49 Förväntade återvinnings- och regleringstider för tillgångar och skulder	81
Not 19 Goodwill	72	Not 50 Tillgångar och skulder per kategori	82
Not 20 Andra immateriella tillgångar	72	Not 51 Värderingsmetoder för verkligt värde	84
Not 21 Materiella tillgångar	73	Not 52 Upplysningar om närstående	84
Not 22 Rörelsefastigheter	73	Not 53 Koncernföretag	85
Not 23 Aktier i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ)	73	Not 54 Tilläggsupplysningar till rapport över kassaflöden	85
Not 24 Aktier och andelar i intresseföretag.....	74	Not 55 Händelser efter balansdagen	85
Not 25 Förvaltningsfastigheter.....	74	Not 56 Uppgifter om moderbolaget	85
Not 26 Utlåning till allmänheten	74		

Resultaträkning för koncernen

Mkr	Not	2012	2011
Premier före avgiven återförsäkring		6 012	6 165
Återförsäkrars andel av premier		-1 969	-2 158
Premier efter avgiven återförsäkring	5	4 043	4 006
Ränteintäkter	6	10 429	9 530
Räntekostnader	7	-8 278	-7 748
Räntenetto		2 151	1 782
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken		3 659	-423
Utdelningar i placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken		1 085	23
Kapitalavkastning, netto	8	59	-37
Provisionsintäkter	9	1 841	1 183
Övriga rörelseintäkter	10	2 036	2 516
Summa rörelseintäkter		14 874	9 050
Försäkringssättningar före avgiven återförsäkring		-3 986	-3 993
Återförsäkrars andel av försäkringssättningar		1 290	1 131
Försäkringssättningar efter avgiven återförsäkring	11	-2 697	-2 862
Förändring livförsäkringsavsättning		-2	-1
Förändring avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risken		-4 846	400
Provisionskostnader	12	-2 029	-1 773
Personalkostnader	13	-1 586	-1 473
Övriga administrationskostnader	14, 15	-2 802	-3 006
Kreditförluster	16	-91	-48
Summa kostnader		-14 053	-8 763
Rörelseresultat		821	287
Skatt	17	-136	-78
Årets resultat		685	208
Resultat per aktie före och efter utspädning, kronor	18	73	27

Rapport över totalresultat för koncernen

Mkr	Not	2012	2011
Årets resultat		685	208
Övrigt totalresultat	37		
Årets omräkningsdifferenser från utländsk verksamhet		-2	-2
Årets omvärdering av rörelsefastigheter		49	51
Årets förändring i verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas		-58	167
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat	17	39	-57
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		29	159
Årets totalresultat		713	367

Rapport över finansiell ställning för koncernen

Mkr	Not	2012-12-31	2011-12-31
TILLGÅNGAR			
Goodwill	19	710	711
Andra immateriella tillgångar	20	3 952	4 066
Uppskjuten skattefordran	41	22	148
Materiella tillgångar	21	80	105
Rörelsefastigheter	22	2 448	2 444
Aktier i Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB	23	308	408
Aktier och andelar i intresseföretag	24	24	24
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	39	6 731	6 385
Förvaltningsfastigheter	25	-	7
Utlåning till allmänheten	26, 28	149 942	134 011
Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken	27	62 384	52 165
Aktier och andelar	29	948	1 042
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	30	44 669	32 031
Belåningsbara statsskuldförbindelser	31	5 222	8 341
Derivat	32	1 900	1 640
Värdeförändring säkringsportföljer	33	878	710
Övriga fordringar	34	2 397	2 316
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	35	3 948	3 474
Likvida medel	36	4 429	3 193
Summa tillgångar		290 994	253 223
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	37		
Aktiekapital		941	941
Övrigt tillskjutet kapital		8 774	8 774
Reserver		415	387
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		3 783	3 097
Summa eget kapital		13 913	13 198
Efterställda skulder	38	900	900
Försäkringstekniska avsättningar	39	20 582	20 369
Avsättningar för vilka livförsäkringstagaren bär risken	40	62 580	52 168
Uppskjuten skatteskuld	41	799	850
Övriga avsättningar	42	175	230
Emitterade värdepapper	43	115 476	100 391
Inlåning från allmänheten	44	61 901	49 323
Skulder till kreditinstitut	45	1 063	3 992
Derivat	32	3 111	2 684
Värdeförändring säkringsportföljer	33	2 177	1 837
Övriga skulder	46	3 421	2 824
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	47	4 897	4 457
Summa eget kapital och skulder		290 994	253 223

Information om ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 48.

Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen

Mkr	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Omräknings-reserv	Omvärderings-reserv	Verkligt-värdereserv	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2011-01-01	725	5 990	-66	249	45	2 889	9 831
Årets totalresultat							
Årets resultat						208	208
Övrigt totalresultat			-2	37	123		159
Årets totalresultat			-2	37	123	208	367
Tillskott från ägare							
Nyemission	216	2 784					3 000
Utgående eget kapital 2011-12-31	941	8 774	-68	286	168	3 097	13 198
Ingående eget kapital 2012-01-01	941	8 774	-68	286	168	3 097	13 198
Årets totalresultat							
Årets resultat						685	685
Övrigt totalresultat			-2	73	-43		28
Årets totalresultat			-2	73	-43	685	714
Utgående eget kapital 2012-12-31	941	8 774	-69	359	126	3 783	13 913

Rapport över kassaflöden för koncernen

Mkr	Not	2012	2011
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		821	287
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	54	7 292	428
Betald skatt		-25	-2
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		8 088	713
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av förvaltningsfastigheter		8	-
Förändring av aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper och derivat		-15 977	-692
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-16 538	-21 451
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		12 599	8 953
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-11 821	-12 477
Investeringsverksamheten			
Förvärv av dotterföretag		-	-4 394
Förvärv av immateriella tillgångar		-145	-202
Förvärv av materiella tillgångar		-91	-118
Avyttring av materiella tillgångar		7	9
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-229	-4 705
Finansieringsverksamheten			
Nyemission		-	3 000
Amortering av lån		-1 800	-
Upptagna lån		-	2 586
Förändring emitterade värdepapper		15 086	11 796
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		13 286	17 381
Årets kassaflöde		1 236	200
Likvida medel 1 januari		3 193	2 993
Kursdifferens i likvida medel		0	0
Likvida medel 31 december		4 429	3 193

Noter till de finansiella rapporterna för koncernen

Belopp i Mkr om inget annat anges.

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) sådana de antagits av EU. Därutöver tillämpas lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (1995:1560) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:26. Vidare har Rådet för finansiell rapportering rekommenderat RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges i moderbolagets not 1 Redovisningsprinciper.

Föresättningar vid upprättande av moderbolagets och koncernens finansiella rapporter

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvaluta för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor, avrundade till miljoner kronor om inte annat anges.

Rapporten över finansiell ställning är upprättad i likviditetsordning. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde med undantag för förvaltningsfastigheter, rörelsefastigheter och större delen av koncernens innehav av finansiella instrument som antingen värderas till verkligt värde eller till ett justerat upplupet anskaffningsvärde.

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat anges.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Upprättandet av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser som presenteras i redovisningen. Dessa uppskattningar och bedömningar, som görs av ledningen, är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Upskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Viktiga bedömningar vid tillämpning av koncernens redovisningsprinciper

De värdepappersfonder som Länsförsäkringar AB-koncernen har instiftat och äger till mer än 50 procent ingår i koncernredovisningen enligt IFRS. Innehav utan bestämmande inflytandes andel i en sådan fond läggs till det egna fondinnehavet med lika mycket redovisat som övrig skuld. Vid årsbokslutet 2012 ägde inte Länsförsäkringar AB-koncernen över 50 procent i någon av de instiftade värdepappersfonderna.

Länsförsäkringar ABs innehav i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) (Länsförsäkringar Liv) klassificeras inte som ett innehav i dotterföretag enligt definitionen i IAS 27 Koncernredovisning och separata finansiella rapporter, och ska därmed inte heller konsolideras. Länsförsäkringar Liv redovisas och värderas istället som onoterade aktier i enlighet med IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering.

Länsförsäkringar Bank har valt att redovisa ersättningar till länsförsäkringsbolagen som provisionskostnader. Länsförsäkringsbolagen ersätts för sitt arbete med Länsförsäkringar Banks kundrelaterade frågor inom respektive länsförsäkringsbolags geografiska verksamhetsområde.

De val som görs av kategori och värderingsmetod för finansiella instrument påverkar redovisningen och beskrivs nedan.

Väsentliga bedömningar vid tillämpning av redovisningsprinciperna har gjorts vid beslut att ändra redovisningen av värdesäkring av skadelivräntorna. Förändringen syftar till att ge en mera rättvisande bild av skadekostnaden och nyckeltalen i skadeförsäkringsrörelsen.

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar utgörs främst av behovet av nedskrivning för kreditförluster. Lån som identifierats som individuellt osäkra och därmed nedskrivningsbara värderas till nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterat med den ursprungliga effektivräntan. Som stöd för bedömningar av de förväntade framtida kassaflödena används i första hand information och data som samlats in inom ramen för koncernens modell för intern riskklassificering. Denna information har justerats för en rad faktorer för att ge neutrala estimat av de förväntade kassaflödena. I andra hand används andra modeller baserade på historiska erfarenheter.

För de krediter som inte bedömts ha något individuellt nedskrivningsbehov identifieras och värderas nedskrivningsbehovet på gruppvis nivå. I första hand används en metod utifrån den information som samlats in och bearbetats inom ramen för kapitaltäckningsarbetet, i andra hand baseras uppskattningarna på historiska värden och erfarenhetsmässiga justeringar av dessa till aktuell situation. Att fastställa inträffad förlusthändelse för grupp av fordringar medför större osäkerhet då ett flertal olika händelser kan ha påverkan.

Vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna görs en aktuariell uppskattning av förväntade tillkommande kostnader för redan inträffade skador och kostnader för skador som kan inträffa under försäkringarnas återstående löptid. Ett annat område där det finns viss osäkerhet i uppskattning är avskrivningstiden för förutbetalda anskaffningskostnader för fondförsäkringsavtal. Antagandet för avskrivningstiden baserar sig på statistik av försäkringsavtalens löptid.

Ändrade redovisningsprinciper

Nedan beskrivs vilka ändringar som koncernen tillämpar från och med 1 januari 2012. Ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2012 har inte haft någon effekt på koncernens redovisning. IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar, nya upplysningskrav har tillkommit avseende finansiella tillgångar som helt eller delvis bokats bort, vilket innebär att ytterligare information ska lämnas avseende koncernens återköpsavtal.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte har börjat tillämpas. Nedanstående nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder i kraft först under kommande räkenskapsår och har inte för tidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter.

IAS 1 Utformning av finansiella rapporter. Ändringen avser presentationen av poster i övrigt totalresultat. Posterna ska delas upp i två kategorier; dels poster som kan omklassificeras till periodens resultat dels poster som inte kan återföras till periodens resultat. Ändringen ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas från och med 1 juli 2012 med retroaktiv verkan. Koncernen kommer att tillämpa ändringen från och med 1 januari 2013.

IAS 19 Ersättningar till anställda. Ändringen innebär att korridormetoden inte längre ska användas. Aktuariella vinster och förluster ska redovisas i övrigt totalresultat. Redovisningen av förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna tas bort. Avkastning på förvaltningstillgångar ska redovisas i resultatet beräknad utifrån den räntesats som används för diskontering av pensionsåtagandena. Skillnaden mellan beräknad och faktisk avkastning på förvaltningstillgångarna ska redovisas i övrigt totalresultat. Ändringarna ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare med retroaktiv tillämpning. Effekten på 2012 års resultat med anledning av ändringarna i standarden är inte väsentlig.

IFRS 9 Finansiella instrument: Redovisning och värdering ska tillämpas senast från och med 2015, men förtida tillämpning är tillåten under förutsättning att EU har godkänt standarden. IASB har publicerat de två första delarna av vad som kommer att utgöra den slutliga IFRS 9. Den första delen behandlar klassificering och värdering av finansiella tillgångar. De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av två kategorier, där värdering sker till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde används för instrument som innehas i en affärsmodell vars mål är att erhålla de kontraktuella kassaflödena; vilka ska utgöra betalningar av kapitalbelopp och ränta på kapitalbeloppet vid specificerade datum. Övriga finansiella tillgångar redovisas till verkligt värde och möjligheten att tillämpa 'fair value option' som i IAS 39 behålls. Förändringar i verkligt värde ska redovisas i resultatet, med undantag för värdeförändringar på eget kapitalinstrument som inte innehas för handel och för vilka initialt val görs att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat. Värdeförändringar på derivat i säkringsredovisning påverkas inte av denna del av IFRS 9, utan redovisas tillsvidare i enlighet med IAS 39. IASB har också publicerat de delar av IFRS 9 som berör klassificering och värdering av finansiella skulder. Merparten överensstämmer med de tidigare reglerna i IAS 39 förutom vad avser finansiella skulder som frivilligt värderas till verkligt värde enligt den så kallade "fair value option". För dessa skulder ska värdeförändringen delas upp på förändringar som är hänförliga till egen kreditvärdighet respektive på förändringar i referensränta.

Bolaget har inte beslutat om de nya principerna ska börja tillämpas i förtid eller från och med 2015.

31 december 2012 har koncernen belåningsbara statsskuldförbindelser samt obligationer och andra räntebärande värdepapper till ett bokfört värde av 49 891 (40 373) Mkr, varav 1 203 (1 666) Mkr utgör ackumulerade förändringar i verkligt värde. Merparten av dessa är föremål för säkringsredovisning. Eventuell omklassificering till upplupet anskaffningsvärde kommer i enlighet med regelverket att göras framåttrikt, vilket innebär att redan upparbetat resultat inte påverkas.

Beslut angående omklassificering kommer inte att tas förrän de nya reglerna för säkringsredovisning har fastställts.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde ska enligt IFRS 9 redovisas via övrigt totalresultat. Koncernens finansiella skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde varför denna förändring i regelverket inte kommer att få någon effekt på rapporteringen.

IFRS 10 Koncernredovisningar ersätter IAS 27 Koncernredovisning och separata finansiella rapporter avseende reglerna för koncernredovisning samt SIC 12 När ska ett företag för särskilda ändamål, ett SPE (Special Purpose Entity) omfattas av koncernredovisningen. Införandet av IFRS 10 innebär en ny modell för bedömning av om bestämmande inflytande föreligger för samtliga investeringar som ett företag har, samt enhetliga regler för konsolidering av koncerner. Förändringen kommer troligen inte att leda till någon ändring i koncernredovisningen. IFRS 10 ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2014 eller senare.

IFRS 12 Upplysningar om andelar i andra företag inkluderar upplysningskrav för innehav i dotterbolag, joint arrangements, intresseföretag samt structured entities som inte konsolideras. Syftet med rekommendationen är att ge läsaren en beskrivning av vilken typ av företag som investeringen avser och vilka risker som är kopplade till denna typ av investering. Information ska också lämnas om vilken effekt investeringen har på koncernens resultat, ställning och kassaflöde. Ändringen kommer inte att påverka koncernens redovisning, förutom krav på tillkommande upplysningar. Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2014 eller senare.

IFRS 13 Värdering till verkligt värde är ett enhetligt ramverk för värdering till verkligt värde. Ramverket innehåller tre värderingshierarkier rörande indata till hur verkligt värde ska beräknas. Koncernen följer redan den föreslagna hierarkin, vilket innebär att standarden inte nämnvärt kommer att påverka redovisningen. IFRS 13 innebär också att förändringar i kreditrisker ska påverka derivatens värdering. Bankkoncernen har CSA-avtal med samtliga derivatmotparter vilket innebär att kreditrisken är liten. Standarden ska börja tillämpas för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2013 eller senare.

Koncernredovisning

Konsolideringsprinciper

Koncernredovisningen omfattar boksluten för moderbolaget och de bolag, i vilka moderbolaget, direkt eller indirekt, har ett bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Normalt innebär detta ett krav på innehav av mer än 50 procent av andelarnas röstvärde, men bestämmande inflytande föreligger även vid rätt att utse styrelsemajoritet.

Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, ska potentiella röstberättigade aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras beaktas. Om ett dotterföretag vid förvärvstidpunkten uppfyller villkoren för att klassificeras som att det innehas för försäljning i enlighet med IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter, redovisas det i enlighet med den redovisningsstandarden.

I koncernredovisningen delas obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Dotterbolag

Förvärv 1 januari 2010 eller senare

Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterbolag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterbolagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av eget kapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer redovisas direkt i årets resultat.

Vid rörelseförvärv där överförd ersättning, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande och verkligt värde på tidigare ägd andel (vid stegvisa förvärv) överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder som redovisas separat, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ, så kallat förvärv till lågt pris, redovisas denna direkt i årets resultat.

Överförd ersättning i samband med förvärvet inkluderar inte betalningar som avser reglering av tidigare affärsförbindelser.

Denna typ av regleringar redovisas i resultatet.

Villkorade köpeskillningar redovisas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. I de fall den villkorade köpeskillningen är klassificerad som eget kapitalinstrument, görs ingen omvärdering och reglering görs inom eget kapital. För övriga villkorade köpeskillningar omvärderas dessa vid varje rapporttidpunkt och förändringen redovisas i årets resultat.

I de fall förvärvet inte avser 100 procent av dotterbolaget uppkommer innehav utan bestämmande inflytande. Det finns två alternativ att redovisa innehav utan bestämmande inflytande. Dessa två alternativ är att redovisa innehav utan bestämmande inflytandes andel av proportionella nettotillgångar alternativt att innehav utan bestämmande inflytande redovisas till verkligt värde, vilket innebär att innehav utan bestämmande inflytande har andel i goodwill. Valet mellan de olika alternativen att redovisa innehav utan bestämmande inflytande kan göras förvärv för förvärv.

Vid förvärv som sker i steg fastställs goodwillen den dag då bestämmande inflytande uppkommer. Tidigare innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat.

Avyttringar som leder till att bestämmande inflytande förloras men där det finns ett kvarstående innehav värderas detta innehav till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat.

Förvärv gjorda mellan 1 januari 2006 och 31 december 2009

Vid förvärv som är gjorda mellan 1 januari 2006 och 31 december 2009 där anskaffningskostnaden överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt eventualförpliktelser som redovisas separat, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ redovisas denna direkt i årets resultat.

Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av eget kapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommit har inkluderats i anskaffningskostnaden.

Förvärv gjorda före 1 januari 2006

Vid förvärv som ägt rum före 1 januari 2006 (tidpunkt för övergång till IFRS) har goodwill, efter nedskrivningsprövning, redovisats till ett anskaffningsvärde som motsvarar redovisat värde enligt tidigare tillämpade redovisningsprinciper. Klassificeringen och den redo-

visningsmässiga hanteringen av rörelseförvärv som inträffade före 1 januari 2006 har inte omprövats enligt IFRS 3 vid upprättandet av koncernens öppningsbalans enligt IFRS per 1 januari 2006.

Dotterbolags finansiella rapporter i koncernredovisningen
Dotterbolags finansiella rapporter inkluderas i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

I de fall dotterbolagets redovisningsprinciper inte överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper har justeringar gjorts till koncernens redovisningsprinciper.

Förluster hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande fördelas även i de fall innehav utan bestämmande inflytande kommer att vara negativt.

Specialföretag

Specialföretag omfattas av koncernredovisningen när den ekonomiska innebörden av affärsförbindelserna mellan ett koncernföretag och ett specialföretag tyder på att koncernföretaget utövar ett bestämmande inflytande över specialföretaget.

Länsförsäkringar AB-koncernen har gjort bedömningen att en värdepappersfond är ett specialföretag om följande villkor uppfylls.

- Värdepappersfonden är bildad och förvaltas av ett företag i koncernen.
- Koncernen äger mer än 50 procent av andelarna i värdepappersfonden.

Intresseföretagsredovisning

Intresseföretag är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar investeringens redovisade värde. I resultatet redovisas koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och innehav utan bestämmande inflytande justerat för avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden.

Eventuell skillnad vid förvärvet mellan anskaffningsvärdet för innehavet och ägarföretagets andel av det verkliga värdet netto av intresseföretagets identifierbara tillgångar, skulder och eventualförpliktelser redovisas i enlighet med IFRS 3 Rörelseförvärv.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras

i den utsträckning som motsvarar koncernens ägda andel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Intresseföretagens rapporteringsdatum och redovisningsprinciper överensstämmer med koncernens.

Närstående

Som närstående juridiska personer till Länsförsäkringar AB-koncernen räknas intresseföretag, företag inom Länsförsäkringar Liv-koncernen, länsförsäkringsbolag samt övriga närstående. Som närstående juridiska personer till moderbolaget Länsförsäkringar AB tillkommer dess dotterbolag. Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter och ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa personer.

Intresseföretag inkluderar samtliga intresseföretag som ägs av Länsförsäkringar AB-koncernen och Länsförsäkringar Liv-koncernen. Övriga närstående består av Länsförsäkringar Mäklarservice AB, Länsförsäkringar PE Holding AB (publ), Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB, Humlegården Holding I AB, Humlegården Holding II AB, Humlegården Holding III AB samt Humlegården Fastigheter AB. Dessa ägs till 100 procent inom länsförsäkringsgruppen.

Bedömningen om en närståenderelation föreligger eller inte har grundats på förhållandets ekonomiska innebörd och inte enbart på ägande. Därför ingår de 23 länsförsäkringsbolagen med dotterbolag och 14 socken- och häradsbolag, som tillsammans äger Länsförsäkringar AB till 100 procent. Länsförsäkringar AB har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen, som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom Länsförsäkringar.

Rörelsesegment

Koncernens uppdelning på rörelsesegment överensstämmer med de interna rapporter som företagets högsta verkställande beslutsfattare använder för att följa upp verksamheten och fördela resurser mellan rörelsesegment. Koncernen har identifierat koncernledningen som företagets högsta beslutande beslutsfattare. I Länsförsäkringar AB-koncernen är det därför de rapporter som koncernledningen får över resultatet i olika delar av koncernen som utgör grunden för segmentsinformationen. Det kan förekomma avvikande redovisningsprinciper i rörelsesegmenten jämfört med koncernredovisningen. I Länsförsäkringar AB-koncernen har förändring av verkligt värde för rörelsefastigheter i segmenten redovisats i rörelseresultatet istället för i övrigt totalresultat.

Prissättningen mellan koncernens rörelsesegment är för affärsverksamheterna Skadeförsäkring, Fondlivförsäkring, Bank och Övrig verksamhet gjord utifrån marknadsmässiga villkor. För koncerninterna transaktioner avseende varor och tjänster fastställer företagsledningen i Länsförsäkringar AB servicenivån. I samband med den årliga affärsplaneringen tas beslut om de priser som ska gälla för nästkommande år.

Prissättningen för serviceverksamheten inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnaderna rättvist inom länsförsäkringsgruppen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt

och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel. Företagsledningen inom Länsförsäkringar AB bereder tillsammans med ett serviceråd med representanter från länsförsäkringsbolagen servicenivå och prislista för försäljning av varor och tjänster. Med utgångspunkt från denna beredning tar styrelsen för Länsförsäkringar AB beslut om de externa priserna.

Rörelsesegmentsinformation lämnas i enlighet med IFRS 8 Rörelsesegment endast för koncernen.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvaluta för moderbolaget och koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer där de i koncernen ingående bolagen bedriver sin verksamhet, vilket innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutatan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen.

Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutatan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Icke monetära tillgångar och skulder räknas om till transaktionsdagens kurs.

Valutakursdifferenser som uppstår på grund av omräkning av balansposter i utländsk valuta till funktionell valuta redovisas i resultaträkningen som valutakursvinster eller förluster.

Omräkning av utländska verksamheters finansiella rapporter
Koncernen har en mindre utlandsverksamhet i form av en norsk och en dansk filial, ett intressebolag i Schweiz och ett dotterföretag och en filial i Storbritannien. Tillgångar och skulder i filialer, intressebolag och dotterbolag omräknas till svenska kronor till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader omräknas till koncernens rapporteringsvaluta till en genomsnittskurs som utgör en approximation av de kurser som föreligger vid transaktions-tidpunkten. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av filialer och dotterföretag redovisas i koncernen i övrigt totalresultat som omräkningsreserv.

Vid avyttring av en utlandsverksamhet realiseras den hänförliga ackumulerade omräkningsdifferensen efter avdrag för valutasäkring i koncernens resultaträkning.

Nedskrivningar

De redovisade värdena för koncernens tillgångar prövas vid varje balansdag för att bedöma om det finns indikation på nedskrivningsbehov. IAS 36 Nedskrivningar, tillämpas för prövning av nedskrivningsbehov för tillgångar som inte prövas enligt någon annan standard. Dessa är finansiella tillgångar som prövas enligt IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering, fastigheter som redovisas till verkligt värde enligt IAS 40 Förvaltningsfastigheter och uppskjutna skattefordringar enligt IAS 12 Inkomstskatter. För undantagna tillgångar enligt ovan prövas det redovisade värdet enligt respektive standard.

Nedskrivningsprövning för materiella och immateriella tillgångar samt andelar i dotterbolag och intresseföretag
Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas enligt IAS 36 Nedskrivningar tillgångens återvinningsvärde. För goodwill och

immateriella tillgångar som inte är färdiga för användning beräknas återvinningsvärdet årligen. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden för en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden, en så kallad kassagenererande enhet.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

Nedskrivningsprövning av finansiella tillgångar

Vid varje rapporteringstillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva bevis för att en finansiell tillgång är i behov av nedskrivning. Objektiva bevis utgörs dels av observerbara förhållanden som inträffat och som har negativ påverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet, och för eget kapitalinstrument betydande eller utdragen minskning av det verkliga värdet för en investering i en placerings klassificerad som finansiell tillgång som kan säljas.

Återvinningsvärdet för tillgångar tillhörande kategorierna investeringar som hålles till förfall, lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde, beräknas som nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en löptid under ett år diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. Nedskrivning av goodwill återförs dock aldrig. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Nedskrivningar av investeringar som hålles till förfall eller lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Nedskrivningar av eget kapitalinstrument som är klassificerade som finansiella tillgångar som kan säljas, vilka tidigare redovisats i resultaträkningen återförs inte via resultaträkningen. Det nedskrivna värdet är det värde från vilket efterföljande omvärderingar görs, vilka redovisas i övrigt totalresultat.

Nedskrivningar av räntebärande instrument, klassificerade som finansiella tillgångar som kan säljas, återförs över resultaträkningen om det verkliga värdet ökar och ökningen objektivt kan hänföras till en händelse som inträffade efter det att nedskrivningen gjordes.

Intäkter

En intäkt redovisas när

- intäkten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt
- det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla företaget
- färdigställandegraden på balansdagen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt
- de utgifter som uppkommit och de utgifter som återstår för att slutföra tjänsteuppdraget kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Intäkterna värderas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäktsredovisning redovisas enligt metoden successiv vinstavräkning vilket innebär att intäkterna som redovisas baseras på uppdragets eller tjänstens färdigställandegrad på balansdagen.

Intäkter från fastighetsförsäljning

Intäkt av fastighetsförsäljningar redovisas normalt på tillträdesdagen om inte risker och förmåner övergått till köparen vid ett tidigare tillfälle. Kontrollen över tillgången kan ha övergått vid ett tidigare tillfälle än tillträdestidpunkten och om så har skett intäktsredovisas fastighetsförsäljningen vid denna tidigare tidpunkt. Vid bedömning av intäktsredovisningstidpunkt beaktas vad som avtalats mellan parterna beträffande risker och förmåner samt engagemang i den löpande förvaltningen. Därutöver beaktas omständigheter som kan påverka affärens utgång vilka ligger utanför säljarens eller köparens kontroll.

Hyresintäkter

Hyresintäkter från förvaltningsfastigheter samt rörelsefastigheter redovisas i resultaträkningen baserat på villkoren i hyresavtalet. Den sammanlagda kostnaden för lämnade förmåner redovisas som en minskning av hyresintäkterna fördelat över hyresperioden.

Övriga intäkter

Intäktsredovisning av tjänsteuppdrag sker när det ekonomiska utfallet för utfört tjänsteuppdrag kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och de ekonomiska fördelarna tillfaller företaget (huvudsakligen löpande räkning). Redovisning görs i resultaträkningen genom successiv vinstavräkning. Intäkten erhålls i form av likvida medel.

Belopp som uppbärs för annans räkning ingår inte i företags intäkter. Kriterierna för intäktsredovisning tillämpas på varje transaktion för sig.

Premier

Premieinkomst

Som premieinkomst i skadeförsäkringsrörelsen redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring och mottagen återförsäkring som har inbetalats eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång. Med bruttopremie menas den avtalsbestämda premien för hela försäkringsperioden efter avdrag för sedvanliga kundrabatter. Förnyelsepremier som inte är bekräftade av försäkringstagaren samt premier för nytecknade försäkringsavtal räknas in med de belopp som de beräknas flyta in med. Annullationer reducerar premieinkomsten så snart beloppet är känt. Tilläggspremier räknas in med de belopp som de beräknas inflyta. Som premieinkomst redovisas också premier för försäkringsperioder som påbörjas först efter

räkenskapsårets utgång, om de enligt avtal förfaller till betalning under räkenskapsåret. Premieinkomst redovisas exklusive skatter och andra offentliga avgifter som belastar försäkringspremien.

I fondlivförsäkringsrörelsen klassificeras försäkringskomponenten i de finansiella avtalen som försäkringsavtal. Premier för försäkringskomponenten redovisas som premieinkomst i takt med att inbetald premie tjänas in.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen redovisas som Avsättning för ej intjänade premier i rapporten över finansiell ställning. Beräkning av Avsättning för ej intjänade premier sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid. Även återförsäkrars andel av premieinkomsten periodiseras och den del som hänförs till tiden efter balansdagen redovisas som en fordran. Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar, ej intjänade premier.

Ränteintäkter och räntekostnader

Ränteintäkter och räntekostnader som presenteras i resultaträkningen består av räntor i bankkoncernen på finansiella tillgångar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde inklusive ränta på osäkra fordringar samt räntor från finansiella tillgångar som klassificerats som tillgängliga för försäljning. Ränteintäkter från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen enligt Fair value option i bankkoncernen redovisas också här.

För räntederivat som säkrar finansiella tillgångar redovisas betald och upplupen ränta som ränteintäkt och för räntederivat som säkrar finansiella skulder redovisas dessa som en del av räntekostnaderna. Orealiserade värdeförändringar på derivat redovisas i posten Kapitalavkastning, netto.

Ränteintäkter på fordringar och räntekostnader på skulder beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden eller, om så anses lämpligt, med tillämpning av en metod som resulterar i en ränteintäkt eller en räntekostnad som utgör en rimlig uppskattning av vad en beräkning grundad på effektivräntemetoden skulle ge. Ränteintäkter och räntekostnader inkluderar i förekommande fall periodiserade belopp av erhållna avgifter som medräknas i effektivräntan, transaktionskostnader och eventuella rabatter och andra skillnader mellan det ursprungliga värdet av fordran/skulden och det belopp som regleras vid förfall. Räntekostnader inkluderar periodiserade belopp av emissionskostnader och liknande direkta transaktionskostnader för att ta upp lån.

Kapitalavkastning, netto

I posten Kapitalavkastning, netto redovisas både den resultatpåverkan som har uppstått i placeringsverksamheten, försäkringsrörelsen och bankkoncernens nettoresultat av finansiella transaktioner. I placeringsverksamheten ingår ränteintäkter på bankmedel, räntebärande värdepapper och fordringar, utdelningsintäkter, valutakursresultat, räntekostnader på lån, realiserade och orealiserade resultat på finansiella placeringstillgångar samt derivatinstrument, hyresintäkter och kostnader för förvaltningsfastigheter, resultat av andelar i intresseföretag, av- och nedskrivningar av aktier och andelar samt externa kostnader för kapitalförvaltningen.

Avsättning för oreglerade skador för sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn samt skadelivräntor diskonteras. Ränteomvärderingseffekten redovisas i Kapitalavkastning, netto.

Skadeförsäkringsrörelsen tillförs ränta på försäkringstekniska avsättningar från finansrörelsen. Den del av överförd kapitalavkastning som motsvarar värdesäkring av skadelivräntan har förts över till försäkringsersättningar och ingår i posten förändring i avsättning för oreglerade skador. I Kapitalavkastning, netto uppstår en ökad kapitalkostnad motsvarande effekten av de värdesäkrade skadelivräntorna.

Från bankkoncernen ingår realiserade och orealiserade värdeförändringar på derivatinstrument som är ekonomiska säkringsinstrument, men där säkringsredovisning inte tillämpas, samt orealiserade förändringar i verkligt värde på derivat där säkringsredovisning till verkligt värde tillämpas och orealiserade förändringar i verkligt värde på säkrad post med avseende på säkrad risk i säkring av verkligt värde. Ineffektiv del av säkringsinstrument och valutakursförändringar redovisas också i posten Kapitalavkastning, netto.

Realiserat resultat beräknas som skillnaden mellan erhållen köpeskilling och värdet i rapporten över finansiell ställning vid försäljningstillfället. Även eventuella nedskrivningar på finansiella tillgångar som kan säljas redovisas under denna post. Orealiserat resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Vid försäljning återförs ackumulerade orealiserade värdeförändringar som orealiserat resultat.

Provisionsintäkter och provisionskostnader

Provisionsintäkter härrör från olika typer av tjänster som tillhandahålls kunder. Hur provisionsintäkterna redovisas beror på i vilket syfte avgiften tas ut. Avgifter intäktsredovisas antingen i takt med att tjänsterna tillhandahålls eller i samband med genomförandet av en väsentlig aktivitet. Avgifter som debiteras löpande, till exempel aviseringsavgifter och finansiella garantier, redovisas som intäkt i den period då tjänsten tillhandahålls. Avgifter som debiteras för väsentliga aktiviteter, som värdepappersprovisioner och kortprovisioner, intäktsredovisas när aktiviteten har slutförts.

Avgifter från finansiella avtal och provisionsintäkter i fondlivförsäkringsrörelsen redovisas som provisionsintäkt.

Provisionskostnader är transaktionsberoende och redovisas i den period då tjänsterna erhålls. I provisionskostnaderna ingår ersättning till länsförsäkringsbolagen för deras arbete med koncernens kundrelaterade frågor inom respektive länsförsäkringsbolags geografiska verksamhetsområde. Provisionskostnader som härrör från finansiella tillgångar eller finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen består av provisioner till länsförsäkringsbolagen.

Försäkringsersättningar

Som försäkringsersättningar redovisas periodens kostnad för inträffade skador vare sig de är anmälda till bolaget eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i Avsättningar för oreglerade skador och Återförsäkrars andel av avsättningar för oreglerade skador.

Ersättningar till anställda

Kortfristig ersättning

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

Koncernen redovisar den förväntade kostnaden för bonusbetalningar och andra rörliga ersättningar när det finns en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda och förpliktelsen kan beräknas tillförlitligt.

Ersättningar efter avslutad anställning

Pensionsplaner

Inom koncernen finns såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner, varav vissa med tillgångar i särskild stiftelse.

Planerna finansieras vanligen genom inbetalningar från respektive koncernföretag. Koncernen omfattas generellt av FTP-planen, som inte förutsätter några inbetalningar från de anställda.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda pensionsplaner beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på förstklassiga företagsobligationer med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en väl fungerande marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på statsoptioner med en motsvarande löptid. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen.

Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångar kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller genom att antagandena ändras.

För aktuariella vinster och förluster som uppkommer vid beräkningen av koncernens förpliktelser för olika planer tillämpas den så kallade korridorregeln. Korridorregeln innebär att den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna som överstiger 10 procent av det största av förpliktelsernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet över den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen. I övrigt beaktas inte aktuariella vinster och förluster.

I rapporten över finansiell ställning redovisat värde för pensioner och liknande förpliktelser motsvarar förpliktelsernas nuvärde vid bokslutstidpunkten, med avdrag för det verkliga värdet av förvaltningstillgångar, oredovisade aktuariella vinster eller förluster samt oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder. När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till nettot av oredovisade aktuariella förluster och oredovisade kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder och nuvärdet av framtida återbetalningar från planen eller minskade framtida inbetalningar till planen.

När ersättningarna i en plan förbättras, redovisas den andel av den ökade ersättningen som hänför sig till de anställdas tjänstgöring under tidigare perioder i resultaträkningen linjärt fördelad över den genomsnittliga perioden tills ersättningarna helt är intjänade. Om ersättningen är fullt ut intjänad redovisas en kostnad i resultaträkningen direkt.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncernen redovisas en avsättning eller for-

dran avseende särskild löneskatt baserat på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas inte.

Samtliga kostnader för förmånsbestämda planer redovisas som personalkostnader i rörelseresultatet.

Avgiftsbestämda planer

Avgiftsbestämda planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter.

Koncernens utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Planen är förmånsbestämd för anställda födda 1971 eller tidigare och avgiftsbestämd för anställda födda 1972 eller senare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS19 Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner.

För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt IAS19 punkt 30. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kreditförluster

Posten Kreditförluster i resultaträkningen utgörs av konstaterade och befarade kreditförluster. Konstaterad kreditförlust avser hela fordran då det inte finns någon realistisk möjlighet till återvinning. Befarade kreditförluster avser årets nedskrivning för kreditförluster utifrån beräknat återvinningsvärde då indikation på nedskrivningsbehov föreligger. Återvinningar består av återförda belopp på kreditförluster som tidigare redovisats som konstaterade. Återföringar av befarade kreditförluster sker då ett nedskrivningsbehov inte anses föreligga längre. Enbart bankkoncernens andel av konstaterade kreditförluster redovisas. Länsförsäkringsbolagens andel av de konstaterade kreditförlusterna regleras via ersättning till länsförsäkringsbolag och redovisas mot kreditförluster.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Till aktuell skatt hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte i koncernmässig goodwill och inte heller för skillnad som uppkommer vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Tillkommande inkomstskatt som uppkommer vid utdelning redovisas vid samma tidpunkt som när utdelningen redovisas som en skuld.

Avkastningsskatt

Fondlivförsäkringsrörelsen beskattas huvudsakligen enligt lag om skatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt är inte en skatt på försäkringsföretagets resultat, utan betalas av Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB för försäkringstagarens räkning. Skatteunderlaget är tillgångarnas marknadsvärde vid ingången av beskattningsåret. Både den avkastningsskatt som hänför sig till perioden och avgiftsuttaget för avkastningsskatt redovisas i resultaträkningen i förändringen av avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risken.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärvet och det verkliga värdet av förvärvade identifierbara tillgångar, övertagna skulder samt eventalförpliktelser.

Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus ackumulerade nedskrivningar. Goodwill fördelas till kassagenererande enheter och prövas minst årligen för nedskrivningsbehov. Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag inkluderas i det redovisade värdet för andelar i intresseföretag.

Andra immateriella tillgångar

Andra immateriella tillgångar består av egenutvecklade och förvärvade immateriella tillgångar med bestämbara nyttjandeperioder. Dessa tillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningen påbörjas när tillgången är tillgänglig för användning.

Koncernens egenutvecklade immateriella tillgångar redovisas endast om följande villkor uppfylls:

- tillgångens utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt

- den är tekniskt och kommersiellt användbar och det finns tillräckliga resurser för att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången.

Det redovisade värdet för egenutvecklade immateriella tillgångar inkluderar samtliga direkt hänförliga utgifter. Övriga utgifter för utveckling redovisas som en kostnad när de uppkommer.

Avskrivningstiden bestäms utifrån en nyttjandeperiod som uppgår till mellan fem och femton år. Avskrivning sker i resultaträkningen enligt linjär metod. Nedskrivningsbehov prövas årligen enligt beskrivning i avsnittet Nedskrivningar ovan.

Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i rapporten över finansiell ställning endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänför sig.

Materiella tillgångar

Inventarier

Inventarier redovisas till anskaffningsvärden med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod med start då tillgången är tillgänglig för användning. Avskrivningar samt eventuella utrangeringar och avyttringar redovisas i resultaträkningen. Nyttjandeperioden är tre år för datainventarier och fem år för kontorsinventarier och bilar. Avskrivningsmetoden, tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

Nedskrivningsbehov prövas årligen enligt principer beskrivna under avsnittet Nedskrivningar ovan.

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter redovisas enligt omvärderingsmetoden.

Byggnader och mark som ägs av Länsförsäkringar AB-koncernen och som används för administrativa syften redovisas till sina omvärderade belopp, vilket är det verkliga värdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och justering på grund av omvärdering på omvärderingsdagen. Verkligt värde baseras på rådande priser på en aktiv marknad för liknande fastigheter inom samma område och i samma skick kompletterad med en kassaflödesanalys. Värderingen görs två gånger om året av en extern oberoende värderingsman. Värdeökningarna redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras efter skatt i omvärderingsreserven i eget kapital. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisat värdenedgång avseende samma tillgång redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. I de fall omvärderingen resulterar i en minskning av det redovisade värdet redovisas minskningen i resultaträkningen. Dock redovisas minskningen i övrigt totalresultat till den del det finns befintligt saldo i omvärderingsreserven hänförligt till tillgången.

Rörelsefastigheterna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter vars nyttjandeperioder varierar.

Nyttjandeperioderna har bedömts variera mellan 10–100 år på dessa komponenter. Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader.

Stomme	100 år
Tak, fasad, fönster	50 år
Stomkompletteringar	40 år
Installationer	40 år
Ytskikt	20 år
Byggnadsinventarier	10 år

Använda avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärden samt nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet.

Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbytet. Reparationer kostnadsförs löpande.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehåses i syfte att erhålla hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa båda syften. Initialt redovisas förvaltningsfastigheter till anskaffningskostnad, vilket inkluderar till förvärvet direkt hänförliga utgifter. Förvaltningsfastigheter redovisas till verkligt värde i rapporten över finansiell ställning.

Värdering av fastighetsbeståndet har gjorts av oberoende värderingsman. Vid värdering används en ortsprisbaserad bedömning utifrån under året genomförda försäljningar av likvärdiga objekt. Ortsprisbedömningen har kompletterats med en kassaflydesanalys samt ett nuvärdesberäknat restvärde vid kalkylperiodens slut.

Värdering utförs normalt en gång per år. Under löpande år görs interna värderingar som kan föranleda omvärderingar vid väsentliga avvikelser från den senaste externa värderingen. Då värdering sker till verkligt värde görs ingen avskrivning på fastigheter.

Tillkommande utgifter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och att anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till det redovisade värdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall en ny komponent tillskapats läggs utgiften till det redovisade värdet. Reparationer kostnadsförs i samband med att utgiften uppkommer.

Såväl orealiserade som realiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen.

Finansiella tillgångar och skulder

Redovisning i och borttagande från rapporten över finansiell ställning

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i rapporten över finansiell ställning när företaget blir part enligt instrumentets

avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från rapporten över finansiell ställning när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över den. En finansiell skuld tas bort från rapporten över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i rapporten över finansiell ställning endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt när det föreligger en avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Affärstransaktioner på penning-, obligations- och aktiemarknaderna redovisas i rapporten över finansiell ställning per affärsdag, vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergått mellan parterna. Inlånings- och utlåningstransaktioner redovisas per likviddag. Lånefordringar redovisas i rapporten över finansiell ställning när lånebeloppet utbetalas till låntagaren. Lånelöften redovisas inte i rapporten över finansiell ställning. Dessa har en giltighetstid på tre månader och redovisas som åtagande i noten Ställda säkerheter, eventalförbindelser och eventualtillgångar.

Vid en äkta återköpstransaktion redovisas tillgången fortsatt i den säljande partens rapport över finansiell ställning och erhållen likvid redovisas som skuld. Det sålda värdepapperet redovisas som ställd säkerhet. Värdepapper som lånas ut kvarstår i rapporten över finansiell ställning som värdepapper och redovisas som ställd säkerhet.

Värdering

IAS 39 föreskriver att alla finansiella instrument värderas till verkligt värde vid upptagandet i balansräkningen. För instrument som inte löpande värderas till verkligt värde läggs transaktionskostnader till detta värde.

Den löpande värderingen kan vara verkligt värde, anskaffningsvärde eller upplupet anskaffningsvärde beroende på vilken kategori instrumentet tillhör, se nedan under klassificering. För de instrument som inte löpande värderas till verkligt värde finns en möjlighet att välja verkligt värde som värderingsprincip, den så kallade fair value option.

Metoder för bestämning av verkligt värde

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (till exempel courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs.

Instrument som är noterade på en aktiv marknad återfinns i Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper, Belåningsbara statsskuldssförbindelser samt Derivat i rapport över finansiell ställning. Den största delen av koncernens värdepappersinnehav åsätts ett verkligt värde med priser som är noterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Företaget kalibrerar med regelbundna intervall värderingstekniken och prövar dess giltighet genom att jämföra utfallet från värderingstekniken med priser från observerbara aktuella marknadstransaktioner i samma eller likartade instrument. Värderingstekniker används för derivatinstrument (OTC-derivat). Värderingsteknikerna för OTC-derivat utgörs av analys av diskonterade kassaflöden.

De tillämpade värderingsmodellerna kalibreras så att verkligt värde vid första redovisningen uppgår till transaktionspriset och förändring i verkligt värde redovisas sedan löpande utifrån de förändringar som inträffat i de underliggande marknadsriskparametrarna.

Onoterade aktier redovisas till verkligt värde enligt de värderingsprinciper som tillämpas av branschorganisationer i Europa och USA. Posten Aktier och andelar innefattar också tillgångsslaget ”Alternativa investeringar”. Dessa består av andelar av fonder som köper, utvecklar och säljer onoterade bolag (så kallade private equity) samt hedgefonder. Värderingsunderlag erhålls från respektive fond och värdering följer riktlinjer från European Private Equity & Venture Capital Association.

De onoterade finansiella tillgångarna som värderas till verkligt värde redovisas i nivå 3 i värderingshierarkin i noten Värderingsmetoder för verkligt värde. Innehav i onoterade aktier redovisas till ett verkligt värde lika med anskaffningsvärde i de fall när ett tillförlitligt verkligt värde inte kan fastställas. Skälet till att de inte kunnat värderas till verkligt värde på ett tillförlitligt sätt är att det enligt koncernledningen råder alltför stor osäkerhet i de framtida kassaflödena samt den riskjustering som behöver göras på diskonteringsräntan. Företaget har ingen avsikt att avyttra de onoterade aktierna i någon nära framtid. Det redovisade värdet på onoterade aktier vars verkliga värden inte kunna fastställas på ett tillförlitligt sätt uppgår till 10,2 (10,2) Mkr.

Klassificering

Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades, men också utifrån de valmöjligheter som finns i IAS 39. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället så som beskrivs nedan.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella tillgångar som innehas för handel och finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori enligt Fair Value Option. Tillgångarna utvärderas och förvaltas baserat på verkligt värde, vilket också är grunden för intern uppföljning och rapportering till ledande befattningshavare. På grund av detta har koncernen valt att klassificera dessa instrument som instrument till verkligt värde via resultaträkningen. Investeringar i denna kategori redovisas till verkligt värde. Vinst eller förlust redovisas i resultaträkningen under posten Kapitalavkastning, netto.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. I rapporten över finansiell ställning representeras dessa av posterna Utlåning till kreditinstitut, Utlåning till allmänheten samt Övriga fordringar. Tillgångar i denna kategori värderas till upplupet anskaffningsvärde. För ytterligare upplysningar se separat avsnitt om utlåning.

Investeringar som hålles till förfall

Investeringar som hålles till förfall är finansiella tillgångar och omfattar räntebärande värdepapper med fasta eller fastställbara betalningar och fastställd löptid som är handlade på en aktiv marknad och som företaget har en uttrycklig avsikt och förmåga att inneha till förfall. Tillgångar i denna kategori värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Finansiella tillgångar som kan säljas

I kategorin finansiella tillgångar som kan säljas ingår finansiella tillgångar som företaget initialt valt att klassificera i denna kategori och finansiella tillgångar som inte klassificerats i någon kategori. Till denna kategori hör bland annat Länsförsäkringar Banks likvidöverskott och innehavet i Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Aktierna i Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB värderas till anskaffningsvärde eftersom de inte tillförlitligt kan värderas till verkligt värde.

Tillgångar i denna kategori värderas löpande till verkligt värde. De orealiserade värdeförändringarna redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i verkligtvärdereserven i eget kapital. Redovisning över resultaträkningen sker när värdeförändringarna realiserar och vid eventuell nedskrivning. Även valutakursdifferenser på monetära poster redovisas i resultaträkningen. En bedömning av om nedskrivningsbehov föreligger sker inför varje rapportperiods slut. Objektiva omständigheter såsom emittentens kreditvärdighet och utvecklingen på marknaden tas i beaktande för att utvärdera framtida kassaflöden.

I resultaträkningen redovisas ränta på räntebärande instrument i enlighet med effektivräntemetoden samt utdelning på aktier. För dessa instrument kommer transaktionskostnader att ingå i anskaffningsvärdet vid första redovisningstillfället och därefter vid löpande värdering.

Derivat

Alla derivat redovisas till verkligt värde och värderas individuellt. Principen för att redovisa vinst eller förlust beror på om derivaten är specificerade som säkringsinstrument och, om så är fallet, beskaffenheten hos den post som säkras.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Till denna kategori hör finansiella skulder som utgör innehav för handel samt andra finansiella skulder som företaget initialt valt att placera i denna kategori enligt den så kallade Fair Value Option.

I denna kategori ingår koncernens derivat med negativt verkligt värde med undantag för derivat som är identifierade och effektiva säkringsinstrument. Fondförsäkringsåtaganden hör till denna kategori på grund av att det ger en bra matchning till de kopplade tillgångarna som värderas till verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella skulder

Lån samt övriga finansiella skulder, till exempel leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till anskaffningsvärde som vid tillämpning av säkringsredovisning justeras för förändringar i verkligt värde med avseende på den säkrade risken (se vidare nedan i avsnittet om säkringsredovisning).

Säkringsredovisning

Koncernens derivatinstrument, som består av ränte- och valutaswappar och köpta räntecappar, har i sin helhet anskaffats för att säkra de risker för ränte- och valutakursexponeringar som uppkommer i verksamheten. Samtliga derivat värderas till verkligt värde i rapporten över finansiell ställning.

Länsförsäkringar AB har säkrat ränterisken i sina emitterade värdepapper. Den säkringsredovisningsstrategi bolaget definierat och använder sig av är kassaflödessäkring. Kassaflödessäkring innebär att säkringsinstrumentet omvärderas över övrigt totalresultat istället för via resultaträkningen medan den säkrade posten värderas enligt grundprinciperna i IAS39. Orealiserade värdeförändringar på säkringsinstrumenten redovisas därmed i säkringsreserven i övrigt totalresultat. För att uppfylla kraven på säkringsredovisning enligt IAS 39 krävs att det finns en entydig koppling till den säkrade posten. Vidare krävs att säkringen effektivt skyddar den säkrade posten, att säkringsdokumentation upprättats och att effektiviteten kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Säkringsredovisning får endast tillämpas om säkringsrelationen kan förväntas vara mycket effektiv.

I de fall förutsättningarna för säkringsredovisning inte längre är uppfyllda redovisas derivatinstrumentet till verkligt värde med värdeförändringen via resultaträkningen. Utvärdering av säkringsrelationer sker minst vid de officiella rapporteringstillfällena, men kan göras månadsvis vid behov. Varje identifierad säkringsrelation förväntas vara effektiv över hela löptiden. Effektiviteten testas med två olika metoder, dels en framåtblickande (prospektiv) bedömning dels en tillbakablickande (retrospektiv) utvärdering. Ineffektivitet redovisas i resultaträkningen.

Länsförsäkringar Bank har valt att tillämpa säkringsredovisning för att undvika resultateffekter på grund av ekonomiska säkringar. Den säkringsredovisningsstrategi banken definierat och använder sig av är säkring av verkligt värde. För upplånings- och utlåningsportföljerna tillämpas portföljsäkring. Säkringsredovisning till verkligt värde innebär att den säkrade posten värderas till verkligt värde med avseende på den säkrade risken och att förändringen av verkligt värde redovisas över resultaträkningen både för säkringsinstrumentet och för den säkrade posten.

Värdeförändringen på derivatet redovisas i resultaträkningen tillsammans med värdeförändringen på den säkrade posten under Kapitalavkastning, netto.

Även orealiserade värdeförändringar på säkringsinstrumenten redovisas som Kapitalavkastning, netto. Räntekuponger, såväl orealiserade som realiserade, redovisas som räntetäkter om den säkrade posten är en tillgång eller portfölj av tillgångar och som räntekostnader om den säkrade posten är en skuld eller portfölj av skulder. Tillämpningen av portföljsäkring baseras på den av EU antagna "carve out" versionen av IAS 39.

För att uppfylla kraven på säkringsredovisning enligt IAS 39 krävs att det finns en entydig koppling till den säkrade posten. Vidare krävs att säkringen effektivt skyddar den säkrade posten,

att säkringsdokumentation upprättats och att effektiviteten kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Säkringsredovisning får endast tillämpas om säkringsrelationen kan förväntas vara mycket effektiv och i efterhand ha haft en effektivitet som ligger inom spannet 80–125 procent. I de fall förutsättningarna för säkringsredovisning inte längre är uppfyllda redovisas derivatinstrumentet till verkligt värde med värdeförändringen via resultaträkningen. För ett fåtal ekonomiska säkringar där resultatkonsekvensen av att inte tillämpa säkringsredovisning bedöms som mer begränsad tillämpas inte säkringsredovisning mot bakgrund av det administrativa merarbete som säkringsredovisning innebär.

Ekonomiska säkringar används för säkring av valutarisk i upplåningen samt säkring av ränterisk i obligationer som löper med fast ränta. I koncernen finns också säkring med räntetak vid ränterisk i upplåning till rörlig ränta, lånen redovisas till upplupet anskaffningsvärde och räntetaken redovisas till verkligt värde via resultaträkningen.

Den portföljmetod som tillämpas innebär att utlåningen och de ränteswappar som används som säkringsinstrument fördelas ut i olika tidsfickor baserat på den kontraktuella tidpunkten för räntemörförhandling eller förfall.

Utvärdering av säkringsrelationer sker minst kvartalsvis vid de officiella rapporteringstillfällena, men kan även ske månadsvis vid behov. Varje identifierad säkringsrelation förväntas vara effektiv över säkringsrelationens hela löptid. Effektiviteten testas med två olika metoder, dels en framåtblickande (prospektiv) bedömning dels en tillbakablickande (retrospektiv) utvärdering. Ineffektivitet redovisas i resultaträkningen.

Risker i finansförvaltningen

En redogörelse för marknads-, motparts-, koncentrations- och likviditetsrisker återfinns i not 2.

Utlåning

Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordringar redovisas till det belopp som beräknas inflyta, efter avdrag för nedskrivningar av osäkra fordringar.

Osäker fordran

En lånefordran eller kundfordran anses som osäker om den har en betalning som är mer än 60 dagar sen eller om det finns annan anledning att förvänta sig att motparten inte kommer att leva upp till sitt åtagande. Den del som täcks av säkerhet anses inte vara osäker.

Nedskrivningar för kreditförluster

Vid varje balansdag bedöms huruvida det finns objektiva omständigheter som tyder på att en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar behöver skrivas ned. Lån som identifierats som individuellt osäkra och därmed nedskrivningsbara värderas till nuvärde av förväntade framtida kassaflöden inklusive verkligt värde på pant, minus försäljningskostnader diskonterade med den ursprungliga effektiva räntan. För de krediter som inte bedömts ha något individuellt nedskrivningsbehov, identifieras och värderas nedskrivningsbehovet på gruppvis nivå.

Nedskrivningar sker som avsättning till reserv för kreditförluster.

När en finansiell tillgång skrivs ner på grund av kreditförluster används ett avsättningskonto. Om nedskrivningsbehovet minskar i efterföljande perioder återförs maximalt tidigare gjorda nedskrivningar.

Individuella reserver återförs när en lånefordran skrivs bort ur rapporten över finansiell ställning. Nedskrivningar för förluster på garantier redovisas som avsättning.

I resultaträkningen redovisas nedskrivning på lånefordringar som kreditförluster, vilket sker som bortskrivning av under året konstaterade kreditförluster eller som avsättning till reserv för kreditförluster.

Reserveringsmetoder

Individuella reserveringar

- För hushållsexponeringar och lantbrukskrediter inom bank och hypoteksverksamheten görs nedskrivningar på individuell nivå, oavsett kreditens storlek, om ett nedskrivningsbehov kan identifieras. Som stöd för bedömningar av de förväntade framtida kassaflödena används information och data som samlats in inom ramen för koncernens modell för intern riskklassificering. Denna information har justerats för en rad faktorer för att ge neutrala estimat av de förväntade kassaflödena.
- För övriga exponeringar inom bank- och hypoteksverksamheten görs en individuell bedömning om lånen uppgår till individuellt väsentliga belopp.
- Inom leasing och avbetalning görs en individuell bedömning oavsett kreditens storlek av alla lån som är förfallna mer än 60 dagar.

Gruppvisa reserveringar

- För hushållsexponeringar inom bank- och hypoteksverksamheten görs en reservering på kollektiv nivå när det har inträffat en mätbar minskning av de förväntade framtida kassaflödena från en grupp av lån som på individuell nivå inte befunnits vara nedskrivningsbara. Även vid bestämningen av denna tillkommande gruppvisa reservering används information och data som samlats in inom ramen för koncernens modell för intern riskklassificering. Denna information har liksom för de individuella nedskrivningarna justerats för en rad faktorer för att ge neutrala estimat av de förväntade kassaflödena.
- För övriga exponeringar inom bank- och hypoteksverksamheten, som inte är individuellt väsentliga, genomförs en gruppvis nedskrivning. Den gruppvisa värderingen tar sin utgångspunkt i bolagens erfarenheter och historiska kreditförluster som justeras för att reflektera rådande omständigheter.
- För lånefordringar inom leasing och avbetalning som är förfallna till betalning mer än 20 dagar men mindre än 60 dagar beräknas reserveringsbehovet med ledning av tidigare erfarenheter av storleken på förluster avseende ifrågavarande grupp.

Övertagande av pant

Inom bank- och hypoteksverksamheten finns inga övertagna panter, vid obestånd sker en direkt försäljning av panten. Inom leasing och avbetalning övertas panter som sedan säljs, säkerheterna värderas utifrån en extern värdering och redovisning sker genom minskning av nedskrivning för kreditförluster.

Konstaterad förlust

Konstaterade kreditförluster är sådana förluster som är beloppsmässigt slutgiltigt fastställda efter utmätning, ackord eller konkurs. När det gäller lån till privatpersoner, där alla säkerheter är realiserade och bedömning görs att inga ytterligare medel kommer att inkomma, fattar en kreditkommitté beslut om att kreditförlust ska konstateras. Fordran skrivs bort från rapporten för finansiell ställning och redovisas som konstaterad förlust i resultaträkningen vid detta tillfälle.

Leasing

Leasingavtal klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren, om så inte är fallet är det fråga om operationell leasing.

Bankkoncernens tillgångar som hyrs ut enligt finansiella leasingavtal redovisas inte som materiella tillgångar då riskerna förenade med ägandet förts över på leasetagaren. Istället redovisas leasingavtalen som utlåning till leasetagaren avseende de framtida leasingavgifterna. Initialt redovisas ett belopp som motsvarar nuvärdet av alla minimileasebetalningar som ska erläggas från leasetagaren samt eventuellt garanterat restvärde som tillfaller leasegivaren. Erhållna betalningar från dessa avtal redovisas dels som en amortering av leasingfordran och dels som ränteintäkter.

Koncernen är leasegivare och i liten omfattning även leasetagare i form av externa hyresavtal som klassificeras som operationell leasing och där kostnaderna redovisas som hyra.

I övrigt är koncernen i begränsad omfattning leasetagare av bilar som används i rörelsen och kontorsinventarier. Dessa kostnader redovisas i sin helhet som hyreskostnad. Hyreskostnaderna redovisas linjärt över leasingperioden.

Företbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal tas upp som en tillgång, företbetalda anskaffningskostnader, och skrivs av under nyttjandeperioden. En förutsättning för att aktivering kan ske är att anskaffningskostnaderna är hänförliga till ett visst försäkringsavtal eller homogena och uppföljningsbara grupper av avtal samt bedöms generera en marginal som minst täcker de anskaffningskostnader som man vill aktivera. De försäljningskostnader som aktiveras i skadeförsäkringsrörelsen är provisionskostnader. I fondlivförsäkringsrörelsen aktiveras provisioner och administrationskostnader.

I skadeförsäkringsrörelsen periodiseras den aktiverade kostnaden på ett sätt som motsvarar periodisering av ej intjänad premie. Avskrivningstiden överskrider inte tolv månader.

I fondlivförsäkringsrörelsen periodiseras den aktiverade kostnaden enligt samma mönster som redovisning av intäkter, det vill säga i takt med tillhandahållande av tjänsten. Avskrivningstiden är tjugo år.

Försäkringsavtal

Försäkringsavtal är avtal i vilka försäkringsföretaget åtar sig en betydande försäkringsrisk för försäkringstagaren genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Enligt IFRS 4 Försäkringsavtal, indelas försäkringsavtal efter försäkringsrisken mellan försäkringsavtal och andra avtal. Försäkringsprodukter som inte innebär tillräckligt betydande försäkringsrisk ska klassificeras som andra avtal än försäkringsavtal. Skadeförsäkringsföretagen i koncernen har klassificerat alla försäkringsavtal med försäkringsrisk. Några försäkringsavtal av mindre värde har identifierats där risken inte överförs till annan part. Då dessa är av marginellt värde har samtliga avtal klassificerats som försäkringsavtal enligt väsentlighetsprincipen.

Inom fondförsäkringsrörelsen finns det försäkringskontrakt med signifikant försäkringsrisk och avtal med begränsad försäkringsrisk. Som försäkringsavtal klassificeras försäkringskomponenten i de finansiella avtalen och ren riskförsäkring. Premier för försäkringskomponenten redovisas som premieinkomst i takt med att inbetald premie tjänas in. Kostnader redovisas när de uppstår, utom rörliga anskaffningskostnader som aktiveras.

Försäkringsföretagen i koncernen utför en förlustprövning av förbindelser på sina försäkringsavsättningar för att säkerställa att det redovisade värdet på avsättningarna är tillräckligt högt upptaget med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

Finansiella avtal

Försäkringsavtal som innehåller begränsad försäkringsrisk klassificeras som finansiella avtal. Dessa avtal delas upp i redovisningen i en finansiell komponent och en försäkringskomponent. Denna metod kallas unbundling. För att ge mer relevant information särredovisas den finansiella komponenten och försäkringskomponenten för samtliga avtal, såväl de som klassificerats som försäkringsavtal som finansiella avtal.

Premier för den finansiella komponenten redovisas som en insättning i försäkringsrörelsen via rapporten över finansiell ställning. På motsvarande sätt redovisas utbetalningar av försäkringsersättningar för försäkringskontrakt med begränsad risk som uttag ur försäkringsrörelsen över rapporten över finansiell ställning. Som intäkt redovisas de avgifter som kunden betalar och som kostnad redovisas Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings ABs kostnad för försäkringsrisken. De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning av finansiella avtal intäktsförs i takt med att Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB tillhandahåller förvaltningstjänsterna till innehavarna. Tjänsterna tillhandahålls jämt fördelade under avtalens löptid.

Återförsäkring

Avtal som ingåtts mellan koncernens försäkringsbolag och återförsäkrare genom vilka bolaget kompenseras för förluster på avtal utfärdade av bolaget och som uppfyller klassificeringskraven för försäkringsavtal enligt ovan, klassificeras som avgiven återförsäkring. Mottagen återförsäkring klassificeras på samma sätt.

För avgiven återförsäkring redovisas de förmåner som bolaget har rätt till enligt återförsäkringsavtalet som återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar och depåer hos företag som avgivit återförsäkring. Fordringar på och skulder till återförsäkrare

värderas på samma sätt som de belopp som är kopplade till återförsäkringsavtalet och i enlighet med villkoren för varje återförsäkringsavtal. Skulder inom återförsäkring är primärt avräkningar mot länsförsäkringsbolag samt även premier som ska betalas för återförsäkringsavtal.

Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrarens ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal. Försäkringsbolagen bedömer nedskrivningsbehovet för tillgångar avseende återförsäkringsavtal två gånger per år. Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde på tillgången skrivs tillgången ned till återvinningsvärdet och nedskrivningen kostnadsförs i resultaträkningen.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker, Avsättning för oreglerade skador samt Livförsäkringsavsättningar.

Periodens förändring i försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen. Förändringar som förklaras av att avsättningsposterna omräknats till balansdagens valutakurs redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning, netto.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker
Avsättning för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringsavtal. Vid beräkning görs en uppskattning av de förväntade kostnaderna för skador som kan komma att inträffa under dessa försäkringars återstående löptid samt förvaltningskostnaderna under denna tid.

Normalt beräknas avsättningen strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. För vissa produkter med liten volym beräknas ej intjänade premier som en andel av premieinkomsten.

Kostnadsuppskattningar bygger på erfarenhet, men hänsyn tas också till såväl den observerade som den prognostiserade utvecklingen av relevanta kostnader.

Med kvardröjande risker menas risken för att försäkringsavtalens ersättningskrav och kostnader inte kommer att kunna täckas av ej intjänade och förväntade premier efter räkenskapsårets utgång.

Om premienivån för redan ingångna försäkringsavtal bedöms som otillräcklig görs en avsättning för kvardröjande risker. I resultaträkningen redovisas periodens förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker.

Livförsäkringsavsättningen är beräknad enligt vedertagna aktuariella principer baserade på antaganden om ränta, dödlighet, sjuklighet, omkostnader och säkerhetstillägg.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador omfattar tre olika balansposter. Dessa är avsättning för sjukräntor, fastställda skador samt icke fastställda skador. Avsättningarna ska täcka de förväntade kostnaderna för skador som inte är slutreglerade inklusive de skador som inträff-

fat men ännu inte har anmälts till bolaget. Avsättningen inkluderar förväntad, framtida kostnadsökning plus samtliga kostnader för skadereglering och görs för de flesta skador med statistiska metoder. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning.

Avsättningen för sjukräntor motsvarar kapitalvärdet av bolagets förpliktelser i enlighet med försäkringsavtalet. För sjukräntor med fast belopp har det nominella ränteantagandet fastställts utifrån den räntekurva vi använder för livförsäkringsavsättningarna det vill säga värdet diskonteras till nuvärde med aktuell ränta enligt FFFS 2011:22. Ränteomvärderingseffekt redovisas som finansiell kostnad eller intäkt.

För indexerade sjukräntor har på motsvarande sätt en realräntekurva använts. Detta gäller alla sjukräntor, oavsett om de är tjänstepensionsklassade eller ej.

Avsättningen för fastställda skador är en avsättning för skador som är anmälda och godkända men ännu ej utbetalda. Här ingår även förräntningsrörelsen. För trafikförsäkring beräknas avsättning för skaderegleringskostnader enligt styckekostnadsprincip. Avsättning för skaderegleringskostnad för övriga försäkringsgrenar görs proportionellt mot avsättningen för inträffade skadefall.

Avsättning för icke fastställda skador avser ännu inte anmälda skador (IBNR) och har gjorts enligt statistiska metoder utifrån tidigare erfarenhet för respektive produkt.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättning motsvarar det förväntade kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser enligt löpande försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av framtida avtalade premiebetalningar. Livförsäkringsavsättningen är beräknad enligt vedertagna aktuariella principer baserade på antaganden om ränta, dödlighet, sjuklighet, annulationer och driftskostnader. Vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar har använts ett bruttoränteantagande i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2011:22 angående val av räntesats för beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Två aktuella räntekurvor tas fram för beräkning per balansdagen, en aktsam för tjänstepensionsförsäkring samt en betryggande för annan försäkring. Diskonteringsräntekurvorna bestäms med hjälp av nollkupongsräntekurvorna för nominella statsobligationer samt säkerställda obligationer.

Hela räntekurvan tillämpas, vilket innebär att varje framtida transaktion värderas med hänsyn till den räntesats som svarar mot transaktionens duration i förhållande till beräkningstidpunkten.

Fondförsäkringsåtaganden för vilka försäkringstagaren bär risken

Finansiella skulder där skulden har en direkt koppling till värdet på en finansiell tillgång som företaget inte har någon risk i värdeförändringen på tillgångens verkliga värde. Avsättning för livförsäkringar vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken motsvarar inlösenvärdet av de fondandelar som innehas för försäkringstagarens räkning.

Övriga avsättningar

En avsättning redovisas i rapporten över finansiell ställning när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Lånelöften

Ett lånelöfte kan vara

- en ensidig utfästelse från ett företag att ge ut ett lån med på förhand bestämda villkor där låntagaren kan välja om han vill ha lånet eller inte
- ett låneavtal där både företaget och låntagaren är bundna vid villkor för ett lån som börjar löpa vid en viss tidpunkt i framtiden.

Lånelöften redovisas inte i rapporten över finansiell ställning. Låmnade oåterkalleliga lånelöften har en giltighetstid på tre månader och redovisas som ett åtagande i noten Ställda panter, eventualförpliktelser och eventualitytillgångar.

Finansiella garantier

Koncernens utställda garantiavtal består huvudsakligen av arrende- och kreditgarantier. Dessa innebär ett åtagande att ersätta innehavaren när denne gör en förlust på grund av att en specifik gäldenär inte fullgjort sina betalningar vid förfall till innehavaren i enlighet med gällande avtalsvillkor.

Finansiella garantiavtal redovisas initialt till verkligt värde, i normalfallet till det belopp som företaget erhållit i ersättning för den utställda garantin. Vid den efterföljande värderingen redovisas skulden för den finansiella garantin till det högre av de belopp som ska redovisas enligt IAS 37 Avsättningar, eventualförpliktelser och eventualitytillgångar och det belopp som ursprungligen redovisades efter avdrag för eventuella ackumulerade periodiseringar, som redovisats i enlighet med IAS 18 Intäkter.

Kassaflöden

Kassaflödesrapporten är upprättad enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- och utbetalningar.

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

Att bedriva försäkrings- och bankverksamhet innebär ett risktagande. Kunskaper om risker är en kärnkompetens inom bank och försäkring. En alltmer volatil finansiell marknad och mer detaljerade regelverk ställer ökande krav på finansiella företag och inte minst på riskhantering. Inom Länsförsäkringar är de slutliga ägarna desamma som kunderna. Länsförsäkringars arbete med styrning, hantering och kontroll av risker är därför av omedelbar betydelse för kunderna och ger otvetydig kundnytta.

Inriktning och mål för styrning av risk

Länsförsäkringar AB-koncernen bedriver utvecklingsverksamhet, serviceverksamhet och affärsverksamhet på uppdrag av sina ägare, länsförsäkringsbolagen. Särskilt affärsverksamheten innebär risktagande genom det omfattande utbud av produkter inom bank och försäkring som koncernen har. Styrningen av risktagandet ska bidra till att finansiella produkter kan tillhandahållas med god avkastning till en kontrollerad risknivå.

Det är av avgörande betydelse att det finns ett förtroende för koncernens förmåga att fullgöra sina åtaganden. Detta gäller såväl allmänt som specifikt avseende att säkerställa bankkoncernens och moderbolagets upplåning samt Länsförsäkringar Saks ställning som försäkringsgivare, både för direkt affär och som mottagare av återförsäkring. För koncernen eftersträvas en balans mellan kapitalstyrka och risktagande sådan att minst kreditbetyget A kan försvaras. Detta tjänar som en övergripande indikator på koncernens risktolerans. Koncernens utdelningspolicy anger som en förutsättning för utdelning att kreditbetyget A kan försvaras för koncernens kreditvärderade enheter.

Riskerna i verksamheten ska styras medvetet men inte nödvändigtvis minimeras. Styrning av risktagandet ska vara en integrerad del i verksamhetsstyrningen. Risktagandet ska styras så att en lämplig avvägning nås mellan förutsättningar för avkastning och risknivå.

Koncernens verksamhet omfattar skadeförsäkring, liv- och pensionsförsäkring och bank. Den traditionella livförsäkringsverksamheten finns i ett helägt dotterbolag, Länsförsäkringar Liv, som bedrivs enligt ömsesidiga principer. Bolaget konsolideras inte i koncernredovisningen och därmed inkluderas inte bolagets risker i redovisningen i denna not. Länsförsäkringar Liv har under 2012 förbättrat nyckeltalen vilket är av stor vikt för hela koncernen, bland annat eftersom varumärket är gemensamt. För mer information se Länsförsäkringar Livs årsredovisning.

Tabell 1 nedan visar riskexponeringen för Länsförsäkringar AB-koncernen.

Exponering för risk

Följande karaktäriserar koncernens risktagande

- Verksamheten riktar sig, direkt och genom länsförsäkringsbolagens förmedling, huvudsakligen till privatpersoner och små och medelstora företag, och har få stora engagemang som innebär risk mot stora företag.
- Verksamheten bedrivs i Sverige. Ett undantag görs för djurförsäkring där koncernen eftersträvar att utnyttja sin erfarenhet och starka ställning på den svenska marknaden till att successivt utveckla en lönsam verksamhet även i vissa andra länder i norra Europa.
- Samtliga 23 länsförsäkringsbolag förmedlar bolagets produkter och därigenom uppnås en geografisk fördelning över hela landet.
- De risker som tas inom skadeförsäkring återförsäkras i relativt hög utsträckning; självbehållen är relativt låga.
- För länsförsäkringsgruppens räkning sköts omfattande verksamhet avseende återförsäkring. Verksamheten medför betydande motpartsexponeringar brutto men bedöms inte medföra stora risker netto.
- Riskerna i de placeringstillgångar som koncernen förvaltar för egen räkning hålls på en relativt låg nivå.

Tabell 1. RISKEXPONERING FÖR LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB-KONCERNEN

mdr	2012-12-31	Ändring från 2011-12-31
Placeringar		
Aktier och aktierelaterade tillgångar	1	0
Räntebärande tillgångar inklusive utlåning till kreditinstitut och kassa/bank	55	12
Fastighetsrelaterade tillgångar	2	0
Övriga placeringstillgångar	4	0
Summa Placeringar	62	12
Utlåning till allmänheten		
Bolån	107	10
Lantbruksutlåning	19	3
Blancolån	6	1
Leasing	6	0
Avbetalning	5	1
Flerbostadshus	5	2
Övrigt	2	-1
Summa Utlåning till allmänheten	150	16
Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risk	62	10
Återförsäkringsgivare¹⁾	7	0
Immateriella tillgångar	5	-1
Övriga tillgångar	5	0
Summa tillgångar	291	37

¹⁾ Återförsäkringsgivares andel av försäkringstekniska avsättningar och fordringar på återförsäkringsgivare.

mdr	2012-12-31	Ändring från 2011-12-31
Eget kapital	14	1
Försäkringstekniska avsättningar brutto		
Trafik	9	0
Företag och fastighet	1	0
Sjuk och olycksfall	2	0
Djur- och grödaförsäkring	1	0
Övrig direktförsäkring	1	0
Mottagen återförsäkring	6	0
Summa Försäkringstekniska avsättningar brutto	20	0
In- och upplåning från allmänheten	62	13
Emitterade värdepapper	115	15
Skulder till kreditinstitut	1	-3
Försäkringstekniska avsättningar i fondförsäkring	62	11
Övriga skulder	17	0
Summa eget kapital och skulder	291	37

- Utlåningen i koncernens bankverksamhet avser till största delen hushåll och till en mindre del lantbrukare och små företag.
- Fondförsäkringsverksamhet innebär risk för ogynnsam utveckling av annullationer, återköp och flytt som påverkar den långsiktiga lönsamheten negativt.

Organisation av riskarbetet

Styrelsen i Länsförsäkringar AB har som styrelse i koncernens moderbolag ett övergripande ansvar för hantering och uppföljning av risker i koncernen. På motsvarande sätt har styrelser i dotterbolagskoncerner ansvar för riskerna i de delarna av verksamheten. Styrdokument avseende risktagandet antas i legala enheter på skilda nivåer i hela Länsförsäkringar AB-koncernen. En aggregerad riskbild för koncernen rapporteras till moderbolagets styrelse kvartalsvis.

Inom Länsförsäkringar AB-koncernen finns ett gemensamt finansutskott på styrelsenivå. Finansutskottet är ett forum för finansiella omvärldsanalyser och makroekonomiska analyser. Utskottet bereder och koordinerar ärenden inom kapitalförvaltningsområdet som ska föreläggas respektive bolags styrelse för beslut. Finansutskottet bevakar även att av styrelserna beslutade placeringsinriktningar och uppsatta mål efterlevs.

På företagsledningsnivå finns en kapitalkommitté som behandlar övergripande frågor om risktagande, riskhantering, kapitalanskaffning, kapitalanvändning och fördelning av kapital inom Länsförsäkringar AB-koncernen. Den löpande hanteringen och uppföljningen av skilda risker utförs i den operativa verksamheten. Försäkringsrisker hanteras inom respektive försäkringsbolag. Risker i de placeringstillgångar i försäkringsbolagen som förvaltas för egen räkning hanteras av den koncerngemensamma enheten Kapitalförvaltning på uppdrag av försäkringsbolagen och kreditrisker i utlåning hanteras inom bankkoncernen.

Hanteringen och uppföljningen av skilda risker i den operativa verksamheten sker inom de ramar som fastställs av respektive bolags styrelse och som bryts ned i mer detaljerade regler om behörighet att ta risk och skyldighet att följa upp den. Nedan redovisas de organ som finns i respektive dotterbolag. För närmare beskrivning av styrningsmodell hänvisas till respektive dotterbolags årsredovisning.

- Inom koncernens sakförsäkringsverksamhet, Länsförsäkringar Sak med dotterbolag, beslutar respektive styrelse om ramar för risktagandet bland annat genom att fastställa placeringsriktlinjer och hur placeringsportföljerna ska sättas samman av skilda slags tillgångar. Styrelserna beslutar vidare om återförsäkringsskyddets omfattning. För Länsförsäkringar Sak finns en kommitté på ledningsnivå som behandlar nivån på och sammansättningen av risktagandet.
- Inom koncernens bankverksamhet, Länsförsäkringar Bank med dotterbolag, beslutar respektive styrelse bland annat kreditpolicy och finanspolicy med riktlinjer för hantering av likviditetsrisker. På styrelsenivå finns ett risk- och kapitalutskott med uppgift att stödja styrelsen i risk- och kapitalfrågor och utgöra ett forum för analys av och fördjupad diskussion kring bankkoncernens risktagande och kapitalbehov. På ledningsnivå finns en Asset Liability Committee som har som huvuduppgift att följa upp Länsförsäkringar Bank-koncernens kapital- och finansfrågor.

- Inom koncernens fondförsäkringsverksamhet, i Länsförsäkringar Fondliv, fastställer styrelsen styrande dokument som reglerar riskhantering och riskkontroll såsom försäkringstekniska riktlinjer, instruktion avseende reservsättning, återförsäkringspolicy och placeringsriktlinjer.

Nedanstående funktioner säkerställer kvaliteten på riskhanterings-systemet:

Riskkontrollfunktioner ansvarar för oberoende riskkontroll, fristående från den operativa verksamheten. Respektive riskkontrollfunktion ansvarar för att hålla respektive bolags verkställande direktör och styrelse kontinuerligt informerade om bolagets samlade risksituation genom att rapportera risker åtminstone fyra gånger per år.

Koncernens *Compliancefunktion* arbetar med att förebygga risker för bristande regelefterlevnad och följer upp att verksamheten bedrivs enligt gällande regelverk.

Internrevisionen som rapporterar direkt till moderbolagets och dotterbolagens styrelser, är en oberoende granskningsfunktion som utvärderar verksamhetens interna styrning.

Riskmodellering och rapportering

Inom Länsförsäkringar AB-koncernen används olika analysverktyg och simuleringsmodeller som verktyg i riskhanteringsarbetet. Den aggregerade riskbilden för koncernen beräknas och rapporteras till styrelsen kvartalsvis.

För skadeförsäkringsbolagen och fondförsäkringsbolaget beräknas riskerna enligt riskmodeller som baseras på dels dagens regelverk och dels det kommande Solvens II regelverket, som båda är kalibrerade för att visa risken för att insolvens inträffar inom 12 månader med högst 0,5 procents sannolikhet. Länsförsäkringar Sak och Länsförsäkringar Fondliv avser att få så kallade partiella interna modeller godkända för beräkningar av kapitalkrav under Solvens II, se nedan avsnitt om Solvens II. För beräkningar av bankens risker används en modell som baseras på kapitalkravsregler under Basel II regelverket. Riskprofilen för koncernen domineras av respektive bolags största risker, det vill säga bankens kreditrisk, fondlivsbolagets marknads- och annullationsrisk samt skadeförsäkringsbolagens marknads- och försäkringsrisk.

Övervakning och styrning av risktagande och solvens

Riskernas inverkan på koncernens kapital utvärderas löpande och kapitalhanteringen hänger nära samman med styrningen av risktagandet. I samband med den årliga affärsplaneringen, och däremellan vid behov, görs en plan för finansieringen av koncernens verksamhet. Planen som anger planerad sammansättning av eget kapital och skulder i koncernen, avser att säkerställa att koncernen vid var tid har tillräckligt kapital och tillräcklig likviditet. Det samband som finns mellan storleken på risker och behovet av kapital blir alltmer tydligt i legala solvenskrav, såväl inom försäkring som inom bank.

Koncernens försäkringsbolag hade under 2012 en kapitalbas som översteg den lagstadgade erforderliga solvensmarginalen med god marginal. De av försäkringsbolagen som är rapporteringsskyldiga avseende Finansinspektionens trafikljustest rapporterade betydande kapitalöverskott i förhållande till de krav som det testet ställer.

Länsförsäkringar Bank-koncernen hade 31 december 2012 en kapitaltäckningsgrad enligt övergångsregler på 9,1 (9,3) procent, att jämföra med det lagstadgade kravet på minst 8 procent. Exklusive de tillägg som övergångsvis tillämpas enligt Basel II-reglerna var kapitaltäckningsgraden 15,6 (14,0) procent.

Länsförsäkringar AB-koncernen inklusive Länsförsäkringar Liv är genom Finansinspektionens beslut klassificerad som ett finansiellt konglomerat enligt lagen om finansiella konglomerat. För sådana gäller ett särskilt kapitalkrav. Den 31 december 2012 överskrider konglomeratets kapitalbas erforderligt kapitalkrav med 1 929 Mkr.

Solvens II – kommande riskbaserade verksamhetsregler

Inom EU nåddes under 2009 en överenskommelse om moderniserade verksamhetsregler för försäkringsbolag, Solvens II. De nya reglerna innebär bland annat att större krav ställs på hur bolagen arbetar med att hantera sina risker. Reglerna innebär också att kraven på minsta buffertkapital i försäkringsbolag blir väsentligt närmare relaterat till storleken på bolagets risker. Regeländringarna är omfattande, berör ett flertal områden och manifesteras i flera avseenden i väsentligt mer detaljerade bestämmelser än vad som gäller idag. Tidsplanen för Solvens II har succesivt flyttats fram av EU-organen. I avvaktan på att förhandlingarna om de slutliga reglerna i Solvens II slutförs har Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens (EIOPA) beslutat att utfärda riktlinjer om tillfälliga åtgärder inför Solvens II. Detaljerna kommer att arbetas fram inom EIOPA under början av 2013 och åtgärderna kommer i så fall tillämpas från 1 januari 2014. Följande områden föreslås omfattas av åtgärderna: 1) System för företagsstyrning, inklusive riskhantering, 2) framåtblickande bedömning av företagets egna risker (ERSA), 3) förhandgranskning av interna modeller och 4) rapportering.

Under hösten 2012 har EIOPA påbörjat ett arbete med att analysera av de kvantitativa konsekvenserna av förslaget till vissa åtgärder för långa försäkringsåtaganden (longterm guarantees, LTG). Länsförsäkringar Liv deltar i den studien.

För beräkning av kapitalkrav under Solvens II kan antingen en standardformel eller en så kallad intern modell användas. Den senare ska baseras på företagets egna risker, snarare än att gälla generellt som standardformeln. En intern modell ska godkännas av Finansinspektionen innan den får användas. Länsförsäkringar Sak, Agria, Länsförsäkringar Fondliv, och Länsförsäkringar Liv har ansökt hos Finansinspektionen om förhandsgranskning av partiell intern modell för beräkning av solvenskapitalkrav. En ansökan har också lämnats för godkännande av en intern modell för försäkringsgruppen. Därigenom ska koncernens försäkringsbolag kunna arbeta med mått på kapitalbehov som stämmer bättre med företagets risker än vad som följer av standardformeln.

Under 2012 har arbetet med regelverksanpassning av den partiella interna modellen och dess koppling till verksamhetens planering, styrning och kontroll intensifierats och under våren 2012 påbörjade Finansinspektionen sin förhandsgranskning som kommer att löpa på enligt plan under 2013. Under 2012 har en Egen Risk och Solvensanalys (ERSA) genomförts. Syftet med ERSA:n är att säkerställa att bolagets kapital är, och förblir, tillräckligt för att bära de risker som följer av realiserandet av bolagets strategiska affärsplan för de närmaste 3–5 åren.

Länsförsäkringar AB med dotterbolag har deltagit i förberedelserna för Solvens II i flera år vilket dock medfört stora arbetsinsatser

och kostnader för bolagen. Arbetet med förberedelser för Solvens II inriktas i första hand på att säkerställa efterlevnad av regelverket. Parallellt eftersträvas att de förberedelser som görs ska skapa så stor affärs- och kundnytta som möjligt. Det kan nås genom att utnyttja tillfället att förbättra formerna för styrning, hantering och kontroll av risker och allokering av kapital. Detta avser både att säkerställa arbetsprocessers effektivitet och att skapa bättre beräkningsverktyg för avvägningar mellan riskbegränsning och möjligheter till avkastning.

Indelning av risk

I det följande beskrivs Länsförsäkringar AB-koncernens (exklusive den traditionella livförsäkringsverksamheten) samlade risker och hur de styrs och hanteras. Uppgifter lämnas om storleken på exponeringar för skilda risker. Uppställningen visar den indelning av risk som har beslutats att användas på koncernnivå och i försäkringsbolagen. I bankkoncernen används en indelning som skiljer sig från denna på några mindre väsentliga punkter.

Skadeförsäkringsrisker

Skadeförsäkringsverksamheten går ut på att överföra risk från försäkringstagaren till försäkringsgivaren. Försäkringsgivaren tar in premier från ett stort antal försäkringstagare och förbinder sig att ersätta dem om en försäkrad skadehändelse inträffar. En korrekt prissättning av försäkringsavtalen är avgörande för resultatet i försäkringsverksamheten. Det finns dock en inneboende osäkerhet i försäkringsverksamhet som gör att ogynnsamma resultat kan förekomma. För att hantera denna osäkerhet används återförsäkring för att minska fluktuationen i försäkringsverksamhetens resultat. Försäkringsverksamheten i koncernen består av sjuk och olycksfall, företag och fastighet, motorfordon, trafik, sjöfart, luftfart och transport, djurförsäkring, mottagen återförsäkring och gruppliv. Styrelserna i koncernens bolag begränsar i tillämpliga fall försäkringsriskerna genom beslut om högsta tillåtna självbehåll för skilda slags försäkringsrisker och om vilka kategorier av återförsäkringsgivare som får användas för avgiven återförsäkring. Skadeförsäkringsrisker består av både premierisker, reservrisker och katastrofrisker.

Tabell 2 nedan visar hur förändrade premieintäkt, ökade skadekostnader och högre skadeinflation påverkar Länsförsäkringar AB-koncernens resultat och tabell 3 visar koncernens återförsäkringskydd och självbehåll per skadehändelse.

Tabell 2. KÄNSLIGHETSANALYS FÖRSÄKRINGSRISK

Inverkan på vinst före skatt, netto, Mkr	2012	2011 ¹⁾
10% lägre premienivå	-404	-400
10% ökad skadefrekvens eller högre genomsnittsskada	-266	-312
1% högre skadeinflation årligen	-683	-597

¹⁾ Endast skadeförsäkringsrisker.

Tabell 3. ÅTERFÖRSÄKRING PER SKADEHÄNDELSE

Mkr	2012		2011	
	Självbehåll	Skydd	Självbehåll	Skydd
Trafikförsäkring	2	300	2	300
Ansvarsförsäkring	20	300	20	300
Transportförsäkring	5	1 000	5	1 000
Olycksfallsförsäkring	20	600	20	600

Premierrisker

Premierisk är risken för förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat.

I verksamhetsgrenar som trafik-, olycksfalls- och djurförsäkring adderas en stor mängd oberoende risker, vilket ger en god riskutjämning under förutsättning att premietariffen speglar de verkliga riskskillnaderna mellan olika grupper i försäkringskollektivet. Tarifferna och försäkringsvillkoren följs löpande upp och korrigeras vid behov. I övriga verksamhetsgrenar är, vid sidan av premieberäkningen, riskurvalsregler och riskbesiktning de viktigaste instrumenten för att kontrollera premierisken. Inom koncernen följs även detaljerade interna teckningsriktlinjer (riskurvalsregler) för att säkerställa riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Ett viktigt led i detta är besiktning av nya och befintliga risker. I samband med besiktning genomförs även skadeförebyggande åtgärder i form av rådgivning och installation av förebyggande produkter, vilket ytterligare förbättrar bolagets risk. För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen har koncernen, genom avgiven återförsäkring, försäkrat sig mot risken för mycket stora skador. Koncernens egen kostnad per skadehändelse, självbehållet, och den gräns upp till vilken återförsäkringsskyddet täcker kostnader per skadehändelse, skydd, varierar från produkt till produkt.

För enskilda risker med en risksumma överstigande återförsäkringsskyddet köps återförsäkring risk för risk. Huvuddelen av återförsäkringsavtalen löper per kalenderår. Trafikförsäkringens skydd är anpassat till begränsningarna i Trafikskadelagen. För skador inträffade utomlands finns en tilläggsförsäkring som ger ett obegränsat skydd.

Reservrisker

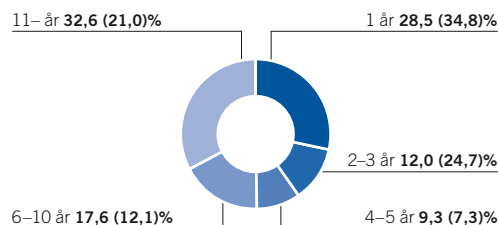
Reservrisk är risken för förluster till följd av negativt utfall vid avvecklingen av avsättningarna för oreglerade skador.

Det totala åtagandet för pågående försäkringar samt för oreglerade skador uppgår till 20,7 (20,4) mdr. Uppskattningen av kostnaden för de oreglerade skadorna, 18,8 (18,9) mdr, är förknippad med osäkerhet om vad skadorna, kanske flera år framåt i tiden, kan komma att

kosta. Detta är särskilt märkbart inom trafikförsäkringen som utgör en stor del av koncernens åtaganden. Här finns en stor osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att lagstiftning och myndighetsbeslut kan påverka fördelningen av kostnaderna för trafikskador mellan försäkringsbolagen och samhället samt att utsikterna till rehabilitering i sig är svårbedömda i många fall.

Reservutvecklingen följs löpande med hjälp av olika nyckeltal och med jämförelser med andra försäkringsbolag. Den aktuella reservberäkningen utvecklas kontinuerligt så att använda metoder är väl anpassade till förutsättningarna för respektive verksamhetsgren eller del därav. En väsentlig del av uppföljningen är även de regelbundna genomgångar som görs av individuella oreglerade skador. Genomsnittsdurationen i koncernens försäkringsportfölj är 8,4 år. Den stora andelen trafikförsäkringsaffär och ändringar i skadeinflationen har betydande påverkan på behovet av avsättningar. Följande diagram visar hur nuvärdesberäknade förväntade betalningar på oreglerade skador fördelar sig på löptid.

Beräknad löptidsfördelning av nuvärdesberäknade betalningar på oreglerade skador, brutto 2012-12-31

Katastrofrisker

Katastrofrisk avser risken för förluster till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter som leder till mycket stora försäkringsersättningar. Koncernen har en låg exponering för katastrofrisker för egen räkning. Koncernen

INDELNING AV RISK I LÄNSFÖRSÄKRINGAR AB-KONCERNEN INKLUSIVE LÄNSFÖRSÄKRINGAR LIV

Skadeförsäkringsrisk Premierisk Reservrisk Katastrofrisk	Livförsäkringsrisk Dödsfallsrisk Livfallsrisk Invaliditets- och sjukrisk Driftskostnadsrisk Annulationsrisk Katastrofrisk	Marknadsrisk Ränterisk ALM-risk Aktiekursrisk Fastighetsrisk Spreadrisk Valutarisk Koncentrationsrisk i placeringstillgångar	Motpartsrisk Motpartsrisk i avgiven återförsäkring Motpartsrisk i finansiella derivat Annan motpartsrisk	Kreditrisk i utlåning
Operativ risk Interna oegentligheter Extern brottslighet Anställningsförhållanden och arbetsmiljö Affärsförhållanden Compliancerisk Skada på fysiska tillgångar Avbrott och störning i verksamhet och system Transaktionshantering och processtyrning Fel i finansiell rapportering		Affärsrisk Strategisk risk Intjäningsrisk Ryktesrisk	Koncentrationsrisk exklusive placerings-tillgångarna	Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

handhar ett för länsförsäkringsgruppen gemensamt återförsäkrings-skydd avseende storm och naturkatastrofer där Länsförsäkringar Sak står viss risk för egen räkning. Det andra verksamhetsområdet där Länsförsäkringar Sak för egen räkning exponeras för viss katastrofrisk är inom den internationellt mottagna återförsäkringen.

Livförsäkringsrisker

Koncernens livförsäkringsrisker härrör sig till skadelivränterörelse i Länsförsäkringar Sak, som är föremål för livfallsrisk, och verksamheten i Länsförsäkringar Grupplivförsäkrings AB som är föremål för dödsfallsrisk och sjukrisk. Livfallsrisk, dödsfallsrisk respektive sjukrisk är riskerna för förluster till följd av att de försäkrade lever längre, att dödligheten bland de försäkrade blir högre respektive att de försäkrades sjuklighet blir större än vad som antagits.

Livförsäkringsrisker uppkommer vidare i fondförsäkringsverksamheten i Länsförsäkringar Fondliv. I fondförsäkringsverksamheten kan risker avseende osäkerheten om dödlighet och sjuklighet bedömas vara av mindre betydelse, medan driftskostnadsrisker och annullationsrisker kan ha större betydelse. Driftskostnadsrisk är risken för förluster till följd av att de antagna kostnaderna för att bedriva bolagets verksamhet inte täcker bolagets faktiska kostnader. En löpande uppföljning sker av verkliga kostnader i förhållande till antaganden. Annullationsrisk är risken för förluster till följd av att förändring i premiebetalningarna, återköp eller flytt avviker från vad som antagits. Förhöjda annullationer leder till lägre intäkter och därmed också försämrade möjligheter att täcka bolagets faktiska driftskostnader.

Från och med 2012 erbjuder Länsförsäkringar Fondliv en produkt med garanti. Avsättning för bolagets garanterade åtaganden

beräknas i enlighet med gällande regelverk som syftar till att bolaget alltid ska kunna fullfölja sina åtaganden. Avsättningen 31 december 2012 var 369 Mkr och totalt kapital i förvaltning var 559 Mkr.

Marknadsrisker

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av förändringar i marknadsvärde på finansiella tillgångar och skulder. Inom marknadsrisk finns sex underkategorier: aktierisk, ALM-risk, fastighetsrisk, ränterisk, spreadrisk samt valutarisk.

Marknadsrisker uppstår i Länsförsäkringar AB-koncernen genom placeringsbeslut om hur skadeförsäkringsbolagens placeringstillgångar förvaltas. Marknadsrisker uppkommer även i viss utsträckning i bankkoncernens verksamhet i form av olikheter i räntebindningstider mellan tillgångar och skulder, men denna risk utgör en mindre del av Länsförsäkringar AB-koncernens samlade marknadsrisker. Likaledes uppkommer begränsade marknadsrisker i förvaltningen av moderbolagets placeringstillgångar. I dagsläget är marknadsrisken i Länsförsäkringar Fondlivs placeringstillgångar begränsade. Indirekt finns även en känslighet för marknadsrisker i koncernens verksamhet genom att intäkterna i fondförsäkringsverksamheten, liksom i Länsförsäkringar Fondförvaltning ABs verksamhet, påverkas av nivån på aktieindex med mera. I det följande kvantifieras dock enbart de marknadsrisker som uppkommer genom direkta exponeringar i koncernens tillgångar och skulder.

I förvaltningen av skadeförsäkringsbolagens tillgångar används bedömningar av dels möjligheter till god avkastning, dels risknivå både vad gäller att skapa placeringsstrategier och för mer operativa placeringsbeslut. De huvudsakliga tillgångsklasserna i portföljför-

Tabell 4. UPPSKATTAD SKADEKOSTNAD FÖRE ÅTERFÖRSÄKRING FÖR LÄNSFÖRSÄKRINGAR SAKKONCERNEN, PER SKADEÅR

Mkr	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Summa
Vid slutet av skadeåret	2 129	1 371	1 516	1 713	1 805	2 123	2 412	2 464	2 410	
Ett år senare	2 084	1 373	1 608	1 662	1 788	2 133	2 553	2 493		
TVå år senare	2 011	1 403	1 581	1 568	1 787	2 097	2 511			
Tre år senare	2 063	1 363	1 536	1 557	1 775	2 094				
Fyra år senare	1 930	1 338	1 522	1 549	1 782					
Fem år senare	1 891	1 333	1 521	1 551						
Sex år senare	1 883	1 322	1 509							
Sju år senare	1 870	1 315								
Åtta år sedan	1 869									
Uppskattad skadekostnad	1 869	1 315	1 509	1 551	1 782	2 094	2 511	2 493	2 410	
Ackumulerade skadeutbetalningar	1 603	1 221	1 374	1 404	1 593	1 888	2 119	2 062	1 686	
Ersättningsreserv	266	94	136	146	189	205	391	431	724	2 582
Ersättningsreserv äldre årgångar										3 754
Ersättningsreserv för mottagen återförsäkring										7 135
Summa ersättningsreserv, brutto										13 471
Skadelivräntereserv, brutto										4 780
Skaderegleringsreserv, brutto										287
Avsättning för oreglerade skador, brutto										18 538
Ersättningsreserv, återförsäkrarens andel										-6 709
Skadelivräntereserv, återförsäkrarens andel										0
Skaderegleringsreserv, återförsäkrarens andel										-5
Avsättning för oreglerade skador, återförsäkrarens andel										-6 708
Avsättning för oreglerade skador, för egen räkning										11 825

valtningen är aktier, räntebärande värdepapper, alternativa investeringar och fastigheter.

En portföljsammansättning definieras som utgångspunkt för hur placeringarna ska fördelas på tillgångsklasser och regioner. Analyser genomförs kontinuerligt av förväntad framtida avkastning och risk.

Styrelserna tar därmed ställning till dels vilken risknivå som ska gälla för placeringsverksamheten, dels vilken frihet som ges för den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från den av styrelsen definierade portföljen.

Derivatinstrument används i förvaltningen av placeringstillgångarna i syfte att nå önskad riskprofil.

Tabell 5. KÄNSLIGHETSANALYS MARKNADSRISKER

Inverkan på vinst före skatt, Mkr	2012	2011
1% högre räntenivå, nominella räntor	-37	-54
1% högre real ränta (inklusive inverkan på skadelivräntor)	-55	-82
10% lägre aktiekurser ¹⁾	-85	-218
10% lägre fastighetspriser ²⁾	-	-1
10% svagare krona	-15	-30

¹⁾ Inklusive 10% lägre kurser på hedgefonder.

²⁾ Ändrade fastighetspriser påverkar verkligt värde på den kontorsfastighet som koncernen nyttjar som redovisas direkt mot eget kapital. En tioprocentig värdeminskning på fastigheten ger en minskning av eget kapital, efter skatt, med cirka 180 (180) Mkr.

Ränterisk

Ränterisk är risken för förluster till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet.

Med undantag för skadelivräntor fastställs inte värdet av försäkringstekniska åtaganden, enligt gällande redovisningsregler för skadeförsäkring, med utgångspunkt i marknadsräntornas nivå. Den ränterisk som redovisas i känslighetsanalysen avser därför tillgångar, skulder och skadelivräntor.

Den i skadeförsäkringsbolagens placeringstillgångar önskade ränterisken beskrivs och beslutas i ett önskat mål för durationen med ett tillåtet intervall för avvikelse. Derivatinstrument som exempelvis ränteswapkontrakt används för att hantera ränterisk. Bankkoncernen har fastställt en gräns för högsta tillåtna ränterisk som är relativt låg jämfört med den normala totala ränterisken i hela koncernen. I möjligaste mån ska den fasta utlåningen matchas med motsvarande upplåning alternativt via ränteswappar. Det innebär att några tidsgap i princip inte ska finnas. I praktiken är detta en omöjlighet, vilket leder till att styrelsen har fastställt ränterisklimit. Dessa limiter är emellertid så konservativt satta att grundprincipen om matchning ändå ska gälla. Finanspolicyn anger ränterisken såsom effekten av 100 punkters parallellförskjutning av avkastningskurvan. En höjning av marknadsräntorna med en procentenhet skulle i bankkoncernen 2012-12-31 ha medfört en ökning av nettot på värdet mellan räntebärande tillgångar och skulder, inklusive derivat med 70 (33) Mkr.

ALM-risk

Med ALM-risk avses risken för förlust på grund av att förändringar i en eller flera marknadsriskrelaterade variabler (t.ex. räntor, aktiekurser, valutakurser, inflation) leder till en förändring i värdet på tillgångarna vilket inte vägs upp av motsvarande förändring i värdet på skulderna. Försäkringsbolagen inom Länsförsäkringar AB koncernen styr sitt risktagande med beaktande av de försäkringstek-

niska åtagandenas känslighet för ändringar i räntenivå. Medvetna val görs angående i vilken utsträckning åtagandena matchas med tillgångar med motsvarande egenskaper.

Aktierisk

Aktierisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av aktiekurser och priser på alternativa tillgångar.

Placeringsaktier finns i skadeförsäkringsbolagens och moderbolagets placeringstillgångar. Inom vissa valda regioner sker sedan placering med ett flertal förvaltare för att minska förvaltarrisken på en enskild region. För de regioner/marknader som inte blir föremål för investering via flera förvaltare, kan investering ske i önskat marknadsindex.

Länsförsäkringar Fondliv har aktieexponering inom ramen för garantiförvaltningen samt fondandelar i handelslager.

Som framgår i rapport över finansiell ställning för koncernen är aktieexponeringen låg.

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av priset på fastigheter.

Fastighetsplaceringar i väsentlig utsträckning finns uteslutande i sakförsäkringsbolaget. Koncernens fastighetsrisk avser till övervägande del ägandet av den kontorsfastighet i Stockholm som koncernen nyttjar för sin verksamhet och vars verkliga värde är cirka 2,4 (2,4) mdr.

Kreditspreadrisk

Kreditspreadrisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivåer eller volatilitet, av differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor.

Beslut om hur stor del av obligationsportföljen som ska utgöras av obligationer med kreditrisk fattas av mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar och önskad nivå på risktagandet i placeringsportföljen. Tabellen nedan visar att en övervägande del av de räntebärande placeringarna har en AAA rating.

Tabell 6. OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER FÖRDELADE PÅ RATINGKLASSER

2012-12-31 Mkr	AAA svenska staten	AAA övriga	AA	A	BBB eller lägre
Försäkring ¹⁾	6 354	4 303	125	454	991
Bank	5 222	31 112	-	-	-
Totalt	11 576	35 414	125	454	991

¹⁾ Exklusive placeringar i hedgefonder 489 Mkr i Försäkring och exklusive koncerninterna placeringar i obligationer.

2011-12-31 Mkr	AAA svenska staten	AAA övriga	AA	A	BBB eller lägre
Försäkring ²⁾	5 674	1 972	237	866	1 377
Bank	8 342	20 628	-	-	-
Totalt	14 016	22 600	237	866	1 377

²⁾ Exklusive placeringar i hedgefonder 1 228 Mkr i Försäkring och Övrigt sammantaget och exklusive koncerninterna placeringar i obligationer.

I kategorin "AAA svenska staten" ingår även av svenska staten garanterade värdepapper.

Valutarisk

Valutarisk är risken för förluster till följd av förändringar, i nivå eller volatilitet, av valutakurser. Koncernens valutaexponeringar av betydelse finns i skadeförsäkringsbolagen och begränsas genom användning av valutaderivat.

Beslut om storleken på valutaexponering fattas mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar.

Tabell 7. KONCERNENS NETTOEXPONERING I UTLÄNSK VALUTA

Valuta, motvärde i Mkr	2012-12-31	2011-12-31
EUR	0	-185
USD	22	-16
GBP	-34	36
JPY	-49	-47
KRW	-7	-4
AUD	-3	-8
PLN	-7	-6
NOK	-27	-46
Övriga valutor	-45	-19
Summa	-150	-295

Den totala valutaexponeringen netto uppgick 2012-12-31 till cirka 1 (1) procent av totala placeringstillgångar i skadeförsäkringsbolagen och moderbolaget sammantaget. I koncernens valutaexponering ingår även bankkoncernens tillgångar och skulder i utländsk valuta. I enlighet med riskpolicyn omvandlas all upplåning till SEK med valutaränteswappar vilket reducerar valutarisken i upplåningen samt i tillgångarna till noll.

Motpartsrisiker

Med motpartsrisiker avses här risken för förluster till följd av att motparter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran, annat än vad gäller bankkoncernens utlåningsverksamhet. Koncernens exponering för motpartsrisiker uppstår främst genom avgiven återförsäkring och genom användning av finansiella derivat.

För att begränsa motpartsriskerna på återförsäkringsgivare finns fördefinierade riktlinjer för val av återförsäkringsbolag. För affär med lång avvecklingstid ska återförsäkraren ha som lägst en A-rating från ratinginstitutet Standard & Poor's och för övrig affär som lägst en BBB-rating. Dessutom eftersträvas en spridning av avgiven återförsäkring på ett flertal återförsäkringsgivare.

Tabell 8. FÖRDELNING AV EXPONERING FÖR KÖPT EXTERNT ÅTERFÖRSÄKRINGSSKYDD 2012

Rating, %	2012	2011
AAA	0	0,9
AA	48,6	36
A	49,8	63
BBB	1,6	0,5
Totalt	100	100

Motpartsrisiker i finansiella derivat hanteras genom regler om godkänd exponering per motpart. Storleken på tillåten exponering beror av motpartens rating. Exponeringarna begränsas genom ISDA-avtal (nettningsavtal) samt tillhörande avtal kring ställande av säkerheter vid vissa uppnådda motpartsexponeringar.

Tabell 9. MOTPARTSRISKER I FINANSIELLA DERIVAT FÖRDELADE PÅ RATINGKATEGORIER

Beräknad med utgångspunkt i derivatens marknadsvärde.

2012-12-31	AAA	AA	A	BBB eller lägre	Totalt
Mkr					
Försäkring	–	9	4	–2	11
Bank	–	–	707	–	707
Totalt	–	9	711	–2	718

2011-12-31	AAA	AA	A	BBB eller lägre	Totalt
Mkr					
Försäkring	–	5	21	–	26
Bank	–	269	615	–	884
Totalt	–	274	636	–	910

Det finns inte i någon väsentlig omfattning av motparter ställda säkerheter för koncernens fordringar under finansiella derivat eller återförsäkringskontrakt.

Motpartsrisiker uppstår även genom försäkringsbolagens och moderbolagets placeringar på konto i externa bankinstitut, sammantaget drygt 1,5 (1,5) mdr.

Kreditrisk i utlåningsverksamheten

Kreditrisk definieras som risken för förlust till följd av att en motpart inte förmår fullgöra sina åtaganden gentemot bankkoncernen och att eventuella säkerheter inte täcker kapitalfordran. Kreditrisker i utlåningsverksamheten avser enbart bankkoncernen.

Utlåningsverksamheten i bankkoncernen avser enbart låntagare inom Sverige och består huvudsakligen av bolån, utlåning till lantbrukare och avbetalnings- och leasingverksamhet. Den absolut övervägande delen av bankkoncernens utlåning består av utlåning till det egna boendet i form av småhus och bostadsrätter. Bottenlån med inomläge understigande 75 procent av marknadsvärdet vid beviljningstillfället avser den största andelen av bostadsutlåningen. Utlåning sker via de 23 länsförsäkringsbolagen, vilket ger en lokal förankring med närhet till kunden. Låga inomlägen kombinerat med god geografisk spridning och lokal förankring är grundpelare i tillförsäkrandet att utlåningsportföljen håller en hög kreditkvalitet.

Utlåning till lant- och skogsbruk har fortsatt att öka under 2012. Utlåningssegmentet utgör ett komplement till bolånen i och med att en stor andel avser utlåning till det familjeägda lant- och skogsbruket.

Bankverksamheten har en balanserad och konsekvent kreditgivning med ett starkt utvecklat systemstöd. Bankverksamhetens kreditgivning ska uppnå en god och homogen kreditkvalitet. Maximalt tillåten belåning för olika typer av krediter och limiter för de lokala länsförsäkringsbolagens kreditgivning fastslås i bankstyrelsens riktlinjer. Beslutandeinstanserna är beroende av krediternas storlek. Bankverksamheten har höga krav på kundurvalet och kundernas återbetalningsförmåga.

Bankkoncernen beräknar samtliga hushållsexponeringar enligt den avancerade interna riskklassificeringsmetoden (IRK), vilket motsvarar den övervägande delen av bankkoncernens utlåningsportfölj. Detta innebär att en stor del av kreditriskexponeringen beräknas via en metod som har till syfte att identifiera och klassificera risken hos varje enskild motpart. För den del av utlåningsportföljen som avser lantbruk erhöill banken tillstånd i december 2009

att använda den grundläggande IRK-metoden. Schablonmetoden används för övriga exponeringar. Fördelningen av bankkoncernens utlåning visas i tabell nedan.

Tabell 10. BANKKONCERNENS UTLÅNING, SEKTORFÖRDELD

Lånefordringar, Mkr	2012-12-31			2011-12-31		
	Brutto	Nedskrivningar	Netto	Brutto	Nedskrivningar	Netto
Hushållssektor	136 531	-224	136 307	122 390	-199	122 191
Företagssektor	12 755	-101	12 653	9 659	-85	9 574
Offentlig sektor	982		982	2 246		2 246
Totalt	150 267	-325	149 942	134 295	-284	134 011
Beviljade men inte utbetalda lån			6 437			5 115
Beviljade men inte utnyttjade räkningskrediter			2 098			2 097
Outnyttjade kortkrediter och finansiella garantier			961			968
Total kreditrisk-exponering i bankkoncernens utlåning			159 438			142 191

Tabell 11. BANKKONCERNENS UTLÅNING, SEGMENTSFÖRDELD

Lånefordringar, Mkr	2012-12-31	2011-12-31
Bolån	106 667	96 318
Lantbruksutlåning	19 257	16 665
Blancolån	6 313	5 676
Leasing	6 256	5 764
Avbetalning	5 277	4 589
Flerbostadshus	4 382	2 173
Övrigt	2 115	3 110
Totalt	150 267	134 295

Det genomsnittliga engagemanget uppgick till 1,0 (0,9) Mkr. Endast 8 (8) procent av kunderna hade ett engagemang över 3 Mkr.

I Länsförsäkringar Hypotek kvalificerar sig i princip all utlåning för att ingå i den säkerställda verksamheten som regleras av lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer.

Tabell 12. BANKKONCERNENS OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR

Mkr	2012-12-31	2011-12-31
Hushållssektor	165	145
Företagssektor	133	88
Totalt	298	233

Tabell 13. BANKKONCERNENS OREGLERADE LÅNEFORDRINGAR SOM INTE INGÅR I OSÄKRA FORDRINGAR

Mkr	2012	2011
Fordringar förfallna 10–19 dgr	1	0
Fordringar förfallna 20–39 dgr	473	293
Fordringar förfallna 40–59 dgr	30	6
Totalt	504	299

En lånefordran anses vara osäker om den har en oreglerad betalning som är mer än 60 dagar förfallen eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten på andra grunder inte kan leva upp till sitt åtagande. En lånefordran, vars kapital täcks av säkerhet, anses inte vara en osäker fordran. En fallerad lånefordran är en fordran där

låntagaren har fallerat mer än 10 dagar. Analysen avser i sin helhet utlåning till allmänhet. Bankkoncernens nedskrivningar av fordringar under året framgår av tabell 14.

Inom bankverksamheten finns inga lån där villkoren omförhandlats under året och där lånet annars skulle ha redovisats som osäkert. Inom leasing- och avbetalningsverksamheten görs i mindre utsträckning uppgörelser om betalplaner, om bedömningen är att det gynnar såväl kund som leasegivare.

Tabell 14. NEDSKRIVNINGAR I BANKKONCERNENS FORDRINGAR

Mkr	Individuellt värderade fordringar		Gruppvis värderade fordringar		Totalt	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Hushållssektor	135	121	89	78	224	199
Företagssektor	69	61	32	24	101	85
Totalt	204	182	121	102	325	284

Operativ risk

Operativ risk är risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering.

Analys av operativ risk genomförs årligen i verksamheten. För analyserna används en i huvudsak gemensam metod och ett gemensamt rapporteringsformat, dock följer arbetet inom Länsförsäkringar Bankkoncernen i vissa delar en mer detaljerad metod. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp regelbundet. Respektive riskkontrollfunktion faciliterar riskworkshops, sammanställer och rapporterar resultatet samt följer upp handlingsplaner. För att möta de ökande kraven i incidenthanteringen används ett gemensamt systemstöd avsett att likrikta mätmetodiken för operativ risk i hela koncernen. Vidare fastställs en kontinuitetsplan årligen för koncernen och koncernens enheter antar kontinuitetsplaner för sina specifika verksamheter.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen, rapporterar försäkringsbolagen inom koncernen kvartalsvis även utfallet av genomförda så kallade nyckelkontroller det vill säga dokumenterade kontroller som utförs för att hantera de största riskerna i affärskritiska processer.

Affärsrisk

Affärsrisker omfattar risk för förluster till följd av affärsstrategier och affärsbeslut som visar sig vara missriktade, konkurrenters åtgärder, omvärldsförändringar och negativa rykten om bolaget, liksom en oväntad nedgång i intäkter från exempelvis volymminskningar.

Affärsrisker hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktningen av verksamheten, dels i den årliga affärsplaneringsprocessen och då utvecklingen på koncernens marknader så kräver. De specifika affärsrisker som vid var tid bedöms som viktigast följs fortlöpande upp på ledningsnivå.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att tillgångar eller åtaganden mot försäkringstagare inte är väl diversifierade.

Koncentrationsrisker motverkas primärt genom beslut om högsta exponering per återförsäkringsgivare, per motpart i finansiella derivat och per motpart i bankkoncernens likviditetsförvaltning; fakultativ återförsäkring av försäkrade enskilt mycket stora risker och genom diversifiering av koncernens placeringstillgångar. Koncernens ledning och styrelse tar återkommande del av rapportering om koncernens stora exponeringar och riskkoncentrationer.

Från och med 2004 tecknas merparten av Länsförsäkringars trafikförsäkringsaffär av de lokala länsförsäkringsbolagen. Inträffade skador för affär tecknad fram till och med 2003 avvecklas inom Länsförsäkringar Sak. Reservrisken i koncernens skadeförsäkringsverksamhet är fortfarande relativt starkt koncentrerad till trafikförsäkringsaffären. Av totala försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring på 20,2 (20,4) mdr avser 42 (44) procent försäkringsgrenen Trafik.

Bankkoncernens kreditportfölj består till största delen av bolån till privatpersoner och i övrigt primärt av andra lån till privatpersoner och lantbrukare samt leasingverksamhet och bedöms inte innehålla några avsevärda koncentrationsrisker.

Koncernens placeringstillgångar i skadeförsäkringsbolagen, fondlivbolaget och moderbolaget är väsentligen väl diversifierade. En stor placeringstillgång 31 december 2012 utgjordes av den kontorsfastighet i Stockholm som koncernen nyttjar; dess värde utgjorde cirka 17 (14) procent av värdet av skadeförsäkringsbolagens och moderbolagets placeringstillgångar sammantagna. De största exponeringarna i övrigt avser de fyra största svenska bankkoncernerna och härrör huvudsakligen från investeringar i säkerställda obligationer som kortfristiga placeringar av bankkoncernens likviditet och som investering i försäkringsbolagens placeringsportföljer.

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller för att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris.

Utgångspunkten för hanteringen av koncernens likviditetsrisk är att den sker i respektive dotterbolagskoncern och i moderbolaget, snarare än på koncernnivå. Verksamhetens natur skiljer sig mellan bank och försäkring, och det finns legala restriktioner för omfattningen av interna lån. Likviditetsrisk är för Länsförsäkringar AB-koncernen i praktiken primärt en fråga för Länsförsäkringar Bankkoncernen och moderbolaget. Skadeförsäkringsbolagens likviditets-

risker är små då merparten av placeringstillgångarna är likvida med kort varsel och en betydande del av åtagandena har lång duration.

Bankkoncernen bedriver en aktiv hantering av likviditetsrisker för att säkerställa att finansieringen av utlåningsverksamheten inte hotas. En god spridning av finansieringskällor eftersträvas. Likviditeten planeras kontinuerligt och interna regler om lägsta tillåtna likviditet finns fastlagda. De CSA-avtal som finns med derivatmotparterna innebär att säkerhet i form av kontanta medel överförs till motparten för de derivat som har ett negativt värde. För derivat med positiva värden erhålls säkerhet på samma sätt vilket minskar likviditetsrisken.

Bankkoncernens likviditetsportfölj uppgick till 37,5 (30,5) mdr 31 december 2012 och fördelades enligt följande: exponeringen mot staten uppgick till 18 (36) procent, exponeringen mot säkerställda obligationer uppgick till 77 (64) procent, exponering mot andra svenska obligationer med kreditbetyg AAA/Aaa uppgick till 4 (–) procent och exponering mot tyska statspapper uppgick till 1 (–) procent.

Länsförsäkringar Sak-koncernens likviditet var vid årsskiftet mycket god. Likvida tillgångar i form av kassa och bank och värdepapper med hög likviditet utgjorde cirka 11,4 (13,0) mdr, medan kortfristiga skulder och betalningar, brutto före återförsäkring, på försäkringskontrakt där skador beräknas utbetalas inom ett år uppgick till 5,3 (6,8) mdr.

Länsförsäkringar Fondlivs likviditet är relativt stabil då fondandelar avyttras i takt med att utbetalningar till försäkringstagare sker. Bolagets likviditet påverkas främst av fondbyten och kostnader vid försäljning.

Moderbolagets likviditet påverkas främst av utdelningar och koncernbidrag från dotterbolagen, eventuella behov av tillskott till dotterbolagen, utdelning till ägarna och räntebetalningar på lån. Moderbolagets likviditet var vid utgången av året tillräcklig, med kortfristiga räntebärande placeringar och kassa på totalt 1 392 (1 452) Mkr vilket inkluderar medel på koncernkontot.

Under 2012 etablerade Länsförsäkringar AB ett svenskt MTN-program med en låneram om 2,5 mdr. MTN-programmet ger bolaget möjligheten att emittera obligationer i EUR och SEK med löpande och fast ränta på kapitalmarknaden. Den 31 december 2012 hade 2,2 mdr tecknats av olika aktörer. Emissionen gjordes i SEK och 500 Mkr emitterades till fast ränta och 1 700 Mkr till rörlig ränta. Dock är ränterisken begränsad då räntan i de rörliga obligationerna har bytts till fast ränta med hjälp av en ränteswap.

Räntebindningstider i Länsförsäkringar AB-koncernens tillgångar och skulder redovisas i tabell 16 i slutet av denna not.

Tabell 15. FÖRFALLOTIDPUNKTER FÖR KONCERNENS FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Tabellen visar odiskonterade nominella värden.

2012-12-31		Högst	Mer än				Totalt nomi-	Redovisat
Mkr	På anfordran	3 månader	3 månader men mindre än 1 år	1–5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	nellt värde	värde
Skadeförsäkring								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 678	127	1 077	2 933	308	1 330	9 452	11 338
Övriga tillgångar	260	45	173	879	1 219	4 298	6 873	5 564
Summa tillgångar, skadeförsäkring	3 938	172	1 250	3 812	1 527	5 627	16 326	16 902
Övriga skulder	7	38	3	–	915	–	962	42
Summa skulder, skadeförsäkringsförsäkring	7	38	3	–	915	–	962	42
Netto tillgångar och skulder, skadeförsäkring	3 931	134	1 248	3 812	612	5 627	15 363	16 860
Derivat nominella värden netto, skadeförsäkring	–	–911	–	–	–	–	–911	–
Nettoexponering, skadeförsäkring	3 931	–777	1 248	3 812	612	5 627	14 453	–
Bank								
Utlåning	113	4 252	5 051	10 693	134 082	–	154 191	152 795
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	–	6 250	24 700	–	–	30 950	32 685
Övriga tillgångar	109	472	–	4 350	–	6 284	11 215	11 680
Summa tillgångar, bank	223	4 723	11 301	39 743	134 082	6 284	196 356	197 159
Inlåning	–	55 407	8 156	922	–	–	64 484	62 396
Emitterade värdepapper	–	5 766	15 223	86 482	5 399	–	112 869	114 263
Övriga skulder	881	80	222	52	1 520	10 885	13 640	13 328
Summa skulder, bank	881	61 252	23 601	87 456	6 919	10 885	190 993	189 987
Netto tillgångar och skulder, bank	–659	–56 528	–12 300	–47 713	127 163	–4 601	5 363	7 172
Derivat nominella värden netto, bank	–	142	–508	1 038	25	–	697	–
Nettoexponering, bank	–659	–56 386	–12 808	–46 675	127 189	–4 601	6 059	–
Fondförsäkring								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	–	–	–	–	454	454	454
Övriga tillgångar	14	0	–	–	–	139	153	153
Summa tillgångar, fondförsäkring	14	0	–	–	–	593	607	607
Övriga skulder	250	2	–	–	–	555	807	807
Summa skulder, fondförsäkring	250	2	–	–	–	555	807	807
Nettoexponering, fondförsäkring	–236	–2	–	–	–	38	–200	–200
Övrigt								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	–	–	–	–	163	163	163
Övriga tillgångar	41	13	–	–	290	15 309	15 653	15 653
Summa tillgångar, övrigt	41	13	–	–	290	15 471	15 815	15 815
Emitterade värdepapper	–	–	–	2 200	–	–	2 200	2 195
Övriga skulder	–	17	–	695	–	–	712	712
Summa skulder, övrigt	–	17	–	2 895	–	–	2 912	2 907
Nettoexponering, övrigt	41	–4	–	–2 895	290	15 471	12 904	12 908
Totalt								
Koncernintern eliminering	2 740	–2 242	100	858	1 267	–1 312	1 410	1 410
Netto tillgångar och skulder, totalt	5 817	–58 643	–10 952	–45 938	–129 332	15 223	34 839	38 151
Derivat nominella värden netto, totalt	–	–769	–508	1 038	25	–	–214	–
Nettoexponering, totalt	5 817	–59 412	–11 460	–44 900	–129 357	15 223	34 626	–

Information om utställda lånelöften finns i not 48 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser. Inga lånelöften har längre löptid än tre månader. För ytterligare information, se Länsförsäkringar Banks årsredovisning 2012.

Tabell 16. RÄNTEBINDNINGSTIDER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER – RÄNTEEXPONERING

Tabellen visar ränteförfallstrukturen med bokförda värden.

2012-12-31 Mkr	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt bokfört värde ¹⁾
Skadeförsäkring									
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15	1071	818	187	1 858	772	5 287	1 329	11 338
Övriga tillgångar	238	1 200	297	7	641	18	4	11 723	14 129
Summa tillgångar, skadeförsäkring	253	2 272	1 115	194	2 499	790	5 291	13 053	25 467
Övriga skulder	35	–	–	–	–	–	–	22 578	22 614
Summa skulder, skadeförsäkring	35	–	–	–	–	–	–	22 578	22 614
Netto tillgångar och skulder, skadeförsäkring	218	2 272	1 115	194	2 499	790	5 291	–9 525	2 853
Räntederivat nominella värden netto, skadeförsäkring	–	–	–	–	–182	–354	–511	–	–
Nettoexponering, skadeförsäkring	218	2 272	1 115	194	2 316	436	4 780	–9 525	
Bank									
Utlåning till allmänheten	72 897	25 464	5 333	11 136	29 435	4 884	821	–28	149 942
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	–	3 142	3 226	21 164	5 153	–	–	32 685
Övriga tillgångar	2 622	642	–	–	3 817	933	–	6 518	14 533
Summa tillgångar, bank	75 519	26 106	8 475	14 362	54 416	10 971	821	6 490	197 159
Inlåning från allmänheten	39 545	13 774	2 153	6 003	543	379	–	–	62 396
Emitterade värdepapper	1 997	3 921	4 100	11 630	54 058	33 497	4 984	76	114 263
Övriga skulder	1 063	735	–	–	–	–	755	10 775	13 328
Summa skulder, bank	42 604	18 430	6 253	17 634	54 601	33 875	5 739	10 851	189 987
Netto tillgångar och skulder, bank	32 915	7 676	2 221	–3 272	–185	–22 905	–4 918	–4 361	7 172
Räntederivat nominella värden netto, bank	–1 195	–3 955	–6 897	–2 530	–32 799	23 965	3 283	–	–
Nettoexponering, bank	31 719	3 721	–4 676	–5 802	–32 984	1 060	–1 635	–4 361	
Fondförsäkring									
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	–	–	–	–	–	–	454	454
Övriga tillgångar	14	–	–	–	–	–	–	2 653	2 667
Summa tillgångar, fondförsäkring	14	–	–	–	–	–	–	3 107	3 121
Övriga skulder	252	–	–	–	–	–	–	838	1 090
Summa skulder, fondförsäkring	252	–	–	–	–	–	–	838	1 090
Nettoexponering, fondförsäkring	–237	–	–	–	–	–	–	2 269	2 031
Övrigt									
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	–	–	–	–	–	–	163	163
Övriga tillgångar	41	–	290	–	–	–	–	17 528	17 859
Summa tillgångar, övrigt	41	–	290	–	–	–	–	17 691	18 022
Emitterade värdepapper	1 697	–	–	–	–	498	–	–	2 195
Övriga skulder	–	–	–	–	–	695	–	1 664	2 359
Summa skulder, övrigt	1 697	–	–	–	–	1 193	–	1 664	4 554
Netto tillgångar och skulder, övrigt	–1 656	–	290	–	–	–1 193	–	16 027	13 468
Räntederivat nominella värden, övrigt	513	1 312	–	–	–512	–1 312	–	–	–
Nettoexponering, övrigt	–1 143	1 312	290	–	–512	–2 505	–	16 027	
Totalt									
Utlåning till allmänheten	72 897	25 464	5 333	11 136	29 435	4 884	821	–28	149 942
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15	1 071	3 990	3 413	23 022	5 926	5 287	1 946	44 669
Övriga tillgångar	3 271	1 200	587	7	1 735	468	4	26 726	34 000
Summa tillgångar, totalt	75 828	27 906	9 910	14 556	54 192	11 278	6 112	28 829	228 611
Inlåning från allmänheten	39 049	13 774	2 153	6 003	543	379	–	–	61 901
Emitterade värdepapper	3 694	3 921	3 137	11 630	54 058	33 995	4 984	57	115 476
Övriga skulder	1 351	145	–	–	–	695	755	34 180	37 125
Summa skulder, totalt	44 094	17 840	5 290	17 634	54 601	35 068	5 739	34 237	214 502
Netto tillgångar och skulder, totalt	31 735	10 066	4 620	–3 078	–409	–23 790	373	–5 408	14 109
Räntederivat nominella värden netto, totalt	–682	–2 644	–6 897	–2 530	–33 493	22 299	2 772	–	–
Nettoexponering, totalt	31 052	7 422	–2 277	–5 608	–33 902	–1 491	3 145	–5 408	

¹⁾ Tillgångar och skulder inom respektive affärsområde Försäkring, Bank och Övrigt är inte lika stora på grund av koncernjusteringar mellan affärsområdena.

NOT 3 RESULTAT PER RÖRELSESEGMENT

2012	Skadeförsäkring	Fondlivförsäkring	Bank	Kapitalförvaltning	Övrig verksamhet	Elimineringar	Totalt
Premier före avgiven återförsäkring	5 991	20					6 012
Återförsäkrars andel av premieintäkter	-1 968	-1					-1 969
Premier efter avgiven återförsäkring	4 024	19					4 043
Ränteintäkter			10 429				10 429
Räntekostnader			-8 358			80	-8 278
Räntenetto			2 071			80	2 151
Värdeökning placeringstillg försäkringstagaren bär risken		3 659					3 659
Utdelning placeringstillg vilka försäkringstagaren bär risken		1 085					1 085
Kapitalavkastning, netto	169	5	5	198	-188	-80	108
Provisionsintäkter	119	956	984			-217	1 841
Övriga rörelseintäkter	137	41	190	287	2 336	-955	2 036
Summa rörelseintäkter	4 448	5 764	3 251	484	2 148	-1 172	14 924
Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-3 970	-16					-3 986
Återförsäkrars andel av försäkringsersättningar	1 290						1 290
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-2 680	-16					-2 697
Förändring livförsäkringsavsättning	-2						-2
Förändring avs livförsäkring vilka försäkringstagaren bär risken		-4 846					-4 846
Provisionskostnader	-366	-522	-1 369			229	-2 029
Personalkostnader	-330	-46	-397	-60	-768	14	-1 586
Övriga administrationskostnader	-825	-332	-838	-83	-1 653	929	-2 802
Kreditförluster			-91				-91
Summa kostnader	-4 203	-5 762	-2 695	-143	-2 421	1 172	-14 053
Rörelseresultat	245	2	556	341	-273	-	871
Avgår omvärdering rörelsefastigheter				-49			-49
Rörelseresultat i resultaträkningen	245	2	556	292	-273	-	821
Skatt							-136
Årets resultat							685
Fördelning intäkter							
Externa intäkter	4 452	5 547	3 279	132	922	592	14 924
Interna intäkter	-4	217	-28	352	1 226	-1 764	-
Summa rörelseintäkter	4 448	5 764	3 251	484	2 148	-1 172	14 924
2011							
Premier före avgiven återförsäkring	6 162	2	-	-	-	-	6 165
Återförsäkrars andel av premieintäkter	-2 158	0	-	-	-	-	-2 158
Premier efter avgiven återförsäkring	4 004	2	-	-	-	-	4 006
Ränteintäkter	-	-	9 530	-	-	-	9 530
Räntekostnader	-	-	-7 802	-	-	54	-7 748
Räntenetto	-	-	1 728	-	-	54	1 782
Värdeökning placeringstillg försäkringstagaren bär risken	-	-423	-	-	-	-	-423
Utdelning placeringstillg vilka försäkringstagaren bär risken	-	23	-	-	-	-	23
Kapitalavkastning, netto	197	5	10	-175	10	-54	-7
Provisionsintäkter	150	119	948	-	-	-34	1 183
Övriga rörelseintäkter	136	5	198	256	2 467	-545	2 516
Summa rörelseintäkter	4 487	-269	2 884	81	2 477	-579	9 079
Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-3 994	1	-	-	-	-	-3 993
Återförsäkrars andel av försäkringsersättningar	1 132	0	-	-	-	-	1 132
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-2 863	1	-	-	-	-	-2 862
Förändring livförsäkringsavsättning	-1	-	-	-	-	-	-1
Förändring avs livförsäkring vilka försäkringstagaren bär risken	-	400	-	-	-	-	400
Provisionskostnader	-388	-57	-1 364	-	-	35	-1 773
Personalkostnader	-312	-2	-351	-47	-768	6	-1 473
Övriga administrationskostnader	-796	-35	-735	-123	-1 834	537	-2 985
Kreditförluster	-	-	-48	-	-	-	-48
Summa kostnader	-4 359	307	-2 498	-169	-2 602	579	-8 742
Rörelseresultat	127	38	385	-88	-125	-	337
Avgår omvärdering rörelsefastigheter	-	-	-	-51	-	-	-51
Rörelseresultat i resultaträkningen	127	38	385	-139	-125	-	287
Skatt	-	-	-	-	-	-	-78
Årets resultat	-	-	-	-	-	-	208
Fördelning intäkter							
Externa intäkter	4 485	-303	2 893	-735	1 634	1 106	9 079
Interna intäkter	2	34	-10	816	843	-1 684	-
Summa rörelseintäkter	4 487	-269	2 884	81	2 477	-579	9 079

NOT 3 RESULTAT PER RÖRELSESEGMENT, forts.

Indelningen i rörelsesegment stämmer överens med hur koncernen är organiserad och följs upp av koncernledningen.

Intäkterna är huvudsakligen hänförliga till Sverige, en mindre del kommer från Norge, Danmark och Storbritannien.

Rörelsesegment Skadeförsäkring avser skade- och grupplivförsäkringsrörelse, grupplivförsäkring utgör endast en mindre del. Även länsförsäkringsgruppens interna och externa återförsäkring ingår. Rörelsesegment Skadeförsäkring består av skadeförsäkring med intäkter från externa kunder med 4 214 (4 226) Mkr och grupplivförsäkring med intäkter från externa kunder med 238 (258) Mkr.

Rörelsesegmentet Fondlivförsäkring avser livförsäkringsrörelse med anknytning till värdepappersfonder. Fondlivförsäkring förvärvades 2011 och rapporterar två månader för 2011.

Rörelsesegment Bank avser inlånings- och utlåningsverksamhet. För rörelsesegment Bank följer produktutbudet mot externa kunder den juridiska strukturen inom Länsförsäkringar Bankkoncernen. Intäkter från externa kunder är för bankprodukter 240 (448) Mkr, för bolåneprodukt 1 343 (839) Mkr, för leasing och avbetalning 1 021 (938) Mkr och för fondprodukter 674 (668) Mkr.

Rörelsesegment Kapitalförvaltning avser koncernens kapitalavkastning exklusive bankens del, den del som resultatmässigt överförs till skadeförsäkringsrörelsen enligt de principer som tillämpas i koncernens skadeförsäkringsbolag samt segment Fondlivförsäkrings kapitalavkastning. Koncerninterna kostnader för kapitalförvaltning ingår. I den interna uppföljningen ingår även värdeförändring på rörelsefastigheter som annars redovisas i övrigt totalresultat.

Rörelsesegment Övrig verksamhet avser servicetjänster, IT och utveckling till koncernbolag och länsförsäkringsbolag samt administration av värdepappersfonder och kostnader för gemensamma funktioner. I den interna uppföljningen ingår den koncernmässiga justeringen för förmånsbestämda pensioner beräknade enligt IAS 19.

NOT 4 FÖRVARV AV RÖRELSE

Förvärv av rörelse 2012

Under 2012 gjordes inte något förvärv av rörelse i Länsförsäkringar AB-koncernen.

Fastställande av preliminär förvärvsanalys 2011

Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB

2011-10-26 förvärvade Länsförsäkringar AB Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB från Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Upprättad förvärvsanalys 2011 var preliminär då ytterligare analys behövde göras för att fastställa marknadsvärdet på tillgångarna och fördelning mellan tillgångslagen uppskjuten skatt och andra immateriella tillgångar. En justering har gjorts av den preliminära förvärvsanalysen under fjärde kvartalet 2012. Justeringen har en effekt på 2011 års resultat som uppgår till –3 Mkr.

Förvärvade nettotillgångar

	Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB		
	Preliminär förvärvsanalys	Ny värdering	Fastställd förvärvsanalys
Immateriella tillgångar	2 917	306	3 223
Likvida medel	6	–	6
Placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	51 780	–	51 780
Fondförsäkringsåtaganden för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	–51 779	–	–51 779
Uppskjuten skatt	–666	767	101
Övriga fordringar och skulder, netto	1 252	–	1 252
Netto identifierbara tillgångar och skulder	3 511	1 073	4 584
Koncerngoodwill	1 695	–1 324	371
Överförd ersättning			
Likvida medel	4 400	–	4 400
Tilläggsköpeskilling	805	–	805
Fordran	–	–250	–250
Totalt överförd ersättning	5 205	–250	4 955

Goodwill

Goodwillvärdet består av kontrakt för nya kunder som beräknas tecknas efter förvärvet av rörelsen och synergieffekter. Värdet har minskat med 1 324 Mkr till följd av ändrad förvärvsanalys.

Immateriella tillgångar

De immateriella tillgångarna består av det förvärvade fondförsäkringsbeståndet. Avskrivningstiden är justerad från 20 år till 25 år efter en ny bedömning av durationen i Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen som övriga administrationskostnader. Den förändrade avskrivningstiden leder till en minskad kostnad på 3 Mkr 2011. Uppskjuten skatteskuld var beräknad till –767 Mkr i den preliminära förvärvsanalysen. Den uppskjutna skatten har tagits bort i fastställd förvärvsanalys. Värdet av förväntad skattefrihet har lagts till den immateriella tillgången, värdet uppgår till 306 Mkr. Den justerade skatten leder till en ökad kostnad på 6 Mkr 2011.

Fordran

För varje förmedlad miljard i försäkringskapital till Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB ger Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB rätt till en ersättning om 50 Mkr. Om något försäkringskapital inte förmedlas har Länsförsäkringar AB rätt att få tillbaka 250 Mkr. Under 2012 har 2 mdr i försäkringskapital förmedlats till Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Länsförsäkringar AB har därmed ökat det bokförda värdet på Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB med 100 Mkr. I Länsförsäkringar AB-koncernen redovisas det som immateriell tillgång.

Förändring av tilläggsköpeskilling 2012

Under 2012 har en delbetalning av tilläggsköpeskillingen gjorts till Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Delbetalningen uppgick till 136 Mkr. Värdet på tilläggsköpeskillingen uppgick till 715 Mkr 2012-12-31.

Förvärv av rörelse 2011

Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB

2011-10-26 förvärvade Länsförsäkringar AB Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB från Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Bolaget bedriver verksamhet enligt lagen om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder. Upprättad förvärvsanalys var preliminär då ytterligare analys skulle göras för att fastställa marknadsvärde på tillgångarna och fördelning mellan tillgångslagen uppskjuten skatt och andra immateriella tillgångar.

Effekter av förvärvet

Under den tid 2011 som bolaget ingick i koncernen bidrog bolaget med 64 Mkr till koncernens intäkter och 41 Mkr till koncernens resultat efter skatt. Om bolaget hade förvärvats 2011-01-01 hade bolaget bidragit med 417 Mkr till koncernens intäkter och med 189 Mkr till koncernens resultat efter skatt.

Goodwill

Goodwillvärdet består av kontrakt för nya kunder som beräknas tecknas efter förvärvet av rörelsen och synergieffekter.

Immateriella tillgångar

De immateriella tillgångarna består av det förvärvade fondförsäkringsbeståndet. Avskrivningstiden är 20 år. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen som övriga administrationskostnader.

Förvärvade fordringar

Verkligt värde på finansiella tillgångar uppgår till 124 Mkr. Förutbetalda anskaffningskostnader uppgår till 897 Mkr. Övriga fordringar uppgår till 41 Mkr. Samtliga fordringar bedöms bli reglerade.

Tilläggsköpeskilling

Förvärvsavtalet anger att en tilläggsköpeskilling om 950 Mkr ska utgå i sju årliga delbetalningar till Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Det verkliga värdet på tilläggsköpeskillingen nuvärdeberäknas utifrån en diskonteringsränta om 5 procent, och uppgick till 805 Mkr.

Förvärvsrelaterade utgifter

Förvärvsrelaterade utgifter uppgår till 20 Mkr och består av arvoden till konsulter.

NOT 5 PREMIER EFTER AVGIVEN ÅTERFÖRSÄKRING

	2012	2011
Skadeförsäkring		
Premieinkomst direkt försäkring i Sverige	2 901	2 822
Premieinkomst direkt försäkring övriga EES	485	600
Premieinkomst mottagen återförsäkring	2 318	2 346
Förändring i avsättning för ej intjänade premier	37	89
Förändring i avsättning för kvardröjande risker	13	49
Summa premieintäkter före avgiven återförsäkring	5 754	5 905
Premier för avgiven återförsäkring	–1 932	–2 003
Återförsäkrarens andel av förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	–27	–146
Summa återförsäkrarens andel av premieintäkter	–1 959	–2 150
Summa premieintäkter efter avgiven återförsäkring	3 795	3 755
Livförsäkring		
Premieinkomst gruppförsäkring direkt livförsäkring i Sverige	258	260
Summa premieinkomst före avgiven återförsäkring	258	260
Premier för avgiven återförsäkring	–10	–9
Summa premier efter avgiven återförsäkring	248	251
Totala premier efter avgiven återförsäkring	4 043	4 006

NOT 6 RÄNTEINTÄKTER

	2012	2011
Utlåning till kreditinstitut	40	30
Utlåning till allmänheten	6 021	5 223
Räntebärande värdepapper	917	826
<i>Derivat</i>		
– Säkringsredovisning	3 451	3 319
– Ej säkringsredovisning	–	132
Övriga ränteintäkter	0	0
Summa ränteintäkter	10 429	9 530
varav ränteintäkter på osäkra fordringar	3	4
varav ränteintäkter från finansiella poster ej värderade till verkligt värde	6 061	5 252
Medelränta under året på utlåning till allmänheten, %	4,3	4,1

NOT 7 RÄNTEKOSTNADER

	2012	2011
Skulder till kreditinstitut	–6	–37
In- och upplåning från allmänheten	–1 122	–837
Räntebärande värdepapper	–3 419	–3 100
Efterställda skulder	–89	–68
<i>Derivat</i>		
– Säkringsredovisning	–3 521	–3 485
– Ej säkringsredovisning	–26	–138
Övriga räntekostnader	–95	–83
Summa räntekostnader	–8 278	–7 748
varav räntekostnader från finansiella poster ej värderade till verkligt värde	–4 749	–4 134
Medelränta under året på inlåning från allmänheten, %	2,0	1,9

NOT 8 KAPITALAVKASTNING, NETTO

	2012	2011
Ränteintäkter	354	571
Utdelningar	20	9
Resultat förvaltningsfastigheter		
Hyresintäkter	0	1
Kostnader	–0	–1
Summa resultat förvaltningsfastigheter	0	0
Realiserat resultat netto		
Förvaltningsfastigheter	–2	–
Ränteskillnadsersättning	–14	26
Aktier och andelar	30	65
Räntebärande värdepapper	701	41
Derivat	–130	–33
Övriga finansiella tillgångar	–328	–28
Övriga finansiella skulder	–	–10
Summa realiserat resultat netto	256	63
Orealiserat resultat netto		
Förvaltningsfastigheter	4	0
Aktier och andelar	–27	–66
Räntebärande värdepapper	–289	1 198
Derivat	–538	472
Övriga finansiella tillgångar	646	542
Övriga finansiella skulder	–	–1 789
Summa orealiserat resultat netto	–204	358
Valutakursresultat netto	11	–112
Räntekostnader	–182	–807
Andelar i intresseföretag	0	1
Nedskrivning Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ)	–100	–107
Kapitalförvaltningskostnader	–98	–13
Kapitalavkastning netto	59	–37

NOT 8 KAPITALAVKASTNING, NETTO, forts.

	2012	2011
Vinst/förlust uppdelat per värderingskategori		
Derivattillgångar avsedda för riskhantering, ej säkringsredovisning	32	–32
Övriga finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen	215	807
Derivat i säkringsredovisning	–107	–27
Derivat ej i säkringsredovisning	0	–6
Övriga finansiella skulder till verkligt värde via resultaträkningen	–69	–28
Finansiella tillgångar som kan säljas ¹⁾	296	–56
Lånefordringar och kundfordringar	79	52
Finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde	–337	–32
Förändring i verkligt värde på derivat som är säkringsinstrument i en säkring av verkligt värde	–539	472
Förändring i verkligt värde på säkrad post med avseende på den säkrade risken i säkringar av verkligt värde	516	–499
Icke finansiella poster som ingår i kapitalavkastning netto		
Omräkning skadelivräntereserv	–31	–583
Värdebevarande ränta skadelivräntereserv	–35	–108
Kapitalförvaltningskostnader	–98	–13
Övriga icke finansiella poster	136	15
Summa kapitalavkastning netto	59	–37

¹⁾ Summa nettoresultat på finansiella tillgångar som kan säljas uppgår till 238 (112) Mkr varav –58 (167) Mkr redovisas i övrigt totalresultat.

Räntor och utdelningar ingår i resultat per värderingskategori.

NOT 9 PROVISIONSINTÄKTER

	2012	2011
Betalningsförmedlingsprovisioner	63	64
Utlåningsprovisioner	85	78
Inlåningsprovisioner	9	7
Finansiella garantier	1	0
Värdepappersprovisioner	697	688
Kortverksamhet	125	107
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	119	150
Avgifter avseende finansiella avtal fondlivförsäkring	402	61
Övriga provisioner	340	28
Summa provisionsintäkter	1 841	1 183
varav provisionsintäkter från finansiella poster ej värderade till verkligt värde	223	195

NOT 10 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

	2012	2011
Serviceintäkter från länsförsäkringsbolag	1 258	1 275
Övriga serviceintäkter	490	596
Övriga intäkter	288	645
Summa övriga rörelseintäkter	2 036	2 516

NOT 11 FÖRSÄKRINGERSÄTTNINGAR

	2012			2011		
	Före avgiven återförsäkring	Avgiven återförsäkring	Efter avgiven återförsäkring	Före avgiven återförsäkring	Avgiven återförsäkring	Efter avgiven återförsäkring
Skadeförsäkring						
Utbetalda försäkringsersättningar	-3 989	901	-3 087	-4 128	935	-3 193
Utbetalda livräntor	49	-	49	97	-	97
Förändring i avsättning för inträffade och rapporterade skador	2 137	39	2 177	293	17	310
Förändring i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador	-2 038	343	-1 695	-100	172	72
Summa	-3 841	1 284	-2 557	-3 837	1 125	-2 713
Livförsäkring						
Utbetalda försäkringsersättningar	-181	6	-175	-154	9	-145
Förändring i avsättning för oreglerade skador	36	-1	35	-2	-2	-4
Summa	-145	5	-140	-156	7	-149
Summa skadeförsäkring och livförsäkring	-3 986	1 289	-2 697	-3 993	1 132	-2 862

NOT 12 PROVISIONSKOSTNADER

	2012	2011
Betalningsförmedlingsprovisioner	-94	-96
Värdepappersprovisioner	-143	-376
Kortverksamhet	-88	-82
Ersättning till länsförsäkringsbolag	-1 326	-834
Provisioner direkt försäkring	-173	-134
Provisioner mottagen återförsäkring	-153	-182
Anskaffningskostnader fondlivförsäkring	-	-56
Övriga provisioner	-52	-13
Summa provisionskostnader	-2 029	-1 773
varav provisionskostnader från finansiella poster inte värderade till verkligt värde	-799	-794

NOT 13 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

Medelantal anställda	2012	2011
Sverige		
Män	638	623
Kvinnor	712	687
Summa Sverige	1 350	1 310
Danmark		
Män	1	-
Kvinnor	4	3
Summa Danmark	5	3
Norge		
Män	1	1
Kvinnor	11	2
Summa Norge	12	3
Storbritannien		
Män	19	17
Kvinnor	46	43
Summa Storbritannien	65	60
Totalt antal anställda		
Män	659	641
Kvinnor	773	735
Totalt	1 432	1 376
Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Övriga medarbetare	2012	2011
Löner och ersättningar	862	813
varav rörlig ersättning	10	14
Sociala kostnader	584	466
varav pensionskostnader	258	182
Summa	1 445	1 279

Styrelse och ledande befattningshavare, 31 (31)	2012	2011
Löner och ersättningar	47	50
varav rörlig ersättning	-	-
Sociala kostnader	39	38
varav pensionskostnader	20	18
Summa	86	88
Totalt löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	2012	2011
Löner och ersättningar	908	863
varav rörlig ersättning	10	14
Sociala kostnader	623	504
varav pensionskostnader	278	200
Summa	1 531	1 366

I Länsförsäkringar Bank finns cirka 850 personer som är tillika anställda i Länsförsäkringar Bank och respektive länsförsäkringsbolag. De erhåller hela sina ersättningar från respektive länsförsäkringsbolag.

Rörlig ersättning

Rörlig ersättning kan utgå till ett fåtal specialister inom Länsförsäkringar AB-koncernens Kapitalförvaltning med maximalt fyra till sex månadslöner. Samtliga avvikelser utöver nivån två månadslöner ska beredas Länsförsäkringar ABs ersättningsutskott och beslutas i Länsförsäkringar ABs styrelse. En grundförutsättning för utfall är att Länsförsäkringar AB-koncernen visar positivt resultat före skatt. En tredjedel av ersättningen baseras på de gemensamma målen i Länsförsäkringar AB-koncernens affärsplan och två tredjedelar på i vilken grad de individuella målen i målkontraktet uppfylls. Under efterföljande år utbetalas 40 procent av utfallet och 60 procent utbetalas tre år senare. Styrelsen kan under förutsättningar som anges i ersättningspolicyn besluta om bortfall av den del av den rörliga ersättningen som är senarelagd. Det finns också vissa funktioner där provisioner förekommer. Dessa är baserade på försäljningsresultat och är reglerade i kollaktivavtal. Rörlig ersättning enligt ovan avser årets bokförda kostnad. I beloppet ingår beräknad rörlig ersättning för 2012 samt avvikelse avseende 2011 års beräknade kostnad.

Av ovanstående belopp avseende rörlig ersättning är 3 (3) Mkr hänförligt till försäkringsrörelsen och resterande 7 (11) Mkr är hänförligt till övrig verksamhet.

Ersättningar till styrelsen

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller inte styrelsearvode.

NOT 13 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR, forts.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare består av grundlön och övriga förmåner. Pensionsförmåner samt övriga förmåner till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ingår som en del av den totala ersättningen.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören och andra ledande befattningshavare gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande arton månadslöner. Alternativt gäller för andra ledande befattningshavare en ömsesidig uppsägningstid om tre månader och vid uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande tjugofyra månadslöner.

Pensioner

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremierna ska uppgå till 35 procent av månadslönen. Pensionsåldern för en vice verkställande direktör är 60 år. Pensionen mellan 60 och 65 år är avgiftsbestämd. Pensionspremierna ska uppgå till 18 procent av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön avses den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtalen mellan FAO och FTF/Sacoförbunden. Pensionsåldern för en vice verkställande direktör är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremierna ska uppgå till 35 procent av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön avses den fasta lönen.

För andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 60, 62 eller 65 år. I de fall pensionsåldern är 65 år är pensionen avgiftsbestämd och pensionspremierna ska uppgå till 35 procent av månadslönen. I de fall pensionsåldern är 60 eller 62 år är pensionen mellan 60 respektive 62 år och 65 år avgiftsbestämd, pension beräknas utgå med cirka 70 procent av den pensionsgrundande lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden. För några ledande befattningshavare tecknar bolaget kapitalförsäkringar utöver pensionsavtalet under fyra eller fem år. För 2012 är premien mellan 0,1 Mkr och 0,8 Mkr.

Berednings- och beslutsprocess som tillämpas ifråga om ersättningar till företagsledningen

Ersättningspolicy för Länsförsäkringar AB-koncernen reglerar berednings- och beslutsprocessen gällande ersättningar till företagsledningen. Ersättningsutskottet bereder väsentliga ersättningsbeslut samt bereder beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av Ersättningspolicy. Styrelsen fattar beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för verkställande ledningen och för anställda med övergripande ansvar för någon av bolagets kontrollfunktioner.

Ersättningsutskottets sammansättning och mandat

Ersättningsutskottets sammansättning och uppgifter regleras i styrelsens arbetsordning.

Principer för ersättning till företagsledningen

Ledande befattningshavare i Länsförsäkringar AB-koncernen ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. De totala ersättningarna ska vara i nivå med branschen. Utformning av och nivå på ersättningar ska harmonisera med bolagets värderingar det vill säga vara rimliga, präglade av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Pension

Pensionslösningen ska vara helt premiebaserad med en premieavsättning på 35 procent av månadslönen. En övergång till denna policy ska ske successivt och så snart som möjligt.

Övriga förmåner

Utöver ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vad som gäller gällande villkor, individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtliga anställda.

Lån till styrelse, Vd och vVd och andra ledande befattningshavare	2012-12-31	2011-12-31
Styrelseledamöter	50	54
Vd och vVd	18	18
Andra ledande befattningshavare	36	31
Summa lån till styrelse, Vd och vVd och andra ledande befattningshavare	104	103

Beviljade lån består av personallån och av övriga lån. Personallån är maximerade till 500 tkr och löper med lånevillkor som motsvarar vad som gäller för övriga anställda inom koncernen. Räntesatsen för personallån är reporänta minus 0,5 procentenheter men kan aldrig vara lägre än 0,5 procent. Ränteförmån räknas enligt Skatteverkets regler och ingår i beloppen för övriga förmåner enligt ovan. Övriga lån löper enligt marknadsmässiga villkor.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2012-12-31	2011-12-31
Styrelseledamöter	32	23
Andra ledande befattningshavare	44	37

NOT 14 ARVODEN OCH KOSTNADERSÄTTNINGAR TILL REVISORER

	2012	2011
KPMG AB		
– revisionsuppdrag	–8	–10
– revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–2	–1
– skatterådgivning	–0	–1
– andra uppdrag	–5	–7
Deloitte		
– revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–	–1
– andra uppdrag	–0	–0
Summa arvoden och kostnadsersättningar till revisorer	–15	–20

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget avser olika typer av kvalitetssäkringstjänster såsom granskning av förvaltning, bolagsordning, stadgar eller avtal som utmynnar i rapport eller intyg. Med andra uppdrag avses sådant som inte ingår i ovanstående delposter, till exempel juridisk konsultation vid sidan av revisionsverksamheten och som inte är hänförlig till skatterådgivning.

NOT 15 ÖVRIGA ADMINISTRATIONSKOSTNADER

	2012	2011
Övriga administrationskostnader		
Lokalkostnader	–102	–156
Avskrivningar	–498	–415
IT-kostnader	–1 241	–1 252
Konsultkostnader	–356	–517
Marknadsföring	–109	–132
Telefon och porto	–100	–115
Övriga administrationskostnader	–397	–419
Summa övriga administrationskostnader	–2 802	–3 006

NOT 16 KREDITFÖRLUSTER NETTO

	2012	2011
Specifik reservering för individuellt värderade lånefordringar		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	–136	–92
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	103	92
Årets nedskrivning för kreditförluster	–147	–201
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	85	42
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	22	62
Årets nettokostnad för individuellt värderade fordringar	–73	–97
Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk		
Avsättning/upplösning av reserv för kreditförluster	–19	49
Årets nettokostnad för gruppvis värderade fordringar	–19	49
Årets nettokostnad för infriande av garantier	1	0
Årets nettokostnad för kreditförluster	–91	–48

Samtliga uppgifter avser fordringar på allmänheten.

NOT 17 SKATT

	2012	2011
Aktuell skatt		
Periodens skattekostnad	–40	51
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	3	–0
Summa aktuell skatt	–37	51
Uppskjuten skatt		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	59	15
Uppskjuten skattekostnad till följd av utnyttjande av tidigare aktiverat skattevärde i underskottsavdrag	–158	–145
Summa uppskjuten skatt	–99	–129
Totalt redovisad skattekostnad	–136	–78

NOT 17 SKATT, forts.

	2012	2011
Avstämning av effektiv skatt		
Resultat före skatt	821	287
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	-216	-75
Effekt av andra skattesatser för utländska bolag	0	-0
Skatt ej avdragsgilla kostnader	-75	-45
Skatt ej skattepliktiga intäkter	37	18
Utnyttjande av ej aktiverade underskottsavdrag	-	0
Upplösning av uppskjuten skatteskuld	15	25
Skatt hänförlig till tidigare år	3	-0
Ändrade skattesatser	96	-
Övrigt	4	-0
Redovisad effektiv skatt på årets resultat	-136	-78
Gällande skattesats	26,3%	26,3%
Effektiv skattesats	16,6%	27,3%
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat		
Omvärdering av rörelsefastigheter	24	-13
Finansiella tillgångar som kan säljas	15	-44
Summa skatt hänförlig till övrigt totalresultat	39	-57

NOT 18 RESULTAT PER AKTIE

	2012	2011
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare, Mkr	685	208
Antal aktier med kvotvärde 100 kronor	9 407 249	9 407 249
Resultat per aktie före och efter utspädning, kronor	73	27

Resultat per aktie har beräknats som årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare dividerat med genomsnittligt antal aktier. Då potentiella stamaktier varken har förekommit under redovisade perioder eller existerar på balansdagen finns ingen tidigare eller framtida utspädning.

NOT 20 ANDRA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Aktiverade utgifter för utvecklingsarbeten och förvärvade immateriella tillgångar

	Internt utvecklade IT-system	Förvärvade IT-system	Förvärvade kundbaserade tillgångar	Totalt
Aktiverade utgifter				
Anskaffningsvärde				
Ingående anskaffningsvärde 2011-01-01	1 022	201	671	1 894
Årets valutakursdifferenser	0	0	-	0
Årets anskaffningar	161	42	3 223	3 426
Utgående anskaffningsvärde 2011-12-31	1 183	243	3 894	5 320
Ingående anskaffningsvärde 2012-01-01	1 183	243	3 894	5 320
Årets valutakursdifferenser	0	0	-1	-1
Årets avyttringar/utrangeringar	-63	-7	-1	-71
Årets anskaffningar	139	4	101	244
Utgående anskaffningsvärde 2012-12-31	1 259	240	3 993	5 492
Avskrivningar				
Ingående ackumulerade avskrivningar 2011-01-01	-511	-58	-322	-890
Årets avyttringar/utrangeringar	-	-	-	-
Årets valutakursdifferenser	0	-	11	11
Årets avskrivningar	-89	-9	-142	-240
Utgående ackumulerade avskrivningar 2011-12-31	-599	-67	-453	-1 119
Ingående ackumulerade avskrivningar 2012-01-01	-599	-67	-453	-1 119
Årets avyttringar/utrangeringar	58	-	1	59
Årets valutakursdifferenser	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-107	-17	-225	-350
Utgående ackumulerade avskrivningar 2012-12-31	-648	-84	-677	-1 409

NOT 19 GOODWILL

	2012	2011
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde 1 januari	711	338
Rörelseförvärv	-	371
Valutakursdifferenser	-1	2
Utgående anskaffningsvärde 31 december	710	711

Förvärvade goodwill 2011 371 Mkr kommer från Länsförsäkringar ABs förvärv av Länsförsäkringar Fondliv. Goodwillposten består av kontrakt för nya kunder som beräknas komma efter förvärvet, samt synergieffekter. Av det övriga goodwillvärdet hänför sig 35 Mkr till Länsförsäkringar Gruppliv Försäkrings AB och 144 Mkr till Länsförsäkringar Sak genom förvärv av försäkringsbestånd 2008. Goodwillposten består huvudsakligen av förväntade synergieffekter. Resterande goodwill på 159 (160) Mkr kommer från Försäkringsaktiebolaget Agrias förvärv av det engelska säljbolaget Agria Pet Insurance Ltd 2007. Goodwillposten består av kundrelationer som inte har identifierats, produkter och kunnande i organisationen.

Inga nedskrivningar har gjorts. Värdet på goodwill prövas årligen per 31 december.

	2012	2011
Antaganden vid prövning av värdet		
Långsiktig tillväxt, %	2,0	2,0
Diskonteringsränta, %	7,5	8,0-8,5
Valutakurs SEK/GBP	10,6	10,7

Prövningen är baserad på nyttjandevärdet. Kassaflödesberäkning är gjord för perioden 2013 och framåt och bygger på en prognosperiod om 3-5 år. Därefter extrapoleras kassaflödena med en tillväxttakt på 2 procent. Tillväxtantagandet bygger på erfarenhet och diskonteringsräntan motsvarar avkastningskrav på eget kapital. Värdet för Länsförsäkringar Fondliv bygger på Embedded Value. Detta beräknas utifrån en normal avkastning på förvalt kapital med avdrag för omkostnader och skatt. Kostnaden för att binda kapital har beräknats till 1 procent av fondvärdet. Nuvärdesberäkning har gjorts med ett inflationsantagande om 2 procent och en diskonteringsränta om 8 procent.

NOT 20 ANDRA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR, forts.

	Internt utvecklade IT-system	Förvärvade IT-system	Förvärvade kundbaserade tillgångar	Totalt
Aktiverade utgifter				
Nedskrivningar				
Ingående ackumulerade nedskrivningar 2011-01-01	-95	-29	-	-123
Årets nedskrivningar	-14	-	-	-14
Utgående ackumulerade nedskrivningar 2011-12-31	-108	-29	-	-137
Ingående ackumulerade nedskrivningar 2012-01-01	-108	-29	-	-137
Under året återförda nedskrivningar	5	-	-	5
Utgående ackumulerade nedskrivningar 2012-12-31	-103	-29	-	-132
Redovisat värde den 31 december				
2011	475	148	3 134	3 757
2012	507	128	3 317	3 952

Återstående avskrivningstid är 3 år utom för kundbaserade tillgångar som skrivs av på åtta år. Ett förvärvat ekonomi- och uppföljningssystem med ett bokfört värde på 133 (99) Mkr skrivs av på 15 år på grund av längre beräknad nyttjandeperiod. Anskaffningar gjorda 2011 avseende förvärvade kundbaserade tillgångar om 3 223 Mkr avser Länsförsäkringar ABs förvärv av Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB. Avskrivningstiden är satt till 25 år. Samtliga avskrivningar och nedskrivningar redovisas i resultaträkningen som övriga administrationskostnader. Nedskrivningarna 2011 avser internt utvecklade IT-system i rörelsesegment Skadeförsäkring.

NOT 21 MATERIELLA TILLGÅNGAR

	2012	2011
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde 1 januari	379	353
Avyttringar/utrangeringar	-67	-41
Årets anskaffningar	22	67
Valutakursdifferenser	-0	0
Utgående anskaffningsvärde 31 december	334	379
Avskrivningar		
Ingående ackumulerade avskrivningar 1 januari	-274	-242
Ackumulerade avskrivningar för avyttringar/utrangeringar	61	32
Årets avskrivningar	-41	-64
Valutakursdifferenser	0	-0
Utgående ackumulerade avskrivningar 31 december	-254	-274
Redovisat värde 31 december	80	105

Inga nedskrivningar har gjorts.

NOT 22 RÖRELSEFASTIGHETER

	Efter omvärdering 2012-12-31	Före omvärdering 2012-12-31	Efter omvärdering 2011-12-31	Före omvärdering 2011-12-31
Anskaffningsvärden, omvärderat	2 879	2 821	2 797	2 740
Ackumulerade avskrivningar	-430	-422	-353	-346
Redovisat värde	2 448	2 399	2 444	2 394
Verkligt värde		2 448		2 444
Omvärderat avskrivet anskaffningsvärde			2012	2011
Ingående värde 1 januari			2 444	2 415
Aktiverade förbättringar			31	51
Årets planmässiga avskrivningar före omvärdering			-76	-72
Omvärdering av rörelsefastigheter			49	51
Utgående värde 31 december			2 448	2 444
Historiska anskaffningsvärdet minskade med planmässiga avskrivningar			1 943	1 988
Omvärderingseffekt mot omvärderingsreserv			38	37
Antaganden vid värdering till verkligt värde			2012	2011
Aktuell hyresintäkt/marknadshyra, Mkr			150/158	150/158
Kalkylränta vid diskontering, %			7,9	7,9
Direktavkastningskrav, %			5,8	5,8

Koncernen tillämpar omvärderingsmetoden för koncernens rörelsefastigheter. Fastigheterna har värderats externt av värderingsföretaget CB Richard Ellis. Verkliga värden har beräknats med användande av en ortsprismetod och en avkastningsbaserad kassaflödesmetod per senaste årsskifte. Koncernen har inga lånekostnader för rörelsefastigheterna.

NOT 23 AKTIER I LÄNSFÖRSÄKRINGAR LIV FÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAG (PUBL)

	Organisations- nummer	Säte	Antal andelar	Kapital- andel, %	Eget kapital	Resultat	Bokfört värde 2012-12-31	Bokfört värde 2011-12-31
Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ)	516401-6627	Stockholm	8 000	100	13 833	4 872	308	408

Länsförsäkringar AB äger 100 procent av aktierna i Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB men det konsolideras inte. Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från Länsförsäkringar AB. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Den livförsäkringsverksamhet, som bedrivs enligt ömsesidiga principer genom Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB och vars resultat i sin helhet tillfaller försäkringstagarna, redovisas inte enligt förvärvsmetoden då det inte är möjligt att utöva kontroll i syfte att erhålla ekonomiska fördelar från ett sådant livförsäkringsbolag.

Aktierna i Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB klassificeras som innehav som kan säljas. Då det saknas en aktiv marknad för aktierna kan det verkliga värdet inte beräknas på ett tillförlitligt sätt utifrån en sådan notering. Innehavet värderas därför till anskaffningsvärdet. Årligen görs en prövning av värdet för att se om nedskrivningsbehov föreligger. På grund av minskade synergieffekter efter nyteckningsstoppet i Länsförsäkringar Liv har aktierna skrivits ned med 99,5 Mkr under 2012. Nedskrivningen har redovisats under Kapitalavkastning, netto i resultaträkningen.

Eget kapital och resultat avser Länsförsäkringar Liv-koncernen.

NOT 24 AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

	2012-12-31	2011-12-31
Redovisat värde vid årets ingång	24	23
Andel i intresseföretagets resultat	4	2
Andra förändringar i intresseföretagets egna kapital	-4	-1
Summa aktier och andelar i intresseföretag	24	24

Akkumulerade nedskrivningar uppgår till 4 (4) Mkr.

	Organisations-nummer	Säte	Antal andelar	Kapitalandel, %	Bokfört värde 2012-12-31	Bokfört värde 2011-12-31
Getswish AB	556913-7382	Stockholm	5 000	10,0	0	-
Länsförsäkringsbolagens Fastighets HB Humlegården	916604-6459	Stockholm	188 722	29,1	0	0
Consulting AB Lennermark och Andersson	556131-2223	Örebro	1 582	28,8	13	13
European Alliance Partners Company AG	CH-0203026423-1	Zürich, Schweiz	10 570	14,3	8	8
Svenska Andelshästar AB	556536-9633	Uppsala	400	40,0	1	1
Trofast Veterinärt IT-stöd AB	556598-0983	Hallstahammar	5 000	44,6	3	3
Summa					24	24

Finansiell information i sammandrag avseende intresseföretagen

	2012	2011
Intäkter	52	50
Resultat	4	2
Tillgångar	36	42
Skulder	12	18
Eget kapital	24	24

Beloppen avser enbart koncernens ägarandel i intresseföretagen. Aktierna och andelarna är onoterade. Samtliga intresseföretag tillämpar kalenderår som räkenskapsår. Resultatandel för samtliga intresseföretag ingår i rörelsesegment Kapitalförvaltning.

Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB (publ) anses ha ett betydande inflytande i European Alliance Partners Company AG trots att ägarandelen understiger 20 procent. Anledningen är att Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB (publ) är representerat i bolagets styrelse och därmed har rättighet (men inte skyldighet) att delta i alla beslut som fattas i bolaget, inklusive strategiska frågor och frågor som rör riktlinjer, budget, verksamhetsplaner och liknande. Vidare sker ett stort utbyte av information med bolaget.

NOT 25 FÖRVALTNINGSFASTIGHETER

	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Ytvakansgrad	Direktavkastning	Värdeeffekt
Förvaltningsfastigheter 2012-12-31	-	-	-	-	-
Förvaltningsfastigheter 2011-12-31	11	7	0,0%	2,0%	-21

Redovisning av förvaltningsfastigheter gjordes till verkligt värde. Värdeeffekten avsåg förändring av verkligt värde om direktavkastningskravet höjdes med två procentenheter.

NOT 25 FÖRVALTNINGSFASTIGHETER, forts.

Periodens värdeförändring	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2012	2011	2012	2011
Ingående balans 1 januari	11	11	7	7
Investering i befintliga fastigheter	-	-	-	-
Avyttringar	-11	-	-7	-
Resultat från justeringar av verkligt värde	-	-	-	0
Utgående balans 31 december	-	11	-	7

Fastigheten avyttrades 2012. Fastigheten var en kontorsfastighet belägen i Stockholms kommun. Ingen del av fastigheten användes i den egna rörelsen.

Fastigheten värderades externt av värderingsföretaget CB Ricard Ellis 2011-12-31. Verkligt värde beräknades med användning av ortsprismetoden och en avkastningsbaserad kassaflödesmetod. Kassaflödesmetoden är baserad på nuvärdesberäkning av framtida kassaflöden i form av driftsnetto samt nuvärdet av bedömt restvärde.

Antaganden vid värdering till verkligt värde

	2011
Aktuell hyra/marknadshyra, tkr	572/781
Driftsnetto, tkr	356
Kalkylränta vid diskontering, procent	10
Direktavkastningskrav, procent	8

Påverkan på periodens resultat	2012	2011
Hyresintäkter	0	1
Direkta kostnader för fastigheten som genererat hyresintäkter under perioden (drifts- och underhållskostnader, fastighetsskatt och tomträttsavgifter)	-0	-0

Ovanstående resultatposter redovisas i resultatraden Kapitalavkastning, netto.

NOT 26 UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

	2012-12-31	2011-12-31
Lånefordringar, brutto	150 267	134 295
Nedskrivningar	-325	-284
Lånefordringar, netto	149 942	134 011
Osäkra lånefordringar	298	233
Avstämning av nedskrivningar för kreditförluster	2012	2011
Ingående balans 1 januari	-284	-286
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	103	92
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	3	111
Årets nedskrivning för kreditförluster	-147	-201
Utgående balans 31 december	-325	-284

Lånefordringarna är i sin helhet geografiskt hänförliga till Sverige.

NOT 27 FONDFÖRSÄKRINGSTILLGÅNGAR FÖR VILKA FÖRSÄKRINGSTAGAREN BÄR RISKEN

	2012-12-31	2011-12-31
Aktiebaserade fonder	53 160	44 861
Räntebaserade fonder	9 224	7 304
Summa fondförsäkringstillgångar	62 384	52 165
Upplupet anskaffningsvärde	73 725	55 526

NOT 28 FINANSIELL LEASING

Finansiella leasingavtal fördelade på förfallotidpunkter där koncernen är leasegivare.

	Upp till 1 år	1–5 år	Över 5 år	Totalt
2012-12-31				
Nuvärdet av framtida minimileaseavgifter	2 259	3 529	394	6 182
Ej intjänade finansiella intäkter ¹⁾	364	399	18	781
Bruttoinvestering	2 622	3 928	412	6 963

	Upp till 1 år	1–5 år	Över 5 år	Totalt
2011-12-31				
Nuvärdet av framtida minimileaseavgifter	2 020	3 105	580	5 706
Ej intjänade finansiella intäkter ¹⁾	392	425	42	858
Bruttoinvestering	2 412	3 530	622	6 564

¹⁾ Hänförlig till nuvärdesberäkning.

	2012	2011
Reserv för osäkra fordringar avseende minimileaseavgifter	73	56
Variabel del av leasingavgifter som ingår i årets resultat	–2	19

Finansiell leasing ingår i utlåning till allmänheten.

Det förekommer enstaka leasingkontrakt på kontorsinventarier och bilar där koncernen är leasetagare men beloppen är inte materiella.

NOT 29 AKTIER OCH ANDELAR

Bokförda värden	2012-12-31	2011-12-31
Noterade aktier och andelar	238	309
Onoterade aktier och andelar	710	733
Summa aktier och andelar	948	1 042
	2012-12-31	2011-12-31
Verkligt värde	948	1 042
Anskaffningsvärde	621	647

NOT 30 OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Bokförda värden	2012-12-31	2011-12-31
Statsskuldväxlar	6 297	5 847
Bostadsinstitut	33 800	22 176
Övriga emittenter	4 572	4 008
Summa obligationer och andra räntebärande papper	44 669	32 031
	2012-12-31	2011-12-31
Verkligt värde	44 669	32 031
Upplupet anskaffningsvärde	43 507	30 763
Nominellt värde	40 325	28 628

Samtliga värdepapper är noterade.

NOT 31 BELÅNINGSBARA STATSSKULDFÖRBINDELSER

	2012-12-31	2011-12-31
Bokfört värde		
Svenska staten	4 750	8 341
Tyska staten	472	–
Verkligt värde	5 222	8 341
Upplupet anskaffningsvärde	5 181	7 943
Nominellt värde	4 405	7 458

NOT 32 DERIVAT

	Nominellt belopp		Verkliga värden	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll				
<i>Derivat i säkringsredovisning</i>				
Ränterelaterade	73 625	63 925	1 624	1 378
Valutarelaterade	8 651	10 577	421	454
Erhållna säkerheter CSA	–	–	–193	–266
<i>Övriga derivat</i>				
Ränterelaterade	3 691	330	19	0
Valutarelaterade	1 722	9 394	29	74
Summa derivatinstrument med positiva värden	87 689	84 226	1 900	1 640
Derivatinstrument med negativa värden				
<i>Derivat i säkringsredovisning</i>				
Ränterelaterade	88 930	75 199	1 403	1 571
Valutarelaterade	26 066	11 852	1 619	887
<i>Övriga derivat</i>				
Ränterelaterade	4 960	1 332	73	0
Valutarelaterade	872	9 546	15	226
Summa derivatinstrument med negativa värden	120 828	97 930	3 111	2 684

NOT 33 FÖRÄNDRING AV VERKLIGT VÄRDE FÖR RÄNTESÅKRADE POSTER I SÄKRINGSPORTFÖLJEN

	2012	2011
Tillgångar		
Bokfört värde 1 januari	710	141
Förändringar under året avseende utlåning	168	569
Bokfört värde 31 december	878	710
Skulder		
Bokfört värde 1 januari	1 837	–392
Förändringar under året avseende inlåning	25	4
Förändringar under året avseende upplåning	315	2 225
Bokfört värde 31 december	2 177	1 837

NOT 34 ÖVRIGA FORDRINGAR

	2012-12-31	2011-12-31
Fordringar avseende direktförsäkring	1 126	1 055
Fordringar avseende återförsäkring	156	257
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	63	42
Kundfordringar	347	397
Övriga fordringar	705	565
Summa övriga fordringar	2 397	2 316

NOT 35 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2012-12-31	2011-12-31
Upplupna ränte- och hyresintäkter	2 575	2 218
Förutbetalda anskaffningskostnader	1 067	1 006
Övriga upplupna intäkter	65	126
Övriga förutbetalda kostnader	241	124
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 948	3 474

NOT 36 LIKVIDA MEDEL

	2012-12-31	2011-12-31
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	109	67
Tillgodohavanden hos övriga banker	4 320	3 126
Summa likvida medel	4 429	3 193

NOT 37 EGET KAPITAL

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Bundna reserver	inkl årets totalresultat	
Ingående eget kapital 2011-01-01	725	4 795	4 311	9 831
Årets resultat			208	208
Förändring omräkningsreserv		3	-5	-2
Förändring omvärderingsreserv			51	51
Förändring verkligtvärdereserv			167	167
Skatt på komponenter redovisade i övrigt totalresultat			-57	-57
Summa övrigt totalresultat		3	156	159
Årets totalresultat		3	364	367
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital		-3	3	-
Nyemission	216		2 784	3 000
Utgående eget kapital 2011-12-31	941	4 795	7 462	13 198
Ingående eget kapital 2012-01-01	941	4 795	7 462	13 198
Årets resultat			685	685
Förändring omräkningsreserv		-2	0	-2
Förändring omvärderingsreserv			49	49
Förändring verkligtvärdereserv			-58	-58
Skatt på komponenter redovisade i övrigt totalresultat			39	39
Summa övrigt totalresultat		-2	30	28
Årets totalresultat		-2	715	713
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital		2	-2	-
Utgående eget kapital 2012-12-31	941	4 795	8 176	13 913

Antal aktier	2012	2011
Emitterade per 1 januari	9 407 249	7 250 564
Kontantemission, B-aktier	-	2 155 452
Kontantemission, C-aktier	-	1 233
Emitterade per 31 december	9 407 249	9 407 249

Kvotvärdet per aktie är 100 kronor. Samtliga aktier är stamaktier. Av de emitterade aktierna 31 december 2012 var 1 532 678 A-aktier (med röstvärde 10), 7 869 198 B-aktier och 5 373 C-aktier (med vardera röstvärde 1).

Specifikation över egetkapitalposten Reserver i rapporten över finansiell ställning
 Förändringar i dessa reserver ingår i årets totalresultat

	2012	2011
Omräkningsreserv		
Ingående omräkningsreserv 1 januari	-68	-66
Årets omräkningsdifferenser	-2	-2
Utgående omräkningsreserv 31 december	-69	-68
Omvärderingsreserv		
Ingående omvärderingsreserv 1 januari	286	249
Årets omvärdering av rörelsefastigheter	49	51
Skatt hänförlig till årets omvärdering	-13	-13
Skatt på grund av ändrad skattesats	37	-
Utgående omvärderingsreserv 31 december	359	286
Verkligtvärdereserv		
Ingående verkligtvärdereserv 1 januari	168	45
Årets förändring i verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas	-58	167
Skatt hänförlig till årets förändring	15	-44
Utgående verkligtvärdereserv 31 december	125	168

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än den valuta som koncernens finansiella rapporter presenteras i. Moderbolaget och koncernen presenterar sina finansiella rapporter i svenska kronor.

Omvärderingsreserv

Omvärderingsreserven innehåller värdeförändringar hänförliga till rörelsefastigheter.

Verkligtvärdereserv

Verkligtvärdereserven består av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas fram till dess att tillgången bokas bort från rapporten över finansiell ställning.

Övrigt tillskjutet kapital

Avser eget kapital som är tillskjutet från ägarna. Här ingår överkurser som betalas i samband med emissioner.

Bundna reserver

Bundna reserver får inte minskas genom vinstutdelning. I rapporten över förändringar i eget kapital för koncernen ingår en del av bundna reserver i övrigt tillskjutet kapital och resten i balanserade vinstmedel.

Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat

I balanserade vinstmedel inklusive årets resultat ingår intjänade vinstmedel i moderbolaget, dotterföretag och intresseföretag.

Utdelning

Ingen utdelning är föreslagen för 2012.

Allt kapital som inte behövs för den verksamhet Länsförsäkringar AB bedriver ska över tiden lämnas tillbaka till aktieägarna som utdelning. Av årets resultat efter skatt i koncernen ska 30 procent delas ut om balansen mellan kapitalstyrka och risktagande kan behållas. En förutsättning för utdelning är att kreditbetyget A kan försvaras för koncernens kreditvärderade företag.

NOT 38 EFTERSTÄLLDA SKULDER

	2012-12-31	2011-12-31
Förlagslån med rörlig ränta 3 månader	145	145
Förlagslån med fast ränta	755	755
Summa efterställda skulder	900	900

Samtliga förlagslån 2012-12-31 är noterade och förfaller 2021-12-31. Räntan på de rörliga lånen uppgick 2012-12-31 till 3,8 procent. De bundna lånen löper med en ränta på 5,6 procent.

	2012			2011		
	Brutto	Återförsäkrades andel	Netto	Brutto	Återförsäkrades andel	Netto
Ej intjänade premier						
Ingående balans 1 januari	1 415	40	1 374	1 512	172	1 340
Avsättningar under perioden	-37	-26	-11	-100	-131	31
Valutakursförändring	-10	-0	-10	3	-0	3
Utgående balans 31 december	1 367	14	1 353	1 415	40	1 374
varav skadeförsäkring	1 367	14	1 353	1 415	40	1 374
Kvardröjande risk						
Ingående balans 1 januari	24	1	23	61	16	45
Avsättningar under perioden	-13	-1	-12	-37	-15	-22
Valutakursförändring	0	-	0	-	-	-
Utgående balans 31 december	11	-	11	24	1	23
varav skadeförsäkring	11	-	11	24	1	23
Livförsäkringsavsättning						
Ingående balans 1 januari	5	-	5	4	-	4
Avsättningar under perioden	2	-	2	1	-	1
Inbetalningar	559	-	559	-	-	-
Utbetalningar	-1	-	-1	-	-	-
Kostnadsuttag	-15	-	-15	-	-	-
Kapitalavkastning tillförd livförsäkringsavsättning	1	-	1	-	-	-
Förändring i avsättning på grund av ändrat ränteantagande	27	-	27	-	-	-
Andra förändringar	-203	-	-203	-	-	-
Utgående balans 31 december	375	-	375	5	-	5
varav livförsäkring	375	-	375	5	-	5
Oreglerade skador						
Inträffade och rapporterade skador	8 239	2 308	5 931	8 694	2 293	6 401
Inträffade men ej rapporterade skador	5 695	4 026	1 670	5 523	3 859	1 664
Skadelivräntor	4 678	4	4 674	3 794	-	3 794
Skaderegleringskostnad	313	6	307	348	7	342
Summa ingående balans 1 januari	18 925	6 344	12 582	18 360	6 159	12 201
Periodens avsättning	-133	382	-514	-189	182	-371
Ränteomräkning av avsättning för skadelivräntor	31	-	31	583	-	583
Uppräkning av avsättning för skadelivräntor	35	-	35	108	-	108
Övertagna/överlätna försäkringsbestånd	-	-	-	59	6	53
Valutakursförändring	-30	-8	-22	4	-3	7
Utgående balans 31 december	18 828	6 717	12 111	18 925	6 344	12 582
varav skadeförsäkring	18 538	6 713	11 824	18 601	6 339	12 262
varav livförsäkring	290	4	287	324	4	320
Specifikation av utgående balans oreglerade skador						
Inträffade och rapporterade skador	6 161	2 348	3 812	8 239	2 308	5 931
Inträffade men ej rapporterade skador	7 560	4 361	3 199	5 695	4 026	1 670
Skadelivräntor	4 820	3	4 817	4 678	4	4 674
Skaderegleringskostnad	287	5	283	313	6	307
Summa utgående balans 31 december	18 828	6 717	12 111	18 925	6 344	12 582
Redovisat värde vid årets slut						
varav skadeförsäkring	19 916	6 727	13 188	20 040	6 381	13 660
varav livförsäkring	666	4	662	329	4	325
Avvecklingsresultat skadeförsäkring	169	-14	155	222	-35	186

NOT 40 AVSÄTTNING FÖR LIVFÖRSÄKRINGAR FÖR VILKA FÖRSÄKRINGSTAGAREN BÄR PLACERINGSRISKEN

Fondförsäkringsåtaganden	2012-12-31	2011-12-31
Ingående balans	52 168	–
Förvärv av koncernbolag	–	51 779
Inbetalningar	8 135	1 137
Annullationer och återköp	–962	–127
Utbetalda ersättningar	–1 061	–160
Kostnadsuttag	–441	–63
Värdeförändring	4 746	–400
Avkastningsskatt	–206	–
Andra förändringar	11	2
Utgående balans fondförsäkringsåtaganden	62 390	52 168
Villkorad återbäring	190	–
Summa	62 580	52 168

NOT 41 UPPSKJUTNA SKATTEFORDRINGAR OCH SKATTESKULDER

Redovisade uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kan hänföras till följande:

	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Immateriella tillgångar	–9	–	30	42	22	42
Fastigheter	–	–1	247	280	247	280
Finansiella tillgångar	–2	–	71	77	69	77
Fordringar	–8	–	20	2	12	2
Andra tillgångar	0	–1	–	0	0	–1
Skulder	–29	–31	1	–	–28	–31
Underskottsavdrag	0	–158	–	–	0	–158
Obeskattade reserver	–	–	455	491	455	491
Uppskjuten skattefordran (–) /uppskjuten skatteskuld (+)	–48	–190	825	892	776	701
Kvittning	26	42	–26	–42	–	–
Netto uppskjuten skattefordran (–) /uppskjuten skatteskuld (+)	–22	–148	799	850	776	701

Koncernen har inga temporära skillnader med skattemässig effekt i koncern- och intresseföretag. Uppskjutna skattefordringar har redovisats för de skattemässiga underskotten. Underskotten beräknas kunna utnyttjas inom ett år.

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

2012	Belopp vid årets ingång	Valuta-omräkning	Redovisat över resultaträkning	Redovisat i övrigt totalresultat	Belopp vid årets utgång
Immateriella tillgångar	42	0	–20	–	22
Fastigheter	280	–	–8	–24	247
Finansiella tillgångar	77	–	–8	–	69
Fordringar	2	–	10	–	12
Andra tillgångar	–1	0	0	–	0
Skulder	–31	–	3	–	–28
Underskottsavdrag	–158	–	158	–	0
Obeskattade reserver	491	–	–36	–	455
Uppskjuten skattefordran (–) /skatteskuld (+)	701	0	99	–24	776

2011	Belopp vid årets ingång	Rörelse-förvärv	Valuta-omräkning	Redovisat över resultaträkning	Redovisat i övrigt totalresultat	Redovisat i eget kapital	Belopp vid årets utgång
Immateriella tillgångar	61	–	0	–28	–	8	42
Fastigheter	275	–	–	–9	13	–	280
Finansiella tillgångar	83	–	–	10	–	–16	77
Fordringar	–	–	–	2	–	–	2
Andra tillgångar	–1	–	–	0	–	–	–1
Skulder	–39	–	–	8	–	–	–31
Underskottsavdrag	–202	–101	–	145	–	–	–158
Obeskattade reserver	491	–	–	–	–	–	491
Uppskjuten skattefordran (–) /skatteskuld (+)	668	–101	0	129	13	–8	701

NOT 42 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	2012-12-31	2011-12-31
Avsättning till pension	49	49
Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtal	59	62
Avsättning för åtagande enligt avtal	22	89
Övriga avsättningar	45	30
Summa övriga avsättningar	175	230
Avsättning för åtagande enligt avtal	2012	2011
Redovisat värde 1 januari	89	145
Avsättningar som gjorts under året	83	13
Belopp som tagits i anspråk under året	-150	-69
Outnyttjade belopp som har återförts under året	-1	-
Redovisat värde 31 december	22	89

Förmånsbestämda pensionsplaner

Inom koncernen finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Utöver denna plan finns ett antal mindre planer som nästan enbart omfattar anställda som redan uppnått pensionsåldern. Dessa planer omfattar ålderspension samt i en del fall även efterlevandepension. Pensionsbeloppen utgår i förhållande till slutlönen vid pensioneringen och är i de allra flesta fall livsvariga. I de fall uppräknings av pensionen är avtalad följer koncernen de normer som Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) tillämpar.

	2012-12-31	2011-12-31
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förpliktelser	20	27
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	-16	-16
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	50	40
Begränsningsbelopp på grund av planens utformning	10	10
Nuvärdet av nettoförpliktelser	65	61
Oredovisade ackumulerade aktuariella vinster (+) och förluster (-)	-2	10
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i rapporten över finansiell ställning	63	71
Avsättning särskild löneskatt	27	19
Övrig pensionsavsättning	12	15
Summa	102	105
Nettobeloppet redovisas i följande poster i rapporten över finansiell ställning		
Övriga avsättningar	108	111
Övriga fordringar	-6	-6
Summa	102	105

	2012	2011
Förändring av nettoskulden som redovisas i rapporten över finansiell ställning		
Ingående skuld 1 januari	71	82
Årets pensionskostnad enligt specifikation nedan	17	7
Reglering	-25	-19
Utgående netto 31 december enligt rapporten över finansiell ställning	63	71
Förändringar av nuvärdet totalt för förmånsbestämda planer		
Förpliktelse för förmånsbestämda planer 1 januari	67	71
Kostnad för tjänstgöring innevarande period	1	1
Räntekostnad	1	2
Utbetalda ersättningar	-9	-11
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	10	5
Förpliktelse totalt för förmånsbestämda planer 31 december	70	67

	2012	2011
Förändring av förvaltningstillgångarnas verkliga värde		
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde 1 januari	16	17
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-0	-0
Skilnad mellan förväntad och verklig avkastning (aktuariellt resultat)	-0	-0
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde 31 december	16	16

Förvaltningstillgångarnas sammansättning		
Andelar i räntefonder	17	17
Kassa och bank	2	2
Andra tillgångar	0	0
Skulder	-4	-3
Summa	16	16

Kostnad redovisad i resultaträkningen		
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	1	1
Räntekostnad	1	2
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-0	-0
Effekter av reduceringar och regleringar	16	4
Summa nettokostnad i resultaträkningen	17	7

Kostnaden redovisas i följande rader i resultaträkningen		
Personalkostnader	17	7

Väsentliga beräkningsantaganden		
Diskonteringsränta	2,3%	1,1%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-	2,0%
Förväntad löneökningstakt	2,5%	3,0%
Andel som bedöms utnyttja avtalet att gå i pension vid 62 års ålder	30%	20%

	2012	2011	2010	2009	2008
Historisk information					
Nuvärde av förmånsbestämd förpliktelse	70	67	71	70	92
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	-16	-16	-17	-17	-23
Överskott/Underskott i planen	55	51	54	53	69
Erfarenhetsbaserad justering avseende förvaltningstillgångarna	0	1	0	-	-
Erfarenhetsbaserad justering avseende de förmånsbestämda förpliktelserna	1	1	5	11	13

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Avgiftsbestämda pensionsplaner är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. FPK har inte möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 IAS19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

	2012	2011
Kostnader för avgiftsbestämda planer	199	168

NOT 43 EMITTERADE VÄRDEPAPPER

	2012-12-31	2011-12-31
Certifikat	5 004	4 622
Obligationslån ¹⁾	110 396	95 691
Uttällda postväxlar	76	77
Summa emitterade värdepapper	115 476	100 391
Återstående löptid högst 1 år	19 797	19 401
Återstående löptid mer än 1 år	95 679	80 990

¹⁾ Säkerställda obligationer uppgår i koncernen till 90 962 (85 396) Mkr.

NOT 44 INLÅNING FRÅN ALLMÄNHETEN

	2012-12-31	2011-12-31
Inlåning från försäkringsföretag	3 710	2 061
Inlåning från hushåll	53 221	43 247
Inlåning från övrig svensk allmänhet	4 970	4 015
Summa inlåning från allmänheten	61 901	49 323

NOT 45 SKULDER TILL KREDITINSTITUT

	2012-12-31	2011-12-31
Svenska banker	11	3 738
Övriga svenska kreditinstitut	1 052	254
Summa skulder till kreditinstitut	1 063	3 992

Äkta återköpstransaktioner uppgick till 576 (1 938) Mkr.

NOT 46 ÖVRIGA SKULDER

	2012-12-31	2011-12-31
Skulder avseende direktförsäkring	664	634
Skulder avseende återförsäkring	312	258
Depåer från återförsäkrare	30	29
Leverantörsskulder	245	234
Skulder till Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB	1 216	1 062
Övriga skulder	954	607
Summa övriga skulder	3 421	2 824

NOT 47 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2012-12-31	2011-12-31
Upplupna räntekostnader	3 322	3 129
Övriga upplupna kostnader	843	580
Förutbetalda leasinghyror	260	438
Övriga förutbetalda intäkter	472	310
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 897	4 457

NOT 48 STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

	2012-12-31	2011-12-31
Ställda säkerheter		
Registerförda placeringstillgångar för försäkringstagares räkning, totalt	79 189	67 730
Pantsatta värdepapper i Riksbanken	1 900	1 900
Pantsatta värdepapper hos Euroclear	850	850
Pantsatta aktier i dotterbolag	1 843	1 982
Lånefordringar, säkerställda obligationer	95 530	84 428
Lämnade säkerheter till följd av återköpsavtal	576	1 938
Övriga säkerheter för värdepapper	15	15
Obligationer	–	188
Företagsinteckningar, intressebolag	0	0
Summa ställda säkerheter	179 903	159 031
Eventualförpliktelser		
Garantiförbindelser	55	35
Delägare i Utile Dulci 2 HB	5	16
Förtida uttag vid 62 års ålder enligt pensionsavtal, 70 (80)%	157	249
Letters of Credit	–	2
Summa eventualförpliktelser	217	302
Andra åtaganden		
Beviljade men ej utbetalda lån	6 437	5 115
Beviljade men ej utnyttjade räkningskrediter	2 098	2 097
Beviljade men ej utnyttjade kortkrediter	961	933
Summa andra åtaganden	9 496	8 146

Registerförda tillgångar följer reglerna i försäkringsrörelselagen. I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har bolaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är skuldtäckta enligt försäkringsrörelselagen.

Utlåning till allmänheten har ställts som säkerhet för emitterade säkerställda obligationer och bostadsobligationer. I händelse av bolagets obestånd har innehavarna av obligationerna förmånsrätt i de tillgångar som är registrerade som säkerhetsmassa.

Övriga pantsatta värdepapper övergår till pantinnehavaren i händelse av konkurs.

Vid fastställande av eventualförpliktelse för förtida uttag enligt pensionsavtal har ett antagande om hur många som kommer att utnyttja avtalet gjorts, antagandet är baserat på historiska uppgifter. Pensionsavtalet löper ut 2017.

NOT 49 FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGS- OCH REGLERINGSTIDER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	2012-12-31			2011-12-31		
	Inom 12 månader	Efter 12 månader	Totalt	Inom 12 månader	Efter 12 månader	Totalt
Belopp som förväntas återvinnas						
Tillgångar						
Goodwill	–	710	710	–	711	711
Andra immateriella tillgångar	309	3 643	3 952	224	3 842	4 066
Uppskjuten skattefordran	14	8	22	148	–	148
Materiella tillgångar	67	13	80	64	42	105
Rörelsefastigheter	76	2 372	2 448	72	2 373	2 444
Aktier i Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB	–	308	308	–	408	408
Aktier och andelar i intresseföretag	–	24	24	–	24	24
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	549	6 182	6 731	6 381	5	6 385
Förvaltningsfastigheter	–	–	–	–	7	7
Utlåning till allmänheten	12 885	137 056	149 942	8 303	125 708	134 011
Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken	3 388	58 996	62 384	2 562	49 603	52 165
Aktier och andelar	474	474	948	521	521	1 042
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	8 267	36 403	44 669	2 424	29 606	32 031
Belåningsbara statsskuldförbindelser	472	4 751	5 222	5 521	2 821	8 341
Derivat	199	1 701	1 900	149	1 492	1 640
Värdeförändring säkringsportföljer	–	878	878	–	710	710
Övriga fordringar	2 326	71	2 397	2 151	165	2 316
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 168	780	3 948	2 701	774	3 474
Likvida medel	4 429	–	4 429	3 193	–	3 193
Summa tillgångar	36 623	254 372	290 994	34 412	218 811	253 223
	2012-12-31			2011-12-31		
	Inom 12 månader	Efter 12 månader	Totalt	Inom 12 månader	Efter 12 månader	Totalt
Belopp som förväntas regleras						
Skulder						
Efterställda skulder	–	900	900	–	900	900
Försäkringstekniska avsättningar	3 028	17 554	20 582	7 087	13 282	20 369
Fondförsäkringsåtaganden för vilka försäkringstagaren bär risken	3 334	59 246	62 580	2 508	49 661	52 168
Uppskjuten skatteskuld	5	794	799	–	850	850
Övriga avsättningar	1	174	175	16	214	230
Emitterade värdepapper	32 019	83 457	115 476	26 336	74 055	100 391
Inlåning från allmänheten	7 777	54 124	61 901	8 058	41 265	49 323
Skulder till kreditinstitut	1 063	–	1 063	2 192	1 800	3 992
Derivat	225	2 885	3 111	335	2 349	2 684
Värdeförändring säkringsportföljer	–	2 177	2 177	–	1 837	1 837
Övriga skulder	3 421	–	3 421	2 824	–	2 824
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	4 880	17	4 897	4 457	–	4 457
Summa skulder	55 753	221 329	277 082	53 813	186 212	240 025

NOT 50 TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER KATEGORI

2012-12-31	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Summa	Verkligt värde
	Lånefordringar och kundfordringar	Finansiella tillgångar värderade enligt Fair-value option	Innehav för handels-ändamål	Derivat som används i sÄkrings-redovisning	Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar		
Tillgångar								
Goodwill						710	710	
Andra immateriella tillgångar						3 952	3 952	
Uppskjuten skattefordran						22	22	
Materiella tillgångar						80	80	
Rörelsefastigheter						2 448	2 448	
Aktier i Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB					308		308	308
Aktier och andelar i intresseföretag						24	24	
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar						6 731	6 731	
Förvaltningsfastigheter								–
Utlåning till allmänheten	149 942						149 942	144 570
Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken		62 384					62 384	62 384
Aktier och andelar		937			11	0	948	948
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		11 984			32 685		44 669	44 669
Belåningsbara statsskuldförbindelser					5 222		5 222	5 222
Derivat			48	1 853			1 900	1 900
Värdeförändring sÄkringsportföljer						878	878	878
Övriga fordringar	967					1 430	2 397	2 397
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	285	89				3 574	3 948	3 948
Likvida medel	4 429						4 429	4 429
Summa tillgångar	155 623	75 394	48	1 853	38 226	19 850	290 994	

	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					Summa	Verkligt värde
	Finansiella tillgångar värderade enligt Fair- value option	Innehav för handels- ändamål	Derivat som används i sÄkrings- redovisning	Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder		
Skulder							
EfterstÄllda skulder				900		900	900
Försäkringstekniska avsättningar					20 582	20 582	
FondförsäkringsÄtaganden för vilka försäkringstagaren bär risken	62 580					62 580	62 580
Uppskjuten skatteskuld					799	799	
Övriga avsättningar					175	175	
Emitterade värdepapper				115 476		115 476	121 806
Inlåning från allmänheten				61 901		61 901	62 871
Skulder till kreditinstitut				1 063		1 063	1 063
Derivat		88	3 022			3 111	3 111
Värdeförändring sÄkringsportföljer					2 177	2 177	2 177
Övriga skulder				1 536	1 886	3 421	3 421
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter				405	4 492	4 897	4 897
Summa skulder	62 580	88	3 022	181 282	30 110	277 081	

NOT 50 TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER KATEGORI, forts.

2011-12-31	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Summa	Verkligt värde
	Lånefordringar och kundfordringar	Finansiella tillgångar värderade enligt Fair-value option	Innehav för handelsändamål	Derivat som används i sÄkringsredovisning	Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar		
Tillgångar								
Goodwill						711	711	
Andra immateriella tillgångar						4 066	4 066	
Uppskjuten skattefordran						148	148	
Materiella tillgångar						105	105	
Rörelsefastigheter						2 444	2 444	
Aktier i Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB					408		408	408
Aktier och andelar i intresseföretag						24	24	
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar						6 385	6 385	
Förvaltningsfastigheter						7	7	
Utlåning till allmänheten	134 011						134 011	125 352
Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken		52 165					52 165	52 165
Aktier och andelar		1 032			10		1 042	1 042
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		11 402			20 628		32 031	32 031
Belåningsbara statsskuldförbindelser					8 341		8 341	8 341
Derivat			74	1 567			1 640	1 640
Värdeförändring sÄkringsportföljer	710						710	710
Övriga fordringar	963				1	1 352	2 316	2 316
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	103	33		1 395	694	1 250	3 474	3 474
Likvida medel	3 183					11	3 193	3 193
Summa tillgångar	138 970	64 632	74	2 962	30 083	16 504	253 223	

	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder	Summa	Verkligt värde
	Finansiella tillgångar värderade enligt Fair- value option	Innehav för handels- ändamål	Derivat som används i sÄkrings- redovisning				
Skulder							
EfterstÄllda skulder				900		900	900
Försäkringstekniska avsättningar					20 369	20 369	
FondförsäkringsÄtaganden för vilka försäkringstagaren bär risken	52 168					52 168	52 168
Uppskjuten skatteskuld					850	850	
Övriga avsättningar					230	230	
Emitterade värdepapper				100 391		100 391	100 419
Inlåning från allmänheten				49 323		49 323	49 349
Skulder till kreditinstitut				3 992		3 992	3 992
Derivat		226	2 458			2 684	2 684
Värdeförändring sÄkringsportföljer				1 837		1 837	1 837
Övriga skulder				1 350	1 475	2 824	2 824
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			1 038	2 380	1 039	4 457	4 457
Summa skulder	52 168	226	3 496	160 172	23 963	240 025	

Värdering av Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB framgår av not 23. Värderingsmetod för aktier, obligationer, statsskuldförbindelser och derivat som redovisas till verkligt värde beskrivs i not 51.

Verkligt värde på bunden utlåning och inlåning har beräknats med diskontering av förväntade framtida kassaflöden med de kundräntor inklusive rabatter som gÄllde 31 december. Diskonteringsräntan har satts till den aktuella räntan för utlåning respektive inlåning. För utlåning med rörlig ränta anses verkligt värde motsvara bokfört värde. Emitterade värdepapper har redovisats till upplupet anskaffningsvärde, det verkliga värdet baseras på noterat pris om sådant finns annars görs beräkning på samma sätt som för in- och utlåning. Övriga finansiella tillgångar och skulder har redovisats till anskaffningsvärde. För dessa har anskaffningsvärdet bedömts vara en god approximation för det verkliga värdet på grund av kort återstående löptid.

NOT 51 VÄRDERINGSMETODER FÖR VERKLIGT VÄRDE

Tillämpade värderingsmetoder per klass av finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde

	Instrument med publi- cerade pris- noteringar (nivå 1)	Värderings- tekniker baserade på observerbara marknadsdata (nivå 2)	Värderings- tekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (nivå 3)	Totalt
2012-12-31				
Tillgångar				
Fondförsäkringstillgångar	62 384	–	–	62 384
Aktier och andelar	239	402	307	948
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	44 669	–	–	44 669
Belåningsbara statsskuldförbindelser	5 222	–	–	5 222
Derivat	1	1 899	–	1 900
Skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	–	62 580	–	62 580
Derivat	0	3 111	–	3 111

	Instrument med publi- cerade pris- noteringar (nivå 1)	Värderings- tekniker baserade på observerbara marknadsdata (nivå 2)	Värderings- tekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (nivå 3)	Totalt
2011-12-31				
Tillgångar				
Fondförsäkringstillgångar	52 165	–	–	52 165
Aktier och andelar	309	385	348	1 042
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	32 031	–	–	32 031
Belåningsbara statsskuldförbindelser	8 342	–	–	8 342
Derivat	0	1 640	–	1 640
Skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	–	52 168	–	52 168
Derivat	0	2 684	–	2 684

Förändring nivå 3	Aktier och andelar
Ingående balans 2011-01-01	426
Överfört från nivå 2 till nivå 3	–
Avyttringar	–0
Redovisat i årets resultat	–78
Utgående balans 2011-12-31	348
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2011-12-31	–78
Ingående balans 2012-01-01	348
Överfört från nivå 2 till nivå 3	–
Förvärv	1
Avyttringar	–0
Redovisat i årets resultat	–41
Utgående balans 2012-12-31	307
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2012-12-31	–41

Det har inte skett några väsentliga överföringar mellan nivå 1 och nivå 2 under 2012.

I nivå 3 värderas större enskilda onoterade investeringar av oberoende extern part. Mindre innehav värderas till eget kapital per aktie utifrån senaste bolagsrapport. Avlistade bolag på obestånd värderas till noll, om annan notering inte kan hittas. För innehav i Private Equity-fonder erhålls värderingsunderlag kvartalsvis från varje fond, värderingen följer riktlinjer från European Private Equity & Venture Capital Association. Värderingsunderlagen vidimeras årligen av respektive fonds externa revisorer.

Den största enskilda tillgången i nivå 3 hade 2012-12-31 värdet 261 (303) Mkr.

Vinster och förluster redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, netto. För ytterligare upplysningar om bestämning av verkligt värde se not 1 Redovisningsprinciper.

NOT 52 UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÄENDE

De 23 länsförsäkringsbolagen har valt att organisera den gemensamma verksamheten i Länsförsäkringar AB-koncernen. Koncernen har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen, som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom Länsförsäkringar.

Som närstående juridiska personer till Länsförsäkringar AB-koncernen räknas Länsförsäkringar Liv-koncernens bolag, samtliga intressebolag, Länsförsäkringar Mäklarservice AB, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB, Länsförsäkringar PE Holding AB (publ) de 23 länsförsäkringsbolagen med dotterbolag samt 14 socken- och häradsbolag. Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB förvärvades under 2011 från Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Fram till förvärvsdatum 2011 redovisas närståendetransaktioner mot Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB som närståendetransaktioner mot Länsförsäkringar Liv-koncernen. Transaktioner efter förvärvsdatum är koncerninternt. Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter och ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa personer.

Principer för transaktioner

Transaktioner mellan närstående förekommer av såväl engångskaraktär som av löpande karaktär.

Till transaktioner av engångskaraktär hör köp och försäljning av tillgångar och liknande transaktioner. De är av begränsad omfattning. Transaktioner av engångskaraktär ska grundas på skriftliga avtal med en omfattning som följer marknadsmässig standard och med marknadsmässiga villkor.

Till transaktioner av löpande karaktär hör varor och tjänster som tillhandahålls för bolagen inom Länsförsäkringar AB-koncernen samt gentemot länsförsäkringsgruppen avseende utförandet av utvecklingsprojekt och service. Transaktioner av denna karaktär ska följa fastställda rutiner enligt nedan.

Prissättning

Prissättningen för affärsverksamheten är gjord på marknadsmässiga villkor. Prissättningen för serviceverksamheten inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnaderna rättvist inom länsförsäkringsgruppen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel.

Beredning och beslut

Företagsledningen inom Länsförsäkringar AB bereder tillsammans med ett serviceråd med representanter från länsförsäkringsbolagen servicenivå och prislista för försäljning av varor och tjänster till närstående bolag. Med utgångspunkt från denna beredning tar styrelsen för Länsförsäkringar AB beslut om servicenivå och prislista gentemot närstående bolag.

Närståendetransaktioner i koncernen 2012

Länsförsäkringsbolag, socken- och häradsbolag
Länsförsäkringar AB ägs till 100 procent av de 23 länsförsäkringsbolagen med dotterbolag och 14 socken- och häradsbolag. En stor del av koncernens kundkontakt sker genom de lokala länsförsäkringsbolagen, socken- och häradsbolagen. I provisionsöverenskommelser mellan dessa parter regleras ersättning för förmedling av Länsförsäkringar AB-koncernens försäkringsprodukter. Provisioner utgår även till länsförsäkringsbolagen för deras arbete med Länsförsäkringar Banks, Länsförsäkringar Hypoteks och Länsförsäkringar Fondförvaltnings kundrelaterade frågor inom respektive länsförsäkringsbolags geografiska verksamhetsområde. Uppdraget och ersättning regleras i samarbetsavtal mellan parterna. Denna lösning skapar en unik lokal närvaro och marknadskännedom.

Länsförsäkringar AB-koncernen hanterar och avräknar länsförsäkringsgruppens interna och externa återförsäkring. Koncernen utför även utvecklingsprojekt och service åt länsförsäkringsbolagen inom en rad områden, exempelvis personskadereglering, jurist- och aktuarie-tjänster, produkt- och konceptutveckling samt utveckling av IT-stöd och andra IT-tjänster.

Länsförsäkringar Mäklarservice AB

Länsförsäkringar Mäklarservice AB ägs gemensamt av länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak. Bolaget arbetar på uppdrag av 19 länsförsäkringsbolag samt Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB inom sakförsäkring och på uppdrag av samtliga 23 länsförsäkringsbolag inom livförsäkring genom ett antal regionala mäklardiskar.

Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB

Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB ägs till 100 procent av Länsförsäkringar AB-koncernen. Verksamheten bedrivs enligt ömsesidiga principer och konsolideras därför inte i Länsförsäkringar AB.

Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB köper utveckling och service av Länsförsäkringar AB. Serviceverksamhetens huvuduppgift ska vara att ge service huvudsakligen inom områdena affärsanalys, ekonomi, kontorsservice, HR och kommunikation.

Närståendetransaktioner 2012

	Intäkter	Kostnader	Fordringar	Skulder	Åtaganden
Intresseföretag	3	–	–	–	–
Länsförsäkringar Liv-koncernen	489	76	401	1 514	1 733
Ågare					
Länsförsäkringsbolag	1 282	1 448	6 399	9 012	–
Övriga närstående					
Länsförsäkringar Mäklarservice AB	22	10	0	21	–
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB	0	–	–	–	–
Övriga	3	2	–	2	–
	25	12	0	23	–

NOT 52 UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÄENDE, forts.**Ränteutgifter och räntekostnader 2012**

	Ränteutgift	Räntekostnad
Länsförsäkringsbolag	1	22
Länsförsäkringar Liv-koncernen	–	162
Övriga närstående	–	0

Närståendetransaktioner 2011

	Intäkter	Kostnader	Fordringar	Skulder	Åtaganden
Intresseföretag	1	–	–	–	–
Länsförsäkringar Liv-koncernen	608	–320	63	1 154	2 082

Ägare

Länsförsäkringsbolag	1 330	–1 002	6 101	7 927	–
----------------------	-------	--------	-------	-------	---

Övriga närstående

Länsförsäkringar Mäklarservice AB, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB	24	–16	0	23	–
--	----	-----	---	----	---

Ränteutgifter och räntekostnader 2011

	Ränteutgift	Räntekostnad
Länsförsäkringsbolag	0	–35
Länsförsäkringar Liv-koncernen	–	–10
Övriga närstående	1	–1

Fordringar och skulder mot länsförsäkringsbolag inkluderar försäkringstekniska avsättningar.

Avtal

Ersättningar till närstående nyckelpersoner såsom styrelseledamöter och ledande befattningshavare framgår av not 13 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar. I övrigt förekommer inga transaktioner mellan dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner.

Andra väsentliga avtal för Länsförsäkringar AB koncernen utgörs av avtal med Länsförsäkringar Mäklarservice om försäljning samt med Humlegården Fastigheter AB om förvaltning av Utile Dulci 2 HB.

Transaktioner mellan Länsförsäkringar AB-koncernen och dess styrelse och ledning

Ersättningar till närstående nyckelpersoner såsom styrelseledamöter och ledande befattningshavare framgår av not 13 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar. I övrigt förekommer inga transaktioner mellan dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner.

För Livkoncernens transaktioner med närstående hänvisas till Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolags årsredovisning för 2012.

NOT 53 KONCERNFÖRETAG

Innehav i direkt och indirekt ägda dotterföretag	Dotterföretagets säte, land	Ägarandel i %	
		2012-12-31	2011-12-31
Agria International Försäkrings AB	Sverige	100	100
Agria Pet Insurance Ltd	Storbritannien	100	100
Försäkringsaktiebolaget Agria (publ)	Sverige	100	100
LF Sak Fastighets AB	Sverige	100	100
Länsförsäkringar Bank AB (publ)	Sverige	100	100
Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ)	Sverige	100	100
Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB (publ)	Sverige	100	100
Länsförsäkringar Grupplivförsäkrings AB	Sverige	100	100
Länsförsäkringar Hypotek AB (publ)	Sverige	100	100
Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB (publ)	Sverige	100	100
Utile Dulci 2 HB	Sverige	100	100
Wasa Kredit AB	Sverige	100	100

Med ägarandel avses andel av kapitalet, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

NOT 54 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR TILL RAPPORT ÖVER KASSAFLÖDEN

	2012	2011
Betalda räntor och erhållen utdelning		
Erhållen utdelning	20	9
Erhållen ränta	401	588
Erlagd ränta	–73	–81
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar av tillgångar	498	415
Orealiserade vinster/förluster på placeringstillgångar	–3 522	–418
Realisationsresultat i tillgångar	0	–2
Nedskrivning Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag	100	107
Försäkringstekniska avsättningar efter avgiven återförsäkring	10 279	394
Avsättning till pensioner	42	15
Övriga avsättningar	–97	–77
Andra ej likviditetspåverkande resultatposter	–8	–6
Summa	7 292	428

	2012	2011
Förvärv av dotterföretag		
Förvärvade tillgångar och skulder		
Finansiella tillgångar	–	124
Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risken	–	51 780
Rörelsefordringar	–	1 730
Likvida medel	–	7
Summa tillgångar	–	53 640
Fondförsäkringsåtaganden för vilka försäkringstagaren bär risken	–	51 779
Rörelseskulder	–	601
Summa skulder	–	52 380
Utbetald köpeskilling	–	4 400
Avgår förvärvade likvida medel	–	–7
Påverkan på likvida medel	–	4 394
Likvida medel		
Kassa och bank	4 429	3 193

Outnyttjade kreditmöjligheter uppgår till – (50) Mkr.

NOT 55 HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

På extra bolagsstämma i Länsförsäkringar AB 23 januari 2013 har ägarna beslutat om en nyemission om 500 Mkr, vilket innebär att ägarna, det vill säga länsförsäkringsbolagen och socken- och häradsbolagen, skjuter till kapital. Skälen för nyemissionen är att stärka Länsförsäkringar ABs finansiella grund för fortsatta satsningar inom bank och försäkring. Emissionen ska även stärka Länsförsäkringar Banks kapitalbas med syfte att möta de nya kapitalkraven som ställs på ledande svenska banker.

NOT 56 UPPGIFTER OM MODERBOLAGET

Länsförsäkringar AB är ett svensktregistrerat aktiebolag med säte i Stockholm.

Organisationsnummer 556549-7020

Adressen till kontoret är Tegeluddsvägen 11–13.
Postadressen är 106 50 Stockholm.

Koncernredovisningen för år 2012 består av moderbolaget och dess dotterbolag. I Länsförsäkringar AB-koncernen ingår även ägd andel av intresseföretag.

Länsförsäkringar AB ägs till 100 procent av 23 länsförsäkringsbolag och 14 socken- och häradsbolag.

FINANSIELLA RAPPORTER MODERBOLAGET

Resultaträkning för moderbolaget	87	Not 16 Andra långfristiga värdepappersinnehav	95
Balansräkning för moderbolaget	87	Not 17 Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder	96
Rapport över förändringar i eget kapital för moderbolaget ...	89	Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	96
Kassaflödesanalys för moderbolaget	89	Not 19 Kortfristiga placeringar	96
Not 1 Redovisningsprinciper	90	Not 20 Eget kapital	97
Not 2 Risker och riskhantering	91	Not 21 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	97
Not 3 Nettoomsättning	91	Not 22 Övriga avsättningar	97
Not 4 Externa kostnader	91	Not 23 Skulder till kreditinstitut	97
Not 5 Operationell leasing	91	Not 24 Emitterade värdepapper	97
Not 6 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	91	Not 25 Derivat	98
Not 7 Arvoden och kostnadsersättningar till revisorer	93	Not 26 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	98
Not 8 Resultat från andelar i koncernföretag	93	Not 27 Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	98
Not 9 Ränteintäkter och liknande resultatposter	93	Not 28 Förväntade återvinnings- och regleringstider på tillgångar, avsättningar och skulder	98
Not 10 Räntekostnader och liknande resultatposter	93	Not 29 Upplysningar om närstående	99
Not 11 Skatt	94	Not 30 Tilläggsupplysningar till kassaflödesanalys	99
Not 12 Immateriella anläggningstillgångar	94	Not 31 Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen	99
Not 13 Materiella anläggningstillgångar	94	Not 32 Händelser efter balansdagen	99
Not 14 Aktier och andelar i koncernföretag	95		
Not 15 Lån till koncernföretag	95		

Resultaträkning för moderbolaget

Mkr	Not	2012	2011
Nettoomsättning	3	2 462	2 525
Rörelsens kostnader			
Externa kostnader	4, 5, 7	-1 619	-1 803
Personalkostnader	6	-850	-818
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	12,13	-66	-58
Rörelseresultat		-73	-154
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernbolag	8	438	703
Ränteintäkter och liknande resultatposter	9	39	55
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	-206	-131
Resultat efter finansiella poster		198	473
Skatt	11	6	3
Årets resultat		204	476

Årets resultat överensstämmer med årets totalresultat.

Balansräkning för moderbolaget

Mkr	Not	2012-12-31	2011-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	12	130	146
Materiella anläggningstillgångar	13	259	287
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar i koncernbolag	14	14 956	14 114
Lån till koncernbolag	15	290	290
Andra långfristiga värdepappersinnehav	16	314	423
Summa finansiella anläggningstillgångar		15 561	14 827
Summa anläggningstillgångar		15 949	15 259
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos koncernbolag	29	232	699
Fordringar hos övriga närstående	29	314	345
Övriga fordringar		42	42
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	55	69
Summa kortfristiga fordringar		643	1 155
Kortfristiga placeringar	19	201	412
Kassa och bank		1 229	1 077
Summa omsättningstillgångar		2 073	2 644
Summa tillgångar	28	18 022	17 903

Balansräkning för moderbolaget, forts.

Mkr	Not	2012-12-31	2011-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	20		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital		941	941
Reservfond		4 801	4 801
Summa bundet eget kapital		5 742	5 742
<i>Fritt eget kapital</i>			
Överkursfond		3 973	3 973
Balanserat resultat		3 550	3 074
Årets resultat		204	476
Summa fritt eget kapital		7 726	7 522
Summa eget kapital		13 468	13 264
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	53	45
Övriga avsättningar	22	28	19
Summa avsättningar		82	64
Långfristiga skulder			
Emitterade värdepapper	24	2195	–
Derivat	25	0	–
Uppskjuten skatteskuld	17	5	11
Skulder till kreditinstitut	23	–	1 800
Skulder till övriga närstående bolag	29	566	663
Summa långfristiga skulder		2 765	2 474
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		130	177
Skulder till koncernbolag	29	1 067	1 486
Skulder till övriga närstående bolag	29	242	199
Övriga skulder		18	14
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	249	225
Summa kortfristiga skulder		1 707	2 101
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	28	18 022	17 903
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	27		
Ställda säkerheter		1 733	1 982
Ansvarsförbindelser		129	121
		1 862	2 103

Rapport över förändringar i eget kapital för moderbolaget

Mkr	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital			Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Reservfond	Överkurs-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 1 januari 2011	725	4 801	1 188	2 412	662	9 788
Årets resultat					476	476
Vinstdisposition				662	-662	-
Nyemission	216		2 784			3 000
Utgående eget kapital 31 december 2011	941	4 801	3 973	3 074	476	13 264
Ingående eget kapital 1 januari 2012	941	4 801	3 973	3 074	476	13 264
Årets resultat					204	204
Vinstdisposition				476	-476	-
Utgående eget kapital 31 december 2012	941	4 801	3 973	3 550	204	13 468

Årets resultat överensstämmer med årets totalresultat.

Kassaflödesanalys för moderbolaget

Mkr	Not	2012	2011
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		198	473
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	30	98	-414
		296	60
Betald inkomstskatt		-0	-0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		296	59
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning (-)/Minskning (+) av varulager		-	0
Ökning (-)/Minskning (+) av rörelsefordringar		714	566
Ökning (+)/Minskning (-) av rörelseskulder		-491	-343
Kassaflöde från den löpande verksamheten		519	282
Investeringsverksamheten			
Lämnade aktieägartillskott		-742	-798
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-3	-37
Avyttring av immateriella anläggningstillgångar		7	-
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-35	-92
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		6	6
Förvärv av dotterföretag		-	-4 420
Avyttring av dotterföretag		-	257
Lämnade koncernbidrag som redovisas som investering i dotterföretag		-	-471
Investeringar i finansiella tillgångar		-0	-82
Återbetalning av lån		-	960
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-766	-4 678
Finansieringsverksamheten			
Nyemission		-	3 000
Amortering av lån		-1 800	-114
Upptagna lån		-	1 800
Emitterade värdepapper		2 195	-
Erhållna koncernbidrag		-	384
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		395	5 070
Årets kassaflöde		148	675
Likvida medel vid årets början		1 083	408
Likvida medel vid årets slut		1 232	1 083
Moderbolagets likvida medel i Länsförsäkringar Bank		-2	-6
Kassa och bank i moderbolagets balansräkning		1 229	1 077

Noter till de finansiella rapporterna för moderbolaget

Belopp i Mkr om inget annat anges.

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Moderbolagets årsredovisning har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554) och RFR 2 Redovisning för juridiska personer samt uttalanden utgivna av Rådet för finansiell rapportering gällande noterade företag.

Reglerna i RFR 2 innebär att moderbolaget i årsredovisningen för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden, så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen, tryggandelagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag och tillägg från IFRS som ska göras.

Ändrade redovisningsprinciper

Utöver eller till skillnad mot de ändrade redovisningsprinciper som anges i not 1 för koncernen har nedanstående ändringar påverkat moderbolaget under 2012.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer föranleds av begränsade möjligheter att tillämpa IFRS i moderbolaget, till följd av årsredovisningslagen och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i följande fall:

Klassificering och uppställningsformer

För moderbolaget används benämningarna balansräkning respektive kassaflödesanalys för de rapporter som i koncernen har titlarna rapport över finansiell ställning respektive rapport över kassaflöden. Resultaträkning och balansräkning är för moderbolaget uppställda enligt årsredovisningslagens scheman, medan rapporten över totalresultat, rapporten över förändringar i eget kapital och kassaflödesanalysen baseras på IAS 1 Utformning av finansiella rapporter respektive IAS 7 Rapport över kassaflöden. De skillnader mot koncernens rapporter som gör sig gällande i moderbolagets resultat- och balansräkningar utgörs främst av redovisning av finansiella intäkter och kostnader, anläggningstillgångar, eget kapital samt förekomsten av avsättningar som egen rubrik i balansräkningen.

Dotterföretag

Aktier och andelar i dotterbolag redovisas till anskaffningsvärde.

Intäkter

Försäljning av varor och utförande av tjänsteuppdrag

I moderbolagets resultat redovisas tjänsteuppdrag enligt ÅRL 2 kap 4 § när tjänsten är färdigställd. Intill dess redovisas pågående arbeten för annans räkning avseende tjänsteuppdrag till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Rörelsesegmentrapportering

Moderbolaget redovisar inte segment enligt samma fördelning och i samma omfattning som koncernen utan upplyser om nettoomsättningens fördelning.

Aktieägartillskott

Aktieägartillskott redovisas direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar i koncernbolag hos givaren.

Koncernbidrag

Koncernbidrag som bolaget erhåller från ett dotterbolag redovisas enligt samma principer som finansiella intäkter. Koncernbidrag som lämnas till ett dotterbolag redovisas som en investering i aktier och andelar i koncernbolag.

Leasade tillgångar

I moderbolaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationell leasing.

Låneutgifter

I moderbolaget belastar låneutgifter resultatet för den period till vilken de hänförs sig till.

Ersättningar till anställda

Förmånsbestämda planer

I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19 Ersättning till anställda. Moderbolaget följer tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen när de uppstår.

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

I moderbolaget finns, förutom aktier i och fordringar på koncernföretag, även kortfristiga placeringar. Dessa placeringar är dock av begränsad storlek relativt placeringstillgångar i koncernens försäkringsbolag. Vid utgången av 2012 uppgick moderbolagets innehav av placeringsaktier och aktiefondandelar till 38 (37) Mkr. Därutöver fanns kortfristiga räntebärande placeringar och banktillgodohavande i moderbolaget på 1 392 (1 452) Mkr. Förutom nämnda tillgångar härrör moderbolagets risker ur dotterbolagens verksamheter. Se även förvaltningsberättelse och koncernens not 2 Risker och riskhantering.

NOT 3 NETTOOMSÄTTNING

Omsättningen i moderbolaget består av serviceintäkter 2 273 (2 364) Mkr och hyresintäkter 189 (160) Mkr för lokaler och inventarier. Bolagets omsättning redovisas i rörelsesegmentet Övrig verksamhet i koncernen. Av omsättningen kommer 33 (27) procent från bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen, 20 (24) procent från Länsförsäkringar Liv-koncernen, 46 (46) procent från länsförsäkringsbolag och 1 (3) procent från externa kunder.

NOT 4 EXTERNA KOSTNADER

	2012	2011
Lokalkostnader, not 5	-169	-167
Marknadsföring	-39	-152
Konsulter	-647	-784
Arvode till revisorer, not 7	-5	-4
IT-kostnader	-509	-491
Trycksaker, telefoni och porto	-107	-121
Kapitalförvaltningskostnader	42	-2
Övriga kostnader	-183	-81
Summa	-1 619	-1 803

Lokalkostnaderna avser hyror för de lokaler som koncernen använder i sin verksamhet. Länsförsäkringar AB hyr i sin tur ut lokaler till bolag inom koncernen samt till externa kunder. Föregående år ingick i marknadsföringskostnader 100 MSEK som betalades till länsförsäkringsbolagen för marknadsaktiviteter vad avser varumärkesbreddning.

NOT 5 OPERATIONELL LEASING**Leasingsavtal där företaget är leasetagare**

Icke uppsägningsbara leasingbetalningar för lokalhyror uppgår till:

	2012	2011
Inom ett år	-169	-167
Mellan ett år och fem år	-507	-667
Summa	-676	-834

I resultatet 2012 redovisas en hyreskostnad på -169 (-167) Mkr.

Hyresavtalen löper under tio år till och med december 2016. Inför varje förnyelse av hyresavtal fastställs en grundhyra som därefter indexregleras enligt konsumentprisindex.

Leasingsavtal där företaget är leasegivare

Framtida icke uppsägningsbara leasingbetalningar för lokalhyror:

	2012	2011
Inom ett år	93	87
Mellan ett år och fem år	247	260
Summa	340	347

Under 2012 redovisades en hyresintäkt på 85 (76) Mkr.

Företaget hyr ut lokaler till både interna och externa hyresgäster. Interna hyresavtal löper under tio år, till och med december 2016.

För externa hyresgäster med en hyra på 32 (23) Mkr löper hyresavtalet under tre år till och med 2015 med möjlighet att förlänga.

NOT 6 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

	2012	2011
Medelantal anställda, Sverige		
Män	359	371
Kvinnor	332	341
Totalt antal anställda	691	712
Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Övriga medarbetare		
Löner och ersättningar	428	428
varav rörlig ersättning	-	5
Sociala kostnader	325	267
varav pensionskostnader	150	108
Summa	753	695
Styrelse och ledande befattningshavare, 16 (15)		
Löner och ersättningar	17	22
varav fast lön till VD och Vice VD	8	7
varav rörlig lön till VD och Vice VD	-	-
varav fast lön till andra ledande befattningshavare	6	12
varav rörlig lön till andra ledande befattningshavare	-	-
Sociala kostnader	13	14
varav pensionskostnader	6	6
Summa	30	36
Totalt löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Löner och ersättningar	445	450
varav rörlig ersättning	-	5
Sociala kostnader	338	281
varav pensionskostnader	157	114
Summa	783	731

Rörlig ersättning

Rörlig ersättning kan utgå till ett fåtal specialister inom Kapitalförvaltning med maximalt två till sex månadslöner. Samtliga avvikelser utöver nivån två månadslöner ska beredas av Länsförsäkringar ABs ersättningsutskott och beslutas i Länsförsäkringar ABs styrelse. En grundförutsättning för utfall av rörlig ersättning är att Länsförsäkringar AB-koncernen visar positivt resultat före bokslutsdispositioner och skatt. En tredjedel av ersättningen baseras på att de gemensamma målen i Länsförsäkringar AB-koncernens affärsplan överträffas och två tredjedelar på i vilken grad de individuella målen i målkontraktet uppnås.

40 procent av utfallet utbetalas under efterföljande år och 60 procent utbetalas tre år senare. Styrelsen kan under förutsättningar som anges i ersättningspolicyn besluta om bortfall av den del av den rörliga ersättningen som är senarelagd. För närvarande är det inte aktuellt med rörlig ersättning för någon medarbetare.

Ersättningar till styrelsen

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämman beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller inte styrelsearvode.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare består av grundlön och övriga förmåner. Pensionsförmåner samt övriga förmåner till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ingår som en del av den totala ersättningen. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledningen.

Ersättningar till ledande befattningshavare		Grundlön	Rörlig ersättning	Övriga ersättningar	Pensionskostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön, %
							Avgiftsbestämd
2012							
Sten Dunér, verkställande direktör		4,7		0,0	2,0	6,7	35
Ann Sommer, vice verkställande direktör		2,7		0,0	1,2	3,9	41
Sören Westin, vice verkställande direktör		3,1		0,0	1,2	4,3	35
Jan Fock, styrelsens ordförande		0,5				0,5	
Sune Nilsson, styrelsens vice ordförande		0,2				0,2	
Gösta af Petersens, styrelseledamot		0,4				0,4	
Ann-Christin Norrström, styrelseledamot		0,2				0,2	
Hans Benndorf, styrelseledamot		0,2				0,2	
Mats Fabricius, styrelseledamot		0,2				0,2	
Fredrik Daveby, styrelseledamot		0,2				0,2	
Lars Hallkvist, styrelseledamot		0,2				0,2	
Christer Olander, styrelseledamot		0,3				0,3	
Lars-Eric Åström, styrelseledamot		0,4				0,4	
Anne-Marie Pålsson, tidigare styrelseledamot		0,2				0,2	
Andra ledande befattningshavare							
Moderbolag (3 personer)		6,3			3,3	9,5	48
Dotterföretag och Länsförsäkringar Liv (3 personer)		10,2		0,0	5,0	15,2	60
Totalt 2012		30,1		0,0	12,6	42,7	
Summa ersättning från moderbolag		17,1		0,0	6,4	23,5	
Summa ersättning från dotterbolag och Länsförsäkringar Liv		13,0		0,0	6,2	19,2	

Ersättningar till ledande befattningshavare		Grundlön	Rörlig ersättning	Övriga ersättningar	Pensionskostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön, %
							Avgiftsbestämd
2011							
Sten Dunér, verkställande direktör		4,5		0,1	1,6	6,2	35
Ann Sommer, vice verkställande direktör		2,6		0,0	1,0	3,6	35
Sören Westin, vice verkställande direktör		2,8			1,0	3,9	35
Lars-Eric Åström, styrelsens ordförande		0,6				0,6	
Gösta af Petersens, styrelsens vice ordförande		0,4				0,4	
Ann-Christin Norrström, styrelseledamot		0,2				0,2	
Anne-Marie Pålsson, styrelseledamot		0,3				0,3	
Hans Benndorf, styrelseledamot		0,2				0,2	
Sune Nilsson, styrelseledamot		0,2				0,2	
Mats Fabricius, styrelseledamot		0,2				0,2	
Fredrik Daveby, styrelseledamot		0,2				0,2	
Christer Olander, styrelseledamot		0,3				0,3	
Andra ledande befattningshavare							
Moderbolag (4 personer)		7,4		4,5	3,4	15,3	44
Dotterföretag och Länsförsäkringar Liv (3 personer)		6,0		0,0	3,0	8,9	44
Totalt 2011		26,0		4,6	9,9	40,5	
Summa ersättning från moderbolag		17,3		4,6	6,1	28,0	44
Summa ersättning från dotterbolag och Länsförsäkringar Liv		8,6		0,0	3,9	12,5	36

Pensionskostnad avser den kostnad som påverkat årets resultat.

NOT 6 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR, forts.

Pensioner

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremierna ska uppgå till 35 procent av månadslönen. Pensionsåldern för en vice verkställande direktör är 60 år. Pensionen mellan 60 och 65 år är avgiftsbestämd. Pensionspremierna ska uppgå till 18 procent av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön avses den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtalen mellan FAO och FTF/Sacoförbunden. Pensionsåldern för en vice verkställande direktör är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd, pensionspremierna ska uppgå till 35 procent av den pensionsgrundade lönen. Med pensionsgrundande lön avses den fasta lönen.

För andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 60, 62 eller 65 år. I de fall pensionsåldern är 65 år är pensionen avgiftsbestämd och pensionspremierna ska uppgå till 35 procent av månadslönen. I de fall pensionsåldern är 60 eller 62 år är pensionen mellan 60 respektive 62 år och 65 år avgiftsbestämd. Pension beräknas utgå med cirka 70 procent av den pensionsgrundande lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden. För en ledande befattningshavare tecknar bolaget kapitalförsäkringar utöver pensionsavtalet under fyra år med början 2012. För 2012 uppgår premien till 0,8 Mkr.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören, en vice verkställande direktör och andra ledande befattningshavare gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande arton månadslöner. För en vice verkställande direktör gäller en ömsesidig uppsägningstid om tre månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande tjugofyra månadslöner.

Berednings- och beslutsprocess som tillämpas ifråga om ersättningar till företagsledningen
Ersättningspolicy för Länsförsäkringar AB-koncernen reglerar berednings- och beslutsprocessen gällande ersättningar till företagsledningen. Ersättningsutskottet bereder väsentliga ersättningsbeslut samt bereder beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av Ersättningspolicy. Styrelsen fattar beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för verkställande ledningen och för anställda med övergripande ansvar för någon av bolagets kontrollfunktioner.

Ersättningsutskottets sammansättning

Ersättningsutskottets sammansättning och uppgifter regleras i styrelsens arbetsordning. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande samt två styrelseledamöter.

Principer för ersättning till företagsledningen

Ledande befattningshavare i Länsförsäkringar AB-koncernen ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. De totala ersättningarna ska vara i nivå med branschen. Utformning av och nivå på ersättningar ska harmonisera med bolagets värderingar det vill säga vara rimliga, präglad av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Pension

Pensionslösningen ska vara helt premiebaserad med en premieavsättning på 35 procent av månadslönen. En övergång till denna policy ska ske successivt och så snart som möjligt.

Övriga förmåner

Utöver ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vad som gäller för övriga anställda inom koncernen. Sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtliga anställda.

Lån till ledande befattningshavare	2012-12-31	2011-12-31
Styrelseledamöter	15	15
Vd och vVd	6	10
Andra ledande befattningshavare	4	6
Summa	26	31

Beviljade lån består av personallån och övriga lån. Personallån är maximerade till 500 tkr och löper med lånevillkor som motsvarar vad som gäller för övriga anställda inom koncernen. Räntesatsen för personallån är reporänta minus 0,5 procentenheter men kan aldrig vara lägre än 0,5 procent. Räntesatsen räknas enligt Skatteverkets regler och ingår i beloppen för övriga förmåner enligt ovan. Övriga lån löper enligt marknadsmässiga villkor.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2012-12-31	2011-12-31
Styrelseledamöter	17	25
Andra ledande befattningshavare	45	33

NOT 7 ARVODEN OCH KOSTNADERSÄTTNINGAR TILL REVISORER

	2012	2011
KPMG AB		
– revisionsuppdrag	–4	–3
– revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–2	–0
– skatterådgivning	–0	–0
– andra uppdrag	–0	–0
Summa	–5	–4

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisning och bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget avser olika typer av kvalitetssäkringstjänster såsom granskning av förvaltning, bolagsordning, stadgar eller avtal som utmynnar i rapport eller intyg. Med andra uppdrag avses sådant som inte ingår i ovanstående delposter, till exempel juridisk konsultation vid sidan av revisionsverksamheten och som inte är hänförlig till skatterådgivning.

NOT 8 RESULTAT FRÅN ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	2012	2011
Utdelningar från dotterbolag	347	138
Erhållna koncernbidrag	91	564
Resultatandel i handelsbolag	0	0
Realisationsresultat dotterbolag	–	1
Summa	438	703

NOT 9 RÄNTEINTÄKTER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER

	2012	2011
Ränteintäkter, koncernbolag	14	29
Ränteintäkter, övriga	13	12
Realisationsvinst, aktier och andelar	4	1
Realisationsvinst, räntebärande värdepapper koncernbolag	6	1
Realisationsvinst, valutor	–	1
Orealiserad vinst, räntebärande värdepapper	–	13
Orealiserad vinst, aktier och andelar	4	–
Utdelning på aktier och andelar	0	–1
Summa	39	55

NOT 10 RÄNTEKOSTNADER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER

	2012	2011
Räntekostnader koncernbolag	–	–2
Räntekostnader, förlagslån	–	–4
Räntekostnader, övriga	–96	–19
Realisationsförlust valutor	–2	–0
Orealiserad förlust, räntebärande värdepapper	–5	–
Orealiserad förlust, aktier och andelar	–3	–
Nedskrivning aktier och andelar ¹⁾	–100	–107
Summa	–206	–131

¹⁾ Nedskrivning av aktier och andelar avseende Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB som i sin helhet belastat resultaträkningen.

NOT 11 SKATT

	2012	2011
Aktuell skatt		
Periodens skatteintäkt	0	0
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	-0	-0
Uppskjuten skattekostnad (-)/skatteintäkt (+)		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	6	3
Total redovisad skatteintäkt	6	2
Avstämning av effektiv skatt		
Resultat före skatt	198	473
Skatt enligt gällande skattesats	-52	-124
Skatt ej avdragsgilla kostnader	-32	-34
Skatt ej skattepliktiga intäkter	92	37
Skatt hänförlig till tidigare år	-0	-0
Ändrade skattesatser	-1	-
Lämnade koncernbidrag	-	124
Redovisad effektiv skatt	6	3
Gällande skattesats	26,3%	26,3%
Effektiv skattesats	-3,1%	-0,6%

NOT 12 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Internt utvecklade	Förvärvade	Totalt
Aktiverade IT-kostnader			
Anskaffningsvärde			
Ingående anskaffningsvärde 2011-01-01	2	173	175
Årets anskaffningar	-	38	38
Utgående anskaffningsvärde 2011-12-31	2	211	213
Ingående anskaffningsvärde 2012-01-01	2	211	213
Avyttringar	-	-7	-7
Årets anskaffningar	-	3	3
Utgående anskaffningsvärde 2012-12-31	2	207	208
Avskrivningar			
Ingående ackumulerade avskrivningar 2011-01-01	-2	-33	-35
Årets avskrivningar	-	-3	-3
Utgående ackumulerade avskrivningar 2011-12-31	-2	-36	-38
Ingående ackumulerade avskrivningar 2012-01-01	-2	-36	-38
Årets avskrivningar	-	-11	-11
Utgående ackumulerade avskrivningar 2012-12-31	2	-47	-49
Nedskrivningar			
Ingående ackumulerade nedskrivningar 2011-01-01	-	-29	-29
Årets nedskrivningar	-	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar 2011-12-31	-	-29	-29
Ingående ackumulerade nedskrivningar 2012-01-01	-	-29	-29
Årets nedskrivningar	-	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar 2012-12-31	-	-29	-29
Redovisat värde den 31 december			
2011	-	146	146
2012	-	130	130

Ett förvärvat ekonomi- och uppföljningssystem med bokfört värde på 125 (133) Mkr skrivs av på 15 år på grund av beräknad nyttjandeperiod.

NOT 13 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Förbättring av annans fastighet	Inventarier	Totalt
Anskaffningsvärde			
Ingående anskaffningsvärde 2011-01-01	177	224	401
Avyttringar	-	-31	-31
Utrangeringar	-	-2	-2
Årets anskaffningar	49	42	91
Utgående anskaffningsvärde 2011-12-31	226	233	459
Ingående anskaffningsvärde 2012-01-01	226	233	459
Avyttringar	-	-17	-17
Utrangeringar	-	-	-
Årets anskaffningar	27	7	35
Utgående anskaffningsvärde 2012-12-31	253	224	477
Avskrivningar			
Ingående ackumulerade avskrivningar 2011-01-01	-12	-130	-142
Ackumulerade avskrivningar för avyttringar	-	23	23
Utrangeringar	-	2	2
Årets avskrivningar	-19	-36	-55
Utgående ackumulerade avskrivningar 2011-12-31	-31	-141	-172
Ingående ackumulerade avskrivningar 2012-01-01	-31	-141	-172
Ackumulerade avskrivningar för avyttringar	-	10	10
Utrangeringar	-	-	-
Årets avskrivningar	-24	-32	-56
Utgående ackumulerade avskrivningar 2012-12-31	-55	-163	-218
Redovisat värde den 31 december			
2011	195	92	287
2012	198	61	259

Inga nedskrivningar har gjorts. I inventarier ingår konst med 5 (5) Mkr som inte skrivs av. Länsförsäkringar AB hyr ut inventarier till bolag inom koncernen. Det bokförda värdet på de uthyrda inventarierna uppgick till 23 (21) Mkr och hyresintäkten uppgick till 2 (4) Mkr. Hyresintäkten motsvarar avskrivningen på de uthyrda inventarierna.

NOT 14 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNBOLAG

	2012	2011
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde 1 januari enligt årsredovisning	17 673	11 710
Aktieägartillskott	742	798
Lämnat koncernbidrag	–	471
Kapitaltillskott	100	4 955
Avyttringar	–	–262
Utgående anskaffningsvärde 31 december	18 515	17 673
Nedskrivningar		
Ingående ackumulerade nedskrivningar 1 januari	–3 559	–3 563
Avyttringar	–	4
Utgående ackumulerade nedskrivningar 31 december	–3 559	–3 559
Redovisat värde 31 december	14 956	14 114

Kapitalavskott avser Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB, se koncernens not 4 Förvärv av rörelse.

Specifikation av bolagets innehav av aktier och andelar i koncernbolag

Företags namn	Organisationsnummer	Antal aktier och andelar	Ägarandel 2012, %	Ägarandel 2011, %	Redovisat värde 2012	Redovisat värde 2011
Länsförsäkringar Bank AB (publ)	516401-9878	9 548 708	100	100	6 755	6 013
Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB (publ)	516401-8219	10 000	100	100	5 055	4 955
Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB (publ)	502010-9681	2 000 000	100	100	3 146	3 146
Utile Dulci 2 HB	916601-0067		0,1	0,1	0	0
Aktier och andelar i koncernbolag					14 956	14 114

Samtliga dotterbolag har sitt säte i Stockholm. Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB äger 99,9 procent av Utile Dulci 2 HB. Med ägarandel avses andel av kapitalet, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Länsförsäkringar AB äger 100 procent av aktierna i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ). Detta bolag drivs enligt ömsesidiga principer och kan inte enligt gällande bolagsordning lämna någon aktieutdelning. Detta medför att majoriteten av de risker och belöningar som är förknippade med ägandet inte tillfaller ägaren Länsförsäkringar AB utan livförsäkringstagarna. Detta aktieinnehav kan därför inte klassificeras som ett innehav i dotterföretag enligt definitionen av sådana i IAS 27 Koncernredovisning och separata finansiella rapporter.

NOT 15 LÅN TILL KONCERNBOLAG

	2012-12-31	2011-12-31
Förlagslån till Länsförsäkringar Bank AB	290	290
Redovisat värde	290	290

Lånet till Länsförsäkringar Bank avser ett lån på 290 Mkr med obestämd löptid. Ränta uppgår till tre månaders STIBORFIX plus 1,99 procentenheter till och med 2013-12-15 och därefter till 2,99 procentenheter.

NOT 16 ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	2012	2011
Ingående värde 1 januari	423	526
Avyttring av bostadsrätter	–9	–
Förvärv av bostadsrätter	–	3
Omvärdering av bostadsrätter	0	1
Nedskrivning Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB (publ)	–100	–107
Redovisat värde 31 december	314	423

Företags namn	Antal aktier och andelar	Redovisat värde 2012	Redovisat värde 2011
Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB (publ)	8 000	308	408
Brf Mässen	2	6	6
Brf Igeldammen	3	–	4
Kungsholmsstrand 165	1	–	5
Summa		314	423

Aktier i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) klassificeras som innehav som kan säljas. Då det saknas en aktiv marknad för aktierna kan det verkliga värdet inte beräknas på ett tillförlitligt sätt utifrån en sådan notering, istället har värdering gjorts till anskaffningsvärde varvid löpande prövning sker om nedskrivningsbehov föreligger. En nedskrivning på 100 Mkr gjordes under 2012 och redovisades i resultaträkningen. Samtliga bostadsrätter är belägna i Stockholm.

NOT 17 UPPSKJUTNA SKATTEFORDRINGAR OCH SKATTESKULDER

	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Materiella tillgångar	–	–	22	29	22	29
Kortfristiga placeringar	–3	–2	–	–	–3	–2
Pensionsavsättningar	–13	–14	–	–	–13	–14
Skulder	–1	–2	–	–	–1	–2
Uppskjuten skattefordran (–)/uppskjuten skatteskuld (+)	–17	–18	22	29	5	11
Kvittning	17	18	–17	–18	–	–
Netto uppskjuten skattefordran (–)/uppskjuten skatteskuld (+)	0	0	5	11	5	11

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag 2012

	Belopp vid årets ingång	Redovisat över resultaträkningen	Belopp vid årets utgång
Materiella tillgångar	29	–8	22
Kortfristiga placeringar	–2	0	–3
Pensionsavsättningar	–14	2	–13
Skulder	–2	0	–1
Uppskjuten skattefordran (–)/uppskjuten skatteskuld (+)	11	–6	5

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag 2011

	Belopp vid årets ingång	Redovisat över resultaträkningen	Belopp vid årets utgång
Materiella tillgångar	33	–4	29
Kortfristiga placeringar	–5	3	–2
Pensionsavsättningar	–14	–1	–14
Skulder	–	–2	–2
Uppskjuten skattefordran (–)/uppskjuten skatteskuld (+)	14	–3	11

Länsförsäkringar AB har inte någon uppskjuten skatt som redovisas direkt mot eget kapital.

NOT 18 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2012-12-31	2011-12-31
Upplupna ränteintäkter	–	12
Förutbetalda kostnader	55	56
Summa	55	69

NOT 19 KORTFRISTIGA PLACERINGAR

	2012-12-31		2011-12-31	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Onoterade aktier och andelar, svenska	3	3	3	2
Onoterade aktier och andelar, utländska	20	–	20	–
Fondandelar, svenska	0	0	0	1
Fondandelar, utländska	34	35	34	34
Räntebärande värdepapper, svenska	158	163	365	375
Summa	215	201	422	412

Specifikation av kortfristiga placeringar	2012-12-31		2011-12-31	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Onoterade andelar, svenska				
Länsförsäkringar				
Fastighetsförmedling AB	3	3	3	2
Onoterade andelar, utländska				
Kaupthing Búnadarbanki hf	20	–	20	–
Fondandelar, svenska				
Länsförsäkringar Fond-i-fond försiktig	0	0	0	1
Fondandelar, utländska				
GaveKal Platform Company Fund	34	35	34	34

	2012-12-31		2011-12-31	
	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde
Räntebärande värdepapper, svenska				
Onoterade obligationer utgivna av övriga svenska emittenter	158	163	365	375
Totalt kortfristiga placeringar	215	201	422	412

NOT 20 EGET KAPITAL

Specifikation över förändringar i eget kapital återfinns efter moderbolagets balansräkning.

		2012-12-31	2011-12-31
Aktier med kvotvärde 100 kronor	Röstvärde	Antal	Antal
Serie A	10	1 532 678	1 532 678
Serie B	1	7 869 198	7 869 198
Serie C	1	5 373	5 373
Antal utestående aktier		9 407 249	9 407 249

Bundna fonder

Bundna fonder får inte minskas genom vinstutdelning.

Reservfond

Syftet med reservfonden har varit att spara en del av nettovinsten som inte går åt för täckning av balanserad förlust. Reservfonden utgör bundet eget kapital. Inga nya avsättningar till reservfonden krävs men kan göras frivilligt. I reservfonden ingår även det belopp på 4 801 Mkr som före 1 januari 2006 ingick i överkursfonden.

Fritt eget kapital**Överkursfond**

När aktier emitteras till överkurs, det vill säga om mer än aktiernas kvotvärde betalas för aktierna, ska ett belopp motsvarande det erhållna beloppet utöver kvotvärdet på aktierna föras till överkursfonden.

Balanserade vinstmedel

Balanserade vinstmedel utgörs av föregående års balanserade vinstmedel och resultat efter avdrag för under året lämnad utdelning.

NOT 21 AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE, forts.

	2012-12-31			2011-12-31		
	Pensioner under utbetalning	Avsättning enligt pensionsavtal	Totalt	Pensioner under utbetalning	Avsättning enligt pensionsavtal	Totalt
Pensionsförpliktelser	18	36	53	19	26	45
Förändring av kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi för vilka det inte finns några särskilt avskilda tillgångar						
Ingående kapitalvärde 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelser	19	26	45	26	29	55
Kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	5	9	14	-0	-3	-4
Räntekostnad	1	1	1	1	1	1
Utbetalda pensioner	-6	0	-6	-7	0	-7
Kapitalvärdet per 31 december	18	36	53	19	26	45
Kostnader för pensionering i egen regi						
Kostnad exklusive räntekostnad	5	9	14	-0	-3	-4
Räntekostnad	1	0	1	1	1	1
Nettokostnad i resultaträkningen	5	9	15	0	-3	-2
Kostnader redovisas som personalkostnader i resultaträkningen						
Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser						
Diskonteringsränta	0,4%	0,4%		2,7%	2,7%	
Förväntad löneökningstakt	-	0%		-	3,0%	
Andel som bedöms att utnyttja avtalet att gå i pension vid 62 års ålder		30%			20%	

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets betalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar. FTP-planen genom försäkring i FPK är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS19 Ersättningar till anställda, att företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelser samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pen-

NOT 21 AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

	2012-12-31	2011-12-31
Avsättning till pension	18	19
Avsättning till förtida uttag enligt pensionsavtal	35	26
Summa avsättningar för pensioner	53	45

Avsättning till pension 18 (19) Mkr omfattas av tryggandelagen.

Förmånsbestämda pensionsplaner

I moderbolaget finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Avsättningen är aktuariellt beräknad enligt de försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsgrunder som tillämpas för individuellt utfärdad livförsäkring. Beräkningarna utgår från lön och ålder på individnivå.

Utöver denna plan finns ett antal mindre planer som nästan enbart omfattar anställda som redan uppnått pensionsåldern. Dessa planer omfattar ålderspension samt i en del fall även efterlevandepension. Pensionsbeloppen utgår i förhållande till slutlönen vid pensioneringen och är i de allra flesta fall livsvariga. I de fall uppräknig av pensionen är avtalad följer koncernen de normer som Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) tillämpar.

sionsförpliktelser. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt IAS19 punkt 30. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande årsavgifter till den.

	2012	2011
Kostnader för avgiftsbestämda planer	112	98

NOT 22 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	2012-12-31	2011-12-31
Avsättning räntesubventioner för personallån till tidigare anställda som har gått i pension	17	13
Övriga avsättningar	11	6
Summa	28	19

NOT 23 SKULDER TILL KREDITINSTITUT

	2012-12-31	2011-12-31
Svenska banker	-	1 800

Banklånet som bolaget hade 2011-12-31 har lösts 2012.

NOT 24 EMITTERADE VÄRDEPAPPER

	2012-12-31	2011-12-31
Obligationslån	2 195	-

NOT 25 DERIVAT

	Nominellt belopp		Verkliga värden	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Derivatinstrument med negativa värden				
<i>Derivatinstrument i säkringsredovisning</i>				
Ränterelaterade	1 700	–	0	–
Summa derivatinstrument med negativa värden	1 700	–	0	–

NOT 26 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2012-12-31	2011-12-31
Semesterlöneskuld	46	42
Sociala kostnader	14	14
Löneskatt	31	25
Upplupen bonus	2	11
Avsättning personalkostnader	22	28
Övriga upplupna kostnader	134	104
Summa	249	225

NOT 27 STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER

	2012-12-31	2011-12-31
Ställda säkerheter		
Pantsatta aktier i dotterbolag	1 733	1 982
Ansvarsförbindelser		
Förtida uttag enligt pensionsavtal för 62-åringar	124	105
Delägare i Utile Dulci 2 HB	5	16
Summa	129	121

NOT 28 FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGS- OCH REGLERINGSTIDER PÅ TILLGÅNGAR, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

	2012-12-31				2011-12-31			
	inom 12 månader	12 månader –5 år	efter 5 år	Totalt	inom 12 månader	12 månader –5 år	efter 5 år	Totalt
Belopp som förväntas återvinnas								
Anläggningstillgångar								
Immateriella anläggningstillgångar ¹⁾	5	125		130	11	135		146
Materiella anläggningstillgångar ¹⁾	46	212		259	60	227		287
Andelar i koncernbolag		14 956		14 956		14 114		14 114
Lån till koncernbolag		290		290		290		290
Andra långfristiga värdepappersinnehav		314		314		423		423
Summa anläggningstillgångar	52	15 897	–	15 949	71	15 189	–	15 259
Omsättningstillgångar								
Kortfristiga fordringar hos koncernbolag	232			232	699			699
Fordringar hos övriga närstående	314			314	345			345
Övriga fordringar	42			42	42			42
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	55			55	69			69
Kortfristiga placeringar	201			201	412			412
Kassa och bank	1 229			1 229	1 077			1 077
Summa omsättningstillgångar	2 073	–	–	2 073	2 644	–	–	2 644
Summa tillgångar	2 125	15 897	–	18 022	2 714	15 189	–	17 903

	2012-12-31				2011-12-31			
	inom 12 månader	12 månader –5 år	efter 5 år	Totalt	inom 12 månader	12 månader –5 år	efter 5 år	Totalt
Belopp som förväntas regleras								
Avsättningar								
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	6	47		53	7	38		45
Övriga avsättningar		28		28		19		19
Summa avsättningar	6	76	–	82	7	57	–	64
Långfristiga skulder								
Uppskjuten skatteskuld		5		5		11		11
Obligationslån		2 195		2 195		–		–
Skulder till kreditinstitut				–		1 800		1 800
Skulder till övriga närstående		469	96	565		465	198	663
Summa långfristiga skulder	–	2 669	96	2 765	–	2 276	198	2 474
Kortfristiga skulder								
Leverantörsskulder	130			130	177			177
Skulder till koncernföretag	1 067			1 067	1 486			1 486
Skulder till övriga närstående företag	242			242	199			199
Övriga skulder	18			18	14			14
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	249			249	225			225
Summa kortfristiga skulder	1 707	–	–	1 707	2 101	–	–	2 101
Summa skulder och avsättningar	1 713	2 744	96	4 554	2 108	2 333	198	4 639

¹⁾ Det belopp som förväntas återvinnas inom tolv månader motsvarar årets avskrivning.

NOT 29 UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÄENDE

Prissättningen för affärsverksamheten är gjord på marknadsmässiga villkor. Prissättningen för serviceverksamheten inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. En prislista fastställs i samband med målsättningsprocessen. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnaderna rättvist inom länsförsäkringsgruppen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel.

Närståendetransaktioner 2012		Koncernbolag	Liv-koncernen	Intressebolag	Länsförsäkringsbolag	Andra närstående	Totalt
Intäkter	Sålda tjänster	794	476		1 120	18	2 408
	Hyra lokaler	55	12		15	4	85
	Hyra inventarier	1	1				2
	Finansiella intäkter	452					452
Kostnader	Köpta tjänster	-21	0		-41	0	-63
	Hyra lokaler	-165			0		-165
	Finansiella kostnader		-38				-38
Fordringar	Räntebärande lån	290					290
	Likvida medel hos Länsförsäkringar Bank	2					2
	Övriga fordringar	229	199		115	0	543
Skulder	Räntebärande skulder						-
	Övriga skulder	-1 067	-712		-96		-1 875
Närståendetransaktioner 2011		Koncernbolag	Liv-koncernen	Intressebolag	Länsförsäkringsbolag	Andra närstående	Totalt
Intäkter	Sålda tjänster	652	583		1 133	19	2 387
	Hyra lokaler	40	11		19	4	74
	Hyra inventarier	3	1				4
	Finansiella intäkter	752	-7	0			745
Kostnader	Köpta tjänster	0	-1		-31	-0	-32
	Hyra lokaler	-159			-3		-162
	Finansiella kostnader	-2	0		-8		-10
Fordringar	Räntebärande lån	290					290
	Likvida medel hos Länsförsäkringar Bank	6					6
	Övriga fordringar	693	285		58	2	1 038
Skulder	Räntebärande skulder		-792				-792
	Övriga skulder	-1 486	56		-0		-1 430

Länsförsäkringar AB ägs av 23 länsförsäkringsbolag och 14 socken- och häradsbolag. Länsförsäkringar AB med dotterföretag är operativt organiserade i fyra affärsenheter, Sakförsäkring, Fondlivförsäkring, Tradlivförsäkring och Bank, samt stödfunktionerna Ekonomi och Finans, Kapitalförvaltning och Affärsstöd som bedriver utveckling, IT- och serviceverksamhet. I Vd-staben finns de gemensamma enheterna Juridik, Compliance och Riskkontroll.

Länsförsäkringar AB köper och äger inventarier som sedan hyrs ut till koncernbolagen och Länsförsäkringar Liv.

Länsförsäkringar AB hyr sina kontorslokaler av fastighetsägaren Utile Dulci 2 HB, som är ett dotterbolag till Länsförsäkringar Sak.

Länsförsäkringar AB har givit förlagslån till Länsförsäkringar Bank på 290 (290) Mkr.

Länsförsäkringar Bank hanterar subventionerade lån till personalen åt moderbolaget Länsförsäkringar AB, lämnade efter sedvanlig kreditprövning från banken.

För upplysningar om ersättningar till närstående nyckelpersoner såsom styrelseledamöter och ledande befattningshavare hänvisas till not 6, Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar.

Närstående dotterbolag specificeras i not 14 Aktier och andelar i koncernbolag.

NOT 30 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR TILL KASSAFLÖDESANALYS

	2012	2011
Betalda räntor och erhållen utdelning		
Erhållen utdelning från dotterbolag	347	138
Erhållen ränta	26	41
Erlagd ränta	-96	-24
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar av tillgångar	167	164
Realisationsresultat vid avyttring av tillgångar	-	-2
Orealiserade vinster	5	-13
Orealiserade kursvinster	-	-1
Orealiserade kursförluster	-	0
Avsättningar	18	0
Erhållna koncernbidrag som regleras påföljande räkenskapsår	-91	-564
Summa	98	-414

Likvida medel består av banktillgodohavanden.

NOT 31 EKONOMISKA ARRANGEMANG SOM INTE REDOVISAS I BALANSRÄKNINGEN

Länsförsäkringar AB har externa leverantörer av IT-driften till en kostnad av 300 (261) Mkr. I kostnaderna ingår också den maskinella utrustningen för datakörningar. Några länsförsäkringsbolag och Länsförsäkringar Liv omfattas också av arrangemanget. Deras ersättning till Länsförsäkringar AB ingår i serviceintäkter.

NOT 32 HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

På extra bolagsstämma i Länsförsäkringar AB 23 januari 2013 har ägarna beslutat om en nyemission om 500 Mkr, vilket innebär att ägarna, det vill säga länsförsäkringsbolagen och socken- och häradsbolagen, skjuter till kapital. Skälen för nyemissionen är att stärka Länsförsäkringar ABs finansiella grund för fortsatta satsningar inom bank och försäkring. Emissionen ska även stärka Länsförsäkringar Banks kapitalbas med syfte att möta de nya kapitalkraven som ställs på ledande svenska banker.

Styrelsens intygande

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för moderbolaget respektive koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 6 mars 2013

Jan Fock
Styrelseordförande

Sune Nilsson
Vice styrelseordförande

Hans Benndorf
Styrelseledamot

Fredrik Daveby
Styrelseledamot

Mats Fabricius
Styrelseledamot

Lars Hallkvist
Styrelseledamot

Ann-Christin Norrström
Styrelseledamot

Christer Olander
Styrelseledamot

Gösta af Petersens
Styrelseledamot

Lars-Eric Åström
Styrelseledamot

Tomas Jönsson
Personalrepresentant

Susanne Lindberg
Personalrepresentant

Sten Dunér
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den 6 mars 2013.

Stefan Holmström
Auktoriserad revisor

Årsredovisningen och koncernredovisningen har, som framgår ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 6 mars 2013. Koncernens resultaträkning, rapport över totalresultat och rapport över finansiell ställning samt moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 17 maj 2013.

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Länsförsäkringar Aktiebolag (publ), org. nr 556549-7020

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Aktiebolag för år 2012 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 31–37. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 20–100.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur företaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2012 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2012 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Mina uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 31–37. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget samt resultaträkningen och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar AB för år 2012. Jag har även utfört en lagstadgad genomgång av bolagsstyrningsrapporten.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen samt av bolagsstyrningsrapporten på sidorna 31–37 är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisions-sed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat enligt ovan är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Därutöver har jag läst bolagsstyrningsrapporten och baserat på denna läsning och min kunskap om bolaget och koncernen anser jag att jag har tillräcklig grund för mina uttalanden. Detta innebär att min lagstadgade genomgång av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisions-sed i Sverige har.

Uttalanden

Jag tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats, och dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Stockholm den 6 mars 2013

Stefan Holmström
Auktoriserad revisor

Styrelse och revisorer

STYRELSE

Jan Fock

Född 1949. Invald 2012. Styrelsens ordförande sedan 2012. Agronom, ekonom. Övriga styrelseuppdrag: Ledamot i PULS AB, Flyinge AB, Helsingborgs Evenemang och Idrottspark AB. Tidigare erfarenhet: Vd Länsförsäkringar Halland och Länsförsäkringar Skåne, ledamot Halmstad Högskola, Lunds Universitet Campus Helsingborg, Länsförsäkringar Mäklarservice, Länsförsäkringar Kapitalförvaltning, ordförande Aragon/Kaupthing Bank, Stadshypotek Halland och Stadshypotek Skåne, vice ordförande Länsförsäkringar Sak och Agria.

Sune Nilsson

Född 1953. Invald 2008. Konsult. Gymnasieekonom. Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän, Almi Väst AB, STS Travel School AB, Holisticon AG, Vicura AB, ledamot Sigma AB, Incit AB och Infocube AB. Tidigare erfarenhet: Koncernchef Sigma AB, koncernchef Mandator AB och Vd PostNet AB.

Hans Benndorf

Född 1954. Invald 2008. Vd Länsförsäkringar Stockholm till 11 februari 2013. Ekonomiedoktor och civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm. Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Försäkringsbranschens Pensionskassa och Länsförsäkringar Mäklarservice, ledamot Länsförsäkringar Fondliv. Tidigare erfarenhet: Vd Länsförsäkringar Liv och Länsförsäkringar Fondliv, Vd Postbanken, vice Vd Skandia Liv, chef Marknadstekniskt Centrum.

Fredrik Daveby

Född 1962. Invald 2010. Vd Länsförsäkring Kronoberg. Agronom. Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Länsförsäkring Kronoberg och Eolus Vind AB, vice ordförande Lantbrukets Brandskyddskommitté, ordförande Hjalmar Petri Holding AB. Tidigare erfarenhet: Medlemschef Södra Skogsägarna, Utvecklingschef LRF, Lantbruksråd Regeringskansliet.

Mats Fabricius

Född 1952. Invald 2010. Agronom. Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Länsförsäkringar Norrbotten, Norrbottensgården Slakteri AB och Norrbottensgården Utveckling AB, ledamot Outinens Potatis AB och Nord Chark AB. Tidigare erfarenhet: Affärsområdeschef HS Rådgivning Nord AB.

Lars Hallkvist

Född 1963. Invald 2012. Advokat, delägare Gullack Advokatbyrå. Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Länsförsäkringar Älvsborg, ledamot Swegmark Invest AB och Pulsen AB.

Ann-Christin Norrström

Född 1952. Invald 2007. Vd Länsförsäkringar Uppsala. Ekonom. Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Länsförsäkringar Uppsala, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, ordförande i Handelskammaren för Uppsala län, ledamot STUNS, Stockholms Handelskammare, SLU Holding AB, Försäkringsbranschens arbetsgivarorganisation (FAO), Länsstyrelsen i Uppsala län samt ordförande BoCity AB. Tidigare erfarenhet: Riskrådgivare Länsförsäkringar Gävleborg, ledamot Länsförsäkringar Liv, Aktietorget Uppland AB, Stiftelsen Länsförsäkringsbolagens Forskningsfond samt Gefle Dagblad.

Christer Olander

Född 1944. Invald 2010. Civilekonom. Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Länsförsäkringar Kalmar län, Malin Olander MOOV AB, ledamot LFK Finans AB. Tidigare erfarenhet: Auktoriserad revisor och delägare TRG Revision AB, ordförande TRG Revision AB, IREV HB Institutet för revisorsutbildning. Undervisning för revisorer.

Gösta af Petersens

Född 1947. Invald 2004. Lantbrukare. Lantmästare. Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Länsförsäkringar Gotland, Gotlandsägg AB samt Eskelunds hembageri AB. Tidigare erfarenhet: Vd Guteprodukter AB och Gotlands Trädgårdsprodukter.

Lars-Eric Åström

Född 1946. Invald 2008. Skogsbrukare. Gymnasieingenjör. Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Länsförsäkringar Östgöta, ledamot Bergvik Skog. Tidigare erfarenhet: Ordförande Södra Skogsägarna och Skogsägarnas Riksförbund, vice ordförande Södra Cell, ledamot LRF Skogsägarna, LRFs Riksförbundsstyrelse, LRF Skogsförvaltning AB, Ågarfrämjandet.

Olle Törnell

Styrelsens sekreterare

Född 1958. Anställd 1992. Chefsjurist. Jur. kand. Tidigare erfarenhet: Chefsjurist Wasa Försäkring, bankjurist Nordbanken.

PERSONALREPRESENTANTER

Tomas Jönsson

Född 1951. Invald 2001. Arbetstagarledamot SACO, skadereglerare Affärsenhet Sakförsäkring. Jur. kand., ingenjörsexamen. Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Sak, Bank- och försäkringssektionen i Jusek. Tidigare erfarenhet: Bankjurist Föreningsbanken.

Suppleant:
Christer Ekehov

Susanne Lindberg

Född 1967. Invald 2012. Arbetstagarledamot FTF, Ekonomisk gymnasieutbildning, IFU diplomerad inom Sak- och Livförsäkring, utbildad i personskadereglering inom Länsförsäkringar. Övriga styrelseuppdrag: Ledamot i Länsförsäkringar AB, Länsförsäkringar Sak, Länsförsäkringar Fondliv och förbundsstyrelsen FTF, ordförande i Länsförsäkringsgruppens Personalförening.

Suppleant:
Åsa Jansson

REVISORER

Revisor, ordinarie,
vald av årsstämman
Stefan Holmström,
Auktoriserad revisor, KPMG AB.

Revisor, suppleant,
vald av årsstämman
Johan Bäckström,
Auktoriserad revisor, KPMG AB.

Företagsledning

Sten Dunér

Född 1951. Anställd 1982. Verkställande direktör. Civil-ekonom. Tidigare erfarenhet: CFO och andra chefsbefattningar inom Länsförsäkringar AB. Styrelseuppdrag: Ordförande Länsförsäkringar Sak, Länsförsäkringar Bank, Länsförsäkringar Fondliv, Svensk Försäkring och Försäkringsbranschens Arbetsgivareorganisation och ledamot Länsförsäkringar Liv och Fastighets AB Balder.

Ann Sommer

Född 1959. Anställd 1988. Vd Länsförsäkringar Sak. Vice vd Länsförsäkringar AB. Civil-ekonom. Tidigare erfarenhet: Vd WASA International. Styrelseuppdrag: Ordförande Försäkrings AB Agria och Länsförsäkringar Gruppliv. Ledamot Länsförsäkringar Mäklarservice, Skogsstyrelsens Styrelse, Stölskyddsforeningen, SOS International och Amice.

Rikard Josefson

Född 1965. Anställd 2011. Vd Länsförsäkringar Bank. Fil. kand. Tidigare erfarenhet: Vd SEB Finans, Regionchef Öst SEB, stf chef Retail Sverige SEB, vice vd och affärsområdeschef Retail Banking Latvijas Unibanka i Lettland, chef Global Transaction Services SEB Merchant Banking. Styrelseuppdrag: Ordförande Wasa Kredit, Länsförsäkringar Hypotek, ledamot Länsförsäkringar Fondförvaltning, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Stiftelsen Livslust.

Gunilla Forsmark Karlsson

Född 1958. Anställd 2006. Vd Länsförsäkringar Fondliv. Ekonomistudier Umeå Universitet. Tidigare erfarenhet: Vice Vd Länsförsäkringar Bank, Vd Skandiabanken, Vd Länsförsäkringar Mäklarservice, vice Vd SEB Bolån. Styrelseuppdrag: Ledamot Länsförsäkringar Mäklarservice AB, Länsförsäkringar Gruppliv och PTKs utbildningsstiftelse.

Jörgen Svensson

Född 1959. Anställd 2008. Vd Länsförsäkringar Liv. Studier i ekonomi, juridik och marknadsföring Lunds universitet. Tidigare erfarenhet: Vd Länsförsäkringar Blekinge, olika chefsbefattningar Skandia och If. Styrelseuppdrag: Ledamot Länsförsäkringar Mäklarservice AB.

Cecilia Ardström

Född 1965. Anställd 2012. Finansdirektör. National-ekonomi Göteborgs Handels-högskola. Tidigare erfarenhet: Chef Treasury Tele2 AB, Chef Kapitalförvaltning Folksam Gruppen, KPMG Managementkonsult. Styrelseuppdrag: Svensk Exportkredit SEK. Resultatandelsstiftelsen Länsbörsen, Länsförsäkringar Fondförvaltning, Humlegården Fastigheter AB och Humlegården Holding I-III AB.

PERSONALREPRESENTANTER

Malin Rylander-Leijon

Född 1970. Anställd 2001. CFO. Chef Ekonomi & Finans. Civilekonom, Förvaltningslinjen nationalekonomisk inriktning Uppsala universitet. Tidigare erfarenhet: Chef Ekonomi & Control Länsförsäkringar Liv och revisor SET Revisionsbyrå.

Sören Westin

Född 1953. Anställd 2000. Vice vd Länsförsäkringar AB. Chef Affärsstöd. Ekonomie licentiat Umeå Universitet. Tidigare erfarenhet: Vd Länsförsäkringar Jämtland, Vd AB Länstidningen, medlem Samhall ABs företagsledning. Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, Stiftelsen Länsförsäkringsbolagens Forskningsfond och Trafikförsäkringsföreningen.

Tomas Jönsson

Född 1951. Anställd 1986. Arbetstagarledamot SACO, skadereglerare Affärsenhet Sakförsäkring. Jur. kand., ingenjörsexamen. Tidigare erfarenhet: Bankjurist Föreningsbanken. Styrelseuppdrag: Ledamot i Länsförsäkringar Sak, Bank- och försäkringssektionen i Jusek.

Susanne Lindberg

Född 1967. Anställd 1987. Arbetstagarledamot FTF, Ekonomisk gymnasieutbildning, IFU diplomerad inom Sak- och Livförsäkring, utbildad i personskadereglering inom Länsförsäkringar. Styrelseuppdrag: Ledamot i Länsförsäkringar AB, Länsförsäkringar Sak, Länsförsäkringar Fondliv och förbundsstyrelsen FTF och ordförande i Länsförsäkringsgruppens Personalförening.

ADJUNGERADE

Olle Törnell

Född 1958. Anställd 1992. Chefsjurist. Jur. kand. Tidigare erfarenhet: Chefsjurist Wasa Försäkring och bankjurist Nordbanken.

Fanny Wallér

Född 1962. Anställd 2012. Kommunikationsdirektör. Fil. kand. Statskunskap, Nationalekonomi och språk, Uppsala Universitet. Tidigare erfarenhet: Koncernmarknadschef Intrum Justitia, Marknads- och försäljningschef, SEB Retail Banking, Marknadschef SEBs internetenhet och produktchef Eurocard.

Definitioner

Direkt försäkring

Försäkringsavtal som utgör avtal direkt mellan försäkringsgivare och försäkringsstagare. Försäkringsbolaget är här, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagaren.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Omfattar kostnader för försäljning, förvaltning och administration i försäkringsrörelsen.

Driftskostnadsprocent, skadeförsäkring

Driftskostnader i försäkringsrörelsen i förhållande till premieintäkter efter avgiven återförsäkring, uttryckt i procent.

Efter avgiven återförsäkring

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som inte återförsäkras hos andra bolag. Ibland används även begreppet för egen räkning.

Försäkringsersättningar

Kostnaden för inträffade skador under räkenskapsåret, inklusive kostnaden för skador som ännu inte har anmälts till försäkringsbolaget. I kostnaden ingår också avvecklingsresultat, det resultat som uppkommer på i närmast föregående bokslut gjord avsättning för oreglerade skador. Avvecklingsresultatet uppkommer genom att vissa i avsättningen ingående skador under räkenskapsåret antingen slutreglerats med annat belopp än det avsatta eller har omvärderats i avvaktan på slutlig reglering.

Försäkringstekniska avsättningar

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker, livförsäkringsavsättningar samt avsättning för oreglerade skador och motsvarande förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. För livförsäkring ska avsättningen motsvara värdet av bolagets garanterade försäkringsåtaganden.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte har betalats ut placerar bolaget under tiden så det ger en avkastning. Den beräknade räntan (kalkylränta) på dessa placeringar förs över från kapitalavkastningen till försäkringsrörelsen.

Förvaltningskostnadsprocent, livförsäkring

Summan av driftskostnader och skaderegleringskostnader i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital.

Kapitalbas, bank

Kapitalbasen består av summan av primärt och supplementärt kapital samt skillnaden mellan förväntad förlust och gjorda reserveringar för sannolika kreditförluster.

Kapitaltäckningsgrad, bank

Utgående kapitalbas i relation till utgående riskvägt belopp.

K/I-tal, bank

Summa kostnader i förhållande till summa intäkter. K/I-talet beräknas före och efter kreditförluster.

Konsolideringsgrad, livförsäkring

Kvoten mellan marknadsvärdet på totala nettotillgångar och bolagets totala åtagande gentemot försäkringstagarna (garanterade åtaganden samt preliminärt fördelad återbäring) för de återbäringsberättigade försäkringarna.

Konsolideringsgrad, skadeförsäkring

Konsolideringskapital i förhållande till premieinkomst efter avgiven återförsäkring, uttryckt i procent.

Konsolideringskapital

Summan av eget kapital, obeskattade reserver (inklusive uppskjuten skatteskuld), förlagslån samt övernärden på tillgångar.

Kreditförluster netto, bank

Konstaterade kreditförluster och reserveringar för kreditförluster med avdrag för återvinningar avseende fordringar samt årets nettokostnad avseende kreditförluster för garantier och andra ansvarsförbindelser.

Kreditförlustnivå i förhållande till utlåning

Kreditförluster netto i förhållande till redovisat värde för utlåning till allmänhet och till kreditinstitut.

Kärnprimärkapital

Primärkapital med avdrag för kapitaltillskott och reserver som får ingå i kapitalbasen som primärt kapital enligt 3 kap 4 paragrafen i Lag om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Omkostnadsprocent, skadeförsäkring

Summan av driftskostnader i försäkringsrörelsen och skaderegleringskostnader i förhållande till premieintäkter efter avgiven återförsäkring, uttryckt i procent.

Placeringsmarginal, bank

Räntenetto i förhållande till genomsnittlig balansomslutning.

Premieinkomst

Premier som betalats in under året eller är upptagna som fordran vid årets slut eftersom de har förfallit till betalning. Premieinkomst är ett vanligt mått på försäkringsrörelsens volym.

Premieintäkt

Den del av premieinkomsten som avser räkenskapsåret.

Primärkapital, bank

Består av eget kapital, exklusive verkligt värde reserv och primärkapitaltillskott som efter godkännande från Finansinspektionen får räknas med i primärkapitalet. Avdrag görs för immateriella tillgångar och uppskjutna skattefordringar samt skillnaden mellan förväntad förlust och gjorda reserveringar för sannolika kreditförluster.

Resultat per aktie

Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare i förhållande till genomsnittligt antal aktier under året.

Räntabilitet på eget kapital

Resultat före skatt plus övervärdesförändring i rörelsefastigheter minus schablon-skatt 26,3 procent, i förhållande till genomsnittligt eget kapital justerat för utdelning och nyemission.

Räntenetto, bank

Ränteintäkter för utlåning till allmänhet, kreditinstitut och intäkter för räntebärande värdepapper minskat med kostnader för in- och upplåning från allmänhet, kreditinstitut och kostnader för räntebärande värdepapper.

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat

Premieintäkter minskat med försäkringsersättningar, skaderegleringskostnader och driftskostnader i försäkringsrörelsen plus resultatet av avgiven återförsäkring och kapitalavkastning överförd från finansrörelsen.

Skadeprocent

Förhållandet mellan försäkringsersättningar, inklusive skaderegleringskostnader och premieintäkter efter avgiven återförsäkring, uttryckt i procent.

Supplementärt kapital, bank

Består huvudsakligen av tidsbundna förlagslån.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar i förhållande till genomsnittligt verkligt värde på förvaltade tillgångar.

Totalkostnadsprocent, skadeförsäkring

Summan av driftskostnader, försäkringsersättningar och skaderegleringskostnader i förhållande till premieintäkter efter avgiven återförsäkring, uttryckt i procent.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan, eller vill, bära hela ansvaret mot försäkringstagarna, återförsäkrar bolaget delvis de tecknade försäkringarna hos andra bolag. I det förstnämnda talas om avgiven återförsäkring och hos de sistnämnda bolagen om mottagen återförsäkring.

Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB-koncernens resultat- och balansräkning

RESULTATRÄKNING

Mkr	2012	2011
Premieinkomst, brutto	4 670	6 554
Premieinkomst, netto	4 319	6 178
Kapitalavkastning, netto	7 659	4 866
Försäkringsersättningar	-7 491	-5 432
Övriga tekniska intäkter	-	322
Förändring i försäkringstekniska avsättningar	1 372	-16 698
Driftskostnader	-412	-1 462
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	5 447	-12 226
Icke-tekniska poster	-460	-731
Resultat före skatt	4 987	-12 957
Skatt	-115	-106
Årets resultat	4 872	-13 063

BALANSRÄKNING

Mkr	2012-12-31	2011-12-31
Tillgångar		
Immateriella tillgångar	-	12
Materiella tillgångar	1	-
Placeringstillgångar	121 963	113 919
Placeringstillgångar för vilka livförsäkrings-tagarna bär placeringsrisk	4 564	4 003
Återförsäkrares andel av försäkrings-tekniska avsättningar	609	597
Fordringar	2 370	1 502
Andra tillgångar	3 997	7 279
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 578	1 691
Summa tillgångar	135 083	129 003
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Aktiekapital	8	8
Fonder samt periodens resultat	13 824	10 843
Försäkringstekniska avsättningar	104 942	106 913
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	4 564	4 003
Avsättningar för andra risker och kostnader	176	178
Depåer från återförsäkrare	609	597
Skulder	10 542	5 745
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	418	716
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	135 083	129 003

Rapportdagar 2013

Kvartal 1:

Delårsrapport för Länsförsäkringar AB	24 april
Delårsrapport för Länsförsäkringar Bank	24 april
Delårsrapport för Länsförsäkringar Hypotek	24 april
Delårsöversikt för länsförsäkringsgruppen	24 april

Kvartal 2:

Delårsrapport för Länsförsäkringar AB	19 juli
Delårsrapport för Länsförsäkringar Bank	19 juli
Delårsrapport för Länsförsäkringar Hypotek	19 juli
Delårsöversikt för länsförsäkringsgruppen	23 augusti

Kvartal 3:

Delårsrapport för Länsförsäkringar AB	25 oktober
Delårsrapport för Länsförsäkringar Bank	25 oktober
Delårsrapport för Länsförsäkringar Hypotek	25 oktober
Delårsöversikt för länsförsäkringsgruppen	25 oktober

Adresser

Länsförsäkringar Norrbotten

Box 937
971 28 Luleå
Besök: Köpmantorget
Tfn: 0920-24 25 00
E-post: info@LFnorrboten.se

Länsförsäkringar Västerbotten

Box 153
901 04 Umeå
Besök: Nygatan 19
Tfn: 090-10 90 00
E-post: info@LFvasterbotten.se

Länsförsäkringar Jämtland

Box 367
831 25 Östersund
Besök: Prästgatan 18
Tfn: 063-19 33 00
E-post: info@lfz.se

Länsförsäkringar Västernorrland

Box 164
871 24 Härnösand
Besök: Köpmangatan 13
Tfn: 0611-36 53 00
E-post: info@lfy.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Gävleborg

Box 206
801 03 Gävle
Besök: Slottstorget 3
Tfn: 026-14 75 00
E-post: info@lfgavleborg.se

Dalarnas Försäkringsbolag

Box 3
791 21 Falun
Besök: Slaggatan 9
Tfn: 023-930 00
E-post: info@dalarnas.se

Länsförsäkringar Värmland

Box 367
651 09 Karlstad
Besök: Köpmannagatan 2 A
Tfn: 054-775 15 00
E-post: info@LFvarmland.se

Länsförsäkringar Uppsala

Box 2147
750 02 Uppsala
Besök: Svartbäcksgatan 44
Tfn: 018-68 55 00
E-post: info@uppsala.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Bergslagen

Box 1046
721 26 Västerås
Besök: Stora Gatan 41
Tfn: 021-19 01 00
E-post: info@lfbergslagen.se

Länsförsäkringar Stockholm

115 97 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-562 830 00
E-post: info@sth.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Södermanland

Box 147
611 24 Nyköping
Besök: V Storgatan 4
Tfn: 0155-48 40 00
E-post: info@lfs.se

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän

404 84 Göteborg
Besök: Lilla Bommen 8
Tfn: 031-63 80 00
E-post: info@gbg.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Skaraborg

Box 600
541 29 Skövde
Besök: Rådhusgatan 8
Tfn: 0500-77 70 00
E-post: info@lfr.se

Länsförsäkringar Östgöta

Box 400
581 04 Linköping
Besök: Platensgatan 11
Tfn: 013-29 00 00
E-post: info@Lfastgota.se

Länsförsäkringar Älvsborg

Box 1107
462 28 Vänersborg
Besök: Vallgatan 21
Tfn: 0521-27 30 00
E-post: info@alvsborg.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Gotland

Box 1224
621 23 Visby
Besök: Österväg 17
Tfn: 0498-28 18 50
E-post: info@lfgotland.se

Länsförsäkringar Jönköping

Box 623
551 18 Jönköping
Besök: Barnarpsgatan 22
Tfn: 036-19 90 00
E-post: info@lfj.se

Länsförsäkringar Halland

Box 518
301 80 Halmstad
Besök: Strandgatan 10
Tfn: 035-15 10 00
E-post: info@LFhalland.se

Länsförsäkring Kronoberg

Box 1503
351 15 Växjö
Besök: Kronobergsgatan 10
Tfn: 0470-72 00 00
E-post: info@LFkronoberg.se

Länsförsäkringar Kalmar län

Box 748
391 27 Kalmar
Besök: Norra Långgatan 17
Tfn: 020-66 11 00
E-post: info@LFkalmar.se

Länsförsäkringar Blekinge

Box 24
374 21 Karlshamn
Besök: Kyrkogatan 21
Tfn: 0454-30 23 00
E-post: info@lfblekinge.se

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad

Box 133
291 22 Kristianstad
Besök: V Storgatan 49
Tfn: 044-19 62 00
E-post: info.goinge-kristianstad@lansfor-
sakringar.se

Länsförsäkringar Skåne

Box 742
251 07 Helsingborg
Besök: Södergatan 15
Tfn: 042-633 80 00
E-post: info.skane@lansforsakringar.se

GEMENSAMMA BOLAG

Länsförsäkringar AB
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Liv

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Fondliv

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Sak

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Bank

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 416 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Hypotek

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 416 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Fondförvaltning

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling

Box 742
251 07 Helsingborg
Besök: Södergatan 15
Tfn: 042-633 98 10
E-post: helsingborg@lansfast.se

Länsförsäkringar Mäklarservice

Box 27120
102 52 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-588 490 00
E-post:
info.maklarservice@lansforsakringar.se

Wasa Kredit

Box 6740
113 85 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-635 38 00
E-post: info@wasakredit.se

Agria Djurförsäkring

Box 70306
107 23 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11–13
Tfn: 08-588 421 00
E-post: info@agria.se

Humlegården Fastigheter

Box 5182
102 44 Stockholm
Besök: Engelbrektsplan 1
Tfn: 08-678 92 00
E-post: info@humlegarden.se

